

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ: LEADER+ ΕΦΑΡΜΟΓΗ & ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟΥΣ Ο.Τ.Α. ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΗΛΕΙΑΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ

**ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
ΓΚΟΛΦΙΝΟΠΟΥΛΟΣ**

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

**ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
ΘΩΜΑΣ**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή.....	ΣΕΛΙΔΑ 4
---------------	-------------

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ 2000-2006

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1΄ 3^η ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2000-2006	8
1.1. Εισαγωγή.....	8
1.2. Το 3ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης.....	9
1.3. Ταμείο Συνοχής.....	11
1.4. Κοινοτικές Πρωτοβουλίες.....	13

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2000-2006	15
2.1. Εισαγωγή.....	15
2.2. Η Κοινοτική Πρωτοβουλία (Κ.Π.) EQUAL.....	15
2.2.1. Προϋπολογισμός Κ.Π. EQUAL.....	16
2.2.2. Βασικές αρχές υλοποίησης του Προγράμματος.....	16
2.2.3. Γενικοί Στόχοι και Στρατηγική του Προγράμματος.....	18
2.2.4. Άμεσα Επωφελοδύμενες Ομάδες.....	19
2.2.5. Αναπτυξιακές Συμπράξεις.....	19
2.2.6. Φορέας Διαχείρισης του Προγράμματος.....	20
2.3. Η Κοινοτική Πρωτοβουλία INTERREG III.....	20
2.3.1. Προγράμματα Δέσμης Α΄.....	21
2.3.2. Προγράμματα Δέσμης Β΄.....	23
2.3.3. Προγράμματα Δέσμης Γ΄.....	25
2.3.4. Ειδικά Προγράμματα.....	25
2.4. Η Κοινοτική Πρωτοβουλία URBAN II.....	27
2.4.1. Γενικοί Στόχοι Και Αρχές.....	27
2.4.2. Χρηματοδότηση του Προγράμματος.....	28
2.4.3. Δομή του Προγράμματος.....	28

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ LEADER+ 2000-2006	31
3.1. Εισαγωγή.....	31
3.2. Οι Αναπτυξιακοί Στόχοι του προγράμματος LEADER+.....	31
3.3. Οικονομικά στοιχεία του Προγράμματος LEADER + στη Χώρα μας.....	32
3.4. Το Περιεχόμενο Του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας LEADER+.....	33
3.4.1. ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1: «Ολοκληρωμένες και πιλοτικού χαρακτήρα στρατηγικές αγροτικής Ανάπτυξης».....	33
3.4.2. ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2: «Στήριξη συνεργασίας μεταξύ αγροτικών περιοχών».....	35
3.4.3. ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3: «Δικτύωση».....	36
3.4.4. ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4: «Διαχείριση – Παρακολούθηση Αξιολόγηση του Προγράμματος».....	36

3.5. Καθορισμός Περιοχής Εφαρμογής του Εθνικού Προγράμματος Leader+	37
3.6. Διαχείριση, Παρακολούθηση, Χρηματοδότηση, Έλεγχος και Αξιολόγηση του Προγράμματος.....	38
3.6.1. Διαχείριση.....	38
3.6.2. Παρακολούθηση	39
3.6.3. Χρηματοδότηση.....	40
3.6.4. Έλεγχος.....	41
3.6.5. Αξιολόγηση.....	42
3.7. Φορείς Υλοποίησης Πρωτοβουλίας LEADER+	45

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Η ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (ex ante) ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ.....	47
4.1. Εισαγωγή.....	47
4.2. SWOT Ανάλυση	47
4.2.1. Πλεονεκτήματα.....	47
4.2.2. Μειονεκτήματα	48
4.2.3. Εν Δυνάμει Ευκαιρίες και Απειλές	49
4.3. Καταλληλότητα της Στρατηγικής	53
4.4. Συνοχή του LEADER+ με το Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΣΠΑ) 2006	55
4.5. Επιπτώσεις Παραγωγικών Επενδύσεων.....	57
4.6. Συμπεράσματα της εκ των προτέρων αξιολόγησης.....	58

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΤΩΝ Ο.Τ.Α. ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ LEADER+.....	59
--	-----------

ΜΕΡΟΣ Β΄

Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ LEADER+ ΤΟΥ Ν. ΗΛΕΙΑΣ

Ο Νομός Ηλείας	63
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΤΟΠΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LEADER+ Ν. ΗΛΕΙΑΣ.....	64
1.1. Η Ομάδα Τοπικής Δράσης	64
1.2. Η Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος LEADER+.....	64
1.3. Η Περιοχή Παρέμβασης LEADER+	66
1.4. Στόχοι και Στρατηγική Τοπικού Προγράμματος – Ορισμός Θέματος Συσπείρωση	68
1.5. Τα Χρηματοδοτικά Στοιχεία του Τοπικού Προγράμματος LEADER+.....	69
1.6. Ο Πιλοτικός Χαρακτήρας του Τοπικού Προγράμματος.....	70
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΑΞΟΝΕΣ –ΜΕΤΡΑ-ΕΡΓΑ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ LEADER+	72
2.1. Άξονας Προτεραιότητας 1: «Ολοκληρωμένες και πιλοτικού Χαρακτήρα Στρατηγικές Αγροτικής Ανάπτυξης».....	72
2.2. Άξονας προτεραιότητας 2 : «Στήριξη συνεργασίας μεταξύ αγροτικών περιοχών»	76
2.3. Τα Έργα του Τοπικού Προγράμματος LEADER+	77

2.3.1 Άξονας Προτεραιότητας 1: «Ολοκληρωμένες και πιλοτικού Χαρακτήρα Στρατηγικές Αγροτικής Ανάπτυξης».....	78
2.3.2. Άξονας προτεραιότητας 2 : «Στήριξη συνεργασίας μεταξύ αγροτικών περιοχών».....	80
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ LEADER+	81
3.1. Εισαγωγή.....	81
3.2.. Η Ενδιάμεση Αξιολόγηση (On Going) του Τοπικού Προγράμματος LEADER+.....	81
3.2.1. S.W.O.T. Ανάλυση.....	81
3.2.1.1. Πλεονεκτήματα (Strengths).....	82
3.2.1.2. Αδυναμίες (Weaknesses).....	82
3.2.1.3. Ευκαιρίες (Opportunities).....	84
3.2.1.4. Απειλές (Threats).....	84
3.2.2. Τήρηση του Κανόνα n+2.....	85
3.2.3. Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας Ανά Άξονα Προτεραιότητας και Μέτρο.....	87
3.2.3.1. Άξονας Προτεραιότητας 1: «Ολοκληρωμένες και Πιλοτικού Χαρακτήρα Στρατηγικές Αγροτικής Ανάπτυξης».....	87
3.2.3.2. Άξονας Προτεραιότητας 2 : Στήριξη Συνεργασίας Μεταξύ Αγροτικών Περιοχών.....	93
3.2.4. Αξιολόγηση των Μηχανισμών της ΟΤΔ: Παρακολούθηση, Διαχείριση και Έλεγχος των Παρεμβάσεων.....	94
3.2.4.1. Επάρκεια του συστήματος διαχείρισης για την εξασφάλιση της συμβατότητας με τις Κοινοτικές Πολιτικές.....	94
3.2.4.2. Επάρκεια και αποτελεσματικότητα του συστήματος διαχείρισης και παρακολούθησης των παρεμβάσεων.....	94
3.3. Ανάλυση ερωτηματολογίου.....	95
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	97
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	103
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	105

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι σημερινές κοινωνίες των κρατών των ευρωπαϊκών χωρών, αντιμετωπίζουν προβλήματα τα οποία προκαλούνται από την άνιση κατανομή της ανάπτυξης στο χώρο. Έτσι για την βελτίωση της ευημερίας των περιοχών και των ατόμων και παράλληλα για την προώθηση της συνοχής και της αρμονικής ανάπτυξης των μελών υπερεθνικών οικονομικών ενώσεων, με πρωταρχικό παράδειγμα την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.), πραγματοποιούνται τα κοινοτικά πλαίσια στήριξης, οι κοινοτικές πρωτοβουλίες, που με τα έργα τα οποία περιλαμβάνουν και επιχορηγούν προσπαθούν να ανταποκριθούν στον σκοπό αυτό.

Τι είναι όμως πραγματικά το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης;

Συγκεκριμένα είναι το Έγγραφο που εγκρίνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε συμφωνία με τον ενδιαφερόμενο Κράτος – Μέλος, μετά από εκτίμηση του σχεδίου που έχει υποβληθεί από ένα κράτος – μέλος και το οποίο περιέχει τη στρατηγική και τις προτεραιότητες δράσης των ταμείων και του Κράτους – Μέλους, τους ειδικούς στόχους τους, τη συμμετοχή των ταμείων και τους λοιπούς χρηματοδοτικούς πόρους. Το έγγραφο αυτό διαιρείται σε άξονες προτεραιότητας και εφαρμόζεται μέσω ενός ή περισσότερων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων¹.

Η ιστορία² των ΚΠΣ ξεκινάει το 1989 με το 1^ο ΚΠΣ (1989-1993) με περίοδο δράσης πέντε χρόνων. Ήταν αποτέλεσμα της μεταρρύθμισης των Διαρθρωτικών Ταμείων της Κοινότητας, που προωθήθηκε με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης της Οικονομικής και Κοινωνικής Συνοχής της Κοινότητας. Η επίτευξη της Οικονομικής και Κοινωνικής Συνοχής είναι αδύνατη όταν υπάρχουν έντονες περιφερειακές ανισότητες. Στην κατεύθυνση της μείωσης των ανισοτήτων και της προώθησης της ανάπτυξης και της διαρθρωτικής προσαρμογής των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιφερειών (στόχος 1) συμβάλλουν τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης.

Το 1994 το 1^ο ΚΠΣ διαδέχεται το 2^ο ΚΠΣ (1994-1999) με περίοδο δράσης που διαρκεί μέχρι το 1999. δρομολογήθηκε στο πλαίσιο της συνθήκης του Μάαστριχ το 1992 και συνοδεύεται από ορισμένα νέα στοιχεία σε σχέση με το προηγούμενο. Αυτά σχετίζονται με την επιπλέον αύξηση των χορηγούμενων πόρων, τη δημιουργία ενός ακόμα χρηματοδοτικού μέσου, του Ταμείου Συνοχής, την επιμήκυνση της προγραμματικής περιόδου (εξαετής), την επιπλέον προώθηση της αποκέντρωσης κ.α.

Σήμερα βρισκόμαστε στο 3^ο ΚΠΣ (2000-2006) που έχει πλέον επταετή διάρκεια, και η αναπτυξιακή του στρατηγική αποτυπώνεται σε επτά άξονες προτεραιότητας, που είναι οι εξής :

- Ανθρώπινοι πόροι.
- Μεταφορές.
- Ανταγωνιστικότητα.
- Ανάπτυξη της Υπαίθρου και Αλιεία.
- Ποιότητα ζωής.

¹ N-2860/00 (ΦΕΚ-251/Α/14-11-00) Διαχείριση, παρακολούθηση και έλεγχος του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και άλλες διατάξεις.

² «Περιφερειακός προγραμματισμός» Αθ. Δ. Παπαδασκαλοπουλος - Μαν. Σ. χριστοφακης.

- **Κοινωνία της Πληροφορίας.**
- **Περιφερειακή ανάπτυξη.**

Η 3^η διαρθρωτική περίοδος 2000-2006 έχει τρεις συνιστώσες :το «3^ο Κ.Π.Σ.», τις «Κοινοτικές Πρωτοβουλίες» και το «Ταμείο Συνοχής». Σκοπός της πτυχιακής αυτής εργασίας είναι να εξετάσει τις κοινοτικές πρωτοβουλίες της τρέχουσας περιόδου και ειδικότερα την πρωτοβουλία LEADER+ καθώς και την αξιολόγηση από την πλευρά της απορρόφησης των δημοσίων δαπανών του τοπικού προγράμματος LEADER+ του νομού Ηλείας .

Για την συγγραφή της εργασίας χρησιμοποιήθηκε συγκεκριμένη βιβλιογραφία³, πληροφορίες από το διαδίκτυο, επιτόπια ερευνά στην Αναπτυξιακή Ολύμπιας Α.Ε. που είναι η Ομάδα Τοπικής Δράσης(ΟΤΔ) του τοπικού προγράμματος LEADER+ του Ν. Ηλείας καθώς και ένα ερωτηματολόγιο το οποίο απευθύνεται στις επιχειρήσεις που συμμετέχουν στο πρόγραμμα.

Η εργασία αυτή αποτελείται από δύο μέρη. Στο μέρος Α' «Οι κοινοτικές πρωτοβουλίες 2000-2006» γίνεται μια αναφορά στην δομή της 3^{ης} διαρθρωτικής περιόδου και ακολουθεί η ανάλυση των κοινοτικών πρωτοβουλιών της περιόδου αυτής με ιδιαίτερη έμφαση στην πρωτοβουλία LEADER+ που είναι και το αντικείμενο της έρευνάς μας. Στο μέρος Β' «η αξιολόγηση του τοπικού προγράμματος LEADER+ του Ν. Ηλείας» γίνεται η περιγραφή, Τίτου περιεχομένου του τοπικού προγράμματος, των έργων που έχουν ενταχθεί σε αυτό καθώς και η αξιολόγηση του με βάση τον βαθμό απορρόφησης της δημόσιας δαπάνης. Πιο κάτω παρουσιάζεται περιληπτικά το περιεχόμενο κάθε κεφαλαίου της εργασίας.

ΜΕΡΟΣ Α'

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Στο πρώτο κεφαλαίο παρουσιάζεται η 3^η διαρθρωτική περίοδος και αναλύονται οι συνιστώσες της .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Στο δεύτερο κεφαλαίο παρουσιάζεται η δομή των κοινοτικών πρωτοβουλιών της τρέχουσας περιόδου, οι στόχοι τους, η χρηματοδότησή τους και η δομή τους. Στο κεφαλαίο αυτό δεν περιλαμβάνεται η κοινοτική πρωτοβουλία LEADER+ η οποία αναλύεται σε ξεχωριστό κεφαλαίο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Στο κεφαλαίο αυτό αναλύεται το περιεχόμενο της κοινοτικής πρωτοβουλίας LEADER+

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Στο τέταρτο κεφαλαίο παρουσιάζονται κάποια βασικά σημεία της εκ των προτέρων αξιολόγησης του προγράμματος σε εθνικό επίπεδο όπως η SWOT ανάλυση, η καταλληλότητα της στρατηγικής, η συνοχή του LEADER+ με άλλα προγράμματα και οι επιπτώσεις των παραγωγικών επενδύσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Στο κεφαλαίο αυτό παρουσιάζεται η πορεία των έργων των ΟΤΑ στο πρόγραμμα όπως αυτή περιγράφεται στην «έκθεση για την πορεία εφαρμογής από την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων 2000-2006» που εκπονήθηκε από την Π.Ε.Τ.Α. (Πληροφόρηση-Επιμόρφωση-Τοπική Ανάπτυξη) για λογαριασμό της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Στο πρώτο κεφαλαίο του δευτέρου μέρους παρουσιάζεται το τοπικό πρόγραμμα LEADER+ για τον νομό Ηλείας. Συγκεκριμένα αναλύονται οι

³ Βλ. στο τέλος της εργασίας

στόχοι και η στρατηγική του προγράμματος, τα χρηματοδοτικά στοιχεία, η περιοχή παρέμβασης και η επιτροπή διαχείρισης του προγράμματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: στο κεφαλαίο αυτό παρουσιάζονται οι άξονες, τα μέτρα, και τα έργα του τοπικού προγράμματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Στο τρίτο κεφαλαίο γίνεται η αξιολόγηση του τοπικού προγράμματος με βάση την έκθεση της ενδιάμεσης αξιολόγησης και ενός ερωτηματολογίου που συντάχθηκε για τον σκοπό της έρευνάς μας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΕΠΙΛΟΓΟΣ: εδώ παρουσιάζονται τα συμπεράσματα μας όπως αυτά προκύπτουν από όσα αναφερθήκαν στα παραπάνω κεφαλαία.

Α΄ ΜΕΡΟΣ

ΜΕΡΟΣ Α΄

ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ 2000-2006

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

3^η ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2000-2006

1.1. Εισαγωγή

ΤΟ 3^ο διαρθρωτικό πρόγραμμα 2000-2006 είναι το βασικό αναπτυξιακό πρόγραμμα για την τρέχουσα 10ετία περιέχει τους στόχους και τα μέσα υλοποίησης μιας αναπτυξιακής στρατηγικής η οποία καθορίστηκε σε συμφωνία με την Ε.Ε

Η ένωση συγχρηματοδοτεί το πρόγραμμα 2000-2006 με πολύ μεγάλους πόρους, από τα διαρθρωτικά ταμεία, το ταμείο συνοχής, την ευρωπαϊκή τράπεζα επενδύσεων.

Κεντρικοί στόχοι του, η λογική των οποίων οφείλει να βρίσκεται σε αρμονία τόσο με την εθνική όσο και με την κοινοτική πολιτική είναι:

- Διασφάλιση της πραγματικής σύγκλησης της ελληνικής οικονομίας με τις οικονομίες των άλλων ευρωπαϊκών κρατών μελών (οικονομική και κοινωνική συνοχή) στο πλαίσιο της οικονομικής και νομισματικής ένωσης
- Ενίσχυση της απασχόλησης και προώθηση ενεργητικών πολιτικών για την αντιμετώπιση των προβλημάτων της ανεργίας.
- Ανάπτυξη της οικονομικής και κοινωνικής υποδομής.
- Προώθηση του υγιούς ανταγωνισμού και της αποτελεσματικής λειτουργίας του συνόλου των αγορών, με ταυτόχρονη βελτίωση της ποιότητας των παραγόμενων αγαθών και υπηρεσιών.
- Προστασία και αναβάθμιση του περιβάλλοντος.
- Αύξηση της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης.

Το πρόγραμμα ανέρχεται σε 52,40 δις ΕΥΡΩ ⁴(17,9 τρις δρχ.).

Η κοινοτική χρηματοδότηση είναι 26,9 δις ΕΥΡΩ (9,17 τρις δρχ.).

Η εθνική κρατική χρηματοδότηση είναι 15,23 δις ΕΥΡΩ (5,19 τρις δρχ.).

Η ιδιωτική συμμετοχή σχεδιάστηκε στα 10,27 δις ΕΥΡΩ (3,5 τρις δρχ.).

Στην νεότερη ιστορία της χώρας δεν υπάρχει προηγούμενο να διατίθενται τόσο σημαντικοί πόροι για έργα και επενδύσεις. Οι συνολικοί πόροι που διατίθενται για την ανάπτυξη στην περίοδο μέχρι το 2006 θα κυμαίνονται μεταξύ 5% και 6% του αναμενόμενου ΑΕΠ.

Το διαρθρωτικό πρόγραμμα 2000-2006 με την ουσιαστική συμβολή της Ε.Ε., αποτελεί ταυτόχρονα μια μεγάλη πρόκληση αλλά και ένα ισχυρό εργαλείο για τη σύγκλιση με τις οικονομίες και το βασικό επίπεδο των προηγμένων χωρών της Ε.Ε.,

⁴ ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. , Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. «Οδηγός εφαρμογής για την Τοπική Αυτοδιοίκηση των προγραμμάτων 2000 – 2006 σελ.13

για την επιτάχυνση της ανάπτυξης, τον εκσυγχρονισμό της χώρας και την περιφερειακή σύγκληση.

Στο σχεδιασμό των Επιχειρησιακών προγραμμάτων του διαρθρωτικού προγράμματος 2000-2006 σημαντικό τμήμα είναι προσανατολισμένο προς την αυτοδιοίκηση.

Επομένως, η αξιοποίηση των πολύ μεγάλων πόρων του προγράμματος από την αυτοδιοίκηση είναι μια εξίσου μεγάλη πρόκληση για τους ΟΤΑ, ώστε αυτοί να κάνουν πραγματικότητα τα αναπτυξιακά τους προγράμματα και τον ευρύτερο σχεδιασμό τους, αλλά και να συμβάλουν κρίσιμα στην ανάπτυξη της χώρας και της οικονομίας.

Το διαρθρωτικό πρόγραμμα 2000-2006 περιλαμβάνει⁵ τις ακόλουθες συνιστώσες :

- Το 3ο ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ (ΚΠΣ),
- Τις «ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ»,
- Το «ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ».

1.2. Το 3^ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης

Το 3^ο κοινοτικό πλαίσιο στήριξης είναι η σημαντικότερη συνιστώσα του όλου διαρθρωτικού προγράμματος 2000-2006.

Έχει οικονομικό μέγεθος 42,28 δις ΕΥΡΩ (14,41 τρις δρχ.), από τα οποία :

- * η Κοινοτική Συμμετοχή ανέρχεται σε 21,32 δις ΕΥΡΩ (3,56 τρις δρχ.),
- * η Εθνική κρατική Συμμετοχή ανέρχεται σε 10,438 δις ΕΥΡΩ (3,56 τρις δρχ.),
- * η Ιδιωτική Συμμετοχή σχεδιάζεται σε 10,516 δις ΕΥΡΩ (3,58 τρις δρχ.)

Οι στόχοι - προτεραιότητες του ΚΠΣ 2000-2006 εστιάζονται σε επενδύσεις στο φυσικό, ανθρώπινο και γνωστικό κεφάλαιο, που μπορούν να συμβάλουν περισσότερο στην αύξηση της παραγωγικότητας και στην εμβάθυνση της ανάπτυξης στην Ελλάδα:

- Ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων και προώθηση της απασχόλησης.
- Ανάπτυξη του συστήματος μεταφορών (οδικές, σιδηροδρομικές, αστικές μεταφορές, αερολιμένες, λιμένες, συνδυασμένες μεταφορές και εμπορευματικά κέντρα, ασφάλεια).
- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας με στόχο την αειφόρο ανάπτυξη (περιλαμβάνει τους τομείς Μεταποίησης και Υπηρεσιών, Έρευνας και Τεχνολογίας, Τουρισμού, Ενέργειας – Φυσικών Πόρων).
- Αγροτική ανάπτυξη και αλιεία.
- Ποιότητα ζωής (παρεμβάσεις που αφορούν στο περιβάλλον και στη φυσική κληρονομιά, στον πολιτισμό και στον τομέα της υγείας – πρόνοιας).
- Κοινωνία της πληροφορίας (παρεμβάσεις που αφορούν τομείς όπως εκπαίδευση, πολιτισμός, δημόσια διοίκηση, υγεία και πρόνοια, περιβάλλον, απασχόληση, ψηφιακή οικονομία, επικοινωνίες).
- Περιφερειακή ανάπτυξη (με στόχο την μείωση των αποκλίσεων ανάπτυξης μεταξύ των περιφερειών, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς τους και την αύξηση της απασχόλησης) .

Εγκρίθηκε με την 3405/28.11.2000 απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και Για την επίτευξη των στόχων του, το Γ' ΚΠΣ υλοποιεί 25 Επιχειρησιακά Προγράμματα εκ των οποίων:

⁵ Η 3^η Διαρθρωτική Περίοδος απεικονίζεται σχηματικά στο τέλος του κεφαλαίου.

- τα 11 είναι Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα και αφορούν εθνικές τομεακές πολιτικές
- τα 13 είναι Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ), ένα για κάθε μία από τις 13 περιφέρειες της χώρας και στα οποία έχει κατανεμηθεί το 1/3 περίπου των διαθέσιμων πιστώσεων των Διαρθρωτικών Ταμείων για την περίοδο 2000-2006
- και 1 Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Τεχνική βοήθεια που στόχο έχει να ενδυναμώσει, να στηρίξει και να βελτιώσει το σύστημα διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα είναι έγγραφο που εγκρίνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και που αποσκοπεί στην εφαρμογή ενός Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και περιέχει ένα σύνολο αξόνων προτεραιότητας αποτελούμενων από πολυετή μέτρα, για την πραγματοποίηση του οποίου μπορεί να ζητηθεί η συνδρομή ενός ή περισσότερων Διαρθρωτικών Ταμείων και ενός ή περισσότερων από τα άλλα χρηματοδοτικά όργανα, καθώς και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων.⁶

Με τα Επιχειρησιακά Προγράμματά του, το 3^ο Κ.Π.Σ. επιδιώκει να ενισχύσει τους ακόλουθους Άξονες Προτεραιότητας:

Άξονας προτεραιότητας 1: Ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων και προώθηση της απασχόλησης

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση».

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση»

Άξονας προτεραιότητας 2: Μεταφορές

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Οδικόι Άξονες, Λιμένες, Αστική Ανάπτυξη».

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Σιδηρόδρομοι, αερολιμένες και αστικές συγκοινωνίες».

Άξονας προτεραιότητας 3: Βελτίωση Ανταγωνιστικότητας

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα « Ανταγωνιστικότητα».

Άξονας προτεραιότητας 4: Ανάπτυξη της Υπαίθρου και αλιεία

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη και Ανασυγκρότηση της υπαίθρου».

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιεία».

Έγγραφο Προγραμματισμού Αγροτικής Ανάπτυξης

Άξονας προτεραιότητας 5: Βελτίωση ποιότητας Ζωής

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Περιβάλλον»

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Πολιτισμός»

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υγεία – Πρόνοια».

Άξονας προτεραιότητας 6: Κοινωνία Της Πληροφορίας

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κοινωνία της Πληροφορίας».

⁶ Ολοκληρωμένο επιχειρησιακό πρόγραμμα είναι το επιχειρησιακό πρόγραμμα, του οποίου η χρηματοδότηση γίνεται από περισσότερα του ενός Ταμεία.

Άξονας προτεραιότητας 7: Περιφερειακή Ανάπτυξη
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανατολικής Μακεδονίας».
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αττικής».
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Βόρειου Αιγαίου»
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Δυτικής Ελλάδος».
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Δυτικής Μακεδονίας»
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ηπείρου»
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Θεσσαλίας»
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ιόνιων Νήσων»
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κεντρικής Μακεδονίας»
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κρήτης»
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Νότιου Αιγαίου»
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Πελοποννήσου»
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Στέρας Ελλάδας»

Κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αποτελείται από «Άξονας προτεραιότητας» (πρώτη βασική υποδιαίρεση του προγράμματος) και «Μέτρα» (υποδιαίρεση Άξονα προτεραιότητας). Το πρόγραμμα, περαιτέρω υποδιαιρούμενο, καταλήγει να περιλαμβάνει και να χρηματοδοτεί «Πράξεις», δηλαδή υλικά και άυλα συγκεκριμένα έργα.

Οι πρώτοι 6 Άξονες αναφέρονται στα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (Τ.Ε.Π.), για τα οποία την ευθύνη του σχεδιασμού, της διεύθυνσης και της διοίκησης έχουν συγκεκριμένα υπουργεία. Αντίθετα, στα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα την παραπάνω ευθύνη φέρουν οι Γενικές Γραμματείες των Περιφερειών και τα Περιφερειακά συμβούλια.

Το σύνολο σχεδόν των Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του 3^{ου} Κ.Π.Σ. περιλαμβάνει Μέτρα και Δράσεις τα οποία άμεσα ή έμμεσα ενδιαφέρουν τους Ο.Τ.Α.⁷ Σε πάρα πολλά δε Μέτρα οι ίδιοι οι Ο.Τ.Α. ορίζονται σαφώς ως τελικοί δικαιούχοι. Ορισμός όμως των Ο.Τ.Α. ως τελικών δικαιούχων, δεν σημαίνει αυτόματα ένταξη έργων των Ο.Τ.Α. στο Πρόγραμμα και εξασφάλιση χρηματοδότησης για την υλοποίησή τους.

1.3. Ταμείο Συνοχής

Ένας από τους βασικούς στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής των κρατών - μελών με απώτερο στόχο την μείωση των διαφορών μεταξύ των επιπέδων ανάπτυξης των διαφόρων περιοχών της Ένωσης.

Το Ταμείο Συνοχής ιδρύθηκε επίσημα με τον Κανονισμό (ΕΚ) 1164/94 του Συμβουλίου της 14ης Μαΐου 1994 όπως τροποποιήθηκε με τους κανονισμούς 1264/99 και 1265/99 και ορίστηκε ότι η δράση του είναι συμπληρωματική εκείνης των Διαρθρωτικών Ταμείων, της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των άλλων

⁷ Μέτρα Άμεσου Ενδιαφέροντος είναι τα Μέτρα εκείνα στις προκηρύξεις των οποίων εμφανίζονται οι Ο.Τ.Α. (ή επιχειρήσεις αυτών) ως άμεσα δικαιούχοι. Ως επί τω πλείστον περιλαμβάνουν δράσεις / έργα τα οποία θεωρούνται πρώτης προτεραιότητας και από τους ίδιους τους Ο.Τ.Α.

Μέτρα Έμμεσου Ενδιαφέροντος είναι εκείνα που αν και οι Ο.Τ.Α. (ή επιχειρήσεις αυτών) δεν ορίζονται άμεσα από το Υπουργείο ως τελικοί δικαιούχοι των δράσεων τους, ωστόσο εξαιτίας της φύσης των δράσεων αυτών, των θετικών ή αρνητικών συνεπειών στο τοπικό περιβάλλον, κ.α., οι Ο.Τ.Α. οφείλουν και πρέπει να έχουν λόγο για τις δράσεις αυτές, ή να συμμετέχουν σε συμπράξεις με ιδιώτες ή άλλους φορείς που θεωρούνται ως τελικοί δικαιούχοι του Μέτρου.

χρηματοδοτικών μέσων και στοχεύει στην υποβοήθηση των λιγότερο εύπορων Κρατών Μελών.

Επλέξιμες χώρες για συνδρομή από το Ταμείο Συνοχής για την περίοδο 1993 - 1999 αλλά και για την περίοδο 2000 - 2006 είναι η Ελλάδα, η Ισπανία και η Πορτογαλία.

Το Ταμείο Συνοχής παρέχει χρηματοδοτική συνδρομή σε έργα ή σε ανεξάρτητα από τεχνική και χρηματοδοτική άποψη στάδια έργων ή σε ομάδες έργων που συνδέονται με μία ορατή στρατηγική και σχηματίζουν ένα συνεκτικό σύνολο και τα οποία συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων που καθορίζονται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση στον τομέα του περιβάλλοντος και στον τομέα των μεταφορών.

Ιδιαίτερη μέριμνα πρέπει να λαμβάνεται προκειμένου να διασφαλίζεται κατάλληλη ισορροπία μεταξύ των έργων στον τομέα περιβάλλοντος και εκείνων που αφορούν στον τομέα μεταφορών.

Το Ταμείο Συνοχής μπορεί επίσης να χορηγεί ενίσχυση για τη σύνταξη προπαρασκευαστικών μελετών που συνδέονται με τα έργα και τη λήψη μέτρων τεχνικής υποστήριξης συμπεριλαμβανομένων των ενεργειών πληροφόρησης και δημοσιότητας.

Κανένα από τα προτεινόμενα προς ένταξη έργα, δεν μπορεί να χρηματοδοτηθεί από το Ταμείο Συνοχής και ταυτόχρονα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων – Τμήμα Προσανατολισμού (ΕΓΤΠΕ) ή το Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας (ΧΜΠΑ).

Για την περίοδο 2000 - 2006 ισχύει ο ιδρυτικός κανονισμός του Ταμείου Συνοχής όπως τροποποιήθηκε με τους Κανονισμούς (ΕΚ) 1264 και 1265 του Συμβουλίου της 21ης Ιουνίου 1999, ο Κανονισμός 1386/2002 «για θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1164/94 του Συμβουλίου όσον αφορά τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου και τη διαδικασία πραγματοποίησης των δημοσιονομικών διορθώσεων σε σχέση με τις ενισχύσεις που χορηγούνται στο πλαίσιο του Ταμείου Συνοχής», ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 16/2003 της Επιτροπής «για τη θέσπιση ειδικών λεπτομερειών εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1164/94 του Συμβουλίου όσον αφορά την επιλεξιμότητα των δαπανών στο πλαίσιο ενεργειών που συγχρηματοδοτούνται από το Ταμείο Συνοχής» και ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 621/2004 της Επιτροπής «σχετικά με τους κανόνες εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1164/94 του Συμβουλίου όσον αφορά τα μέτρα πληροφόρησης και δημοσιότητας σχετικά με τις δραστηριότητες του Ταμείου Συνοχής».

Αν και ο ιδρυτικός κανονισμός του Ταμείου δεν τροποποιήθηκε ριζικά, τροποποιήθηκαν ορισμένες διατάξεις προκειμένου να ληφθούν υπόψη η εμπειρία από τη διαχείριση της περιόδου 1993 - 1999, η νέα μακροοικονομική κατάσταση (εισαγωγή του ευρώ, πρόοδος της σύγκλισης), η βούληση να ενισχυθούν τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου, όσο και η ανάγκη απλούστευσης της δημοσιονομικής διαχείρισης, εξορθολογισμού της παρουσίασης των έργων και ένταξής τους σε μία στρατηγική προσέγγιση σε μεγαλύτερο βαθμό από ότι στο παρελθόν.

Κατά την περίοδο 2000 - 2006, οι διαθέσιμοι πόροι για τη χώρα ανέρχονται σε 3.060 εκ. Ευρώ (τιμές 1999), οι οποίοι λαμβανομένου υπόψη του πληθωριστή, αναμένεται να διαμορφωθούν σε 3.300 εκ. Ευρώ περίπου.

Στη νέα προγραμματική περίοδο 2007-2013, σύμφωνα με το νέο Σχέδιο Γενικού Κανονισμού, το οποίο συζητείται σε επίπεδο Συμβουλίου των Υπουργών της Ε.Ε,

τροποποιείται η φιλοσοφία λειτουργίας του Ταμείου Συνοχής αφού πλέον το Ταμείο συγχρηματοδοτεί έργα / παρεμβάσεις, οι οποίες αποτελούν μέρος πολυετών επιχειρησιακών προγραμμάτων. Ως εκ τούτου οι διαδικασίες προγραμματισμού, σχεδιασμού, υλοποίησης καθώς και διαχείρισης αυτών των έργων ακολουθούν τις διαδικασίες που διέπουν τα επιχειρησιακά προγράμματα, στο πλαίσιο λειτουργίας όλων των διαρθρωτικών ταμείων (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ) αναφερόμενες πλέον σε Πρόγραμμα και όχι σε μεμονωμένα έργα.

Για τις ανάγκες διαχείρισης και παρακολούθησης των έργων που συγχρηματοδοτούνται από το Ταμείο Συνοχής έχει συσταθεί στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης και Παρακολούθησης του Ταμείου Συνοχής (ΕΥΔ & ΠΤΣ) με την με αριθμό 31405/ΔΔ&ΠΚΠ 2317/20-09-2001 (ΦΕΚ1270/τ.Β/2-10-2001) Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών και Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, όπως αυτή τροποποιήθηκε με την με αριθμό 46566/ΕΥΔ&ΠΤΣ 815/03-07-2003 (ΦΕΚ898/τ.Β/03-07-2003) και ισχύει. Η Ειδική Υπηρεσία, εκτός του Ταμείου Συνοχής, διαχειρίζεται πόρους και δράσεις που αφορούν τα Διευρωπαϊκά Δίκτυα Μεταφορών καθώς και τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο.

1.4. Κοινοτικές Πρωτοβουλίες

Ένας από τους τρεις πυλώνες της 3^{ης} Διαρθρωτικής Περιόδου είναι οι Κοινοτικές Πρωτοβουλίες οι οποίες με την σειρά τους συμβάλουν στην ανάπτυξη της χώρας. Αυτές είναι οι εξής (Αναλυτικά όμως θα τις δούμε στο επόμενο κεφαλαίο):

- **LEADER +**
- **INTERREG III**
- **EQUAL**
- **URBAN II**

LEADER PLUS : Έχει ως αντικείμενο – στόχο την ανάπτυξη του αγροτικού χώρου, και υλοποιείται από τις «Ομάδες Τοπικής Δράσης», με ισχυρή συμμετοχή της Αυτοδιοίκησης και των επιχειρήσεων της. Έχει συνολικό μέγεθος 392 εκ. ΕΥΡΟ (133,8 δις δρχ), από τα οποία η κοινοτική χρηματοδότηση ανέρχεται σε 183 εκ ΕΥΡΟ (62,3 δις δρχ).

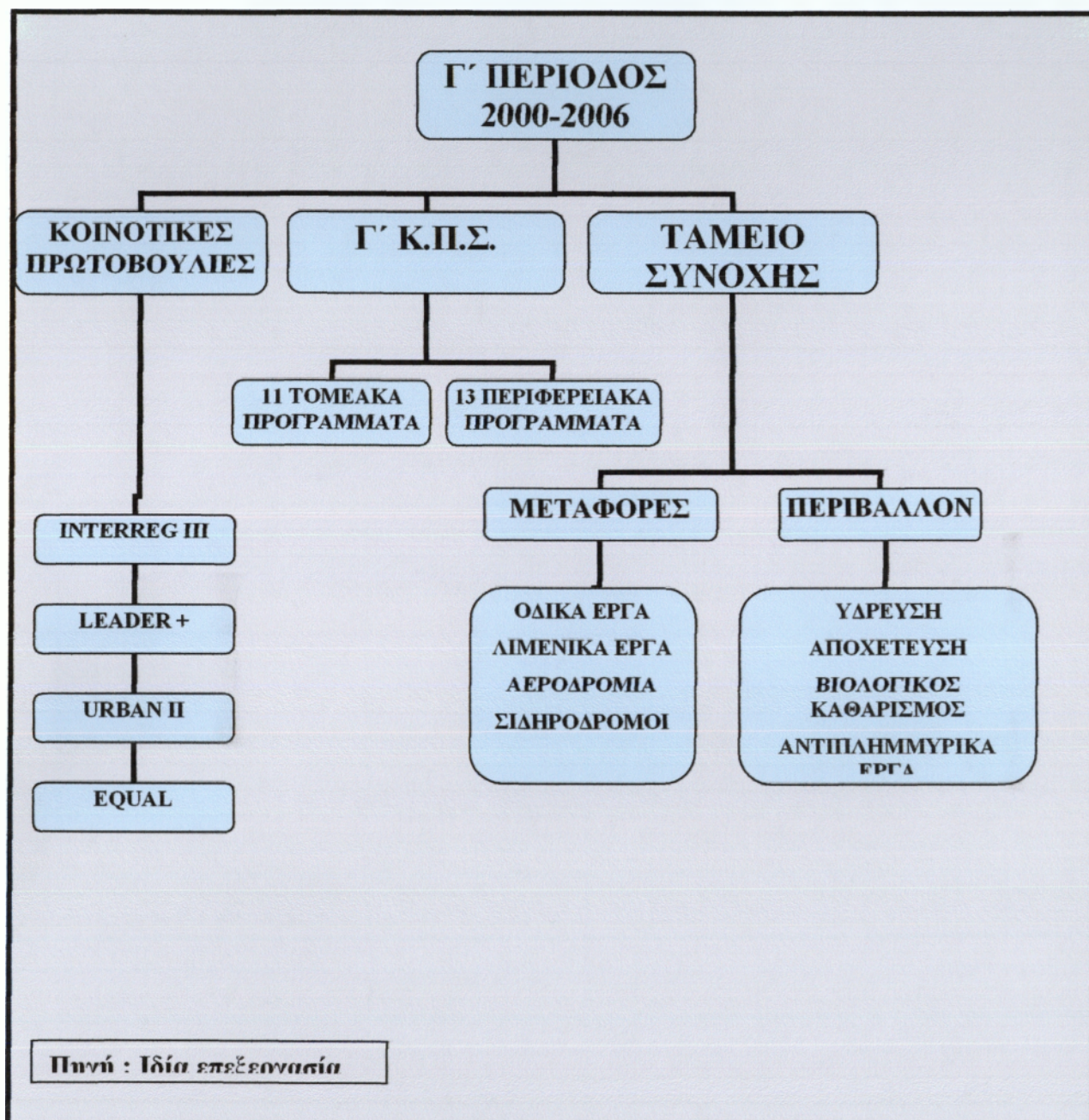
INTERREG III: Έχει ως περιεχόμενο τη διασυνοριακή, διακρατική και διαπεριφερειακή συνεργασία, με στόχο την ισόρροπη ανάπτυξη. Το συνολικό μέγεθος της κοινοτικής χρηματοδότησης ανέρχεται σε 604 εκ. ΕΥΡΟ (206 δις δρχ).

EQUAL: Ενισχύει την άρση των ανισοτήτων και των διακρίσεων στην προώθηση στην αγορά εργασίας, με την αξιοποίηση νέων μέσων και διακρατικών συνεργασιών. Ήδη υλοποιείται ο πρώτος κύκλος εφαρμογής 2001-2004, με αξιόλογη συμμετοχή της Αυτοδιοίκησης. Η EQUAL έχει συνολικό μέγεθος 138,8 εκ. ΕΥΡΟ (47,3 δις δρχ), από τα οποία η κοινοτική χρηματοδότηση ανέρχεται σε 104 εκ. ΕΥΡΟ (35,5 Δις δρχ).

URBAN: Ενισχύει την οικονομική και κοινωνική αποκατάσταση των πόλεων και των αστικών κέντρων για την προώθηση της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης. Στο Ηράκλειο στην Κομοτηνή και το Πέραμα υλοποιούνται ήδη οι προτάσεις που χρηματοδοτούνται από την κοινοτική πρωτοβουλία στη χώρα μας. Έχει συνολικό μέγεθος 37,4 εκ. ΕΥΡΟ (12,74 δις δρχ), από τα οποία η κοινοτική χρηματοδότηση ανέρχεται σε 25,5 εκ. ΕΥΡΟ (8,69 Δις ΔΡΧ).

**ΣΧΗΜΑΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ
ΤΗΣ 3^{ης} ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2000-2006

2.1. Εισαγωγή

Μια άλλη συνιστώσα του όλου διαρθρωτικού προγράμματος 2000-2006 είναι οι κοινοτικές πρωτοβουλίες (Κ.Π.). Για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο υπάρχουν Τέσσερις Κοινοτικές πρωτοβουλίες. Αυτές είναι:

- EQUAL
- INTERREG III
- URBAN II
- LEADER +⁸

Για την χώρα μας οι συνολικοί πόροι που διατίθενται στις κοινοτικές πρωτοβουλίες ανέρχονται στα 1.487 εκ. € περίπου από τα οποία το μεγαλύτερο ποσοστό, όπως φαίνεται και στο παρακάτω γράφημα, κατέχει η Κ.Π. Interreg III (62 %) και ακολουθούν οι Κοινοτικές πρωτοβουλίες Leader+, Equal και Urban II με 26%, 9% και 3% αντίστοιχα.

ΠΟΡΟΙ ΠΟΥ ΚΑΤΑΝΕΜΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία.

2.2. Κοινοτική πρωτοβουλία EQUAL

Η Κ.Π. Equal⁹ αποτελεί εργαλείο της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση, χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και στοχεύει στην πειραματική εφαρμογή και διάδοση νέων τρόπων καταπολέμησης των διακρίσεων και της ανισότητας στον τομέα της απασχόλησης. Η Equal ολοκληρώνει τις εμπειρίες που αποκτήθηκαν στα πλαίσια των προηγούμενων Πρωτοβουλιών

⁸ Η κοινοτική πρωτοβουλία LEADER + , επειδή αποτελεί και το αντικείμενο της εργασίας μας θα αναλυθεί σε ξεχωριστό κεφάλαιο.

⁹ www.labor-ministry.gr/equal

EMPLOYMENT & ADAPT και συμπληρώνει τις υπάρχουσες πολιτικές για την ισότητα ευκαιριών στην αγορά εργασίας.

2.2.1. Προϋπολογισμός

Ο συνολικός προϋπολογισμός του ελληνικού προγράμματος ανέρχεται σε 138,8 εκατομμύρια Ευρώ (47,3 δις δραχμές) εκ των οποίων το 75% ήτοι 104,1 εκατομμύρια Ευρώ θα χρηματοδοτηθεί από το ΕΚΤ και το 25% ήτοι 34,7 εκατομμύρια Ευρώ θα χρηματοδοτηθεί από Εθνική Συμμετοχή.

2.2.2. Βασικές αρχές υλοποίησης του Προγράμματος

Οι βασικές αρχές οι οποίες προσδίδουν και την προστιθέμενη αξία της Κοινωνικής Πρωτοβουλίας EQUAL είναι οι εξής :

Καινοτομία

Η καινοτομία ή ο νεωτεριστικός χαρακτήρας των δράσεων συνιστά το κρίσιμο κριτήριο για την επιλεξιμότητα των ενεργειών. Η έννοια της Καινοτομίας αναφέρεται σε ιδέες και πρωτοβουλίες κοινωνικού πειραματισμού οι οποίες θα μπορούσαν να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα των κοινών δράσεων στο πεδίο της αγοράς εργασίας. Στα σχέδια της πρωτοβουλίας Equal το καινοτόμο στοιχείο καλύπτει ευρεία κλίμακα ενεργειών όπως: εταιρικές σχέσεις, διαδικασίες κοινωνικής ένταξης, μεθοδολογίες κατάρτισης, μορφές οργάνωσης της εργασίας.

Διακρατική Συνεργασία

Η διακρατική συνεργασία συνιστά το δεύτερο θεμελιώδες κριτήριο για την επιλογή των χρηματοδοτούμενων δράσεων. Είναι το μέσο που προσδίδει κοινοτική διάσταση στο πρόγραμμα, εξασφαλίζοντας την ανταλλαγή άριστων πρακτικών και τεχνογνωσίας μεταξύ των κοινοτικών εταίρων. Η εφαρμογή της αρχής της διακρατικότητας στο επίπεδο των Α.Σ., πρακτικά σημαίνει ότι κάθε έργο θα πρέπει να υλοποιείται με την συνεργασία Αναπτυξιακών Συμπράξεων από δυο τουλάχιστον Κράτη- Μέλη.

Εταιρικήτητα

Το σχήμα της Αναπτυξιακής Σύμπραξης συνιστά το βασικό εργαλείο εφαρμογής της Πρωτοβουλίας. Οι Αναπτυξιακές Συμπράξεις δραστηριοποιούνται στο πλαίσιο ενός θεματικού πεδίου και συνιστούν τους μοναδικούς φορείς εφαρμογής της κοινοτικής Πρωτοβουλίας. Μπορούν σε αυτές να συμμετέχουν δημόσιοι φορείς, οργανισμοί της τοπικής αυτοδιοίκησης, επιχειρήσεις και ιδιαίτερα οι Μικρομεσαίες, Μη Κερδοσκοπικοί Οργανισμοί, κοινωνικοί εταίροι, κα.

Ενδυνάμωση και ενεργός συμμετοχή

Η Αρχή της Ενδυνάμωσης αναφέρεται στην ενεργό συμμετοχή των ομάδων του πληθυσμού που επωφελούνται από το πρόγραμμα. Η ενεργός συμμετοχή θα πρέπει να εξασφαλίζεται τόσο στη φάση σχεδιασμού, όσο και στη φάση υλοποίησης των ενεργειών. Πέραν τούτου η διαδικασία της ενδυνάμωσης ισοδυναμεί με την ενίσχυση της αυτοπεποίθησης, των ικανοτήτων και δεξιοτήτων των ατόμων αυτών, ώστε να

έχουν αυξημένα κίνητρα και ευκαιρίες για ολοκληρωμένη κοινωνική ένταξη πέρα από την επαγγελματική τους αποκατάσταση.

Ισότητα των ευκαιριών

Η Αρχή της ισότητας ευκαιριών μεταξύ των φύλων θα πρέπει να συνιστά συστατικό στοιχείο των ενεργειών που προτείνονται προς χρηματοδότηση. Η συμπερίληψη της διάστασης του φύλου (gender mainstreaming) , ως ενδογενούς στοιχείου των μέτρων και των ενεργειών, αποτελεί ένα κρίσιμο σημείο για την επιλεξιμότητα των προτάσεων. Τούτο σημαίνει ότι τα θέματα ισότητας θα πρέπει να ενσωματωθούν στον σχεδιασμό και εφαρμογή όλων των μέτρων και προτεραιοτήτων κάθε παρέμβασης.

Διάχυση και ενσωμάτωση στον κύριο κορμό των πολιτικών (mainstreaming)

Οι καινοτόμες προσεγγίσεις της πρωτοβουλίας θα πρέπει να προάγουν δράσεις πειραματικού χαρακτήρα που να μπορούν να τύχουν ευρύτερης εφαρμογής στο πλαίσιο των κλασικών προγραμμάτων της ενεργού πολιτικής για την απασχόληση και την κοινωνική ένταξη.

Επισημαίνεται επίσης ότι σύμφωνα με τις αναθεωρημένες Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το δεύτερο κύκλο υλοποίησης της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας, στο αναθεωρημένο Πρόγραμμα δίνεται ιδιαίτερο βάρος στα εξής θεματικά πεδία ή ομάδες στόχου του πληθυσμού:

- Διακινούμενα άτομα (Trafficking) : Ο όρος Trafficking παραπέμπει ευθέως στη διακίνηση ανθρώπων , κυρίως γυναικών αλλά και ανδρών και ανήλικων αγοριών και κοριτσιών με σκοπό την ένταξη τους στον τομέα παροχής σεξουαλικών υπηρεσιών. Ο όρος σωματεμπορία στα ελληνικά δεν κρίνεται δόκιμος
- Αιτούντες Άσυλο
- Κοινότητες Roma
- Κοινωνική Οικονομία
- Ποιότητα στις Θέσεις Εργασίας
- Πιστοποίηση των εκπαιδευτικών προσόντων
- Ισότητα ευκαιριών στα άτομα με αναπηρία

Όπως γίνεται φανερό από τα παραπάνω οι μεταβολές δεν αφορούν στον προγραμματικό σχεδιασμό αλλά σε επαναπροσδιορισμό επιμέρους στόχων και την χρηματοδοτική ενίσχυση εκείνων των μέτρων που παρουσιάζουν μεγαλύτερο βαθμό καινοτομίας, ανταπόκρισης από τους τελικούς δικαιούχους και αποτελούν πεδίο ιδιαίτερου ενδιαφέροντος για πειραματισμό σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Στη συνέχεια θα παρουσιαστούν οι αλλαγές που επήλθαν ανά μέτρο στο Συμπλήρωμα Προγραμματισμού σύμφωνα με το αναμορφωμένο Πρόγραμμα.

● Καταρχήν έχει εισαχθεί οριζόντια σε όλα τα μέτρα ως ωφελούμενη ομάδα τα διακινούμενα άτομα

- Έχει επαναδιατυπωθεί το κεφάλαιο περί εφαρμογής προκειμένου να συμπεριλάβει τα συστήματα διαχείρισης, παρακολούθησης, χρηματοδότησης και ελέγχου που έχει αναπτύξει η υπηρεσία μας
- Επίσης επανεξετάστηκαν οι δείκτες και αναμορφώθηκαν προς την κατεύθυνση της απλούστευσης και εξασφάλισης της μετρησιμότητάς τους. Ωστόσο στην παρούσα φάση δεν είναι δυνατή η ποσοτικοποίησή τους για τους εξής λόγους:

2.2.3. Γενικοί Στόχοι και Στρατηγική του Προγράμματος

Το Πρόγραμμα έχει σχεδιαστεί για να στηρίζει μια οριζόντια προσέγγιση στις πολιτικές και τις υπηρεσίες προς τις οποίες θα έχουν πρόσβαση πολλαπλές κατηγορίες αποκλεισμένων ή απειλούμενων από αποκλεισμό από την αγορά εργασίας ομάδων και να αντιμετωπίσει την αποσπασματικότητα και την έλλειψη συντονισμού των εφαρμοζόμενων πολιτικών.

Έχει δομηθεί¹⁰ πάνω σε εννέα θεματικά πεδία – μέτρα. Οκτώ από αυτά βασίζονται στους τέσσερεις πυλώνες της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση, ενώ το ένατο καλύπτει τις ανάγκες των αιτούντων άσυλο.

Γενικοί Στόχοι του Προγράμματος

- Η βελτίωση της **απασχολησιμότητας** μέσα από:
  1. τη διευκόλυνση της πρόσβασης και επιστροφής στην αγορά εργασίας των ομάδων που υφίστανται διακρίσεις
  2. την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας σε σχέση με την αγορά της εργασίας
- Η ανάπτυξη του **επιχειρηματικού πνεύματος** μέσα από:
  3. τη βελτίωση της πρόσβασης στη διαδικασία δημιουργίας μιας επιχείρησης
  4. την ενίσχυση της κοινωνικής οικονομίας
- Η ενθάρρυνση της **προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και των απασχολουμένων** μέσα από:
  5. την προώθηση της δια βίου μάθησης και των εργασιακών πρακτικών ενσωμάτωσης
  6. την υποστήριξη της προσαρμοστικότητας των εταιρειών και των εργαζομένων
- Η ενίσχυση των **πολιτικών ίσων ευκαιριών για άνδρες και γυναίκες** μέσα από:
  7. τον συνδυασμό οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής
  8. την ενθάρρυνση της κατάρτησης του επαγγελματικού διαχωρισμού
  9. Η υποστήριξη της **κοινωνικής & επαγγελματικής ένταξης των αιτούντων άσυλο**

¹⁰ Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων «Πρόγραμμα Κοινωνικής Πρωτοβουλίας Για Την Καταπολέμηση Των Διακρίσεων Και Ανισοτήτων Σε Σχέση Με Την Αγορά Εργασίας (Equal) Στην Ελλάδα» Αθήνα 2001

2.2.4. Άμεσα Επωφελομενες Ομάδες

Οι ομάδες που βιώνουν τη διάκριση, την ανισότητα ή/και τον αποκλεισμό από την αγορά εργασίας.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι άμεσα επωφελούμενες ομάδες μπορούν να αποτελούν οι νέοι, οι γυναίκες, τα άτομα με ειδικές ανάγκες, οι απασχολούμενοι με ελλιπή εκπαίδευση, οι παλιννοστούντες, οι μετανάστες, οι πρόσφυγες, οι φυλακισμένοι, οι αποφυλακισμένοι, οι ανήλικοι παραβάτες, οι τσιγγάνοι, οι Πομάκοι, τα απεξαρτημένα άτομα.

Μια νέα ομάδα - στόχος είναι οι υπήκοοι τρίτης χώρας ή απάτριδες που έχουν υποβάλει αίτηση χορήγησης ασύλου και οι οποίοι θα επωφεληθούν της Πρωτοβουλίας για όσο διάστημα εκκρεμεί η εξέταση των αιτήσεων τους και έως την ολοκλήρωση του προγράμματος κατάρτισης στο οποίο έχουν ενταχθεί.

2.2.5. Αναπτυξιακές Συμπράξεις

Η EQUAL θα υλοποιηθεί μέσω εταιρικών σχέσεων που ονομάζονται *Αναπτυξιακές Συμπράξεις (Α.Σ.)* και έχουν τη μορφή αστικών μη κερδοσκοπικών εταιριών (ΑΜΚΕ), προσαρμοσμένες στις ανάγκες της EQUAL. Οι Α.Σ. αποτελούν τους τελικούς δικαιούχους της EQUAL και σε αυτές μπορούν να συμμετέχουν, ανάλογα με το θεματικό πεδίο και τους στόχους του μέτρου επιλογής, δημόσιες αρχές, δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς απασχόλησης, δομές συμβουλευτικής και προσανατολισμού, οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού (δήμοι, κοινότητες, νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις), ο τομέας των επιχειρήσεων (ιδιαίτερα οι ΜΜΕ), φορείς στήριξης της επιχειρηματικότητας, επαγγελματικές ενώσεις, οργανισμοί κατάρτισης και εκπαίδευσης, μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ), κοινωνικοί εταίροι.

Οι εταίροι κάθε Α.Σ. θα συνεργαστούν για να:

- ✓ καθορίσουν από κοινού τη στρατηγική που θα ακολουθήσουν στο θεματικό πεδίο - μέτρο επιλογής
- ✓ εφαρμόσουν καινοτόμες προσεγγίσεις για την επωφελή ανάπτυξη της στρατηγικής τους
- ✓ προβούν σε διακρατική συνεργασία
- ✓ συμμετάσχουν στη διάδοση καλών πρακτικών και στην ενσωμάτωσή τους στον κεντρικό κορμό των πολιτικών.

Τύποι και Εύρος Α.Σ.

Οι Α.Σ. μπορεί να είναι είτε «γεωγραφικές», αν στοχεύουν στο να φέρουν σε επαφή τους ανθρώπους - κλειδιά μιας συγκεκριμένης γεωγραφικής περιοχής, είτε «τομεακές» αν εστιάζουν σε ιδιαίτερους οικονομικούς τομείς ή βιομηχανικούς κλάδους ή αφορούν μια ή περισσότερες από τις ομάδες που πλήττονται από διακρίσεις και ανισότητες στην αγορά εργασίας.

Ενθαρρύνεται η συγκρότηση συμπράξεων που, ανάλογα με το θεματικό πεδίο του σχεδίου και το επιλεγμένο μέτρο, θα περιλαμβάνουν το *ευρύτερο δυνατό φάσμα φορέων* που σχετίζονται με το συγκεκριμένο αντικείμενο

2.2.6. Φορέας Διαχείρισης του Προγράμματος

Κεντρικό ρόλο στη διαχείριση του Προγράμματος της Πρωτοβουλίας έχει η **Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Ε.Π. της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας EQUAL** που εντάσσεται στο πλαίσιο των νέων θεσμών που δημιουργήθηκαν για την υλοποίηση έργων συγχρηματοδοτούμενων από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η Ειδική Υπηρεσία έχει συσταθεί στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και υπάγεται απευθείας στον Γενικό Γραμματέα Διαχείρισης Κοινοτικών και Άλλων Πόρων του οικείου Υπουργείου.

Σκοπός της Ειδικής Υπηρεσίας είναι η άσκηση των αρμοδιοτήτων προγραμματισμού, υποστήριξης, παρακολούθησης και ελέγχου της εφαρμογής του προγράμματος, στήριξης της διακρατικής συνεργασίας και διάχυσης των αποτελεσμάτων.

2.3. Κοινοτική πρωτοβουλία INTERREG III

Το INTERREG III ¹¹ είναι μια Κοινοτική Πρωτοβουλία που έχει ως στόχο να προωθήσει τη διασυνοριακή, τη διακρατική και τη διαπεριφερειακή συνεργασία στην Ευρωπαϊκή Ένωση και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και οι συνολικοί πόροι ανέρχονται περίπου στα 918,2 εκ. €.

Αυτή η νέα φάση της Πρωτοβουλίας INTERREG σχεδιάστηκε για να ενισχύσει την οικονομική και κοινωνική συνοχή σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση, με την ενθάρρυνση της ισόρροπης ανάπτυξης της Ηπείρου. Ιδιαίτερη έμφαση έχει δοθεί στην ενσωμάτωση απομακρυσμένων περιοχών και των περιοχών που συνορεύουν με τις υποψήφιες χώρες .

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία INTERREG III διακρίνεται σε 3 Δέσμες:

- **Δέσμη Α' - Διασυνοριακή συνεργασία**, μεταξύ αρχών γειτονικών κρατών με στόχο την ανάπτυξη κοινών στρατηγικών και πολιτικών για μια ολοκληρωμένη περιφερειακή και αειφόρο χωροταξική ανάπτυξη.
- **Δέσμη Β' - Διακρατική συνεργασία**, μεταξύ κρατικών, περιφερειακών και τοπικών αυτοδιοικήσεων, ώστε να επιτευχθεί αειφόρος, αρμονική και ισόρροπη ανάπτυξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση και ικανοποιητικότερη χωροταξική ολοκλήρωση με υποψήφιες και άλλες γειτονικές χώρες.
- **Δέσμη Γ' - Διαπεριφερειακή συνεργασία**, με στόχο την βελτίωση της αποτελεσματικότητας των πολιτικών και μέσων για την περιφερειακή ανάπτυξη και συνοχή.

---

¹¹ www.hellaskps.gr/interreg

2.3.1. Προγράμματα Δέσμης Α΄

ΕΛΛΑΔΑ – ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

Το Αναθεωρημένο Πρόγραμμα INTERREG III A - PHARE CBC Ελλάδα - Βουλγαρία 2000-2006 εγκρίθηκε στις 23/12/2004, σύμφωνα με την αριθ. C(2004) 5658 απόφαση.

Οι συνολικοί πόροι του Προγράμματος ανέρχονται σε 268.655.496 €. Η χρηματοδοτική συμμετοχή του Ε.Τ.Π.Α. ανέρχεται σε 186.095.123€. Οι απαιτούμενοι εθνικοί πόροι ανέρχονται σε 82.560.373 €. Στους πόρους αυτούς έχουν συμπεριληφθεί και οι πόροι ύψους 5.436.000 €, οι οποίοι ενίσχυσαν το Πρόγραμμα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σύμφωνα με την Απόφαση της 25/7/2002, αριθ. C(2002)1703/26-7-2002 ως ειδική ενίσχυση υπέρ των περιοχών που συνορεύουν με τις υπονήπιες χώρες" Στο πλαίσιο του PHARE CBC παρέχεται ενδεικτική χρηματοδοτική συνεισφορά ύψους 31.150.000€

Οι επιλέξιμες περιοχές εφαρμογής του Προγράμματος είναι:

- Για την Ελλάδα : Οι Περιφέρειες Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης (Νομοί Δράμας, Καβάλας, Ξάνθης, Ροδόπης, Έβρου) και Κεντρικής Μακεδονίας (Νομοί Θεσσαλονίκης και Σερρών).
- Για τη Βουλγαρία : Οι επαρχίες : Blagoevgrad, Smolian, Kardjali, Haskovo

ΕΛΛΑΔΑ - Π.Γ.Δ.Μ

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα INTERREG III A Ελλάδα - Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας 2000-2006 εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με την απόφαση αρ. Ε (2002) 118 /19-03-2002. Οι συνολικοί πόροι του Προγράμματος ανέρχονται σε 103.333.333 €, εκ των οποίων 73.000.000 € αποτελούν τη χρηματοδοτική συμμετοχή του ΕΤΠΑ και 30.333.333 € συνιστούν την εθνική χρηματοδότηση.

Οι επιλέξιμες περιοχές εφαρμογής του Προγράμματος είναι :

- Για την Ελλάδα: Οι Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας (Νομοί Θεσσαλονίκης, Κιλκίς, Πέλλας), και Δυτικής Μακεδονίας (Νομός Φλωρίνης).
- Για την Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας: Οι Δήμοι: Μπακ, Μπίστρικά, Μπίτολα, Μπόγκνανσι, Μποσίλοβο, Βαλάντοβο, Βιτόλιστε, Γευγελί, Ντεμίρ Κάπγια, Ντομπρούσεβο, Καβαρντάσι, Κονοπίστε, Κούκλις, Μιράβσι, Μούρτινο, Νόβασι, Νόβο Σέλο, Πρίλεπ, Ρέζεν, Σταρ Ντόριαν, Σταραβίνα, Τοπολκάνι, Κάπαρι, Οχρίδα, Στρουμίτσα

ΕΛΛΑΔΑ - ΑΛΒΑΝΙΑ

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα INTERREG IIIA Ελλάδα- Αλβανία, 2000-2006 εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 21 Μαΐου 2002 σύμφωνα με την απόφαση αριθμ.Ε (2002) 828 / 21.5.2002. Οι συνολικοί πόροι του Προγράμματος ανέρχονται σε 126.000.000 €.

Οι επιλέξιμες περιοχές εφαρμογής είναι :

- Για την Ελλάδα : Οι Περιφέρειες Δυτικής Μακεδονίας (Νομοί Φλώρινας και Καστοριάς), Ηπείρου (Νομοί Ιωαννίνων και Θεσπρωτίας) και Ιονίων Νήσων (Νομός Κέρκυρας).
- Για την Αλβανία : Οι Περιφέρειες Αργυροκάστρου (Νομοί Αργυροκάστρου και Πρεμετής), Κορυτσάς (Νομοί Κορυτσάς και Ντεβόλ, Δήμος Κολόνιας) και Περιφέρεια Βλόρε (Δήμος Αγίων Σαράντα).

ΕΛΛΑΔΑ - ΚΥΠΡΟΣ

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα INTERREG III Α, Ελλάδα - Κύπρος 2000-2006 εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση στις 19/03/2002, σύμφωνα με την απόφαση της Επιτροπής υπ' αριθμ. Ε (2000) 55 / 19.03.02. Οι συνολικοί πόροι του Κοινού Προγράμματος ανέρχονται σε 78,16 εκ. € (στους πόρους αυτούς περιλαμβάνονται και Κοινοτικοί πόροι ύψους 15,03 εκ. €, οι οποίοι χορηγήθηκαν στο Πρόγραμμα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σύμφωνα με την από αρ. C(2002) 1703/26.07.2001 Απόφαση της Επιτροπής «σχετικά με τον αντίκτυπο της διεύρυνσης στις περιοχές που συνορεύουν με τις υποψήφιες χώρες ...».

Οι επιλέξιμες περιοχές εφαρμογής του Προγράμματος είναι :

- Για την Ελλάδα: Οι Περιφέρειες Κρήτης (Νομοί Χανίων, Ρεθύμνης, Ηρακλείου, Λασιθίου), Βόρειου Αιγαίου (Νομοί Λέσβου, Χίου, Σάμου) και Νότιου Αιγαίου (Νομός Δωδεκανήσου). Περιλαμβάνονται συνολικά 8 Νομοί και 128 Δήμοι.
- Για την Κύπρο: Το σύνολο της χώρας

ΕΛΛΑΔΑ – ΙΤΑΛΙΑ

Το Διασυνοριακό Πρόγραμμα INTERREG IIIA ΕΛΛΑΔΑ-ΙΤΑΛΙΑ εγκρίθηκε στις 11-03-2003 σύμφωνα με την απόφαση της Ε.Ε. με αριθμό C (2003)108 / 11-03-2003.

Ο γενικός στόχος του προγράμματος INTERREG IIIA ΕΛΛΑΔΑ-ΙΤΑΛΙΑ είναι η ενίσχυση του συστήματος διασυνοριακής συνεργασίας μεταξύ των δύο χωρών, ώστε να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα ολόκληρης της περιοχής και να διατηρηθούν και να αναδειχθούν οι κοινοί περιβαλλοντικοί και πολιτιστικοί πόροι.

Οι στρατηγικοί στόχοι είναι:

- Αναβάθμιση επικοινωνίας μεταξύ περιοχών με βελτίωση προσπελασιμότητας και παράλληλη αναβάθμιση της ασφάλειας στη διακίνηση
- Αναβάθμιση-διατήρηση κοινών ή όμοιων περιβαλλοντικών και πολιτιστικών πόρων
- Ενίσχυση ανταγωνιστικότητας των οικονομιών

Οι συνολικοί πόροι του Προγράμματος ανέρχονται σε: 157.940.670 € με κοινοτική συμμετοχή - ΕΤΠΑ: 84.477.035 €.

ΕΛΛΑΔΑ – ΤΟΥΡΚΙΑ

Το Πρόγραμμα εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 22/12/2003, σύμφωνα με την εγκριτική απόφαση της Επιτροπής των Ε.Κ. με αριθμό C (2003) 5325 / 22-12-2003.

Ο συνολικός προϋπολογισμός του προγράμματος ανέρχεται σε 66.018.843 € εκ των οποίων 46.664.004 € αφορούν το ελληνικό Πρόγραμμα INTERREG III A και 15.000.000 € το Χρηματοδοτικό Μέσο για την Τουρκία.

Ο γενικός στρατηγικός στόχος του Προγράμματος είναι η ανάδειξη της περιοχής σε πυρήνα παγίωσης της ειρήνης και της αναπτυξιακής διαδικασίας στην Ανατολική Βαλκανική χερσόνησο και το Αιγαίο Πέλαγος.

Ο επιχειρησιακός στόχος του Προγράμματος καθορίζεται ως εξής: Η αναβάθμιση της διασυνοριακής περιοχής σε επίπεδο υποδομών και η ανάπτυξη διασυνοριακών συνεργασιών σε όλους τους κοινωνικοοικονομικούς τομείς.

Ειδικότερα, οι ειδικοί στόχοι οι οποίοι θα υλοποιήσουν τη στρατηγική και θα οδηγήσουν στην επίτευξη των επιχειρησιακών στόχων, είναι οι εξής:

1. Βελτίωση της προσπελασιμότητας και της επικοινωνίας
2. Ενίσχυση της οικονομικής δραστηριοποίησης και της ανάληψης πρωτοβουλιών για την αντιμετώπιση της ανεργίας.
3. Αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των πολιτών, βελτίωση της περιβαλλοντικής διαχείρισης και αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η υλοποίηση του στόχου θα πραγματοποιηθεί μέσω παρεμβάσεων που εντάσσονται στους ακόλουθους 4 Άξονες Προτεραιότητας:

- Διασυνοριακές Υποδομές
- Οικονομική Ανάπτυξη και Απασχόληση
- Ποιότητα Ζωής/ Περιβάλλον/ Πολιτισμός
- Τεχνική Βοήθεια

Οι επιλέξιμες περιοχές εφαρμογής του Προγράμματος είναι η όμορη διασυνοριακή περιοχή των δύο χωρών.

2.3.2. Προγράμματα Δέσμης Β'

CADSES

Το πρόγραμμα CADSES εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή κοινότητα στις 27 Δεκεμβρίου του 2001 και ανήκει στην δέσμη Β της κοινοτικής πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για διακρατική συνεργασία στον τομέα της χωρικής ανάπτυξης (Interreg III B). Το Interreg III B είναι ο διάδοχος του προγράμματος Interreg II C CADSES και διανύει τώρα την Τρίτη του χρηματοδοτική περίοδο.

Συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και από τις χώρες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα. Η κοινοτική πρωτοβουλία Interreg III B έχει ως στόχο την προώθηση αρμονικής και ισορροπημένης ανάπτυξης του Ευρωπαϊκού εδάφους μέσω της διακρατικής συνεργασίας ώστε να επιτευχθεί οικονομική ανάπτυξη και ισχυρότερη ανταγωνιστικότητα στην Ευρώπη.

Σε σύγκριση με τις περιοχές των άλλων προγραμμάτων της κοινοτικής πρωτοβουλίας Interreg III B, αυτή του προγράμματος CADSES εμπεριέχει την μεγαλύτερη πολυπλοκότητα. Αυτό οφείλεται κυρίως στις πολιτικοοικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές ιδιομορφίες των 18 χωρών της διευρυμένης Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Βαλκανίων οι οποίες περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα.

MEDOCC

Στα πλαίσια της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας INTERREG III, Δέση Β (Διακρατική Συνεργασία), εγκρίθηκε με την υπ' αρ. C (2001) 4069/27-12-01 απόφαση της Ε.Ε., το Πρόγραμμα MEDOCC (**Mediterranee Occidentale**), που αφορά στη διακρατική συνεργασία στο χώρο της Δυτικής Μεσογείου.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ - ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Με αυτά τα δεδομένα, η στρατηγική παρέμβασης του Προγράμματος MEDOCC, θέτει τους εξής γενικούς και ειδικούς στόχους:

Γενικοί Στόχοι

- Αύξηση της ανταγωνιστικότητας στη Νότια Ευρώπη, έτσι ώστε να δημιουργηθεί μία ζώνη οικονομικής ολοκλήρωσης παγκόσμιας σημασίας
- Αξιοποίηση των αρχών της Βαρκελώνης, με στόχο μεγαλύτερη ολοκλήρωση ανάμεσα στις ευρωπαϊκές περιφέρειες, που δύνανται να χρηματοδοτηθούν από το MEDOCC, και στις Τρίτες Χώρες της λεκάνης της Μεσογείου.

Ειδικό Στόχοι

- Αύξηση της χωροταξικής ανταγωνιστικότητας στο σύνολο της περιοχής MEDOCC.
- Ενίσχυση της συνοχής του χώρου εναρμονίζοντας τις πολιτικές της χωροταξικής ανάπτυξης
- Ενθάρρυνση και ενίσχυση διακρατικών συνεργασιών, με στόχο την αειφόρο ανάπτυξη ανάμεσα στις χώρες του MEDOCC και τις Τρίτες Χώρες της λεκάνης της Μεσογείου.

ARCHIMED

Το Διακρατικό Πρόγραμμα INTERREG IIB ARCHIMED εγκρίθηκε στις 03-03-2003 σύμφωνα με την απόφαση της Ε.Ε. με αριθμό C (2003)117 / 03-03-2003. Σημειώνεται ότι είναι σε εξέλιξη η διαδικασία τροποποίησης του Προγράμματος λόγω της ένταξης στην Ε.Ε. της Κύπρου και της Μάλτας, οι χώρες, οι οποίες συμμετέχουν στο Πρόγραμμα.

Στόχος του προγράμματος INTERREG IIB ARCHIMED είναι να συμβάλει στη βελτίωση της χωροταξικής ολοκλήρωσης του χώρου της «Νοτιοανατολικής Μεσογείου» και να συνοδέψει, σε επίπεδο Μεσογειακής λεκάνης, τη διαδικασία της Βαρκελώνης με δράσεις που θα οδηγήσουν ή θα συνεισφέρουν στην εγκαθίδρυση της Ευρωμεσογειακής Ζώνης Ελευθέρων Συναλλαγών.

Ο γενικός στόχος αυτός στόχος περιλαμβάνει τρεις ειδικότερους στόχους:

1. Χωροταξικός σχεδιασμός για μια πολυκεντρική και αειφόρο ανάπτυξη
2. Βελτίωση της πρόσβασης στα Ευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών, ενέργειας και πληροφορίας

3. Προώθηση, βελτίωση και διατήρηση της φυσικής, πολιτιστικής και περιβαλλοντικής κληρονομιάς

Οι συνολικοί πόροι του Προγράμματος ανέρχονται σε: 118.096.648 € με κοινοτική συμμετοχή -ΕΤΠΑ: 78.716.324 € (προϋπολογισμός που αφορά στην περίοδο μέχρι την πλήρη ένταξη της Κύπρου και της Μάλτας).

2.3.3. Προγράμματα Δέσμης Γ'

INTERREG III C - Ανατολική Ζώνη

Η Δέσμη Γ της κοινοτικής πρωτοβουλίας Interreg III σχεδιάστηκε με σκοπό την ενδυνάμωση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στην Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω της προώθησης της διαπεριφερειακής συνεργασίας.

Η Δέσμη Γ χωρίζεται σε τέσσερις ζώνες, Βόρεια, Νότια, Ανατολική και Δυτική, για λόγους διαχείρισης. Το πρόγραμμα διευρωπαϊκής συνεργασίας INTERREG III - Δέσμη Γ - Ανατολική ζώνη (Interreg III C - East) δίνει την ευκαιρία στις περιφερειακές και λοιπές δημόσιες αρχές της ανατολικής ζώνης να αποκτήσουν ένα μέσο για την ενίσχυση της διαπεριφερειακής συνεργασίας σε όλο το φάσμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έτσι, περιοχές από οποιαδήποτε ζώνη της Ευρωπαϊκής Ένωσης που δεν συνορεύουν μεταξύ τους, μπορούν να αναπτύξουν δίκτυα συνεργασίας και να δουλέψουν μαζί για την αντιμετώπιση των κοινών τους προβλημάτων.

INTERREG III C - Νότια Ζώνη

Η Δέσμη Γ της κοινοτικής πρωτοβουλίας Interreg III σχεδιάστηκε με σκοπό την ενδυνάμωση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στην Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω της προώθησης της διαπεριφερειακής συνεργασίας.

Η Δέσμη Γ χωρίζεται σε τέσσερις ζώνες, Βόρεια, Νότια, Ανατολική και Δυτική, για λόγους διαχείρισης. Το πρόγραμμα διευρωπαϊκής συνεργασίας INTERREG III - Δέσμη Γ - Νότια Ζώνη (Interreg III C - South) δίνει την ευκαιρία στις περιφερειακές και λοιπές δημόσιες αρχές της νότιας ζώνης να αποκτήσουν ένα μέσο για την ενίσχυση της διαπεριφερειακής συνεργασίας σε όλο το φάσμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έτσι, περιοχές από οποιαδήποτε ζώνη της Ευρωπαϊκής Ένωσης που δεν συνορεύουν μεταξύ τους, μπορούν να αναπτύξουν δίκτυα συνεργασίας και να δουλέψουν μαζί για την αντιμετώπιση των κοινών τους προβλημάτων.

2.3.4. Ειδικά Προγράμματα

ESPON

Το Πρόγραμμα ESPON (Δίκτυο Παρατήρησης Ευρωπαϊκού Χωρικού Σχεδιασμού) αποτελεί ένα από τα Ειδικά προγράμματα της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας INTERREG III. Η άμεση ίδρυση και λειτουργία του ESPON αποτέλεσε μία από τις 4 κατευθυντήριες γραμμές του Προγράμματος Δράσης του Σχεδίου Ανάπτυξης Κοινοτικού Χώρου (ΣΑΚΧ), το οποίο υιοθετήθηκε από τους αρμόδιους υπουργούς για τη χωρική ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης το Μάιο του

1999 στο Potsdam της Γερμανίας, για τη βέλτιστη ισορροπία και πολυκεντρική χωρική ανάπτυξη του ευρωπαϊκού χώρου.

Με υπεύθυνο συντονιστικό κράτος-μέλος το Λουξεμβούργο, τα κράτη-μέλη επεξεργάστηκαν ένα κοινό πλαίσιο με το όνομα "The ESPON 2006 Programme - Research on the Spatial Development of an enlarging European Union". Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθέτησε το Πρόγραμμα ESPON στις 3 Ιουνίου 2002. Μελέτες και έρευνες για τη χωρική ανάπτυξη και το χωρικό σχεδιασμό από εθνική, περιφερειακή και τοπική άποψη, υπάρχουν κατά ένα μέρος και είναι διαθέσιμες, ωστόσο καλύπτουν ένα πολύ μικρό μέρος του ευρωπαϊκού χώρου. Με το Πρόγραμμα ESPON 2006 και με αναφορά στο διευρυμένο, πα, ευρωπαϊκό χώρο καθώς και σε ευρύτερες εδαφικές ενότητες, τα κράτη-μέλη αναμένουν να έχουν στη διάθεσή τους:

- τη διάγνωση των βασικών χωρικών τάσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο
- τη χαρτογραφική αποτύπωση των μεγαλύτερων χωρικών ανισοτήτων και της σχετικής τους έντασης
- τη μελέτη χωρικών δεικτών και τυπολογιών για την υποστήριξη της διαμόρφωση των ευρωπαϊκών προτεραιοτήτων για έναν ισορροπημένο και πολυκεντρικό διευρυμένο ευρωπαϊκό χώρο.
- ολοκληρωμένα και κατάλληλα εργαλεία (βάσεις δεδομένων, δείκτες, μεθοδολογίες για την εκτίμηση των χωρικών επιπτώσεων και συστηματικών χωρικών αναλύσεων) για τη βελτίωση του συντονισμού των τομεακών πολιτικών με χωρική διάσταση.

Το Πρόγραμμα ESPON (Δίκτυο Παρατήρησης Ευρωπαϊκού Χωρικού Σχεδιασμού) αποτελεί ένα από τα Ειδικά προγράμματα της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας INTERREG III.

Η άμεση ίδρυση και λειτουργία του ESPON αποτέλεσε μία από τις 4 κατευθυντήριες γραμμές του Προγράμματος Δράσης του 'Σχεδίου Ανάπτυξης Κοινοτικού Χώρου' (ΣΑΚΧ), το οποίο υιοθετήθηκε από τους αρμόδιους υπουργούς για τη χωρική ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης το Μάιο του 1999 στο Potsdam της Γερμανίας, για τη βέλτιστη ισορροπία και πολυκεντρική χωρική ανάπτυξη του ευρωπαϊκού χώρου.

Με υπεύθυνο συντονιστικό κράτος-μέλος το Λουξεμβούργο, τα κράτη-μέλη επεξεργάστηκαν ένα κοινό πλαίσιο με το όνομα "The ESPON 2006 Programme - Research on the Spatial Development of an enlarging European Union". Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθέτησε το Πρόγραμμα ESPON στις 3 Ιουνίου 2002. Μελέτες και έρευνες για τη χωρική ανάπτυξη και το χωρικό σχεδιασμό από εθνική, περιφερειακή και τοπική άποψη, υπάρχουν κατά ένα μέρος και είναι διαθέσιμες, ωστόσο καλύπτουν ένα πολύ μικρό μέρος του ευρωπαϊκού χώρου. Με το Πρόγραμμα ESPON 2006 και με αναφορά στο διευρυμένο, πα, ευρωπαϊκό χώρο καθώς και σε ευρύτερες εδαφικές ενότητες, τα κράτη-μέλη αναμένουν να έχουν στη διάθεσή τους:

- τη διάγνωση των βασικών χωρικών τάσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο
- τη χαρτογραφική αποτύπωση των μεγαλύτερων χωρικών ανισοτήτων και της σχετικής τους έντασης
- τη μελέτη χωρικών δεικτών και τυπολογιών για την υποστήριξη της διαμόρφωση των ευρωπαϊκών προτεραιοτήτων για έναν ισορροπημένο και πολυκεντρικό διευρυμένο ευρωπαϊκό χώρο.
- ολοκληρωμένα και κατάλληλα εργαλεία (βάσεις δεδομένων, δείκτες, μεθοδολογίες για την εκτίμηση των χωρικών επιπτώσεων και συστηματικών χωρικών αναλύσεων) για τη βελτίωση του συντονισμού των τομεακών πολιτικών με χωρική διάσταση

2.4. Κοινοτική πρωτοβουλία URBAN II

Η URBAN¹² είναι μία από τις τέσσερις ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων της ΕΕ.

Στη σημερινή Ευρώπη πολλά ουσιαστικά προβλήματα – κοινωνικά, οικονομικά, περιβαλλοντικά - εμφανίζονται κυρίως στα αστικά κέντρα. Το 80% περίπου των Ευρωπαίων ζουν σε πόλεις. Αυτό καθιστά την Ευρωπαϊκή Ένωση την πλέον αστικοποιημένη περιοχή του κόσμου. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναγνωρίζοντας ότι απαιτείται να δοθεί, σε κοινοτικό επίπεδο, μεγαλύτερη προσοχή στα προβλήματα των πόλεων προχώρησε στην ανάληψη της κοινοτικής πρωτοβουλίας URBAN που αφορά την οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση πόλεων και οικισμών σε κρίση, ώστε να προωθηθεί η αειφόρος αστική ανάπτυξη.

2.4.1. Γενικοί Στόχοι Και Αρχές

Οι στόχοι της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας URBAN II είναι:

- ✦ Η προώθηση της διαμόρφωσης και εφαρμογής ιδιαίτερα καινοτόμων στρατηγικών για την αειφόρο οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση μικρού και μεσαίου μεγέθους κωμοπόλεων και πόλεων ή μειονεκτικών αστικών περιοχών σε μεγαλύτερες πόλεις.
- ✦ Η ενίσχυση και η ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών σε σχέση με την αειφόρο αστική αναζωογόνηση και ανάπτυξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Συμβάλλει δηλαδή στην αναζήτηση ολοκληρωμένων και βιώσιμων παρεμβάσεων, οι οποίες θα αντιμετωπίσουν το ιδιαίτερα οξύ κοινωνικό πρόβλημα της κρίσης των πολυάριθμων αστικών κέντρων, με ενέργειες κοινωνικής και οικονομικής εξυγίανσης, ανανέωσης των υποδομών και των εξοπλισμών και βελτίωσης του περιβάλλοντος.

Για την επίτευξη των εν λόγω στόχων, οι στρατηγικές πρέπει να διέπονται από τις ακόλουθες αρχές:

- Επαρκή κριτική μάζα πληθυσμού και σχετικών δομών στήριξης για τη διευκόλυνση της διαμόρφωσης και της εφαρμογής καινοτόμων και αειφόρων προγραμμάτων αστικής ανάπτυξης, καθώς και δημιουργική προσέγγιση για την αστική διοίκηση και τη διαρκή μεταβολή.
- Έντονη εταιρική σχέση σε τοπική κλίμακα, για τον εντοπισμό των προκλήσεων, της στρατηγικής, των προτεραιοτήτων, της κατανομής των πόρων και για την εφαρμογή, τον έλεγχο και την αξιολόγηση της στρατηγικής. Οι εταιρικές σχέσεις πρέπει να είναι ευρείες και αποτελεσματικές και πρέπει να περιλαμβάνουν οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους, μη κυβερνητικούς οργανισμούς και ομάδες κατοίκων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που είναι δραστήριες στον τομέα του περιβάλλοντος, καθώς και άλλων κατάλληλων φορέων όπως καθορίζονται στο άρθρο 8 του Γενικού Κανονισμού.
- Ανάπτυξη ολοκληρωμένης τοπικής προσέγγισης η οποία θα περιλαμβάνει, όπου αρμόζει, την προώθηση της διοργανικής συνεργασίας.

¹² <http://www.urban.gr>

- Σύνδεση του στρατηγικού σχεδίου για την εν λόγω περιοχή, με το οικονομικό, κοινωνικό, περιβαλλοντικό και φυσικό δίκτυο και στρατηγικές για την ευρύτερη αστική περιοχή ή περιφέρεια.
- Ένταξη των πτυχών που αφορούν την οικονομία, το κοινωνικό πλαίσιο, την ασφάλεια, το περιβάλλον και τις μεταφορές, συμπεριλαμβανομένης της ισότητας ως προς την πρόσβαση σε θέσεις απασχόλησης και σε ευκαιρίες επιμόρφωσης σε περιοχές συγκεντρωμένου αποκλεισμού.
- Προώθηση ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών.
- Προώθηση της εφαρμογής, σε τοπικό επίπεδο, των περιβαλλοντικών πολιτικών και της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Συμπληρωματικότητα σε σχέση με τις βασικές μορφές ενίσχυσης στο πλαίσιο των Διαρθρωτικών Ταμείων, καθώς και με άλλες κοινοτικές πρωτοβουλίες ή προγράμματα.

2.4.2. Χρηματοδότηση

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία URBAN II χρηματοδοτείται αποκλειστικά από το ΕΤΠΑ, από κοινού με τα κράτη- μέλη της Κοινότητας. Η συνδρομή του ΕΤΠΑ ανέρχεται το 75% του συνολικού κόστους για τις περιφέρειες του στόχου Ι και μέχρι το 50% για τις λοιπές περιφέρειες. Ακολουθείται δηλ. η Αρχή της ΠΡΟΣΘΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ, για να εξασφαλιστεί πραγματική οικονομική επίδραση, οι πιστώσεις των Ταμείων δεν μπορούν να υποκαθιστούν τις δημόσιες διαρθρωτικές δαπάνες ή τις εξομοιώσιμες με αυτές δαπάνες του κράτους μέλους

Έχει συνολικό μέγεθος 37,4 εκ. ευρο, από τα οποία η κοινοτική χρηματοδότηση ανέρχεται σε 25,5 εκ. ευρο.

Η Επιτροπή ενέκρινε την ενδεικτική χρηματοδοτική κατανομή για κάθε κράτος μέλος και καθόρισε έναν ενδεικτικό αριθμό αστικών περιοχών ανά κράτος μέλος, οι οποίες θα καλύπτονται από την πρωτοβουλία. Κατανέμοντας το εν λόγω ενδεικτικό ποσό, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι το ελάχιστο όριο των συνολικών δαπανών σε κάθε επιλέξιμη περιοχή θα είναι 500 ευρώ/ ανά κάτοικο.

2.4.3. Δομή Του Προγράμματος

Τελικά επιλέχθηκαν και προτάθηκαν τρεις αστικές περιοχές η καθεμία από τις οποίες αντανακλά ιδιαίτερου τύπου προβλήματα σε αστικό κέντρο συγκεκριμένου μεγέθους

Πρόκειται για

- ⋆ τον Δήμο Ηρακλείου Κρήτης και
- ⋆ συγκεκριμένες γειτονιές στο Δήμο Κομοτηνής στην Θράκη.
- ⋆ τον Δήμο του Περάματος στο Πολεοδομικό Συγκρότημα Πρωτεύουσας,

Πρόκειται για τρεις χωρικές ενότητες που, αν και βρίσκονται σε διαφορετικές πόλεις και σε διάφορες μεταξύ τους ζώνες, έχουν κοινό χαρακτηριστικό την συγκέντρωση στοιχείων υποβάθμισης του περιβάλλοντος, α αντιμετωπίζουν πρόβλημα στον αστικό τους ιστό, το παραγωγικό τους δυναμικό βρίσκεται σε μία παρατεταμένη διαδικασία αναδιάρθρωσης και ανασχηματισμού, που επιτρέπει τον

χαρακτηρισμό ότι βρίσκεται σε κατάσταση κρίσης, με αποτέλεσμα την απώλεια θέσεων απασχόλησης και την αύξηση των φαινομένων ανεργίας των κατοίκων τους (μακροχρόνια ανεργία, ανεργία τέκνων, έλλειψη στοιχείων κοινωνικών υποδομών και δυσκολίες απασχόλησης των γυναικών).

Οι περιοχές συγκεντρώνουν ομάδες πληθυσμού που αντιμετωπίζουν προβλήματα, όπως ανέργους, νεοαφικνούμενους στην πόλη, μειονότητες και οικονομικούς μετανάστες, με αποτέλεσμα η παρατεταμένη οικονομική δυσπραγία που αντιμετωπίζουν οι ομάδες αυτές να τις οδηγεί σε κοινωνικό αποκλεισμό και διακρίσεις. Οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα διαπλέκονται σε ενιαία σύνολα με χωρικές ενότητες και δημιουργούνται ευρύτερα προβληματικές καταστάσεις.

Καμία από τις επιλεγμένες περιοχές δεν έχει ενταχθεί στην αντίστοιχη Πρωτοβουλία της προηγούμενης διαχειριστικής περιόδου. Προφανώς οι πόλεις στις οποίες βρίσκονται οι συγκεκριμένες περιοχές, αποτελούν αποδέκτες πολιτικών που αναπτύσσονται στα πλαίσια άλλων Κοινοτικών και Εθνικών προγραμμάτων προς την κατεύθυνση της οικονομικής ανάπτυξης, της κατάρτισης, της στήριξης των υποδομών, της απασχόλησης και της πολιτικής περιβάλλοντος. Όμως, καθώς αυτές οι πολιτικές δεν ασκούνται εξειδικευμένα στα συγκεκριμένα χωρικά σύνολα, τα οφέλη τους αντλούνται κατά κύριο λόγο από τους κατοίκους των ευρύτερων περιοχών και όχι από τους κατοίκους των συγκεκριμένων γειτονιών. Αντίθετα, οι άνθρωποι αυτοί, καθώς αποτελούν τις ασθενέστερες οικονομικές και κοινωνικές ομάδες των πόλεων στις οποίες ζουν, δεν μπορούν να αντλήσουν ικανοποιητικά οφέλη που προκύπτουν από τις πολιτικές αυτές, ακριβώς λόγω των ιδιοτεροτήτων που τις χαρακτηρίζουν.

Αξίζει να σημειωθεί, ότι τα επιχειρησιακά προγράμματα των 3 πόλεων είναι αυτόνομα. Ο ιδιαίτερος αυτός χαρακτήρας τους, εφαρμόστηκε ως δικλείδα ασφαλείας. Διαφορετικά, θα μπορούσε μία συμμετέχουσα πόλη να διεκδικεί τους πόρους που προορίζονται για μία άλλη, με την πρόφαση της αποτυχίας απορρόφησης τους ή αρνητικής αξιολόγησης του προγράμματος.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΑΖΩΟΓΟΝΗΣΗΣ ΤΩΝ ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΤΟΥ ΔΥΤΙΚΟΥ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ 2001 – 2006»

Στις 18/12/2001, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εξέδωσε την C(2001)4074 απόφαση έγκρισης του Προγράμματος της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας URBAN II για τις παρεμβάσεις του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης στην αστική περιοχή του Ηρακλείου Κρήτης.

Στις 27/07/2004, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εξέδωσε την C(2004)2980 απόφαση για την τροποποίηση της C(2001)4074 απόφασης έγκρισης του Προγράμματος της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας URBAN II για τις παρεμβάσεις του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης στην αστική περιοχή του Ηρακλείου Κρήτης.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «ΚΟΜΟΤΗΝΗ: ΒΙΩΣΙΜΗ ΠΟΛΗ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ 2001–2006»

Στις 11/12/2001, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εξέδωσε την C(2001)3582 απόφαση έγκρισης του Προγράμματος της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας

URBAN II για τις παρεμβάσεις του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης στην αστική περιοχή της Κομοτηνής.

Στις 27/07/2004, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εξέδωσε την E(2004)2979 απόφαση για την τροποποίηση της C(2001)3582 απόφασης έγκρισης του Προγράμματος της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας URBAN II για τις παρεμβάσεις του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης στην αστική περιοχή της Κομοτηνής.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΑΖΩΟΓΟΝΗΣΗΣ ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ 2001 – 2006»

Στις 19/12/2001, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εξέδωσε την C(2001) 4073 απόφαση έγκρισης του Προγράμματος Κοινοτικής Πρωτοβουλίας URBAN II για τις παρεμβάσεις του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης στην αστική περιοχή του Περάματος.

Στις 03/08/2004, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εξέδωσε την E(2004)3080 απόφαση για την τροποποίηση της C(2001)4073 απόφασης έγκρισης του Προγράμματος της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας URBAN II για τις παρεμβάσεις του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης στην αστική περιοχή του Περάματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ LEADER+ 2000-2006

3.1. Εισαγωγή

Η LEADER+ είναι μια πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία έχει ως βασικό σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της υπαίθρου μέσα από μία συνεχή ανάπτυξη.

Η ανάπτυξη αυτή επιτυγχάνεται μέσα από δραστηριότητες των κατοίκων, που αξιοποιούν τους φυσικούς, ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους του τόπου τους, αναδεικνύουν τις ομορφιές του, ανακαλύπτουν νέες πηγές εισοδήματος και παράλληλα προστατεύουν τη φυσική και πολιτιστική κληρονομιά.

Στα πλαίσια της LEADER+, οι άνθρωποι της υπαίθρου¹³:

- συμμετέχουν ενεργά και αποφασίζουν οι ίδιοι για την αναπτυξιακή προσπάθεια που γίνεται στην περιοχή τους,
- προβαίνουν σε μικρές επενδύσεις που δημιουργούν, όμως, έναν ιδιαίτερα παραγωγικό ιστό.
- κάνουν οι ίδιοι πράξη όσα οραματίζονται για την περιοχή τους.

Τα κέντρα λήψης αποφάσεων δεν βρίσκονται σε κάποιο απομονωμένο από τα προβλήματα της υπαίθρου γραφείο κεντρικής υπηρεσίας στην Αθήνα, αλλά εκεί στη δική τους περιοχή.

3.2. Οι Αναπτυξιακοί Στόχοι του προγράμματος LEADER+

Το πρόγραμμα LEADER+ της Χώρας μας διαρθρώνεται σε δύο γενικούς Αναπτυξιακούς Στόχους¹⁴:

1. η «Ολοκληρωμένη, Υψηλής ποιότητας, Αειφόρος Ανάπτυξη της Υπαίθρου μέσω πιλοτικών εφαρμογών».
2. η «ενίσχυση της προσπάθειας για άρση της απομόνωσης των περιοχών σε όλα τα επίπεδα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής».

Ο πρώτος στόχος βρίσκεται σε πλήρη αντιστοιχία με τις προτεραιότητες της Ε.Ε. για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών περιοχών μέσω της διαφοροποίησης της οικονομικής βάσης, της παροχής υπηρεσιών που σχετίζονται με τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και της μείωσης των διαφορών και ανισοτήτων μεταξύ των κατοίκων των αγροτικών και αστικών περιοχών, καθώς και τη διατήρηση του περιβάλλοντος και της Ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς.

Με το στόχο αυτό, επιδιώκεται η ενσωμάτωση των περιοχών εφαρμογής σε μία ολοκληρωμένη προσπάθεια δημιουργίας μιας ζωντανής και εξελισσόμενης υπαίθρου με προοπτικές ανάπτυξης, η συμβολή στην προσπάθεια αναστροφής των δυσμενών δημογραφικών εξελίξεων, η δημιουργία συνθηκών πολυ-απασχόλησης, η προώθηση ίσων ευκαιριών μεταξύ των δύο φύλων, η βελτίωση της ποιότητας ζωής, η

¹³ «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κοινοτικής Πρωτοβουλίας Leader+(2000-2006) Τοπικό πρόγραμμα Ν. Ηλείας.»

¹⁴ Υπουργείο Γεωργίας «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κοινοτικής Πρωτοβουλίας Leader+(2000-2006) τόμος Α'»

δημιουργία δυνατοτήτων αξιοποίησης των φυσικών και πολιτιστικών πόρων με ρυθμούς που θα επιτρέψουν τη διατήρηση του φυσικού χώρου και τη διατήρηση και βελτίωση του περιβάλλοντος.

Ο στόχος αυτός θα επιτευχθεί με την πειραματική εφαρμογή νέων μορφών που αφορούν, όχι μόνο στο παραγωγικό σύστημα με τη στενή έννοια, αλλά επιπρόσθετα στον πολιτισμό και στο περιβάλλον και θα αντλεί δυνάμεις από την ικανότητα των τοπικών κοινωνιών να αναλαμβάνουν την ευθύνη για τη διεύρυνση των προοπτικών ανάπτυξης της περιοχής τους.

Ο δεύτερος στόχος σχετίζεται άμεσα με τις προτεραιότητες της Ε.Ε. για ανάπτυξη του ενδογενούς δυναμικού των αγροτικών περιοχών, διατήρηση και ενίσχυση ενός βιώσιμου κοινωνικού ιστού, βελτίωση των όρων εργασίας και εισαγωγή νέων τεχνολογιών, μέσω της εφαρμογής κατάλληλων ενεργειών για άρση της απομόνωσης των αγροτικών περιοχών.

Ο στόχος θα επιτευχθεί με την ανάπτυξη δικτύωσης και συνεργασιών σε Εθνικό, Ευρωπαϊκό ή και ευρύτερο επίπεδο, για ανταλλαγή τεχνογνωσίας και εμπειριών, καθώς και για δημιουργία κρίσιμης μάζας για την καλύτερη πρόσβαση στην αγορά των προϊόντων και των υπηρεσιών.

Με το στόχο αυτό ενισχύεται η προστιθέμενη αξία των παρεμβάσεων της πρωτοβουλίας.

3.3. Οικονομικά στοιχεία του Προγράμματος LEADER + στη Χώρα μας

Το πρόγραμμα συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων - Τμήμα Προσανατολισμού (ΕΓΤΠΕ-Π) και το πρόγραμμα Δημοσίων επενδύσεων του Υπουργείου Γεωργίας.

Ποσό ύψους περίπου 251 εκ. ευρο (κοινοτική συμμετοχή: 183 εκ. ευρο και Υπουργείο Γεωργίας: 68 εκ. ευρο) θα διατεθεί για την εφαρμογή της πρωτοβουλίας LEADER+ της Χώρας μας.

Αν στο ποσό αυτό προστεθεί η ίδια συμμετοχή, που εκτιμάται περίπου στα 141 εκ. ευρο, ο συνολικός προϋπολογισμός του προγράμματος θα διαμορφωθεί περίπου στα 392 περίπου εκ. ευρο., ως ακολούθως:

Συνολικό Κόστος	392.614.443 €
Δημόσια Δαπάνη	251.182.221 €
Κοινοτική Συμμετοχή (ΕΓΤΠΕ-Π)	182.900.000 €
Εθνική Συμμετοχή (Υπουργείο Γεωργίας)	68.282.221 €
Ίδια Συμμετοχή	141.432.222 €

ΕΤΗΣΙΟ ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΟ ΚΟΣΤΟΣ¹⁵ σε euro

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
ΕΓΤΠΕ-Π	0	60.106.666	56.877.777	64.613.333	65.043.333	71.270.000	74.703.334

ΣΥΝΟΛΟ: 392.614.443 euro

ΕΤΗΣΙΟΣ ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ: 56.087.777,57 euro.

3.4. Το Περιεχόμενο Του Επιχειρησιακού Προγράμματος Πρωτοβουλίας Leader+¹⁶

Σύμφωνα με τη σχετική Ανακοίνωση, η πρωτοβουλία LEADER+ αρθρώνεται γύρω από 4 σκέλη, τα οποία συνιστούν τους άξονες προτεραιότητας του προγράμματος.

Οι άξονες αυτοί είναι:

- **ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1:** «*Ολοκληρωμένες, πιλοτικού χαρακτήρα στρατηγικές αγροτικής Ανάπτυξης*».
- **ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2:** «*Στήριξη συνεργασίας μεταξύ αγροτικών περιοχών*».
- **ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3:** «*Δικτύωση*».
- **ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4:** «*Διαχείριση – Παρακολούθηση – Αξιολόγηση του Προγράμματος*».

Κάθε άξονας προτεραιότητας εξυπηρετείται από μέτρα και κάθε μέτρο από δράσεις, οι οποίες εξειδικεύονται σε συγκεκριμένα έργα που συνδράμουν στους γενικούς και ειδικούς στόχους.

Παρακάτω παρουσιάζεται αναλυτική περιγραφή των αξόνων προτεραιότητας-Σκελών:

3.4.1. ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1: «Ολοκληρωμένες και πιλοτικού χαρακτήρα στρατηγικές αγροτικής Ανάπτυξης»:

Στόχος του άξονα αυτού είναι η εφαρμογή αναπτυξιακού σχεδίου, το οποίο:

- 1 στηρίζεται σε συγκεκριμένη αναπτυξιακή στρατηγική, η οποία θα πρέπει να είναι ολοκληρωμένη, βιώσιμη και πιλοτική,
- 2 βασίζεται σε μια αντιπροσωπευτική εταιρική σχέση,
- 3 αρθρώνεται γύρω από ένα σημαντικό θέμα, χαρακτηριστικό για την ταυτότητα ή και τους πόρους και τις τεχνογνωσίες της περιοχής, το οποίο μπορεί να συσπειρώσει το σύνολο των φορέων και των σχεδίων διαφόρων τομέων που συντελούν στην αναπτυξιακή στρατηγική.

Το σκέλος αυτό εξυπηρετείται από μέτρα, τα οποία παρουσιάζουν υψηλό βαθμό συνοχής, ώστε να εξυπηρετηθούν οι στόχοι και η στρατηγική του προγράμματος. Αυτό συνεπάγεται ότι ο βαθμός επιτυχίας των αποτελεσμάτων του κάθε μέτρου

¹⁵ Υπουργείο Γεωργίας «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κοινωνικής Πρωτοβουλίας Leader+(2000-2006) τόμος Α'»

¹⁶ Ε.Π. Κ.Π. LEADER+ Τοπικό Πρόγραμμα Νομού Ηλείας Οδηγός εφαρμογής

εξαρτάται σε σημαντικό ποσοστό από την προώθηση και την πορεία εφαρμογής των άλλων μέτρων.

Τα μέτρα, που εξυπηρετούν αυτόν τον άξονα προτεραιότητας καθορίζονται ως ακολούθως:

ΜΕΤΡΟ 1: *«Τεχνική στήριξη Φορέων Υλοποίησης (Ομάδων Τοπικής Δράσης)».*

Στο μέτρο δικαιολογούνται δαπάνες για τη στήριξη της λειτουργίας της Ομάδας Τοπικής Δράσης και της εφαρμογής του τοπικού προγράμματος, όπως:

- στελέχωση και λειτουργία της Ομάδας Τοπικής Δράσης,
- εξοπλισμός και μηχανοργάνωση της Ομάδας Τοπικής Δράσης,
- ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του πληθυσμού,
- αξιολόγηση του τοπικού προγράμματος.

Ο προϋπολογισμός του μέτρου μπορεί να φθάσει μέχρι το 15% του συνολικού κόστους του προγράμματος.

ΜΕΤΡΟ 2: *«Ενισχύσεις σε επενδύσεις – Στήριξη στην επιχειρηματικότητα».*

Στο μέτρο αυτό μπορούν να ενισχυθούν:

- επενδύσεις αγροτικού τουρισμού, που εντάσσονται σε ένα σχεδιασμό ολοκληρωμένης ανάπτυξης του τομέα στην περιοχή,
- μικρές επιχειρήσεις του αγροτικού τομέα, καθώς και των λοιπών τομέων της τοπικής οικονομίας,
- επενδύσεις που αφορούν στη χρήση σύγχρονης τεχνολογίας, τεχνογνωσίας και νέων τεχνικών στις επιχειρήσεις.

ΜΕΤΡΟ 3: *«Υποστηρικτικές ενέργειες».*

Στο μέτρο αυτό μπορούν να ενισχυθούν ενέργειες που υποστηρίζουν ή συμπληρώνουν τις δράσεις των λοιπών μέτρων του προγράμματος, όπως:

- καταρτίσεις (σε θέματα που δρουν συνοδευτικά στα επενδυτικά σχέδια του προγράμματος), .
- μελέτες (τομεακές, διαχείρισης και αξιοποίησης πόρων της περιοχής, σχεδιασμού και ανάπτυξης συστημάτων ποιότητας, έρευνες αγοράς από συλλογικούς φορείς Κ.λπ. συμβουλευτικές υπηρεσίες),
- προβολή και προώθηση τομέων και περιοχών από συλλογικούς φορείς

ΜΕΤΡΟ 4: *«Προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς».*

Δράσεις που υποστηρίζουν τη στρατηγική ανάπτυξης του αγροτικού τουρισμού της περιοχής μπορούν να ενισχυθούν στο μέτρο αυτό. Δηλαδή δράσεις ανάδειξης και προστασίας του περιβάλλοντος και δράσεις που αναδεικνύουν την ταυτότητα της περιοχής μέσα από την αξιοποίηση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς

Οι δράσεις αυτές απευθύνονται κυρίως σε φορείς του ευρύτερου Δημόσιου τομέα και το ποσοστό τους μπορεί να φθάσει στο 15% του συνολικού κόστους του προγράμματος.

Η ΒΑΡΥΤΗΤΑ ΤΟΥ ΑΞΟΝΑ 1 καθορίζεται στο **90%** περίπου της συνολικής κοινοτικής συμμετοχής, που αντιστοιχεί σε **164,60 εκ. euro**.

3.4.2. ΑΞΙΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2: «Στήριξη συνεργασίας μεταξύ αγροτικών περιοχών».

Οι συνεργασίες που θα πραγματοποιηθούν στα πλαίσια του σκέλους αυτού πρέπει να έχουν τους εξής στόχους:

1. την επίτευξη της απαιτούμενης κρίσιμης μάζας για τη βιωσιμότητα ενός σχεδίου
2. την αναζήτηση συμπληρωματικότητας.

Προκειμένου να έχουμε την καλύτερη δυνατή αποτελεσματικότητα στις ενέργειες που εντάσσονται στο σκέλος αυτό, είναι απαραίτητο αυτές να μην στηριχθούν την απλή ανταλλαγή εμπειριών, αλλά να επιδιώκεται η εξασφάλιση πραγματικής προστιθέμενης αξίας για την περιοχή, η συγκέντρωση τεχνογνωσίας για την καλύτερη αξιοποίηση ανθρώπινου δυναμικού και χρηματοδοτικών πόρων σε κάθε περιοχή και η ανάπτυξη περισσότερο σταθερών διαρθρωτικών δομών κατά την υλοποίηση των κοινών ενεργειών, όπου αυτό είναι δυνατό.

Απαραίτητη προϋπόθεση υλοποίησης ενεργειών συνεργασίας είναι η ύπαρξη σαφούς, συγκεκριμένου και πλήρους σχεδίου δράσης, το οποίο θα εντάσσεται στη γενική στρατηγική του προγράμματος της Ο.Τ.Δ. και στο οποίο θα διατυπώνονται συγκεκριμένοι στόχοι και στρατηγικές συνεργασιών, λαμβάνοντας υπόψη τις διαπιστώσεις που θα έχουν προκύψει από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης στη συγκεκριμένη περιοχή και τις δυνατότητες και προοπτικές υποστήριξης νευραλγικών τομέων .

Η διερεύνηση συνεργασιών μπορεί να στηριχθεί σε στοιχεία:

- Του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου Αγροτικών Περιοχών
- Της Εθνικής Μονάδας Εμφύχωσης Δικτύου (ΜΕΔ) LEADER
- Της Ευρωπαϊκής Ένωσης Αναπτυξιακών Εταιρειών (EURADA)
- Του Ελληνικού Δικτύου LEADER (Ελληνικό Δίκτυο αγροτικών περιοχών)
- Προηγούμενων συνεργασιών στα πλαίσια της LEADER II ή άλλων προγραμμάτων π.χ. PHARE, ECOS OUVERTURE, INTERREG, Άρθρο 10 ΕΤΠΑ κ.λ.π.
- Τραπεζών πληροφοριών.

Τα σχέδια συνεργασίας εντάσσονται στα ακόλουθα **2 μέτρα**:

ΜΕΤΡΟ 1: «Συνεργασία μεταξύ περιοχών της Ελλάδας: διατοπική-διαπεριφερειακή συνεργασία».

Ενισχύεται η ανάπτυξη της συνεργασίας των Ομάδων Τοπικής Δράσης που υλοποιούν πρόγραμμα LEADER+ μεταξύ τους ή με άλλες Ομάδες Τοπικής Δράσης (της LEADER I, LEADER II) ή με άλλους φορείς που συνδέονται με την αγροτική ανάπτυξη της Χώρας μας.

ΜΕΤΡΟ 2: «Συνεργασία μεταξύ περιοχών δύο ή περισσότερων κρατών: διακρατική συνεργασία».

Ενισχύεται η ανάπτυξη συνεργασίας μεταξύ Ομάδων Τοπικής Δράσης της Χώρας μας με Ομάδες Τοπικής Δράσης άλλου κράτους μέλους ή με ομοειδείς Αναπτυξιακούς Φορείς υπό ένταξη Χωρών, καθώς και τρίτων Χωρών.

Τα θέματα συνεργασίας πρέπει να συμβάλλουν στην επίτευξη του αναμενόμενου αποτελέσματος από την εφαρμογή του τοπικού προγράμματος και να εξυπηρετούν τη λογική και τη στρατηγική του.

Η ΒΑΡΥΤΗΤΑ ΤΟΥ ΑΞΟΝΑ 2 καθορίζεται στο **4%** περίπου της Κοινοτικής Συμμετοχής, που αντιστοιχεί σε **7,31 εκ. ευρώ**.

3.4.3. ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3: «Δικτύωση»

Από τις βασικές και καινοτόμες δράσεις της πρωτοβουλίας LEADER αποτέλεσε η δικτύωση, που είχε στόχο τη διάχυση και ανταλλαγή πετυχημένων πρακτικών, καθώς και την προώθηση εμπειριών και τεχνογνωσίας μεταξύ όλων των περιοχών ολοκληρωμένης αγροτικής ανάπτυξης με βάση την LEADER.

Χρήσιμα εργαλεία προς την κατεύθυνση αποτέλεσαν:

- το Ελληνικό Δίκτυο LEADER, στο οποίο συμμετείχε το σύνολο των Ο.Τ.Δ. και Λ.Σ.Φ. της Ελλάδας,
- η Μονάδα Εμφύχωσης Δικτύου (Μ.Ε.Δ.) LEADER Ελλάδας και
- το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο.

Στο συγκεκριμένο άξονα προτεραιότητας περιλαμβάνονται δύο μέτρα:

ΜΕΤΡΟ 1: «Λειτουργία δικτύου LEADER» .

Στο δίκτυο LEADER συμμετέχουν υποχρεωτικά όλες οι Ομάδες Τοπικής Δράσης του προγράμματος, αλλά και άλλοι Φορείς Αγροτικής Ανάπτυξης, που με τη γνώση και την εξειδίκευσή τους θα βοηθήσουν στη διάχυση της πληροφόρησης και των εμπειριών.

ΜΕΤΡΟ 2: «Λειτουργία Ελληνικής Μονάδας Εμφύχωσης Δικτύου LEADER (Μ.Ε.Δ.)».

Η Ελληνική Μονάδα Εμφύχωσης Δικτύου LEADER (Μ.Ε.Δ.) επιλέγεται μετά από διαγωνισμό ως υποστηρικτικός φορέας, που έχει στόχο την υποστήριξη των δράσεων, ενεργειών και εκδηλώσεων που είναι απαραίτητες για την διακίνηση της πληροφορίας μέσα στο Δίκτυο, όσο το Ελληνικό, όσο και το Ευρωπαϊκό.

Η ΒΑΡΥΤΗΤΑ ΤΟΥ ΑΞΟΝΑ 3 καθορίζεται στο **1%** της συνολικής Κοινοτικής Συμμετοχής, που αντιστοιχεί σε **1,83 εκ. ευρώ**.

3.4.4. ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4: «Διαχείριση – Παρακολούθηση – Αξιολόγηση του Προγράμματος»

Για την επιτυχία των στόχων και την έγκαιρη υλοποίηση της παρέμβασης, καθώς και την εξασφάλιση της μέγιστης αποτελεσματικότητας, συμπληρωματικότητας και χρηστής διαχείρισης των πόρων είναι απαραίτητο να δημιουργηθεί ειδική μονάδα διαχείρισης της πρωτοβουλίας και εθνική επιτροπή παρακολούθησης αυτής.

Επιπλέον, η επιτυχία του προγράμματος θα εξαρτηθεί και από άλλες ενέργειες τεχνικής υποστήριξης, ενώ παράλληλα, υπάρχει υποχρέωση διεξαγωγής αξιολογήσεων του προγράμματος για τον επαναπροσδιορισμό της πορείας σε σχέση με τους στόχους της παρέμβασης.

Η διαχειριστική αρχή, όπως θα αναφερθεί αναλυτικά σε επόμενο κεφάλαιο, είναι επιφορτισμένη με πληθώρα υποχρεώσεων, όπως συντονισμό και παρακολούθηση ενεργειών, φορέων, συνεργασιών και δικτύων του προγράμματος σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, εξυπηρέτηση των πληροφοριακών συστημάτων, συνεργασία με εμπλεκόμενες αρχές, διενέργεια εσωτερικών ελέγχων κ.λπ.

Με στόχο λοιπόν τη βέλτιστη αξιοποίηση των διατιθέμενων κοινοτικών και εθνικών πιστώσεων στον αγροτικό χώρο, θα πρέπει η διαχειριστική αρχή να έχει πλήρη διάρθρωση και στελεχιακό δυναμικό, ώστε να ανταπεξέλθει στις αυξημένες απαιτήσεις του προγράμματος.

Η ΒΑΡΥΤΗΤΑ ΤΟΥ ΑΞΟΝΑ 4 καθορίζεται στο 5% περίπου της συνολικής κοινοτικής συνδρομής, που αντιστοιχεί σε **9,16 εκ. ευρώ**.

3.5. Καθορισμός Περιοχής Εφαρμογής του Εθνικού Προγράμματος Leader+

Σύμφωνα με τη σχετική Ανακοίνωση της Επιτροπής Ε.Ε. η πρωτοβουλία LEADER+ θα μπορούσε να εφαρμοσθεί σε όλες τις αγροτικές περιοχές της Χώρας μας, όπως ίσχυε και στις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους.

Ωστόσο, με δεδομένη την ύπαρξη συγκεκριμένων πόρων, την ανάγκη αποφυγής διασποράς τους και την ανάγκη «εστιασμού» των παρεμβάσεων σε περιοχές που παρουσιάζουν τα μεγαλύτερα διαρθρωτικά προβλήματα, είναι αναγκαίο να περιορισθεί η έκταση τού κατ' αρχήν επιλέξιμου χώρου για την εφαρμογή του LEADER+.

Για το λόγο αυτό, επιλέχθηκε ως περιοχή εφαρμογής του επιχειρησιακού προγράμματος LEADER+ να αποτελέσουν οι ορεινές περιοχές της Χώρας, όπως αυτές έχουν χαρακτηριστεί σύμφωνα με την οδηγία 75/268/ΕΟΚ, καθώς και νησιωτικές περιοχές.

Σε αιτιολογημένες περιπτώσεις είναι δυνατή η επέκταση της περιοχής εφαρμογής σε μειονεκτικές περιοχές της Χώρας, εφόσον αυτές:

- είναι γεωγραφικά εφαιπόμενες με τις ορεινές περιοχές,
- αντιμετωπίζουν διαρθρωτικά προβλήματα,
- παρουσιάζουν αναπτυξιακή προοπτική και
- συμβάλλουν στην αναπτυξιακή προοπτική της ορεινής περιοχής, αποτελώντας πόλο έλξης και ανάπτυξης αυτής.

Κατ' εξαίρεση και σε κομβικά σημεία εκτός περιοχής παρέμβασης, είναι δυνατή η εφαρμογή δράσεων οι οποίες συμβάλλουν στη στήριξη της αναπτυξιακής διαδικασίας της περιοχής εφαρμογής (π.χ. δράσεις προβολής-προώθησης, συνεργασίες, δικτυώσεις).

Τα τοπικά προγράμματα LEADER + είναι δυνατόν να υλοποιηθούν και σε περιοχές που καλύπτονται εν μέρει ή στο σύνολό τους από Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Ανάπτυξης Αγροτικού Χώρου - Ο.Π.Α.Α.Χ. τα οποία χρηματοδοτούν αντίστοιχες δράσεις με το Leader+ (άξονας 7 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη - Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου 2000 - 2006» ή Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα - ΠΕΠ). Σ' αυτές τις περιπτώσεις, η εφαρμογή του LEADER+ είναι δυνατή μόνο για δράσεις που:

- δεν καλύπτονται από το ΟΠΑΑΧ
- δεν θα συμπεριληφθούν τελικά στο σχεδιασμό του ολοκληρωμένου προγράμματος (ΟΠΑΑΧ)
- λειτουργούν συμπληρωματικά, ενισχύοντας την αποτελεσματικότητα των δράσεων του ολοκληρωμένου προγράμματος (π.χ. συνεργασίες, δικτυώσεις κλπ)
- εξασφαλίζουν την πλοτική διάσταση του τοπικού προγράμματος και αναδεικνύουν την προστιθέμενη αξία της πρωτοβουλίας
- Στα πλαίσια του παρόντος πληροφοριακού υλικού οι περιοχές που δεν καλύπτονται από τα ΟΠΑΑΧ χαρακτηρίζονται ως καθαρές περιοχές.

3.6. Διαχείριση, Παρακολούθηση, Χρηματοδότηση, Έλεγχος και Αξιολόγηση του Προγράμματος

3.6.1. Διαχείριση

Για τη διαχείριση του προγράμματος συγκροτήθηκε στο Υπουργείο Γεωργίας Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Επιχειρησιακού Προγράμματος Κοινοτικής πρωτοβουλίας LEADER+¹⁷ (Διαχειριστική Αρχή) και υπάγεται απ' ευθείας στον Γενικό/Ειδικό Γραμματέα, ο οποίος και την εκπροσωπεί έναντι της Επιτροπής ΕΚ και του Κράτους. Η Υπηρεσία οργανώνεται σε τέσσερις (4) Μονάδες:

- **Μονάδα Α'** Προγραμματισμού και Αξιολόγησης.
- **Μονάδα Β'** Παρακολούθησης και Διαχείρισης.
- **Μονάδα Γ'** Ελέγχου.
- **Μονάδα Δ'** Οργάνωσης – Υποστήριξης.

Η Υπηρεσία αυτή είναι υπεύθυνη για την αποτελεσματικότητα και κανονικότητα της διαχείρισης και εφαρμογής του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Οι αρμοδιότητές ¹⁸ της είναι οι εξής :

1. Τη δημιουργία μηχανισμού συλλογής αξιόπιστων οικονομικών και στατιστικών δεδομένων σχετικά με την εφαρμογή, τους δείκτες παρακολούθησης και την αξιολόγηση, καθώς και την εισαγωγή τους στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ) του ΥΠΕΘΟ και την ηλεκτρονική διαβίβαση των στοιχείων αυτών στην Επιτροπή ΕΚ (κανονισμός 1260/1999 αρθ. 34 παρ. 1^ο).
2. Τη σύνταξη και πρόταση προσαρμογής του συμπληρώματος προγραμματισμού σύμφωνα με το άρθρο 18 παρ. 3 του Καν. 1260/99 και τις απαιτήσεις που απορρέουν από την εφαρμογή του ΟΠΣ (κανονισμός 1260/1999, αρθ. 34 παρ. 1β και παρ. 3).
4. Τη σύνταξη και υποβολή προς την Επιτροπή ΕΚ και το ΥΠ.ΕΘ.Ο. των ετήσιων εκθέσεων εκτέλεσης και της τελικής έκθεσης κατόπιν της έγκρισης της Επιτροπής Παρακολούθησης του Ε.Π. πρωτοβουλίας LEADER+ (κανονισμός 1260/1999, άρθ.34 παρ.1γ του).
5. Την προετοιμασία και οργάνωση της ενδιάμεσης αξιολόγησης. (κανονισμός 1260/1999, αρθ. 34 παρ 1δ, αρθ. 42).

¹⁷ Η συγκρότηση, η εξειδίκευση των αρμοδιοτήτων και ο τρόπος λειτουργίας της Διαχειριστικής Αρχής καθορίζονται από τον κανονισμό αριθ. 1260/99, τον Νόμο 2860/2000 (ΦΕΚ 251/Α/14.11.2000) και την κατ' εξουσιοδότησή του εκδιδόμενη Κοινή Υπουργική Απόφαση.

¹⁸ άρθρο 34 του κανονισμού 1260/1999

6. Τη χρησιμοποίηση, είτε χωριστού λογιστικού συστήματος, είτε κατάλληλης λογιστικής κωδικοποίησης όλων των συναλλαγών που σχετίζονται με το επιχειρησιακό πρόγραμμα πρωτοβουλίας LEADER+ (κανονισμός 1260/1999, άρθρο 34, παρ. ε).

7. Τη θέσπιση μέτρων εσωτερικών ελέγχων για την ορθή χρηματοδοτική διαχείριση και υιοθέτηση μέτρων για προσαρμογές που απαιτούνται ή ενδεχόμενες διορθώσεις.

8. Τη διασφάλιση της κανονικότητας και της συμβατότητας προς τις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές των πράξεων που χρηματοδοτούνται από το επιχειρησιακό πρόγραμμα πρωτοβουλίας LEADER+ (κανονισμός 1260/1999, άρθ. 12, αρθ. 35 παρ. 1στ), δεδομένου ότι η συμμόρφωση αυτή αποτελεί προϋπόθεση για την παροχή κοινοτικής συνδρομής.

Η διαχειριστική αρχή επιστά την προσοχή των τελικών δικαιούχων, καθώς και των τελικών αποδεκτών στις υποχρεώσεις που απορρέουν από το εθνικό και κοινοτικό δίκαιο.

9. Την τήρηση των υποχρεώσεων σχετικά με την πληροφόρηση και τη δημοσιότητα.

10. Τη γραμματειακή υποστήριξη των συνεδριάσεων της Επιτροπής Παρακολούθησης του Ε.Π. πρωτοβουλίας LEADER+ με την επιφύλαξη του εσωτερικού της κανονισμού

11. Την οργάνωση της ετήσιας συνάντησης διαχείρισης με την Επιτροπή και την παρακολούθηση της υλοποίησης των αιτιολογημένων συστάσεων της (κανονισμός 1260/1999, άρθρο 34 παρ.2).

3.6.2. Παρακολούθηση

Για την παρακολούθηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος συγκροτήθηκε η Επιτροπή Παρακολούθησης, στην οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι: Υπουργείων, Υπηρεσιών, Διαχείρισης άλλων προγραμμάτων Υπουργείων και Περιφερειών, Οργανισμών, Νομαρχιακής και Τοπικής Αυτοδιοίκησης, των Ομάδων Τοπικής Δράσης, των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων και μη κυβερνητικών οργανώσεων, καθώς και εκπρόσωποι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι αρμοδιότητες της Επιτροπής είναι οι εξής :

1. Θεσπίζει τον εσωτερικό της κανονισμό σε συμφωνία με τη διαχειριστική αρχή του Ε.Π. πρωτοβουλίας LEADER+ και το ΥΠ.ΕΘ.Ο.

2. Σύμφωνα με το άρθρο 15 του κανονισμού 1260/99, επιβεβαιώνει ή προσαρμόζει το συμπλήρωμα προγραμματισμού, συμπεριλαμβανομένων των φυσικών και δημοσιονομικών δεικτών που θα χρησιμοποιηθούν στην παρακολούθηση του. Επίσης εγκρίνει κάθε μεταγενέστερη τροποποίηση του συμπληρώματος προγραμματισμού.

3. Εξετάζει και εγκρίνει εντός έξι μηνών μετά από την έγκριση του προγράμματος τα κριτήρια επιλογής των έργων που χρηματοδοτούνται βάσει εκάστου μέτρου.

4. Αξιολογεί τακτικά τις εξελίξεις καθώς και την πρόοδο που σημειώνεται όσον αφορά την επίτευξη των συγκεκριμένων στόχων του προγράμματος.

5. Εξετάζει τα αποτελέσματα της εφαρμογής, ιδίως την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί για τα διάφορα μέτρα, καθώς και την ενδιάμεση αξιολόγηση που προβλέπεται στο άρθρο 42 του κανονισμού 1260/1999.

6. Εξετάζει και εγκρίνει την ετήσια και την τελική έκθεση εκτέλεσης πριν αυτές αποσταλούν στην Επιτροπή ΕΚ.

7. Εξετάζει και εγκρίνει οποιαδήποτε πρόταση τροποποίησης του περιεχομένου της απόφασης της Επιτροπής ΕΚ σχετικά με την κοινοτική συνδρομή με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής ΕΚ.

8. Προτείνει στη διαχειριστική αρχή του Ε.Π. πρωτοβουλίας LEADER+ οποιαδήποτε τροποποίηση του προγράμματος, που μπορεί να συντελέσει στην επίτευξη των στόχων του Ε.Π. πρωτοβουλίας LEADER+ ή να βελτιώσει τη διαχείριση της παρέμβασης, συμπεριλαμβανομένης και της οικονομικής διαχείρισης. Κάθε προσαρμογή του προγράμματος, πραγματοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 34, παρ. 3 του κανονισμού 1260/1999.

Προκειμένου να ανταποκρίνεται στα καθήκοντά της η Επιτροπή Παρακολούθησης του Ε.Π. πρωτοβουλίας LEADER+, έχει δικαίωμα πληροφόρησης για όλες τις παρεμβάσεις αυτού. Ειδικότερα η Επιτροπή Παρακολούθησης, κατόπιν αιτήματός της, έχει δικαίωμα πρόσβασης σε όλα τα έγγραφα που αφορούν την επιλογή των έργων/ενεργειών και την εφαρμογή τους, τηρουμένων των εθνικών διατάξεων που αφορούν θέματα εμπιστευτικότητας (π.χ. κρατικές ενισχύσεις).

3.6.3. Χρηματοδότηση

Για τη χρηματοδοτική εξυπηρέτηση του προγράμματος έχει δημιουργηθεί, στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας, η Αρχή Πληρωμής, η οποία είναι υπεύθυνη για όλα τα προγράμματα του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης 2000-2006 και για όλες τις κοινοτικές πρωτοβουλίες. Οι αρμοδιότητες¹⁹ της Αρχής Πληρωμής είναι οι ακόλουθες :

1. Είναι υπεύθυνη για την επεξεργασία και την υποβολή των αιτήσεων πληρωμών στην Επιτροπή ΕΚ. (η υποβολή γίνεται ηλεκτρονικά μέσω του ΟΠΣ) ανά επιχειρησιακό πρόγραμμα και ανά διαρθρωτικό Ταμείο σύμφωνα με το 32 παρ. 3. κανονισμού 1260/1999 καθώς και για την αποδοχή των πιστώσεων της Επιτροπής ΕΚ.
2. Διασφαλίζει την απόδοση της κοινοτικής και εθνικής συμμετοχής στους τελικούς δικαιούχους (και στους τελικούς αποδέκτες) μέσω του ΠΔΕ το συντομότερο δυνατόν και χωρίς καμία κράτηση.
3. Υποβάλλει την πιστοποιημένη δήλωση στην Επιτροπή (η υποβολή γίνεται ηλεκτρονικά μέσω του ΟΠΣ) ανά επιχειρησιακό πρόγραμμα και ανά διαρθρωτικό Ταμείο σύμφωνα με το 32 παρ. 4 του κανονισμού 1260/1999.
4. Υποβάλλει τις προβλέψεις για μελλοντικές αιτήσεις πληρωμών στην Επιτροπή ΕΚ. σύμφωνα με το άρθρο 32 παρ.7 του κανονισμού 1260/1999.
5. Καθορίζει σε συνεργασία με τη διαχειριστική αρχή του ΚΠΣ τους κανόνες λειτουργίας του ΟΠΣ για την επεξεργασία των πληροφοριών που χρησιμοποιεί (ελέγχει, πιστοποιεί, εγκρίνει) η αρχή πληρωμής, κατά την άσκηση των καθηκόντων της. Μερικά για την ορθή λειτουργία των λογιστικών συστημάτων στο επίπεδο των διαχειριστικών αρχών κατόπιν απόφασης της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΚΠΣ. Η διαχειριστική αρχή του Ε.Π. ορίζει έναν υπεύθυνο, που θα διαχειρίζεται τις πληροφορίες αυτές και θα συνομιλεί με την αρχή πληρωμής. Η αρχή πληρωμής υποστηρίζεται από το «Γραφείο Υποστήριξης» (help desk).
6. Διενεργεί τον εξωτερικό έλεγχο στη διαχειριστική αρχή του Ε.Π. και στους τελικούς δικαιούχους που προβλέπεται στην παρ. 16.5.2 (έλεγχος δευτέρου επιπέδου).
7. Προβαίνει σε αναστολή των πληρωμών σε περίπτωση βάσιμης υπόνοιας παρατυπίας, ενημερώνοντας ταυτόχρονα το τρίτο επίπεδο ελέγχου (την Ειδική

¹⁹ σύμφωνα με τα άρθρα 9 και 32 του κανονισμού 1260/1999

Υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών), τη διαχειριστική αρχή του Ε.Π., το ΟΠΣ, τον τελικό δικαιούχο και τον τελικό αποδέκτη.

8. Σε περίπτωση διαπίστωσης παρατυπίας προβαίνει στη διαγραφή των σχετικών πληρωμών, αφού ακούσει τα ενδιαφερόμενα μέρη. Οι αποφάσεις της αρχής πληρωμής, που θα πρέπει να είναι αιτιολογημένες και να συμφωνούν με την αρχή της αναλογικότητας, μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο διοικητικών ή/και δικαστικών προσφυγών.

9. Είναι υπεύθυνη για την εποπτεία και το συντονισμό των χρηματοδοτικών ροών και την διαχείριση των λογαριασμών που κατατίθενται οι πιστώσεις των διαρθρωτικών Ταμείων.

3.6.4. Έλεγχος

Σύμφωνα με το άρθρο 38 παρ. 1 του Κανονισμού 1260/99, το κράτος μέλος έχει την κύρια ευθύνη για την άσκηση του οικονομικού ελέγχου των παρεμβάσεων.

Ενεργεί σε στενή συνεργασία με την Επιτροπή ΕΚ, κατά τρόπον ώστε να διασφαλίσει ότι οι κοινοτικοί πόροι χρησιμοποιούνται σωστά και αποτελεσματικά, βάσει των αρχών της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

Σύμφωνα με το άρθρο 34 του ίδιου κανονισμού, η διαχειριστική αρχή του επιχειρησιακού προγράμματος είναι η κατά πρώτο λόγο υπεύθυνη αρχή για το σύννομο των συγχρηματοδοτούμενων έργων/ενεργειών και της εφαρμογής του συστήματος εσωτερικού ελέγχου.

Είναι επίσης υπεύθυνη για τις αιτιάσεις και τις απαντήσεις, οι οποίες δίδονται σε παρατηρήσεις και σε αιτήσεις λήψεως διορθωτικών μέτρων της Επιτροπής ΕΚ βάσει του άρθρου 38 παρ. 4, εδ. α' του κανονισμού 1260/99 ή στις συστάσεις αναπροσαρμογής, οι οποίες διατυπώνονται βάσει του άρθρου 34 παρ. 2 του ίδιου κανονισμού.

Για την αποτελεσματική άσκηση των ελέγχων, η Ελλάδα διαθέτει ένα σύστημα ελέγχου των διαρθρωτικών ταμείων που οργανώνεται σε τρία επίπεδα:

- **Ο έλεγχος πρώτου επιπέδου** είναι εσωτερικής φύσεως και ασκείται από τη διαχειριστική αρχή του επιχειρησιακού προγράμματος.

Περιλαμβάνει τον έλεγχο όλων των έργων στη φυσική, χρηματοοικονομική και λογιστική τους διάσταση τόσο στον τόπο υλοποίησής τους, όσο και στην έδρα των φορέων που έχουν στην κατοχή τους πρωτότυπους τεχνικούς φακέλους και τα παραστατικά δαπανών.

- **Ο έλεγχος του δεύτερου επιπέδου** συνίσταται σε εξωτερικό διαχειριστικό έλεγχο.

Ο έλεγχος αυτός περιλαμβάνει την ανάλυση και την αξιολόγηση του συστήματος ελέγχων του πρώτου επιπέδου και υπεισέρχεται, όπου είναι απαραίτητο, στις ειλημμένες από τα διαχειριστικά όργανα αποφάσεις, καθώς και στον έλεγχο των τελικών δικαιούχων.

Ο έλεγχος αυτού του επιπέδου ασκείται από την αρχή πληρωμής. Η αρχή πληρωμής μπορεί να χρησιμοποιήσει προς τούτο υφιστάμενες εθνικές διοικητικές αρχές.

- **Ο έλεγχος του τρίτου επιπέδου** αφορά το συνολικό συντονισμό των συστημάτων ελέγχου, καθώς και εξειδικευμένες επιθεωρήσεις και ασκείται από ειδική υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών/Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.

Διενεργεί ελέγχους επί των διαχειριστικών αρχών, της αρχής πληρωμής και των τελικών δικαιούχων, προκειμένου να διασφαλίσει τη χρηστή και αποτελεσματική δημοσιονομική διαχείριση.

Επίσης διενεργεί δειγματοληπτικούς ελέγχους σε έργα/ενέργειες σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του κανονισμού 2064/97 ή του εν ισχύ κανονισμού κατά τη στιγμή πραγματοποίησης των ελέγχων.

Κατά τη διενέργεια εξειδικευμένων ελέγχων σε όλα τα επίπεδα μπορούν να χρησιμοποιηθούν υπηρεσίες εξωτερικών ελεγκτών ή ιδιωτικών ελεγκτικών εταιρειών.

Η Επιτροπή ΕΚ, στο πλαίσιο της άσκησης της αρμοδιότητάς της ως θεματοφύλακα για την ορθή εκτέλεση του γενικού προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διασφαλίζει την ύπαρξη και την καλή λειτουργία του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου, ώστε οι κοινοτικοί πόροι να χρησιμοποιούνται με τρόπο κανονικό και αποτελεσματικό.

Προς τούτο, με την επιφύλαξη των ελέγχων από τις εθνικές ελεγκτικές αρχές και τα πορίσματά τους, υπάλληλοι ή εκπρόσωποι της Επιτροπής ΕΚ μπορούν να διεξάγουν επιτόπιους ελέγχους, και ιδίως δειγματοληπτικούς, για όλες τις συγχρηματοδοτούμενες πράξεις, καθώς και των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου, με προειδοποίηση τουλάχιστον μίας εργάσιμης ημέρας.

Η Επιτροπή ΕΚ πληροφορεί για αυτό τη διαχειριστική αρχή του επιχειρησιακού προγράμματος κατά τρόπον ώστε να έχει κάθε δυνατή βοήθεια. Υπάλληλοι ή εκπρόσωποι του κράτους μέλους μπορούν να συμμετέχουν στους ελέγχους αυτούς.

Η Επιτροπή ΕΚ μπορεί να ζητήσει από το κράτος μέλος να πραγματοποιήσει έναν επιτόπιο έλεγχο για να βεβαιωθεί για το σύννομο ενός ή περισσότερων πράξεων.

Υπάλληλοι ή εκπρόσωποι της Επιτροπής ΕΚ μπορούν να συμμετέχουν στους ελέγχους αυτούς.

3.6.5. Αξιολόγηση

Σύμφωνα με το άρθρο 40 παρ. 5 του κανονισμού 1260/99, ο τρόπος αξιολόγησης διευκρινίζεται στις παρεμβάσεις. Η παράγραφος 2 του άρθρου 8 του κανονισμού 1260/99 τοποθετεί την αξιολόγηση στα πλαίσια της εταιρικής σχέσης και της συμπληρωματικότητας, ενώ τα άρθρα 41-43 του ίδιου κανονισμού καθορίζουν τις ευθύνες του κάθε μέρους.

Θα πρέπει επομένως οι εθνικές αρχές και η Επιτροπή ΕΚ να συμφωνήσουν σε θέματα δομών, διαδικασιών, μεθόδων και χρονοδιαγράμματος που θα χρησιμοποιηθούν για την εφαρμογή των κανονιστικών πράξεων σε θέματα αξιολόγησης των προγραμμάτων, των συμπληρωμάτων προγραμματισμού, καθώς και της ποσοτικοποίησης των στόχων.

Οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους και ιδίως διαχειριστικές αρχές και η Επιτροπή ΕΚ εξοπλίζονται με τα κατάλληλα μέσα και συγκεντρώνουν τα απαραίτητα στοιχεία για την αποτελεσματικότερη διεξαγωγή της αξιολόγησης. Σ' αυτό το πλαίσιο, η ποιότητα της ποσοτικοποίησης των στόχων και η συστηματική και έγκαιρη συγκέντρωση των δεδομένων των σχετικών με τους δείκτες έχουν ιδιαίτερη σημασία.

Η διαχειριστική αρχή του επιχειρησιακού προγράμματος πρωτοβουλίας LEADER+ θα θεσπίσει σύστημα αξιολόγησης σύμφωνα με τις οδηγίες που θα παρασχεθούν από την Επιτροπή. Το σύστημα αξιολόγησης θα υποβληθεί για

συζήτηση στην Επιτροπή και θα εγκριθεί κατόπιν από την Επιτροπή Παρακολούθησης του επιχειρησιακού προγράμματος LEADER+.

Η ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ²⁰

Η εκ των προτέρων αξιολόγηση (ex ante) αποτελεί ευθύνη των αρμοδίων αρχών για την προετοιμασία των σχεδίων, των παρεμβάσεων και του συμπληρώματος προγραμματισμού.

Διεξάγεται στο επίπεδο του σχεδίου και των προγραμμάτων συμπεριλαμβανομένου του συμπληρώματος προγραμματισμού.

Αφορά:

- την ανάλυση των αποτελεσμάτων των προηγούμενων αξιολογήσεων,
- την ανάλυση των ισχυρών σημείων, των αδύνατων σημείων και του δυναμικού των περιοχών ή/και των τομέων παρέμβασης,
- την εκτίμηση του λόγου ύπαρξης και της συνοχής της προτεινόμενης στρατηγικής,
- την ποσοτικοποίηση των προτεραιοτήτων και των στόχων,
- την ανάλυση των αναμενόμενων επιπτώσεων και την αιτιολόγηση της πολιτικής,
- την ποιότητα των μηχανισμών εφαρμογής.

Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δίνεται στην αξιολόγηση των ανθρώπινων πόρων και στη συνοχή με την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση και τα Εθνικά Σχέδια Δράσης για την Απασχόληση, την αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και της προώθησης ίσων ευκαιριών μεταξύ γυναικών και ανδρών.

Σε εφαρμογή του άρθρου 15 παρ. 3 του κανονισμού 1260/1999, η Επιτροπή ΕΚ εκτιμά τα σχέδια σε συνάρτηση με τους στόχους του κανονισμού, με τα στοιχεία που αναφέρονται στο άρθρο 41.

Η εκ των προτέρων αξιολόγηση συνοδεύει και αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του Ε.Π. πρωτοβουλίας LEADER+.

Η ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ²¹

Η ενδιάμεση (on-going) αξιολόγηση έχει ουσιαστικά ως στόχο να τροφοδοτήσει το επιχειρησιακό πρόγραμμα στο μέσο της περιόδου υλοποίησής του, με τις ενδεχόμενες απαραίτητες προσαρμογές και να προσφέρει στοιχεία για την εκτίμηση της απόδοσής του.

Η ενδιάμεση αξιολόγηση του Ε.Π. πρωτοβουλίας LEADER+ διεξάγεται υπό την ευθύνη της σχετικής διαχειριστικής αρχής σε συνεργασία με το ΥΠ.ΕΘ.Ο. και την Επιτροπή ΕΚ στα πλαίσια της εταιρικής σχέσης.

Στοχεύει, βάσει των πρώτων αποτελεσμάτων, στην εξέταση της ορθότητας και των προοπτικών υλοποίησης των στόχων. Αξιολογεί επίσης τη χρήση των πιστώσεων, καθώς και την εξέλιξη της παρακολούθησης και της υλοποίησης. Η ενδιάμεση αξιολόγηση περιλαμβάνει μια κριτική ανάλυση με βάση τα δεδομένα που συγκεντρώθηκαν στα πλαίσια της παρακολούθησης και άλλων πηγών που χρησιμοποιήθηκαν. Αποφαινεται επίσης για την ορθότητα και την αιτιολόγηση των ενδεχομένων προσαρμογών σε σχέση με τους αρχικά ποσοτικοποιημένους στόχους (μη περιλαμβανομένου του αποθεματικού επίδοσης που δεν εφαρμόζεται στη LEADER+).

²⁰ άρθρα 41 και 26 του κανονισμού 1260/1999

²¹ άρθρο 42 του κανονισμού 1260/99

Η ενδιάμεση αξιολόγηση πραγματοποιείται από ανεξάρτητο αξιολογητή και υποβάλλεται στην Επιτροπή Παρακολούθησης του Ε.Π. πρωτοβουλίας LEADER+ πριν διαβιβαστεί στην Επιτροπή ΕΚ, το αργότερο την 31/12/2003.

Οι ανεξάρτητοι αξιολογητές οφείλουν να σεβαστούν, κατά την επεξεργασία, το απόρρητο των δεδομένων παρακολούθησης στα οποία έχουν πρόσβαση. Η δημοσίευση των αποτελεσμάτων της ενδιάμεσης αξιολόγησης απαιτεί την προηγούμενη συμφωνία της Επιτροπής Παρακολούθησης.

Σύμφωνα με το άρθρο 42 παρ. 3 του κανονισμού 1260/1999, η Επιτροπή ΕΚ εξετάζει την ορθότητα και την ποιότητα της αξιολόγησης βάσει των κριτηρίων που έχουν εκ των προτέρων συμφωνηθεί με το κράτος μέλος σε εταιρική βάση, ενόψει της αναθεώρησης της παρέμβασης.

Η ενδιάμεση αξιολόγηση επικαιροποιείται υπό την μορφή ενός πρώτου απολογισμού το αργότερο την 31η Δεκεμβρίου 2005. Έγκειται στο κράτος μέλος να αποφασίσει εάν για δικούς του λόγους και ανάγκες, θα προβεί σε αξιολογήσεις πέραν των δύο υποχρεωτικών βάσει του κανονισμού, που αναφέρθηκαν προηγουμένως (ενδιάμεση και πρώτου απολογισμού).

Για την τήρηση των υποχρεώσεων που προκύπτουν από τον κανονισμό, την εξασφάλιση αποτελεσματικών και χρήσιμων αξιολογήσεων και την ανάδραση αυτών με τις παρεμβάσεις, είναι σκόπιμη η λειτουργία μιας επιτροπής αξιολόγησης σε εθνικό επίπεδο καθώς και ο ορισμός υπευθύνων για την αξιολόγηση στα πλαίσια της διαχειριστικής αρχής του Ε.Π. πρωτοβουλίας LEADER+.

Οι απαιτούμενες πιστώσεις για την υλοποίηση του έργου της ενδιάμεσης αξιολόγησης έχουν προβλεφθεί στα πλαίσια του άξονα προτεραιότητας 4: «Διαχείριση, παρακολούθηση, αξιολόγηση» του προγράμματος.

Η ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ²²

Η εκ των υστέρων (ex post) αξιολόγηση αφορά στις παρεμβάσεις και υπάγεται στην ευθύνη της Επιτροπής ΕΚ σε συνεργασία με το κράτος μέλος και τη διαχειριστική αρχή του Ε.Π. πρωτοβουλίας LEADER+. Έχει ως στόχο την ανάλυση σχετικά με τη χρήση των πόρων, την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα της παρέμβασης και των επιπτώσεων της, καθώς και τη χρησιμότητα και διάρκεια αυτής.

Διεξάγεται βάσει μεθοδολογικών προτάσεων της Επιτροπής ΕΚ, σε συνεννόηση με τα κράτη μέλη, κατά τρόπο συντονισμένο και ομοιογενή, για την άντληση διδαγμάτων τόσο σχετικά με την παρέμβαση, όσο και με την πολιτική της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στο σύνολο της. Διεξάγεται από ανεξάρτητο αξιολογητή και πρέπει να ολοκληρωθεί το αργότερο τρία χρόνια μετά το πέρας της προγραμματικής περιόδου.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (Ο.Τ.Α.)

Οι Φορείς Υλοποίησης - Ομάδες Τοπικής Δράσης θα πρέπει να θέσουν σε λειτουργία έναν μηχανισμό συνεχούς αξιολόγησης του προγράμματός τους.

Ειδικότερα:

- ◆ Τα σχέδια των τοπικών προγραμμάτων που θα υποβληθούν θα πρέπει να περιλαμβάνουν μια απλουστευμένη μορφή ποσοτικοποίησης των στόχων για την αξιολόγηση των αναμενόμενων αποτελεσμάτων με δείκτες επιπτώσεων, λαμβάνοντας υπόψη τις επιταγές των σχετικών κανονισμών.

²² άρθρο 43 του κανονισμού 1260/99

- ♦ Κατά τη διάρκεια εφαρμογής, η ανάπτυξη μηχανισμού για τη συνεχή αξιολόγηση του τοπικού προγράμματος, θα βοηθήσει την Ομάδα Τοπικής Δράσης να εκτιμά, κατά τις διάφορες φάσεις υλοποίησης, τα αποτελέσματα των ενεργειών της και να επανεξετάζει την πορεία του σχεδίου της στην περίπτωση που παρατηρηθούν αποκλίσεις. Για το λόγο αυτό, οι Ομάδες Τοπικής Δράσης θα προβούν σε ενδιάμεση αξιολόγηση των προγραμμάτων τους, η οποία θα ανατεθεί σε εξωτερικό αξιολογητή, μετά από διαγωνισμό.
- ♦ Μετά την ολοκλήρωση του τοπικού προγράμματος θα πραγματοποιηθεί επίσης, από εξωτερικό αξιολογητή (μετά από διαγωνισμό), αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του και της συμβολής του στην τοπική ανάπτυξη, η οποία θα συνοδεύει την τελική έκθεση κλεισίματος αυτού και το αίτημα αποπληρωμής της Ομάδας Τοπικής Δράσης.

Οι σχετικές πιστώσεις για την αξιολόγηση προβλέπονται στον προϋπολογισμό του μέτρου 1: «Τεχνική Στήριξη Φορέων Υλοποίησης» του άξονα προτεραιότητας 1 του προγράμματος.

3.7. Φορείς Υλοποίησης Πρωτοβουλίας LEADER+

Σύμφωνα με το σημείο 12 της Ανακοίνωσης, Φορείς Υλοποίησης της πρωτοβουλίας LEADER+ είναι *Ομάδες Τοπικής Δράσης*, τα κυριότερα χαρακτηριστικά των οποίων καθορίζονται στο άρθρο 27, παρ. 1 του Καν.1260/99.

Οι Ομάδες αυτές θα πρέπει να αποτελούν τη σύγκλιση του προβληματισμού των κοινωνικών, οικονομικών και λοιπών εταίρων μιας περιοχής στα πλαίσια ισχυρής και διευρυμένης βάσης συνεργασίας και να αποτυπώνουν τη συμφωνία όλων για την ανάγκη συντονισμένης προώθησης ενός νέου τρόπου ανάπτυξης της περιοχής τους, με βάση την από κοινού εφαρμογή συγκεκριμένης αναπτυξιακής στρατηγικής.

Ως νομική μορφή της Ομάδας Τοπικής Δράσης ορίζεται αυτή της Ανώνυμης Εταιρείας, της οποίας μέλη αποτελούν συλλογικοί φορείς του ευρύτερου Δημόσιου τομέα και του ιδιωτικού τομέα.

Ως ενδεικτικοί εταίροι - μέτοχοι θα μπορούσαν να αναφερθούν : η Τοπική Αυτοδιοίκηση πρώτου και δεύτερου βαθμού, Σύλλογοι, Παραγωγικά και Επιστημονικά Επιμελητήρια, Συνεταιρισμοί και Ενώσεις Γεωργικών Συνεταιρισμών, επιστημονικοί φορείς, περιβαλλοντικές και λοιπές οργανώσεις, εκπρόσωποι εργαζομένων, ιδιώτες (ΝΠΙΔ, φυσικά πρόσωπα) και άλλοι ως απόδειξη της ενεργοποίησης και συμμετοχής του τοπικού πληθυσμού.

Μια τέτοια σύνθεση έχει διπλό χαρακτήρα ήτοι:

- **ποιοτικό,**

με την έννοια της συμμετοχής εταίρων που θεσμικά έχουν σαν στόχο την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και την υλοποίηση των αναγκαίων έργων υποδομής, καθώς επίσης εταίρων που υλοποιούν δράσεις που συμβάλλουν σε νέες μορφές αγροτικής ανάπτυξης και

- **ποσοτικό,**

με την έννοια της μέγιστης συμμετοχής διαφορετικών εταίρων στην εταιρική σχέση και άρα υιοθέτησης στο σύνολό της, όχι μόνο της αναπτυξιακής στρατηγικής, αλλά επιπρόσθετα των μέσων και του τρόπου επίτευξής της.

Ειδικά για την εφαρμογή του προγράμματος LEADER+ είναι απαραίτητο να καθορισθεί το **ΕΠΙΠΕΔΟ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ**, στο οποίο, σύμφωνα με το σημείο 12 της Ανακοίνωσης, οι οικονομικοί εταίροι και οι ενώσεις πρέπει να εκπροσωπούν τουλάχιστον το **50%** της τοπικής εταιρικής σχέσης.

Το επίπεδο λήψης αποφάσεων μπορεί να συμπίπτει με το Δ.Σ. της Ο.Τ.Δ., εφόσον αυτό καλύπτει την ανωτέρω αναγκαία σύνθεση.

Σε αντίθετη περίπτωση, ως *επίπεδο λήψης αποφάσεων* ορίζεται ειδική επιτροπή: «**Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος LEADER+ (Ε.Δ.Π. L+)**», με απόφαση του Δ.Σ. και με την έγκριση της Γ.Σ. της Ο.Τ.Δ., στην οποία καθορίζονται:

- 1 Η σύνθεση της, η οποία πρέπει να ικανοποιεί το ανωτέρω ποσοστό που ορίζει η Ανακοίνωση, ενώ παράλληλα, η συμμετοχή φορέων του ευρύτερου Δημόσιου Τομέα σε αυτήν, να μην είναι μικρότερη του **30%**.
- 2 Όλες οι αρμοδιότητες που μεταβιβάζονται στην Ε.Δ.Π. L+, προκειμένου να επιτευχθεί η αποτελεσματική υλοποίηση του προγράμματος.

Τα φυσικά πρόσωπα, που θα συμμετέχουν στην επιτροπή αυτή, θα πρέπει να καθορίζονται με αποφάσεις των αρμοδίων αποφασιστικών οργάνων των αντίστοιχων φορέων και τυχόν αντικατάστασή τους θα τίθεται υπόψη της διαχειριστικής αρχής του προγράμματος, με πλήρη τεκμηρίωση, προκειμένου να δοθεί σχετική έγκριση.

Η προβλεπόμενη σύσταση και λειτουργία της παραπάνω επιτροπής είναι νόμιμη με βάση την ελληνική νομοθεσία περί ανωνύμων εταιρειών (Ν. 2190/30). Ειδικότερα, με σχετική πρόβλεψη στο καταστατικό των ανωνύμων εταιρειών, τμήμα των αρμοδιοτήτων του Δ.Σ. μπορεί να εκχωρείται σε τρίτα πρόσωπα, τα οποία δεσμεύουν με τις αποφάσεις τους τη Γ.Σ. και έχουν έναντι αυτής την ίδια ευθύνη όπως τα μέλη του Δ.Σ. της εταιρείας.

Το επίπεδο λήψης αποφάσεων κάθε Ο.Τ.Δ. πρέπει να καθορίζεται στο σχέδιο τοπικού προγράμματος και αποτελεί ελάχιστο κριτήριο ένταξης.

Η εταιρική σχέση, το Δ.Σ. της Ο.Τ.Δ. ή και η Ε.Δ.Π. L+ θα πρέπει να διασφαλίζουν:

- την επίτευξη των στόχων και της στρατηγικής που έχουν υιοθετηθεί,
- τη μεγαλύτερη δυνατή διαφάνεια και το διαχειριστικό έλεγχο των πράξεων, τόσο στο στάδιο προγραμματισμού, όσο και στο στάδιο εφαρμογής,
- την αποτελεσματικότητά των επilogών,
- τη δυνατότητα αντιμετώπισης των οικονομικών υποχρεώσεων της Ο.Τ.Δ. σε οποιοσδήποτε συνθήκες (ικανή οικονομική επιφάνεια),
- την εγκατάσταση στη περιοχή παρέμβασης ή στην ευρύτερη περιοχή, εφόσον εξασφαλίζεται η ευχερής καθημερινή πρόσβαση στην περιοχή παρέμβασης,
- ικανό υπηρεσιακό πυρήνα, που θα διαθέτει εμπειρία, διαχειριστικές ικανότητες, σταθερότητα, διάρκεια και ειδικότητες, οι οποίες θα εξυπηρετούν τους τρεις βασικούς τομείς του τοπικού προγράμματος, δηλαδή την αναπτυξιακή διαδικασία του αγροτικού χώρου (Γεωπόνος), την τεχνική παρακολούθηση (Πολιτικός ή Αρχιτέκτονας Μηχανικός) και την οικονομική παρακολούθηση (Οικονομολόγος). Ιδιαίτερα για τις Ο.Τ.Δ., που δραστηριοποιούνται σε ευαίσθητες περιβαλλοντικά περιοχές, στον υπηρεσιακό τους πυρήνα θα πρέπει να διασφαλίζεται η ύπαρξη ατόμων με αντίστοιχη εμπειρία και τεχνογνωσία.
- τον αξιόπιστο τρόπο λειτουργίας μέσω του σαφούς προσδιορισμού των ρόλων και αρμοδιοτήτων της υπηρεσιακής δομής, του επιπέδου λήψης αποφάσεων και της διοίκησης,
- την αυτονομία του επιπέδου λήψης αποφάσεων για την πρωτοβουλία LEADER+.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Η ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (ex ante) ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

4.1. Εισαγωγή

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με την Ανακοίνωση C135/5 (14.4.2000) καθορίζει τις γενικές κατευθύνσεις της κοινοτικής πρωτοβουλίας LEADER+ όσον αφορά την αγροτική ανάπτυξη. Η LEADER + αποτελεί συνέχεια της εφαρμογής των LEADER I και II. Σε εφαρμογή των διατάξεων για τα Διαρθρωτικά Ταμεία, τα Κράτη Μέλη καταρτίζουν και υποβάλλουν στην Επιτροπή, τις προτάσεις τους στο πλαίσιο της LEADER + με στόχο την έγκρισή και την συγχρηματοδότηση από το ΕΓΤΠΕ-Τμήμα Προσανατολισμού.

Σκοπός της εκ των προτέρων αξιολόγησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Πρωτοβουλίας LEADER+, είναι η αποσαφήνιση των στόχων του προγράμματος, ο συσχετισμός τους με τις ανάγκες των αγροτικών περιοχών, οι αναμενόμενες επιπτώσεις των δράσεων και η συνοχή μεταξύ της προτεινόμενης στρατηγικής και των στόχων που έχουν επιλεγεί σε συνδυασμό με την υφιστάμενη κατάσταση στην επιλέξιμη περιοχή. Ειδικότερα, η εκ των προτέρων αξιολόγηση, συμβάλλει στον προσδιορισμό βασικών πτυχών του προγράμματος όπως η καταλληλότητα, η συνάφεια, η συσχέτιση και η αποτελεσματικότητα των προτεινόμενων ενεργειών.

4.2. SWOT Ανάλυση

Η SWOT Ανάλυση, δηλαδή η αναφορά των εσωτερικών πλεονεκτημάτων (strengths) και αδυναμιών (weaknesses) καθώς επίσης και των εν δυνάμει ευκαιριών (opportunities) και απειλών (threats) των περιοχών παρέμβασης της πρωτοβουλίας, στηρίζεται στη παρουσίαση της υφιστάμενης κατάστασης, τόσο του αγροτικού χώρου στο σύνολό του, όσο και των ορεινών και κατ' επέκταση των μειονεκτικών περιοχών που είναι οι περιοχές εφαρμογής της ΚΠ LEADER+.

4.2.1. Πλεονεκτήματα

Το πρότυπο της σύγχρονης υπερεντατικής γεωργίας το οποίο λειτούργησε αποδοτικά για πολλά χρόνια σε αρκετές αγροτικές περιοχές της Ε.Ε. και το οποίο οδήγησε σε ορισμένες περιπτώσεις στη δημιουργία πλεονασμάτων και ταυτόχρονα σε μόλυνση και υποβάθμιση του περιβάλλοντος, εγκαταλείπεται πλέον. Την θέση του παίρνει σταδιακά ένα νέο πρότυπο, βασισμένο στην αρχή της αειφόρου ανάπτυξης, στο πλαίσιο του οποίου ιδιαίτερο ρόλο έχει η ανάπτυξη του πρωτογενή τομέα ως οικονομική δραστηριότητας αλλά και ως "μέσο" συγκρότησης του πληθυσμού της υπαίθρου. Η κοινή αγροτική πολιτική της Ε.Ε. λαμβάνει υπόψη της περισσότερο από ποτέ την αναγκαιότητα για πλήρη συμβατότητα με τη κοινή

πολιτική της Ε.Ε. για την οικονομική και κοινωνική συνοχή. Στο πλαίσιο αυτό η εφαρμοζόμενη πολιτική αγροτικής ανάπτυξης για τη περίοδο 2000-2006 αποσκοπεί στην αποκατάσταση και αύξηση της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών περιοχών συμβάλλοντας στη διατήρηση και δημιουργία απασχόλησης.

Παράλληλα στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος του καταναλωτή έρχονται τα γεωργικά προϊόντα υψηλής ποιότητας που παράγονται από συγκεκριμένες περιοχές, και τα οποία διαθέτουν ιδιαίτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά ενώ κατά την παραγωγή τους χρησιμοποιούνται ειδικές μέθοδοι παραγωγής. Η σημαντική ποιοτική υποβάθμιση των προϊόντων συμβατικής γεωργίας οδηγεί σε **μεταβολή των διατροφικών προτύπων** και σε αύξηση της ζήτησης για βιολογικά προϊόντα και προϊόντα ιδιοτυπίας. Ενδεχόμενα οι διαρθρωτικές αδυναμίες των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών (εφαρμογή παραδοσιακών μεθόδων παραγωγής) που αναφέρθηκαν προηγουμένως ίσως να αποτελούν πλεονέκτημα για εφαρμογή αυτού του μοντέλου παραγωγής ποιοτικών προϊόντων.

Μεταξύ των πλεονεκτημάτων των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών συγκαταλέγονται:

- Η ύπαρξη διαθέσιμων φυσικών και συχνά αναξιοποίητων στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Η χαμηλή επιβάρυνση του φυσικού περιβάλλοντος από γεωργικές δραστηριότητες και η χαμηλή σύγκρουση «χρήσεων γης».
- Οι ευνοϊκές προϋποθέσεις για την παραγωγή μικρής κλίμακας προϊόντων ποιότητας.
- Η βελτίωση των βασικών υποδομών συνολικά στη χώρα αλλά και στις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές μετά την εφαρμογή του Α' και Β' ΚΠΣ.
- Η ύπαρξη εμπειρίας (σε τμήμα τουλάχιστον των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών) από την εφαρμογή της LEADER I και LEADER II και η αποδοχή της αναπτυξιακής της φιλοσοφίας από τις τοπικές κοινωνίες των αγροτικών περιοχών.

4.2.2. Μειονεκτήματα

Με βάση την παρουσίαση της υφισταμένης κατάστασης στην πρόταση του εθνικού προγράμματος, οι κυριότερες αδυναμίες ανάπτυξης των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών σε σχέση με άλλες περιοχές οφείλονται κυρίως σε συνδυασμό διαρθρωτικών προβλημάτων της τοπικής οικονομίας, γεωμορφολογικών συνθηκών, αλλά και θεσμικών οργανωτικών αδυναμιών (κυρίως σε όρους επάρκειας ανθρώπινου δυναμικού και τεχνογνωσίας, στους φορείς αναπτυξιακού προγραμματισμού, που δραστηριοποιούνται σε τοπικό επίπεδο).

Τα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά αποτελούν μια ενότητα παραμέτρων που επιδρά αρνητικά στην ανταγωνιστικότητα των περιοχών αυτών. Η απόσταση από τις μεγάλες αγορές, η ορεινότητα του εδάφους, τα κλιματολογικά χαρακτηριστικά, είναι ορισμένες από τις παραμέτρους που συνθέτουν την προβληματικότητα. Η απόσταση από τα αστικά κέντρα αλλά και τους φορείς παραγωγής καινοτομίας – τεχνολογίας δημιουργεί ένα επιπρόσθετο αρνητικό αναπτυξιακό παράγοντα που είναι η δυσκολία επαφής με την σύγχρονη τεχνολογία και τις νέες μεθόδους παραγωγής, και η μη ενσωμάτωση των ανωτέρω στη τοπική οικονομία.

Η χαμηλή παραγωγικότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων συνυφασμένη σε πολλές περιπτώσεις με τον μικρό κλήρο εμποδίζουν την επίτευξη οικονομικών κλίμακας. Ο **μεγάλος αριθμός των ατόμων μεγάλης ηλικίας** που συνεχίζουν να

ασχολούνται με την γεωργία στις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές αποτελεί επίσης ένα σοβαρό διαρθρωτικό πρόβλημα. Η έλλειψη επιχειρηματικού πνεύματος στους περισσότερους αγρότες εμποδίζει τη περαιτέρω ανάπτυξη των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, και την αναγκαία προσαρμογή τους στα νέα δεδομένα και στις συνθήκες που προσδιορίζουν οι «αγορές». Σύμφωνα με την Διαρθρωτική Έρευνα των Γεωργικών εκμεταλλεύσεων, οι ιδιοκτήτες είναι και αρχηγοί του συνόλου των εκμεταλλεύσεων²³ ενώ οι εκμεταλλεύσεις με Managers είναι ελάχιστες και πρόκειται μόνο για μερικές γεωργικές εταιρείες στις μειονεκτικές περιοχές.

Το **δημογραφικό πρόβλημα** είναι οξυμένο στις υπό εξέταση περιοχές. Η ηλικιακή σύνθεση του πληθυσμού στις ορεινές περιοχές εμφανίζεται ιδιαίτερα προβληματική όχι μόνο σε σχέση με τη συνέχιση της άσκησης οικονομικών δραστηριοτήτων εντός του πρωτογενή τομέα αλλά και γενικότερα για την διατήρηση της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής των περιοχών αυτών δεδομένου ότι τα άτομα ηλικίας 65 ετών και άνω αντιπροσωπεύουν το 22.8% του συνολικού πληθυσμού. Οι υψηλές τιμές των δεικτών γήρανσης και αντικατάστασης μαζί με την υψηλή τιμή του δείκτη κοινωνικών βαρών επιβεβαιώνουν το δημογραφικό πρόβλημα των ορεινών περιοχών.

Εκτός από τα διαρθρωτικά προβλήματα που αφορούν αμιγώς τη πρωτογενή παραγωγή στις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές παρατηρείται και σημαντική έλλειψη διακλαδικών και διατομεακών σχέσεων.

Η έλλειψη υποδομής στον κλάδο της μεταποίησης και τυποποίησης της πρωτογενούς παραγωγής έχει ως αποτέλεσμα την μικρή αξιοποίηση των φυσικών πόρων, την αύξηση της υποαπασχόλησης και την μειωμένη ανταγωνιστικότητα των παραγομένων προϊόντων.

Σημαντικά προβλήματα υπάρχουν όσον αφορά τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας των συλλογικών φορέων των γεωργών σε αυτές τις περιοχές. Πολύ χαμηλή είναι η ενεργοποίηση νέων συλλογικών μορφών οργάνωσης, όπως οι ομάδες παραγωγών και οι διεπαγγελματικές οργανώσεις με αποτέλεσμα εκτός των άλλων, την αδυναμία αξιοποίησης των δυνατοτήτων που παρέχονται μέσω των διαφόρων προγραμμάτων, για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, τον εκσυγχρονισμό των εκμεταλλεύσεων, κλπ. Προβληματική είναι επίσης η εφαρμογή και διάχυση σύγχρονης τεχνολογίας με στόχο τη διατήρηση και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος. Οι αδυναμίες αυτές οφείλονται επίσης στη χαμηλή ενεργοποίηση των φορέων της δημόσιας διοίκησης σ' αυτές τις περιοχές. Οι αδυναμίες για τη δημιουργία νέων μορφών συνεργασίας και ισχυρών τοπικών εταιρικών σχέσεων αποτυπώθηκαν και κατά τη διάρκεια εφαρμογής των προγραμμάτων LEADER I, II. .

4.2.3. Εν Δυνάμει Ευκαιρίες και Απειλές

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται οι εξωγενείς παράγοντες που αναμένεται ότι θα επηρεάσουν αρνητικά τόσο τον πρωτογενή τομέα αλλά και γενικότερα τις αγροτικές περιοχές, και οι οποίοι συνθέτουν εν δυνάμει απειλές για τις ορεινές - μειονεκτικές περιοχές.

Τέτοιοι εξωγενείς παράγοντες είναι:

²³ Σύμφωνα με τα στοιχεία της Διαρθρωτικής Έρευνας το 1990 ο συνολικός αριθμός των αρχηγών των εκμεταλλεύσεων ανέρχεται σε 849.900 άτομα ενώ ο αριθμός των εκμεταλλεύσεων ανέρχεται σε 850,140. Αντίστοιχα το 1997, ο αριθμός των αρχηγών ανέρχεται σε 821.220 και ο αριθμός των εκμεταλλεύσεων σε 821.390

- η νέα μεταρρύθμιση της ΚΑΠ (μετά το 2006)
- η συνεχιζόμενη άρση του προστατευτισμού με βάση τις συνθήκες που διαμορφώνονται στο πλαίσιο των κατευθύνσεων της Παγκόσμιας Οργάνωσης Εμπορίου (ΠΟΕ).

Αναλυτικότερα οι αποφάσεις της ΠΟΕ αναμένεται ότι θα οδηγήσουν σε περαιτέρω φιλέλευθεροποίηση του παγκόσμιου εμπορίου αγροτικών προϊόντων με συνέπεια η νέα μεταρρύθμιση της ΚΑΠ να έχει ως βασική της κατεύθυνση τη μείωση των δαπανών για άμεσα μέτρα στήριξης των τιμών των γεωργικών προϊόντων (τιμές παρέμβασης, εξαγωγικές επιδοτήσεις κτλ) με ταυτόχρονη αύξηση των άμεσων αντισταθμιστικών ρυθμίσεων υπέρ των παραγωγών. Επίσης η διεύρυνση της Ε.Ε. με νέα κράτη μέλη, δημιουργεί τόσο κινδύνους όσο και ευκαιρίες για τα ελληνικά αγροτικά προϊόντα.

Τα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών (ΠΑΘΕ-ΕΓΝΑΤΙΑ), η αναβάθμιση των λιμενικών υποδομών στις «πύλες» εισόδου, οι ολυμπιακοί αγώνες του 2004, αλλά και γενικότερα τα μεγάλα έργα υποδομής που υλοποιούνται στη χώρα σε πρώτη φάση φαίνεται ότι θα ενισχύσουν περαιτέρω τα φαινόμενα πόλωσης στον ελληνικό χώρο. Παράλληλα, οι εξελίξεις στην οικονομία σε παγκόσμιο επίπεδο δείχνουν ότι ο πρωτογενής και ο δευτερογενής τομέας αδυνατούν να δημιουργήσουν πλέον θέσεις εργασίας και παραμένει μόνο ο τριτογενής τομέας ως δημιουργός θέσεων εργασίας. Τόσο στην Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και γενικότερα στις αναπτυσσόμενες οικονομικά χώρες οι θέσεις εργασίας που δημιουργούνται απαιτούν εξειδικευμένο προσωπικό αφ' ενός και αφετέρου οι θέσεις εργασίας δημιουργούνται σε τομείς «έντασης γνώσης». Διαφαίνεται η τάση, οι αγροτικές περιοχές να γνωρίσουν ένα νέο κύμα εγκατάλειψης από τους νέους για την αναζήτηση ευκαιριών απασχόλησης στις αστικές περιοχές, επιτείνοντας τα φαινόμενα πληθυσμιακής ερήμωσης στην ύπαιθρο.

Αντίθετα με τα παραπάνω, η νέα προσέγγιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη, και η έμφαση που δίνεται στην ολοκληρωμένη βιώσιμη ανάπτυξη του αγροτικού χώρου, αποτελεί μία σημαντική ευκαιρία για την ανάπτυξη των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών.

Επίσης στις ευκαιρίες που παρουσιάζονται για την ολοκληρωμένη ανάπτυξη στις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές συγκαταλέγονται:

- Η αυξανόμενη τάση «απόδρασης» των κατοίκων των αστικών περιοχών προς την ύπαιθρο.
- Η αναζήτηση νέων μορφών τουριστικής δραστηριότητας και κυρίως η αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος σαν πόλος έλξης μέσω νέων μορφών εναλλακτικού τουρισμού είτε με τη μορφή του αγροτουρισμού είτε με τη μορφή φυσιολατρικού τουρισμού, τουρισμού περιπέτειας κλπ.
- Η έμφαση που δίνεται στο Γ'ΚΠΣ για την εφαρμογή πολιτικών προσαρμοσμένων στις ανάγκες των αγροτικών περιοχών.
- Η βελτίωση της προσβασιμότητας μεγάλων «ζωνών» του ελληνικού αγροτικού χώρου που δημιουργεί ευνοϊκές συνθήκες για το εμπόριο, τον αγροτουρισμό, και την συνεργασία μεταξύ φορέων και υπηρεσιών και οι οποίοι μπορούν να καταστούν κινητήριες δυνάμεις για την αειφόρο ανάπτυξη.
- Η παρατηρούμενη αλλαγή των καταναλωτικών προτύπων υπέρ της ζήτησης τοπικών προϊόντων ποιότητας, ιδιαίτερα μετά τη πρόσφατη διατροφική κρίση (Τρελές αγελάδες, Διοξίνες), δημιουργεί αυξημένη ζήτηση για τη παραγωγή τοπικών προϊόντων ποιότητας (ΠΟΠ και ΠΠΕ, βιολογικά).
- Τέλος, η δημιουργία ισχυρών και ποιοτικών εταιρικών δεσμών θα οδηγήσει σε ισχυρούς αναπτυξιακούς φορείς ικανούς να προωθήσουν μία ολοκληρωμένη

βιώσιμη ανάπτυξη, αυξάνοντας την αποτελεσματικότητα των Κοινοτικών και Εθνικών παρεμβάσεων. Μέσω της ανάδειξης του ενδογενούς δυναμικού της περιοχής, προωθείται η δικτύωση και η συνεργασία σε Εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο, για την ανταλλαγή τεχνογνωσίας, την εισαγωγή σύγχρονων τεχνολογιών και επομένως την άρση της απομόνωσης των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών.

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται συνοπτικά τα πλεονεκτήματα, οι αδυναμίες, οι ευκαιρίες και οι απειλές των Ορεινών και Μειονεκτικών περιοχών στην Ελλάδα.

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ (Strengths)	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (Weakness)	ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)	ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)
✓ Υπαρξη Φυσικού αναλλοίωτου – και ανθρωπογενούς περιβάλλον	✓ Γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά	✓ Αυξανόμενη τάση "απόδρασης" των κατοίκων των αστικών κέντρων προς το φυσικό περιβάλλον	✓ Άρση του προστατευτισμού και μείωση των ενισχύσεων στα πλαίσια των κατευθύνσεων του ΠΟΕ
✓ Χαμηλή περιβαλλοντική επιβάρυνση	✓ Χαμηλή Παραγωγικότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων	✓ Η αύξηση της ζήτησης από τους καταναλωτές για προϊόντα ποιότητας	✓ Η μελλοντική διεύρυνση της Ε.Ε. με νέα κράτη μέλη ανταγωνιστικά όσον αφορά τον πρωτογενή τομέα.
✓ Ευνοϊκές συνθήκες για παραγωγή μικρής κλίμακας προϊόντων ποιότητας	✓ Αρχηγοί γεωργικών εκμεταλλεύσεων μεγάλης ηλικίας – Μικρή παρουσία σύγχρονης επιχειρηματικής γεωργίας	✓ Ενίσχυση ισχυρών και ποιοτικών εταιρικών Δεσμών	✓ Ενίσχυση του ρόλου των αστικών κέντρων
✓ Βελτίωση των "ευκαιριών" εργασίας των γυναικών	✓ Έντονο Δημογραφικό Πρόβλημα	✓ Ενίσχυση των διατοπικών και διακρατικών συνεργασιών και της δικτύωσης για τη μεταφορά τεχνογνωσίας	
✓ Αυξητική τάση βελτίωσης των βασικών υποδομών από άλλα κοινοτικά και εθνικά προγράμματα.	✓ Έλλειψη Υποδομής στην μεταποίηση και τυποποίηση της πρωτογενούς παραγωγής.	✓ Η αύξηση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων των έργων υποδομής του Κ.Π.Σ.	
✓ Υπαρξη εμπειρίας από την εφαρμογή LEADER I & II	✓ Χαμηλός βαθμός συνεργασιών και συνέργειας μεταξύ των ΟΤΑ		
	✓ Εταιρική σχέση που δεν εξυπηρετεί την υλοποίηση ολοκληρωμένων προγραμμάτων ανάπτυξης		
	✓ Χαμηλή ενεργοποίηση τοπικού πληθυσμού για την ίδρυση νέων συλλογικών μορφών οργάνωσης		
	✓ Χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης του ανθρώπινου δυναμικού		
	✓ Δυσκολία ενσωμάτωσης νέας τεχνολογίας και καινοτομίας στη τοπική οικονομία		

4.3. Καταλληλότητα της Στρατηγικής

Μέσω της υφιστάμενης στρατηγικής του Εθνικού προγράμματος επιχειρείται η επίτευξη των στόχων του Ε.Π Πρωτοβουλίας LEADER+ όπως αυτοί διατυπώνονται στην Ανακοίνωση της Ε.Ε., δηλαδή «...προώθηση της εφαρμογής ολοκληρωμένων, πρωτοτύπων στρατηγικών αειφόρου ανάπτυξης και υψηλής ποιότητας, στόχος των οποίων θα είναι η πειραματική εφαρμογή νέων μορφών:

- α) αξιοποίησης της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς
- β) ενίσχυσης του οικονομικού πλαισίου προκειμένου να συμβάλει στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης
- γ) βελτίωσης της οργανωτικής ικανότητας της κοινότητάς τους»²⁴

Με την υφιστάμενη στρατηγική (Άξονας Προτεραιότητας 1), επιχειρείται να στηριχθούν αναπτυξιακοί φορείς και περιοχές που δείχνουν βούληση και ικανότητα σύλληψης και εφαρμογής μίας ολοκληρωμένης και πιλοτικής αναπτυξιακής πολιτικής η οποία επιβεβαιώνεται με την κατάρτιση ενός αναπτυξιακού σχεδίου. Η υλοποίηση του αναπτυξιακού σχεδίου βασίζεται σε μία υγιή εταιρική σχέση και αρθρώνεται γύρω από ένα σημαντικό θέμα, χαρακτηριστικό της ταυτότητας της περιοχής.

Ειδικότερα, οι στόχοι της υφιστάμενης στρατηγικής όπως αυτοί διατυπώνονται στο Κεφάλαιο 9 του Εθνικού Προγράμματος LEADER+, βρίσκονται σε πλήρη αντιστοιχία με τις προτεραιότητες της Ε.Ε. για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών περιοχών μέσω της διαφοροποίησης της οικονομικής βάσης, της παροχής υπηρεσιών που σχετίζονται με τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και τη μείωση των διαφορών και ανισοτήτων μεταξύ των κατοίκων των αγροτικών και αστικών περιοχών, καθώς και τη διατήρηση του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Με τα συγκεκριμένα μέτρα και δράσεις η υφιστάμενη στρατηγική προσπαθεί να καλύψει το πρόβλημα της ολοκληρωμένης ανάπτυξης των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών, γεγονός που είναι συνυφασμένο με την αδυναμία κάλυψης ενός κρίσιμου στόχου που είναι η συγκράτηση του αγροτικού πληθυσμού και των απασχολούμενων στον αγροτικό τομέα μέσω της δημιουργίας/διατήρησης των θέσεων απασχόλησης.

Επίσης η προτεινόμενη στρατηγική μέσω της ανάπτυξης και τόνωσης της δικτύωσης και διαφόρων μορφών συνεργασίας τόσο σε τοπικό όσο και σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, στοχεύει στην ανταλλαγή και μεταφορά εμπειριών στην εφαρμογή βέλτιστων πρακτικών (best practice) και τελικά στην άρση της απομόνωσης και την διάχυση τεχνογνωσίας στις αγροτικές περιοχές (Άξονες Προτεραιότητας 2 και 3). Με την εκπλήρωση αυτών των στόχων ενισχύεται η προστιθέμενη αξία των παρεμβάσεων της πρωτοβουλίας με την μεταφορά τεχνογνωσίας και εμπειριών καθώς και τη δημιουργία κρίσιμης μάζας για την βελτίωση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων.

Τέλος, ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στην «ταυτότητα» την οργανωτική ικανότητα αλλά και τη δυνατότητα των Ο.Τ.Δ. να αποτελέσουν σημαντικούς αναπτυξιακούς πόλους για της αγροτικές περιοχές.

Παρατηρείται ότι με την συγκεκριμένη στρατηγική επιχειρείται η δημιουργία ισχυρών δομών που θα αναλάβουν τον συντονισμό της προσπάθειας ευαισθητοποίησης και εμπύχωσης της τοπικής κοινωνίας. Στόχος του προγράμματος LEADER+ στην Ελλάδα, θα πρέπει να είναι η κάλυψη τέτοιας έκτασης ώστε αφενός

²⁴ Ανακοίνωση της Ε.Ε., 2000/C 139/05. Άρθρο 8.

να διασφαλίζεται η ύπαρξη μετρήσιμων επιπτώσεων και αφετέρου να μην επιτρέψει την διασπορά των πόρων ώστε η αποτελεσματικότητα του προγράμματος να είναι όσο το δυνατόν μεγαλύτερη. Στο ίδιο πνεύμα, ο αριθμός των προγραμμάτων και αντίστοιχα των ΟΤΔ θα πρέπει να μειωθεί σε σχέση με τον αριθμό των συμμετεχόντων στην Κ.Π. Leader II.

Ιδιαίτερη αναφορά στο κεφάλαιο της Στρατηγικής του προγράμματος γίνεται σε μια σειρά από ενδεικτικά θέματα συσπείρωσης τα οποία ανταποκρίνονται στις κατευθύνσεις της ανακοίνωσης και τους ειδικούς στόχους του προγράμματος. Η ένταξη επίσης "θέματος συσπείρωσης" ως ελάχιστο κριτήριο ένταξης κάποιας πρότασης αποδίδει την σημασία που πρέπει να έχει το θέμα συσπείρωσης για την υλοποίηση της ενδεχόμενης πρότασης.

Στην Εθνική πρόταση του Ε.Π Πρωτοβουλίας LEADER+ ο ορισμός της περιοχής υπάγεται στην λογική του «αναπτυξιακού σχεδίου» εντάσσοντας ολόκληρες περιοχές ανεξάρτητα των διοικητικών ορίων, λαμβάνοντας υπόψη τις περιβαλλοντικές συνθήκες της ευρύτερης περιοχής και τους ειδικούς στόχους στην επίτευξη των οποίων αποβλέπει η υλοποίηση της πρωτοβουλίας. Για την αποφυγή «επικαλύψεων» μεταξύ των περιοχών εφαρμογής προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης και ιδιαίτερα των περιοχών Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων Ανάπτυξης που εντάσσονται στο Ε.Π. του Υπουργείου Γεωργίας και στα ΠΕΠ τίθενται συγκεκριμένες προϋποθέσεις για τις εν λόγω περιοχές στο LEADER+ ώστε να εξασφαλίζεται η συμπληρωματικότητα και αποτελεσματικότητα των δράσεων. Συγχρόνως εξασφαλίζουν την μη χρηματοδότηση ταυτόσημων δράσεων (π.χ. Αγροτουρισμού) από διαφορετικά προγράμματα.

Μία ακόμη περίπτωση που είναι άμεσα συνδεδεμένη με τον ορισμό της περιοχής εφαρμογής της LEADER + είναι η ένταξη κάποιας μειονεκτικής περιοχής στην περιοχή LEADER. Το πρόγραμμα με σαφήνεια προβλέπει την ένταξη τέτοιων μειονεκτικών περιοχών ως περιοχή LEADER στην περίπτωση όπου οι συγκεκριμένες περιοχές δρουν ως πόλος ανάπτυξης για τις ορεινές περιοχές που εφάπτεται γεωγραφικά καθώς επίσης λόγω του μεγάλου βαθμού συμπληρωματικότητας, η επιτυχία των δράσεων στις ορεινές περιοχές, εξαρτώνται άμεσα από την ένταξη των μειονεκτικών περιοχών. Στο ίδιο πνεύμα με την ένταξη των μειονεκτικών περιοχών στην περιοχή παρέμβασης της LEADER+, το πρόγραμμα προβλέπει την κατ' εξαίρεση υλοποίηση κάποιων δράσεων σε κομβικά σημεία εκτός περιοχής παρέμβασης που θα συμβάλλουν σημαντικά στην στήριξη της αναπτυξιακής διαδικασίας.

Τέλος η συγκεκριμένη πρόταση αντανακλά μέσα από τα κριτήρια που αφορούν τους ΟΤΔ, την επιλογή φορέων με εταιρική σχέση που θα ανταποκρίνεται στα προγράμματα και επίσης προβλέπει κατά την αξιολόγηση των ΟΤΔ ανάμεσα στα κριτήρια επιλογής μία ελάχιστη στελέχωση ικανή για τον έλεγχο, την τεχνική υποστήριξη και τη διαχείριση του προγράμματος.

Η σχεδιαζόμενη στρατηγική προσπαθεί να διασφαλίσει μια ισορροπία ανάμεσα σε νέες προσεγγίσεις αλλά και στη θετική εμπειρία που αποκτήθηκε από την εφαρμογή του LEADER I και LEADER II.

Η προστασία του περιβάλλοντος και η αειφόρος προσέγγιση, η προώθηση ίσων ευκαιριών σε νέους, γυναίκες και σε ομάδες πληθυσμού που αντιμετωπίζουν το κοινωνικό αποκλεισμό, η προώθηση της εφαρμογής νέων τεχνολογιών, και ιδιαίτερα παρεμβάσεων που εμπίπτουν στις αρχές της «κοινωνίας της πληροφορίας», η προσπάθεια «ολοκλήρωσης» των τοπικών παραγωγικών συστημάτων αποτελούν σε μεγάλο βαθμό «νεωτεριστικά» στοιχεία σε σχέση με το LEADER II. Παράλληλα ακόμα και σε «παραδοσιακές» δράσεις όπως είναι οι δράσεις του «αγροτουρισμού»

εισάγονται με μια νέα φιλοσοφία που δίνει έμφαση σε «ποιοτικές παραμέτρους» και όχι απλά στην αύξηση των καταλυμάτων ή των κλινών.

4.4. Συνοχή του LEADER+ με το Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΣΠΑ) 2006²⁵

Η Κ.Π. LEADER+ στοχεύει κατά προτεραιότητα στη στήριξη πιλοτικών στρατηγικών ανάπτυξης του ενδογενούς δυναμικού των αγροτικών περιοχών και περιλαμβάνει μια ευρύτατη στοχοθέτηση. Λόγω του οριζόντιου χαρακτήρα της πρωτοβουλίας κρίθηκε σκόπιμο να εξετασθεί η συσχέτιση των αξόνων του LEADER+ με τους στόχους του Σ.Π.Α. 2000-2006. Όπως παρουσιάζεται στο παρακάτω διάγραμμα, το LEADER+ παρουσιάζει μία σημαντική συνοχή με τους βασικούς στόχους του Σ.Π.Α. Είναι χαρακτηριστικό ότι μόνο τέσσερις από τους δεκατρείς συνολικά στόχους δεν συσχετίζονται έμμεσα ή άμεσα με τους Άξονες Προτεραιότητας του LEADER+.

Οι στόχοι για την ΟΝΕ όπως επίσης και ο στόχος που αφορά την αποτελεσματική λειτουργία του Δημόσιου Τομέα αν και δεν σχετίζονται άμεσα με τους άξονες προτεραιότητας της ΚΠ LEADER+ θα μπορούσε να θεωρήσει κανείς ότι εξυπηρετούνται από το σύνολο των αξόνων.

Τέλος με τους περισσότερους στόχους του Σ.Π.Α., καταγράφονται περισσότερες των δύο συνδέσεων, γεγονός που υποδεικνύει τον υψηλό βαθμό συνοχής με αυτούς αλλά και την εσωτερική συνέργια μεταξύ των στόχων του προγράμματος.

Σχηματικά αυτά φαίνονται στο επόμενο διάγραμμα.

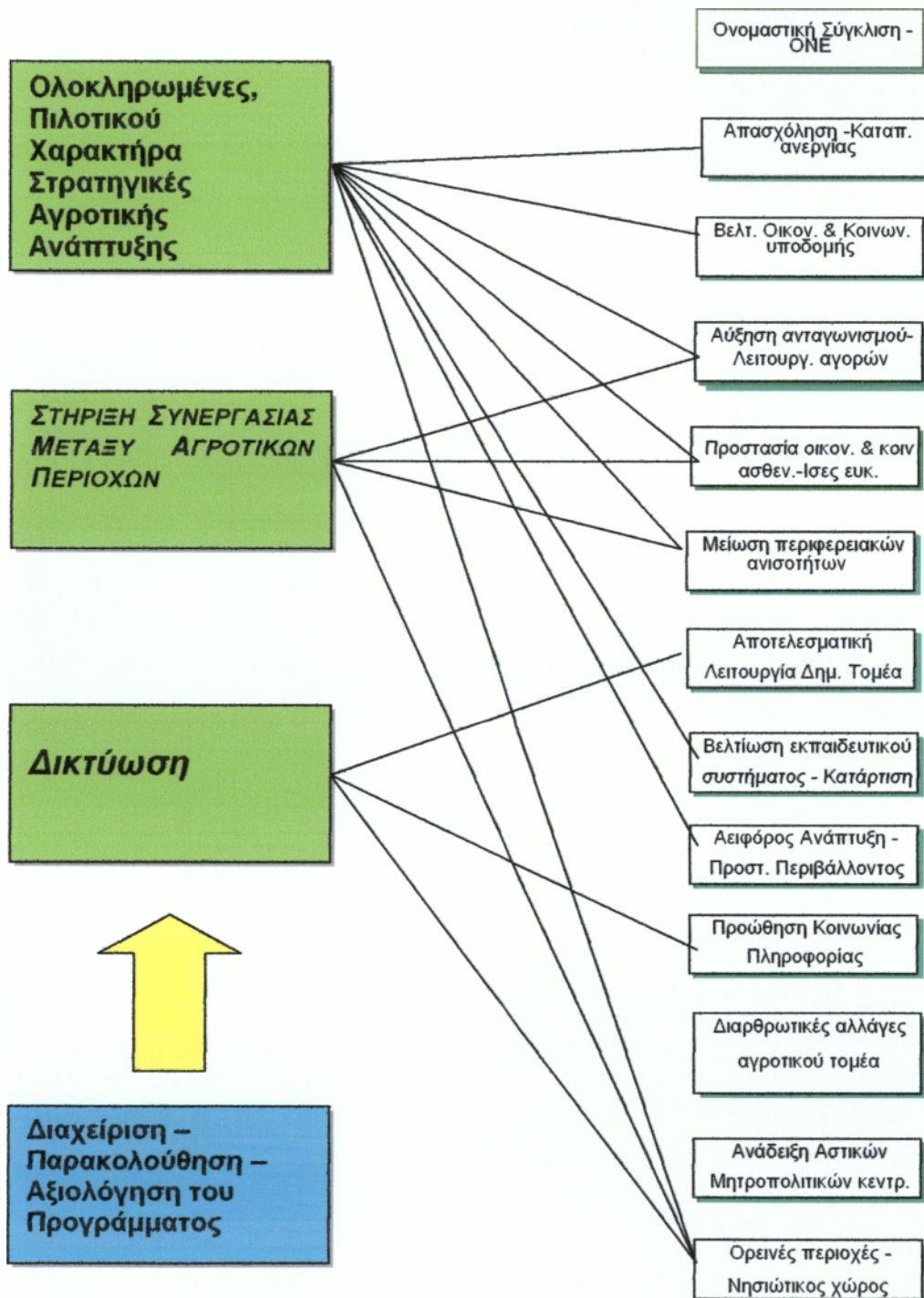
²⁵ Υπουργείο Γεωργίας Ε.Π. Κ.Π. LEADER+ 2000-2006 Τόμος Β' σελ 55

**ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗΣ ΑΞΟΝΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ Κ.Π.
ΜΕ ΒΑΣΙΚΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ Σ.Π.Α. 2000-2006**

**ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ
LEADER+**

ΣΤΟΧΟΙ Σ.Π.Α

4.5. Επιπτώσεις Παραγωγικών Επενδύσεων

Η εκτίμηση των επιπτώσεων σε όρους εισοδήματος για τους κατοίκους των περιοχών παρέμβασης είναι αρκετά δύσκολο να προσεγγισθεί. Λόγω του οριζόντιου χαρακτήρα της LEADER+ είναι δύσκολο να προσδιορισθούν ομοειδείς χρονολογικές σειρές διαθέσιμων στατιστικών μακροοικονομικών στοιχείων. Μία «ευκρινής» παρέμβαση του Ε.Π. Πρωτοβουλίας LEADER+ σε όρους «τομεακούς / κλαδικούς» αποτελούν κυρίως οι δράσεις του Μέτρου 2 του Σκέλους Α που αφορά παραγωγικές επενδύσεις οι οποίες αντιπροσωπεύουν όπως έχει τονιστεί και παραπάνω το 73/% περίπου του συνολικού προϋπολογισμού.

Για να εκτιμηθούν οι συνολικές μακροοικονομικές εισοδηματικές επιπτώσεις των επενδύσεων που θα πραγματοποιηθούν γίνονται οι παρακάτω παραδοχές (βλ. και Λάζαρη, Α., Μακροοικονομική, 1976):

Οι επενδύσεις της κάθε περιόδου έχουν ως άμεσο εισοδηματικό αποτέλεσμα την δημιουργία εντός της ίδιας περιόδου προσθέτων και ίσης αξίας εισοδημάτων εντός της συνολικής οικονομίας. Τα εισοδήματα δημιουργούνται από τις απαιτούμενες υπηρεσίες των συντελεστών για την πραγματοποίηση των επενδύσεων. Η εισοδηματική όμως επίπτωση δεν εξαντλείται εντός της συγκεκριμένης περιόδου αλλά ακολουθεί μια φθίνουσα στο χρόνο διαδικασία της οποίας η συνολική τιμή δίνεται από τη σχέση $\Delta I / 1 - c$ όπου ΔI είναι η επένδυση που γίνεται την συγκεκριμένη περίοδο και c =οριακή ροπή για κατανάλωση. Η οριακή ροπή για κατανάλωση είναι κρίσιμο μέγεθος στους υπολογισμούς αυτούς και αντιπροσωπεύει το ποσοστό του εισοδήματος που καταναλώνεται. Στην προκειμένη περίπτωση αφορά τα εισοδήματα που αποκτούν οι συντελεστές που υλοποιούν τις σχετικές επενδύσεις. Οι εκτιμήσεις της οριακής ροπής για κατανάλωση κυμαίνονται μεταξύ 0,75-0,80. Στους παρακάτω υπολογισμούς λαμβάνεται η χαμηλότερη τιμή για συντηρητικότερες εκτιμήσεις.

Ο επόμενος πίνακας συνοψίζει τις συνολικές επιπτώσεις στο εισόδημα από τις σχετικές επενδύσεις

ΕΤΟΣ	ΕΠΕΝΔΥΣΗ (ΔI) (εκ ΔΡΧ) ΜΕΤΡΟΥ 1.2	ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ $\Delta I / 1 - 0,75$
2001	13401,4931	53605,9724
2002	12045,3762	48181,5048
2003	13682,6118	54730,4472
2004	13772,5698	55090,2792
2005	15085,9566	60343,8264
2006	15810,1185	63240,4740

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας Ε.Π. Κ.Π. L+ Τόμος Β'

Από τον ανωτέρω πίνακα, προκύπτει ότι για κάθε μονάδα επενδυτικής δαπάνης, δημιουργείται τετραπλάσιο εισοδηματικό αποτέλεσμα.

Η πολλαπλασιαστική διαδικασία της επενδύσιμης για κάθε έτος δραχμικής αξίας είναι ευνόητο ότι δεν είναι μόνιμου χαρακτήρα επειδή διαρκεί ένα περιορισμένο αριθμό ετών όσων απαιτούνται για να εξαντληθεί η κατανάλωση των εισπραττομένων δαπανών που προξενεί η επένδυση. Στην πράξη η διαδικασία αυτή διαρκεί, για την κάθε ετήσια παρέμβαση, δεκαπέντε περίπου χρόνια με μεγαλύτερη, ποσοτικά, επίπτωση τα πρώτα έτη της επένδυσης επειδή η διαδικασία της κάθε χρονιάς ακολουθεί φθίνουσα γεωμετρική πρόοδο.

4.6. Συμπεράσματα της εκ των προτέρων αξιολόγησης

Η υφιστάμενη στρατηγική του προγράμματος LEADER+ βρίσκεται σε πλήρη αντιστοιχία με τους στόχους των ολοκληρωμένων και πρότυπων στρατηγικών αιεφόρου ανάπτυξης όπως αυτοί διατυπώνονται στην ανακοίνωση της Ε.Ε.

Η επιλογή εφαρμογής του προγράμματος στις Ορεινές και Μειονεκτικές περιοχές κρίνεται ορθή όπως αναδεικνύεται από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης.

Με την υφιστάμενη στρατηγική επιχειρείτε να στηριχθούν αναπτυξιακοί φορείς και περιοχές με βούληση και ικανότητα εφαρμογής μιας ολοκληρωμένης και πιλοτικής αναπτυξιακής πολιτικής. Ειδικότερα μέσω της προτεινόμενης στρατηγικής επιδιώκεται η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών περιοχών διαμέσου της διαφοροποίησης της οικονομικής βάσης, της παροχής υπηρεσιών που σχετίζονται με την βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και την μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των αστικών και αγροτικών περιοχών.

Το πρόγραμμα χαρακτηρίζεται από την συνάφεια των στόχων του σε σχέση με τα προβλήματα στα οποία ανταποκρίνεται, την εσωτερική συνεκτικότητα μεταξύ των στόχων του προγράμματος και την υψηλή συμπληρωματικότητα και συνέργια με άλλα κοινοτικά και εθνικά προγράμματα που αυτή την περίοδο βρίσκονται σε εξέλιξη.

Τέλος, στο πρόγραμμα δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα -μέσα από τα κριτήρια αξιολόγησης- στις διαδικασίες επιλογής των προγραμμάτων και των φορέων υλοποίησης με στόχο την επιλογή φορέων με ισχυρή εταιρική σχέση που θα ανταποκρίνεται στα προγράμματα καθώς επίσης προβλέπει μια ελάχιστη στελέχωση ικανή για τον έλεγχο, την τεχνική υποστήριξη και διαχείριση τέτοιων προγραμμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΤΩΝ Ο.Τ.Α. ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ LEADER+^{26, 27}

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER+ έχει ουσιαστικά συμβάλει στην διαφοροποίηση της απασχόλησης και της παραγωγικής δραστηριότητας στην ύπαιθρο στην κατεύθυνση δημιουργίας προστιθέμενης αξίας σε τοπικό επίπεδο. Είναι μια καθαρά περιφερειακή πρωτοβουλία η οποία ουσιαστικά καταργείται στην προγραμματική περίοδο 2007 – 2013 αφού οι δράσεις της μεταφέρονται για υλοποίηση στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (Ε.Γ.Τ.Α.Α.) που ιδρύεται βάση των νέων κανονισμών και τίθεται το πρόγραμμα εκτός διαρθρωτικών ταμείων.

Οι δυνητικοί τελικοί δικαιούχοι χωρίζονται σε ιδιώτες που είναι και το μεγαλύτερο ποσοστό των ενταγμένων δράσεων αλλά και έργα Δημοσίου ενδιαφέροντος (α΄ και β΄ βαθμού αυτοδιοίκησης). Θα πρέπει να σημειωθεί ότι κάθε σχέδιο της πρωτοβουλίας έχει πλήθος έργων τα οποία και ουσιαστικά συνθέτουν και το σχέδιο, ως προς τη λειτουργικότητα του αλλά και ως προς την χρησιμότητα και την συμβολή του στην τοπική ανάπτυξη.

Σε απάντηση²⁸ 13 Ο.Τ.Α. σε σύνολο 40 οι οποίες ενεργοποιούνται στο πρόγραμμα και σε αναγωγή γενικών στοιχείων από το Ο.Π.Σ. αλλά και από στοιχεία των επιτροπών παρακολούθησης της Κοινοτικής πρωτοβουλίας προκύπτουν τα ακόλουθα.

Μέχρι τις 31/8/2005 οι Ο.Τ.Α. έχουν εντάξει συνολικά 271 έργα σε σύνολο συνολικά ενταγμένων σχεδίων. Όπως φαίνεται και από τον παρακάτω πίνακα τα μερίδια των Ο.Τ.Α. είναι 18,18% στον προϋπολογισμό των ενταγμένων έργων με οριστική απόφαση 10,33% στις Νομικές Δεσμεύσεις και μόλις 1,73% στις Δαπάνες.

ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ LEADER+						
ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ από την έναρξη έως την 31/8/2005						
ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΠΛΗΘΟΣ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ	Π/Υ ΕΝΤΑΓΜΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ & ΕΡΓΩΝ	Π/Υ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ	Π/Υ ΔΑΠΑΝΩΝ	% Π/Υ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΠΙ Π/Υ ΕΝΤΑΞΗΣ ΣΧΕΔΙΩΝ	% Π/Υ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΠΙ Π/Υ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΧΕΔΙΩΝ ΣΕ ΟΛΗ ΤΗ ΧΩΡΑ	1.567	140.580.936	107.882.837	79.200.000	56,34%	73,41%
ΕΡΓΑ ΦΟΡΕΩΝ Ο.Τ.Α.	271	25.557.307	11.147.015	1.369.574	5,36%	12,29%
ΣΧΕΔΙΑ ΙΔΙΩΤΩΝ		221.288.868	144.289.362	37.489.520	16,94%	25,98%
ΜΕΡΙΔΙΑ Ο.Τ.Α.		18,18%	10,33%	1,73%		

Πηγή : Κ.Ε.Δ.Κ.Ε

²⁶ Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. «Έκθεση για την Πορεία Εφαρμογής από την Α/θμια Αυτοδιοίκηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2000 – 2006» εκπόνηση : Π.Ε.Τ.Α. Δεκέμβριος 2005

²⁷ Αποτελέσματα έως τις 31.8.2005

²⁸ Ο λόγος αποχής αναλυτικών στοιχείων από την παρούσα έκθεση για την υλοποίηση της Κ.Π. για την περίοδο εξέτασης (2^ο τετράμηνο 2005) οφείλεται αποκλειστικά στην αρνητική απάντηση του αιτήματος παροχής στοιχείων από την Υπηρεσία Διαχείρισης του LEADER+ (αρθμ. Πρωτ. 4675, 5/10/2005) στο αίτημα της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. για την παροχή επικαιροποιημένων στοιχείων για την συμμετοχή των φορέων της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης στην Κ.Π. LEADER+.

Το μεγαλύτερο πλήθος των Ο.Τ.Α. ανήκει στον άξονα 1.4, που αφορά δράσεις σχετικά με την προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς. Παρατηρείται σημαντική ενεργοποίηση των Ο.Τ.Α. σε έργα που αφορούν:

- ◆ Οικιστική αναβάθμιση περιοχών
- ◆ Ανάδειξη μνημείων και παραδοσιακών κτιρίων αγροτικής κληρονομιάς
- ◆ Συστήματα προστασίας περιβάλλοντος
- ◆ Παρεμβάσεις Αγροτικού Τουρισμού Ολοκληρωμένης Προσέγγισης
- ◆ Διαχείριση Βιοτόπων και Οικολογικά Ευαίσθητων Περιοχών
- ◆ Υποδομές σύγχρονου πολιτισμού σε συνδυασμό με επικοινωνιακά γεγονότα

Η πλειοψηφία των σχεδίων στην Κοινοτική Πρωτοβουλία αφορούν, όπως φαίνεται και από τον αρχικό πίνακα, δράσεις ιδιωτών, και κατά κύριο λόγο επενδύσεις στον τομέα των αγροτουριστικών μονάδων. Τα καταλύματα είναι μικρού αριθμού κλινών αλλά διατηρούν έντονα την παραδοσιακή αρχιτεκτονική του τόπου και προστατεύουν το περιβάλλον και τον αγροτικό πλούτο της περιοχής.

Τόσο το πλήθος όσο και η πορεία εξέλιξης των ιδιωτικών σχεδίων είναι μεγαλύτερη και ταχύτερη. Η Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER+ προωθεί παρεμβάσεις – ενισχύσεις αγροτικού τουρισμού και λοιπών τομέων της Αγροτικής Οικονομίας. Οι κύριοι Τελικοί αποδέκτες είναι ιδιώτες και η μικρή κοινωνία κάθε περιοχής, πάντοτε με την συνεργασία των Ο.Τ.Α. Ουσιαστικά οι Δήμοι και οι Κοινότητες των περιοχών έχουν μερίδιο περίπου 10% έως 15% στην συνολική σχεδίαση του προγράμματος και σε συνδυασμό με το πλήθος των ιδιωτικών παρεμβάσεων ολοκληρώνουν το σχέδιο αλλά ταυτόχρονα καταφέρνουν να οργανώσουν νέες οικονομικές δραστηριότητες που θα αποτελέσουν και τη βάση για να μείνουν οι νέοι άνθρωποι στην περιοχή.

Οι Ο.Τ.Α. μέσω των σχεδίων και πάντοτε σε συνεργασία με τους ιδιώτες συμβάλουν στη διαφοροποίηση της απασχόλησης και της παραγωγικής δραστηριότητας στην ύπαιθρο στην κατεύθυνση δημιουργίας προστιθεμένης αξίας σε Τοπικό Επίπεδο αλλά και στην δημιουργία νέων πηγών εισοδήματος. Η συμμετοχή των Ο.Τ.Α. στην Κ.Π. LEADER+ μπορεί να χαρακτηριστεί και ως συνδυαστική των παρεμβάσεων, αφού με τις παρεμβάσεις τους οι Ο.Τ.Α. είτε αυτές είναι άυλες είτε είναι υποδομές, δημιουργούν προϋποθέσεις για επενδύσεις ιδιωτικές που θα αποφέρουν σημαντικά οφέλη στην περιοχή.

Στον πίνακα που ακολουθεί στο τέλος του κεφαλαίου, παρουσιάζεται η κατανομή των έργων Ο.Τ.Α. του LEADER+ ανά περιφέρεια, καθώς και η ποσοστιαία κατανομή των βασικών δεικτών. Οι περιφέρειες: Κεντρικής Μακεδονίας, Πελοποννήσου, Κρήτης και Δυτικής Μακεδονίας έχουν τους μεγαλύτερους προϋπολογισμούς στα ενταγμένα έργα Ο.Τ.Α. σε όλες τις Ομάδες Τοπικής Δράσεις (ΟΤΔ). Ως προς τις απορροφήσεις και τον συσχετισμό τους με τα ποσά των Νομικών δεσμεύσεων από τα οποία μπορούν να απορροφηθούν, οι περιφέρειες : Βορείου Αιγαίου, Νοτίου Αιγαίου και Θεσσαλίας ξεχωρίζουν με ποσοστό πάνω από 19%.

Γενικά η Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER+ σαν πρόγραμμα παρουσιάζει σημαντικές καθυστερήσεις κυρίως στον τομέα των απορροφήσεων. Βασικό μέλημα για την υπάρχουσα περίοδο είναι η άμεση απορρόφηση των ήδη ενταγμένων πόρων

καλύπτοντας και την υποχρέωση απορρόφησης από τον κανόνα $v+2$ ²⁹. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα ποσοστά απορρόφησης είναι εξαιρετικά χαμηλά. Τόσο ο βαθμός συμβασιολογίας όσο και το ποσοστό απορρόφησης κινούνται σε επίπεδα που δεν διασφαλίζεται προς το παρόν, ότι δεν θα υπάρξει απώλεια πόρων κατά την υλοποίηση του προγράμματος κατά τα επόμενα έτη. Κατά συνέπεια πρέπει να υπάρξει ανακατανομή πόρων μεταξύ των Αξόνων Προτεραιότητας έτσι ώστε να καταστεί δυνατή η κάλυψη των δεσμεύσεων που απορρέουν από την εφαρμογή του κανόνα $v+2$. Ακολουθεί πίνακας που παρουσιάζει την περιφερειακή κατανομή των έργων Ο.Τ.Α.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΕΡΓΩΝ Ο.Τ.Α							
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΛΗΘΟΣ ΕΡΓΩΝ	Π/Υ ΕΝΤΑΞΗΣ	ΝΟΜΙΚΕΣ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ	ΔΑΠΑΝΕΣ	% ΜΕΡΙΔΙΟΥ Π/Υ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ	% ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ ΑΝΑ Π/Υ ΕΝΤΑΞΗΣ	% ΔΑΠΑΝΩΝ ΑΝΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ
Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης	3	394.337	53.385	9.562	1,54%	13,54%	17,91%
Βορείου Αιγαίου	10	683.920	683.920	168.119	2,68%	100,00%	24,58%
Δυτικής Ελλάδας	14	662.663	0	0	2,59%	0,00%	
Δυτικής Μακεδονίας	32	2.876.311	2.098.982	104.136	11,25%	72,97%	4,96%
Ηπείρου	22	834.350	0	0	3,26%	0,00%	
Θεσσαλίας	22	1.869.907	497.057	175.239	7,32%	26,58%	35,26%
Ιονίων Νήσων	8	493.629	0	0	1,93%	0,00%	
Κεντρικής Μακεδονίας	81	9.968.841	3.962.486	470.924	39,01%	39,75%	11,88%
Κρήτης	44	3.417.716	607.743	98.509	13,37%	17,78%	16,21%
Νοτίου Αιγαίου	19	1.458.057	1.458.057	288.351	5,71%	100,00%	19,78%
Πελοποννήσου	7	1.944.920	832.728	38.632	7,61%	42,82%	4,64%
Στερεάς Ελλάδας	9	952.657	952.657	16.103	3,73%	100,00%	1,69%
Σύνολα	271	25.557.308	11.147.015	1.369.575	100,00%	43,62%	12,29%

Πηγή : Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. «Έκθεση για την Πορεία Εφαρμογής από την Α/θμία Αυτοδιοίκηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2000 – 2006»

²⁹ Το ποσό που έχει προκαθοριστεί για κάθε έτος, αν δεν απορροφηθεί μέσα στο έτος αυτό, τότε δίνεται το δικαίωμα να απορροφηθεί μέσα σε $v+2$ έτη. Αν και τότε δεν απορροφηθεί τότε το ποσό αυτό χάνεται.

Β' ΜΕΡΟΣ

Ο Νομός Ηλείας

Ο νομός Ηλείας υπάγεται στην Περιφέρεια της Δυτικής Ελλάδας και έχει έκταση 2.618 τετρ. χλμ. περίπου και πληθυσμό 193.288 κατοίκους, καταλαμβάνοντας ποσοστό 23,06% της συνολικής έκτασης και 26% του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας αντιστοίχως (3ος κατά μέγεθος) και αποτελείται από 22 δήμους.

Καταλαμβάνει το ΒΔ τμήμα της Πελοποννήσου και συνορεύει ΒΑ με το Ν. Αχαΐας, Ανατ. και ΝΑ με το Ν. Αρκαδίας, Νότια με το Ν. Μεσσηνίας, ενώ Δυτ. βρέχεται από το Ιόνιο Πέλαγος.

Πρωτεύουσα είναι ο Πύργος με 34.902 κατοίκους³⁰ και δεύτερη σε πληθυσμό πόλη η Αμαλιάδα με 32.090 κατοίκους και ακολουθούν η Γαστούνη, η Κρέστενα και η Ζαχάρω. Υπάρχουν επίσης σημαντικές κομποπόλεις και χωριά. Σε απόσταση 19 χλμ. ανατολικά του Πύργου, σε μία κοιλάδα ανάμεσα στον Κρόνιο λόφο, τον ποταμό Αλφειό και τον παραπόταμο του Κλαδέο απλώνεται, ένας από τους σημαντικότερους αρχαιολογικούς χώρους της Ελλάδας, η Αρχαία Ολυμπία, με εκτιμώμενο μέσο όρο επισκεπτών ημερησίως περί τα 800 άτομα, το 1998.

Η γεωμορφολογία του εδάφους προσδιορίζεται από πεδινές εκτάσεις που σχηματίζουν την πεδιάδα της Ηλείας, τη μεγαλύτερη της Πελοποννήσου. Μεγαλύτεροι ορεινοί όγκοι είναι στα όρια με την Αρκαδία οι πλευρές του Ερύμανθου, με υψηλότερη κορυφή στην Ηλεία τη Λάμπεια (1.797 μ.) και το Σκαιοδοβούνι. Νοτιότερα βρίσκεται η Φολόη, ο Λαπίθας και η Μίνθη.

Συγκεκριμένα σύμφωνα με την ΕΣΥΕ, επί της συνολικής έκτασης του νομού 1.517 χιλ. στρέμ. είναι πεδινά, 555,0 χιλ. στρέμ. είναι ημιορεινά και 546 χιλ στρέμ. ορεινά ανάγλυφα.

Το υδρογραφικό σύστημα του νομού βασίζεται κυρίως στους ποταμούς Αλφειό και Πηνειό (το φράγμα του Αλφειού είναι ένα από τα μεγαλύτερα χωμάτινα φράγματα της Ευρώπης), οι οποίοι είναι οι μεγαλύτεροι της Πελοποννήσου και έχουν αξιοποιηθεί κυρίως στην άρδευση γεωργικών εκτάσεων. Οι λίμνες είναι του Καϊάφα, της Αγουλνίτσας και της Μουριάς (οι δύο τελευταίες έχουν αποξηρανθεί). Αξιόλογο δε είναι και το οικοσύστημα της λιμνοθάλασσας του Κοτυχίου.

Πλήθος είναι οι ιαματικές πηγές με σημαντικότερες της Κυλλήνης, του Καϊάφα, της Φρασινιάς, της Ξυλοκέρας, του Πουρναριού κ.ά.

Οι θαυμάσιες φυσικές ακτές εμφανίζουν κολπώσεις, με σημαντικότερη και ωραιότερη την παραλία του Καϊάφα και βορειότερα το Αρκούδι, τη Γλύφα, τη Μπούκα και τη Μανολάδα. Συνολικά τα παράλια ανέρχονται σε 150 χλμ..

Γενικά το φυσικό περιβάλλον του νομού χαρακτηρίζεται από πλούσια ποικιλία πανίδας και χλωρίδας, πευκοδάση και κυπαρίσσια στα ημιορεινά και πεδινά, ενώ γραφικά χωριουδάκια διαγράφονται σε όλο το νομό.

³⁰ Εθνική Στατιστική Υπηρεσία / ΕΣΥΕ: στοιχεία απογραφής 2001

ΜΕΡΟΣ Β*

Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ LEADER+ ΤΟΥ Ν. ΗΛΕΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΤΟΠΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LEADER+ Ν. ΗΛΕΙΑΣ

1.1. Η Ομάδα Τοπικής Δράσης

Η Ομάδα Τοπικής Δράσης (Ο.Τ.Δ.) η οποία διαχειρίζεται το Τοπικό Πρόγραμμα LEADER+ είναι η Αναπτυξιακή Ολυμπίας (ΑΝ.ΟΛ.) Α.Ε. η οποία είναι εταιρία φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης³¹. Η εταιρία συστάθηκε το 1997 με απόφαση³² του Νομάρχη.

Έδρα της εταιρίας είναι τα Κρεστενα του Δήμου Σκίλλουντος.

Κύριοι σκοποί της είναι :

- ✦ Η προώθηση της ανάπτυξης των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών και γενικότερα του Νομού.
- ✦ Η τεχνική υποστήριξη των ΟΤΑ και των φορέων του Νομού για την αξιοποίηση των Τοπικών Πόρων.

Το διοικητικό συμβούλιο είναι 11 μέλεις και έχει τον έλεγχο, την ευθύνη και την εποπτεία για όλη την εταιρία και τα προγράμματα που διαχειρίζεται. Εκτός όμως του συμβουλίου αυτού έχει συσταθεί³³ σύμφωνα με τους κανονισμούς και τις αποφάσεις που διέπουν το πρόγραμμα LEADER+, η Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος LEADER+ (Ε.Δ.Π. L+), ως ένα ευέλικτο και αντιπροσωπευτικό όργανο της Τοπικής Κοινωνίας για την άμεση και αποτελεσματική διαχείριση του προγράμματος.

1.2. Η Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος LEADER+

Η Επιτροπή Διαχείρισης του Προγράμματος LEADER+ (Ε.Δ.Π. L+) συστάθηκε με σκοπό την αποτελεσματική, αυτόνομη και πολυσυμμετοχική υλοποίηση του LEADER+.

Στην Ε.Δ.Π. L+ μεταβιβάζονται εκ μέρους του Δ.Σ. της Εταιρείας οι αρμοδιότητες που συνδέονται με την εν γένει διαχείριση, υλοποίηση και εφαρμογή του εγκεκριμένου τοπικού προγράμματος LEADER+, σύμφωνα με τη σχετική εθνική και κοινοτική νομοθεσία.

Προς το σκοπό αυτό έχει τις παρακάτω ενδεικτικές αρμοδιότητες σε συνδυασμό με την λειτουργία της ΑΝ.ΟΛ Α.Ε. που την έχει συστήσει:

³¹ Σύμφωνα με το άρθρο 291 παρ.1(β) του ΠΔ 410/95 (ΔΚΚ)

³² Αριθ. Απόφασης 1140/1-4-97

³³ Με απόφαση του Δ.Σ. της εταιρίας, Αρ. Παρ. 5/7/6/2002 η οποία έχει εγκριθεί με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης.

- Εγκρίνει το τελικό περιεχόμενο του Προγράμματος LEADER+ όπως αυτό θα προκύψει κατά Τις Τεχνικές Συσκέψεις με το Υπουργείο Γεωργίας.
- Τροποποιεί το Πρόγραμμα, εφόσον απαιτείται και σύμφωνα με τις κατευθύνσεις και αποφάσεις του υπουργείου Γεωργίας, καθ'όλη τη διάρκεια υλοποίησής του.
- Εγκρίνει τους φακέλους υποψηφιοτήτων των δυνητικών επενδυτών και την βαρύτητα των κριτηρίων αξιολόγησης, πριν την δημοσιοποίησή τους από την ΑΝ.ΟΛ Α.Ε.
- Εγκρίνει την Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος με σκοπό την υποβολή προτάσεων από τους δυνητικούς τελικούς αποδέκτες.
- Εγκρίνει το πρόγραμμα ευρείας δημοσιοποίησης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του πληθυσμού κατά τη διάρκεια υλοποίησης του προγράμματος LEADER+ και δημοσιοποιεί τα τελικά αποτελέσματα των επιπτώσεων και των δεικτών ανάπτυξης του συνολικού τοπικού προγράμματος καθώς και των διατοπικών και διακρατικών συνεργασιών.
- Ορίζει Επιτροπή/ές Αξιολόγησης, Ενστάσεων και Παρακολούθησης, Ελέγχου και Παραλαβής των έργων/υποέργων του Προγράμματος.
- Παραλαμβάνει, ελέγχει και αποφασίζει επί των πορισμάτων των Επιτροπών Αξιολόγησης και Ενστάσεων.
- Εγκρίνει τους τελικούς αποδέκτες πράξεων με βάση την εισήγηση της Επιτροπής Αξιολόγησης.
- Συνάπτει τις επιμέρους συμβάσεις με τους τελικούς αποδέκτες-επενδυτές των αξόνων και μέτρων του τοπικού προγράμματος LEADER+.
- Ενημερώνει τους υποψήφιους επενδυτές για την έγκριση ή απόρριψη της πρότασής τους.
- Δημοσιοποιεί με κάθε πρόσφορο μέσο τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των υποψηφίων.
- Υπογράφει τα Τεχνικά Δελτία Έργων/Υποέργων και μεριμνά για την υποβολή τους καθώς και την υποβολή οποιωνδήποτε άλλων εγγράφων ή στοιχείων που τυχόν απαιτηθούν από την Υπηρεσία Διαχείρισης του ΕΠ ΚΠ LEADER+ .
- Μεριμνά για την παροχή τακτικής πληροφόρησης στην υπηρεσία Διαχείρισης ΕΠ ΚΠ LEADER+ μέσω των μηνιαίων και τριμηνιαίων εκθέσεων του ΟΠΣ..
- Υπογράφει Τις πληρωμές της επιχορήγησης προς τους τελικούς αποδέκτες με βάση την εισήγηση της Επιτροπής Παρακολούθησης, Ελέγχου και Παραλαβής των έργων.
- Υπογράφει την παραλαβή των έργων του τοπικού προγράμματος, μετά την ολοκλήρωσή τους με βάση την εισήγηση της Επιτροπής Παρακολούθησης, Ελέγχου και Παραλαβής των έργων.
- Υποβάλει την τελική έκθεση υλοποίησης, καθώς επίσης Τις ενδιάμεσες εκθέσεις αξιολόγησης.
- Μεριμνά για το άνοιγμα και την κίνηση των απαιτούμενων τραπεζικών λογαριασμών, για το πρόγραμμα σύμφωνα με τις υποδείξεις της Υπηρεσίας Διαχείρισης.
- Για την αποτελεσματική εκτέλεση των αρμοδιοτήτων της, η ΕΔΠ μπορεί να συστήνει Ομάδες Εργασίας ή να προσφεύγει σε εξωτερικές συμβουλευτικές υπηρεσίες για τη διατύπωση γνωμοδοτήσεων επί ειδικών θεμάτων, το σχεδιασμό ενημερωτικού υλικού, την οργάνωση εκδηλώσεων, την υλοποίηση ενεργειών ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης-δημοσιοποίησης, τη σύνταξη εκθέσεων κ.λπ. σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας και των εγκυκλίων εφαρμογής του Προγράμματος.

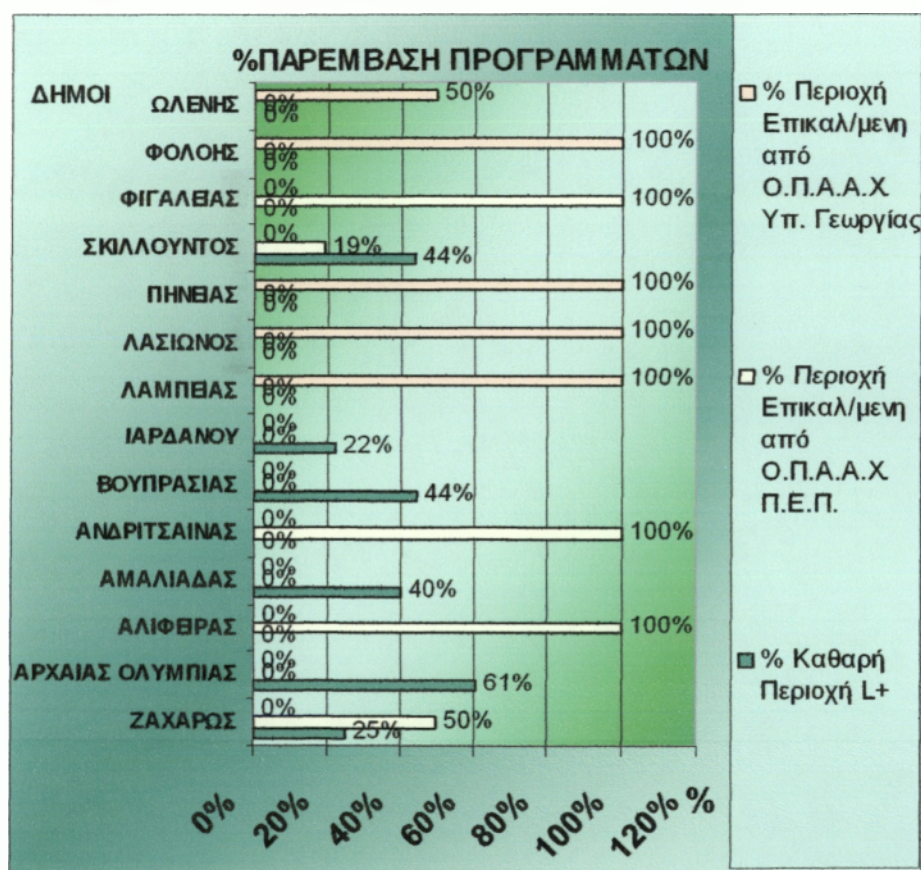
1.3. Η Περιοχή Παρέμβασης LEADER+

Η περιοχή παρέμβασης του προγράμματος LEADER+ είναι οι ορεινές και μειονεκτικές περιοχές του Ν. Ηλείας³⁴ και περιλαμβάνει τους εξής Δήμους:

- ΑΛΙΦΕΙΑΣ, ΑΝΔΡΙΤΣΑΙΝΑΣ, ΛΑΜΠΕΙΑΣ, ΦΙΓΑΛΙΑΣ, ΛΑΣΙΩΝΟΣ, ΦΟΛΟΗΣ
- Και τα τμήματα των Δήμων: ΑΡΧ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ, ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ, ΒΟΥΠΡΑΣΙΑΣ, ΣΚΙΛΛΟΥΝΤΟΣ, ΩΛΕΝΗΣ, ΖΑΧΑΡΩΣ, ΙΑΡΔΑΝΟΥ.

Η συνολική περιοχή παρέμβασης ανέρχεται σε 1.555,7 τ.χ. και ο συνολικός πληθυσμός στους 56.598 κατοίκους³⁵. Μέσα στην περιοχή παρέμβασης τρέχουν εκτός από το LEADER+ και τα προγράμματα Ο.Π.Α.Α.Χ του Π.Ε.Π. Δυτ. Ελλάδας και του Υπ. Γεωργίας.

Από τους 22 δήμους του Νομού οι 14 δήμοι απαρτίζουν την περιοχή παρέμβασης. Στο παρακάτω γράφημα φαίνεται αναλυτικά για κάθε δήμο το ποσοστό παρέμβασης των προγραμμάτων LEADER+ και Ο.Π.Α.Α.Χ..

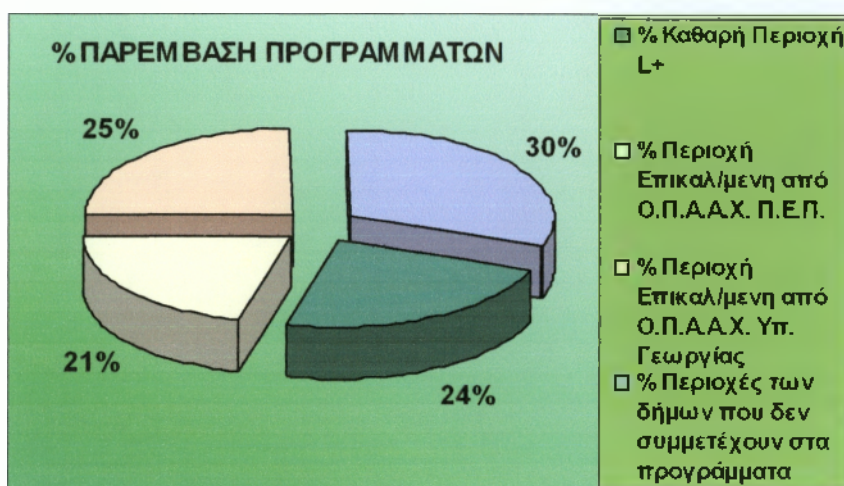
Το ποσοστό παρέμβασης των προγραμμάτων LEADER+ και Ο.Π.Α.Α.Χ. ανά Δήμο.
Πηγή : Ίδια επεξεργασία.

³⁴ Οδηγία 75/268/ΕΟΚ

³⁵ Απογραφή 2001

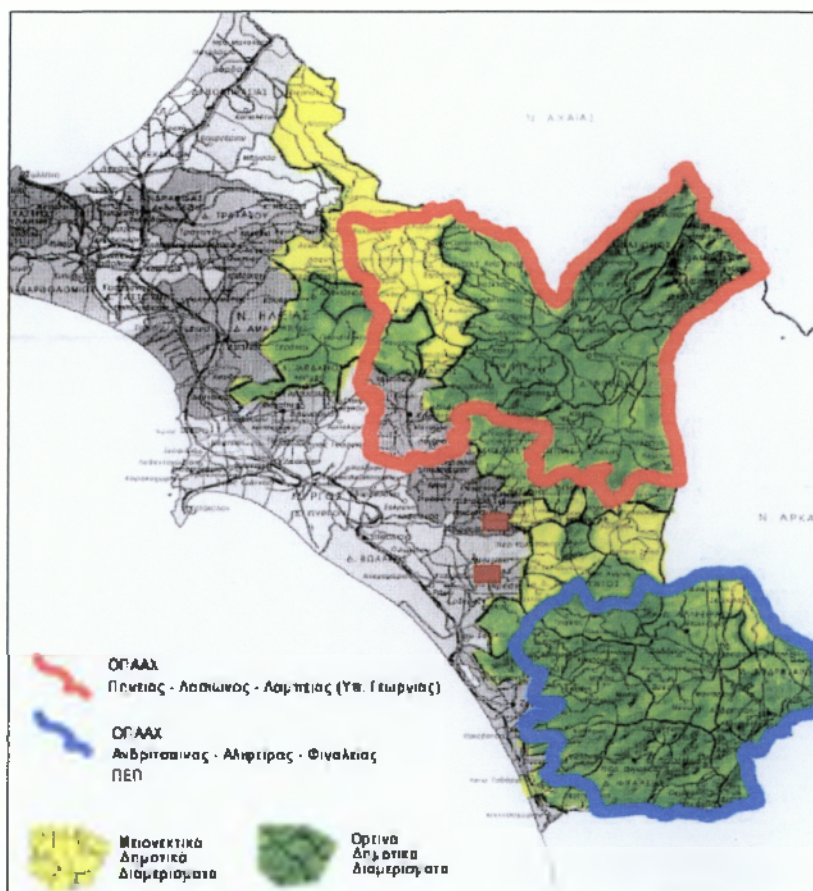
Έτσι συνολικά όπως φαίνεται και στο παρακάτω γράφημα από τους 14 δήμους που απαρτίζουν την περιοχή παρέμβασης το 24% είναι καθαρές περιοχές LEADER+ , το 25% είναι περιοχές επικαλυπτόμενες από Ο.Π.Α.Χ. του Υπ. Γεωργίας το 21% είναι περιοχές επικαλυπτόμενες από Ο.Π.Α.Χ. του Π.Ε.Π. Δυτ. Ελλάδας. Το υπόλοιπο 30%

είναι περιοχές των συμμετεχόντων δήμων στα προγράμματα αλλά δεν ανήκουν στην περιοχή παρέμβασης.

Ποσοστό παρέμβασης των προγραμμάτων LEADER+ και Ο.Π.Α.Χ. επί της συνολικής περιοχής παρέμβασης.
Πηγή : Ίδια επεξεργασία.

Πιο κάτω φαίνεται ο χάρτης της περιοχής παρέμβασης του νομού όπου με κίτρινο χρώμα φαίνονται οι μειονεκτικές περιοχές και με πράσινο οι ορεινές περιοχές. Οι περιοχές που εσωκλείονται σε κόκκινο πλαίσιο, αφορούν δημοτικά διαμερίσματα στα οποία εφαρμόζεται το πρόγραμμα Ο.Π.Α.Χ. του Υπ. Γεωργίας ενώ οι περιοχές που εσωκλείονται σε μπλε πλαίσιο αφορούν δημοτ. διαμερίσματα στα οποία εφαρμόζεται το πρόγραμμα Ο.Π.Α.Χ. του Π.Ε.Π. Δυτ. Ελλάδας. Τέλος οι περιοχές εκτός των δυο αυτών πλαισίων αποτελούν τις καθαρές περιοχές LEADER+

Χάρτης περιοχής παρέμβασης.
Πηγή : Οδηγός εφαρμογής Τοπικού Προγράμματος LEADER+

1.4. Στόχοι και Στρατηγική Τοπικού Προγράμματος – Ορισμός Θέματος Συσπείρωσης

Το «Θέμα Συσπείρωσης» ή διαφορετικά ο κεντρικός στόχος του τοπικού προγράμματος LEADER+ για την περιοχή του Ν. Ηλείας διατυπώνεται ως εξής:

«Αξιοποίηση και ανάδειξη των πολιτιστικών και περιβαλλοντικών πόρων της περιοχής και σύνδεσής τους με την Αρχαία Ολυμπία στα πλαίσια ενός ολοκληρωμένου προγράμματος ανάπτυξης της περιοχής το οποίο θα μεγιστοποιήσει τα οφέλη από τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004 στην ευρύτερη περιοχή της Ολυμπίας.»

Το θέμα συσπείρωσης είναι χαρακτηριστικό για την ταυτότητα, τους πόρους και την ιστορία της περιοχής. Επί πλέον συσπειρώνει όλους τους φορείς και τις δράσεις της περιοχής προς την εξυπηρέτησή του.

Τα πολιτιστικά μνημεία και το φυσικό περιβάλλον σε συνδυασμό με την ιστορία και την Ολυμπία είναι τα ισχυρά συγκριτικά της πλεονεκτήματα. Θα λειτουργήσουν Δε ως προωθητική δύναμη για την ανάκαμψη της περιοχής και την ανασυγκρότησή της.

Βασικός στόχος του προγράμματος είναι η αξιοποίηση του υψηλού τουριστικού ρεύματος της Ολυμπίας, ώστε με την στρατηγική που περιγράφεται παρακάτω να αυξηθεί η επισκεψιμότητα της ορεινής και μειονεκτικής ζώνης και να επιμηκυνθεί ο χρόνος παραμονής στην περιοχή.

Στρατηγικός Στόχος Α'

Η ενίσχυση & βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της περιοχής μέσω εφαρμογής ολοκληρωμένων παρεμβάσεων που θα αμβλύνουν τα μειονεκτήματα και θα μειώνουν τις ανισότητες στην ποιότητα ζωής μεταξύ ορεινών και μη ορεινών περιοχών.

Στρατηγικός Στόχος Β'

Η ανάπτυξη ενός βιώσιμου κοινωνικού ιστού μέσω της άρσης της απομόνωσης σε όλα τα επίπεδα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής

Ιδιαίτερα η στρατηγική για την ανάπτυξη του αγροτικού τουρισμού, στοχεύει σε δύο κατευθύνσεις:

- α) Στην αξιοποίηση του τουριστικού ρεύματος της Αρχαίας Ολυμπίας, ιδίως ενόψει του 2004
- β) Στην απευθείας σύνδεση της περιοχής με το διεθνές τουριστικό κύκλωμα

Η στρατηγική για την αξιοποίηση των τοπικών αγροτικών προϊόντων στοχεύει και δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα σε δύο κατευθύνσεις:

- α) Σε προϊόντα που συνδέονται με την περιοχή και χαρακτηρίζονται από υψηλή ποιότητα και αγνότητα
- β) Στον ποιοτικό εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων επιχειρήσεων και την κωδικοποίηση προδιαγραφών ποιότητας για τα προϊόντα

Οι Τακτικοί Στόχοι της Leader+ για την περιοχή εφαρμογής του επιχειρησιακού σχεδίου εκφράζουν τις διάφορες παραμέτρους που θα πρέπει να ικανοποιηθούν μέσα από την υλοποίηση του προτεινόμενου προγράμματος και παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί

Τακτικός Στόχος 1	Διαφοροποίηση του οικονομικού περιβάλλοντος της περιοχής.
Τακτικός Στόχος 2	Ανάπτυξη δικτυώσεων σε παραγωγικούς τομείς της περιοχής.
Τακτικός Στόχος 3	Πρωώθηση ίσων ευκαιριών στην άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας.
Τακτικός Στόχος 4	Παρώθηση της εννοίας της ποιότητας στην παραγωγή των προϊόντων και στην παροχή υπηρεσιών.
Τακτικός Στόχος 5	Προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος, της πολιτιστικής κληρονομιάς και ιδιαίτερα της Ολυμπιακής Γης. Ενοποίηση - σύνδεση όλων των πολιτιστικών και περιβαλλοντικών πόρων της περιοχής και η δημιουργία ενός ενιαίου δικτύου με την Αρχαία Ολυμπία.
Τακτικός Στόχος 6	Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων και υπηρεσιών με την αξιοποίηση καινοτόμων και σύγχρονων τεχνολογιών.
Τακτικός Στόχος 7	Ενίσχυση της τοπικής εταιρικής σχέσης.
Τακτικός Στόχος 8	Χρήση νέων τεχνολογιών για την καλύτερη πρόσβαση των προϊόντων και υπηρεσιών στην αγορά.
Τακτικός Στόχος 9 (Συνέργια με Τακτικό Στόχο 1)	Αξιοποίηση του τουριστικού ρεύματος της Αρχαίας Ολυμπίας, ιδίως ενόψει των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004

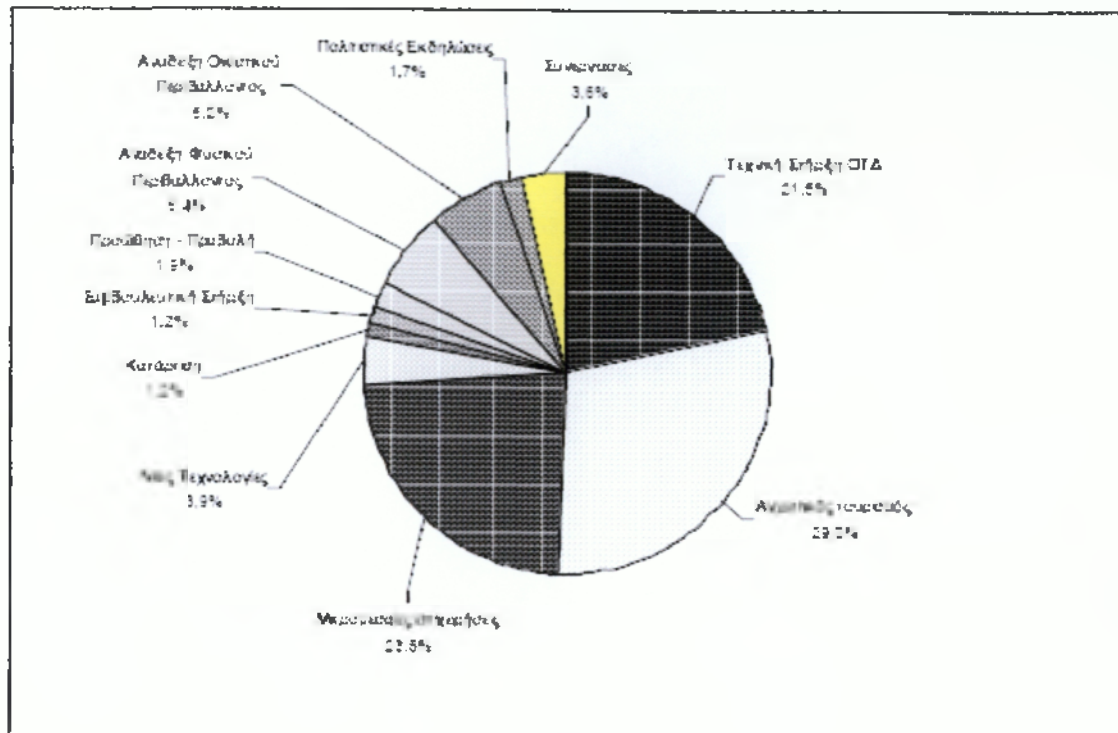
1.5. Τα Χρηματοδοτικά Στοιχεία του Τοπικού Προγράμματος LEADER+

Τα χρηματοδοτικά στοιχεία του τοπικού προγράμματος LEADER+ έχουν ως εξής:

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	ΠΟΣΟ (€)
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ (Σ.Κ.)	8.202.181,82
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (Δ.Δ.)	5.500.000,00
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (ΕΓΤΠ-Ε)	3.858.613,64
ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (ΥΠ ΓΕΩΡΓΙΑΣ)	1.641.386,36
ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	2.702.181,82

Πηγή : Οδηγός εφαρμογής τοπικού προγράμματος Leader+

Αναλυτικά η κατανομή της Δημοσίας Δαπάνης ανά κατηγορία πράξεων όπως φαίνεται και στο παρακάτω γράφημα έχει ως εξής³⁶:

Κατανομή της Δημοσίας Δαπάνης ανά κατηγορία πράξεων
 Πηγή : Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Κ.Π. LEADER+

1.6. Ο Πιλοτικός Χαρακτήρας του Τοπικού Προγράμματος

Ο πιλοτικός χαρακτήρας³⁷ του τοπικού προγράμματος εντοπίζεται κατά κύριο λόγο στην έμφαση που δίδεται:

- ✦ Στην εφαρμογή αγροτουριστικών παρεμβάσεων ολοκληρωμένης μορφής σε επιλεγμένα σημεία της περιοχής αναφοράς.
- ✦ Στην υλοποίηση παρεμβάσεων ολοκληρωμένου χαρακτήρα με υψηλή προστιθέμενη αξία.
- ✦ Στην προώθηση συμπράξεων - δικτύωσης ομοειδών επιχειρήσεων αποσκοπώντας στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της τοπικής οικονομίας.
- ✦ Στην δικτύωση και ολοκληρωμένη προβολή όλων των πολιτιστικών και περιβαλλοντικών πόρων της περιοχής για την βελτίωση του τουριστικού της προϊόντος και την ισόρροπη ανάπτυξη με αειφορικό τρόπο.

Η περιοχή διαθέτει, όπως αναφέρθηκε, ένα πολύ μεγάλο αριθμό σημαντικών πολιτιστικών μνημείων όλων των ιστορικών περιόδων έτσι ώστε να μπορεί να χαρακτηριστεί ως ένα «ανοικτό μουσείο» ή «πολιτιστικό πάρκο», Ένας σημαντικός

³⁶ Επιχειρησιακό πρόγραμμα κοινοτικής πρωτοβουλίας Leader+ 2^η συνεδρίαση επιτροπής παρακολούθησης, πορεία υλοποίησης Δεκέμβριος 2002 σελ. 123

³⁷ Οδηγός εφαρμογής τοπικού προγράμματος LEADER+ σελ. 30-31

αριθμός μνημείων της αρχαιότητας συνδέονται εμμέσως ή αμέσως με την Αρχ. Ολυμπία, τους Ολυμπιακούς Αγώνες και την ιστορία τους (όπως πολιτιστικές διαδρομές και τελετές, πόλεις διοργάνωσης των Ολυμπιακών της Αρχαιότητας, πόλεις Ολυμπιονικών και εκδηλώσεων, ιστορικά γεγονότα κλπ). Οι χώροι αυτοί, τα μνημεία και οι εκδηλώσεις χαρακτηρίζουν την ταυτότητα της περιοχής, τους στόχους και τις προοπτικές της.

Οι αρχαιολογικοί χώροι και τα πολιτιστικά μνημεία είναι αναπόσπαστα δεμένα με δύο σημαντικές παραμέτρους:

1. Με το περιβάλλον της περιοχής που σε σημαντικό βαθμό παραμένει αναλλοίωτο και αποτελεί βασικό της αναπτυξιακό πόρο.

Έτσι στην περιοχή συναντά κανείς περιοχές και στοιχεία πολύ υψηλής αισθητικής και οικολογικής αξίας. Τα σημαντικότερα από αυτά έχουν χαρακτηριστεί και έχουν ενταχθεί σε καθεστώς προστασίας..

2. Με τα προϊόντα της «Ολυμπιακής γης», τα οποία λόγω των ιδανικών συνθηκών και των παραδοσιακών, σε σημαντικό βαθμό, τεχνικών τους διατηρούν την ποιότητά τους και μπορούν να στηρίξουν την ανασυγκρότηση της περιοχής με τον κατάλληλο τεχνολογικό και διαρθρωτικό εκσυγχρονισμό.

Τα στοιχεία αυτά, σε συνδυασμό με τον υγιεινό χαρακτήρα της μεσογειακής διαίτας σήμερα μπορούν να αποτελέσουν βασικούς πόρους τόνωσης της οικονομίας της περιοχής στη βάση της διαφοροποίησης της τοπικής οικονομίας.

Επιδιώκεται λοιπόν η αξιοποίηση του ρεύματος των επισκεπτών του 2004 με δύο βασικούς τρόπους: αφενός μεν με την προσέλκυσή τους(μέσω της προβολής της περιοχής και τη σύνδεσή της με την Αρχαία Ολυμπία) για την αύξηση της επισκεψιμότητας της περιοχής παρέμβασης και την επιμήκυνση του χρόνου παραμονής των επισκεπτών στην περιοχή με όλα τα θετικά επακόλουθα, αφετέρου δε με την διασύνδεση του ρεύματος αυτού με την αγορά των τοπικών προϊόντων και τη τόνωση της τοπικής οικονομίας.

Η στρατηγική στοχεύει στην αξιοποίηση όλων αυτών των συγκριτικών πλεονεκτημάτων στη βάση ενός ολοκληρωμένου προγράμματος όπου οι επιμέρους δράσεις αλληλοσυμπληρώνονται και συνδυάζονται για την μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας του προγράμματος. Βασική προ υπόθεση όμως της επιτυχίας του προγράμματος είναι η αειφορική του διάσταση γιατί το περιβάλλον(φυσικό και ανθρωπογενές) αποτελεί το βασικό αναπτυξιακό πόρο της περιοχής και πρέπει να προστατευθεί.

Η πιλοτική προσέγγιση εντοπίζεται στην δικτύωση και ποιοτική αναβάθμιση όλων των πόρων-φορέων-υπηρεσιών και επιχειρήσεων της περιοχής για την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και την άρση της απομόνωσης της περιοχής αξιοποιώντας το μεγάλο κεφάλαιο της Αρχαίας Ολυμπίας και των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004.

Αιχμές στην προσπάθεια αυτή θα αποτελέσουν το Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας στον τουρισμό και το Πολιτιστικό - οικολογικό Δίκτυο Ολυμπίας.

Σημειώνεται ιδιαίτερα η ανάγκη διαφοροποίησης των επενδύσεων στις περιοχές

ΟΠΑΑΧ (Υπ. Γεωργίας και ΠΕΠ). Το βασικότερο στοιχείο διαφοροποίησης είναι η απαίτηση ένταξης των επιχειρήσεων στις περιοχές ΟΠΑΑΧ σε δίκτυο εφόσον πληρούν ειδικές πρόσθετες προδιαγραφές ποιότητας ως προς την κατασκευή, την οργάνωση και τη λειτουργία τους. Η ένταξη σε δίκτυο συνοδεύεται και από ειδική σήμανση αυτών των επιχειρήσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΑΞΟΝΕΣ – ΜΕΤΡΑ-ΕΡΓΑ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ LEADER+

Στο σημείο αυτό πρέπει να σημειωθεί ότι από τους τέσσερις άξονες του Ε.Π. της Κοινοτικής πρωτοβουλίας LEADER+ στο τοπικό πρόγραμμα του Ν. Ηλείας θα εκτελεστούν μόνο οι δυο πρώτοι δηλαδή :

- ✦ Άξονας προτεραιότητας 1 : «Ολοκληρωμένες και πιλοτικού χαρακτήρα στρατηγικές αγροτικής ανάπτυξης»
- ✦ Άξονας προτεραιότητας 2 : «Στήριξη συνεργασίας μεταξύ αγροτικών περιοχών»

Ακόμα μέχρι την ημερομηνία ³⁸ συλλογής των στοιχείων έχουν σημειωθεί απορροφήσεις μόνο για τον πρώτο άξονα³⁹. Πιο κάτω αναπτύσσονται αναλυτικά τα ποσά⁴⁰ της δημόσιας δαπάνης ανά άξονα και μέτρο καθώς και τα ποσοστά της επιχορήγησης ανά κατηγορία πράξεων καθώς και τα έργα που υλοποιούνται.

2.1. Άξονας Προτεραιότητας 1: «Ολοκληρωμένες και πιλοτικού Χαρακτήρα Στρατηγικές Αγροτικής Ανάπτυξης»

Ο Άξονας Προτεραιότητας 1: «Ολοκληρωμένες και πιλοτικού Χαρακτήρα Στρατηγικές Αγροτικής Ανάπτυξης» αποτελείται από τέσσερα (4) μέτρα. Αυτά είναι:

- * Μέτρο 1.1 «Τεχνική στήριξη φορέων υλοποίησης (Ομάδων Τοπικής Δράσης)»
- * Μέτρο 1.2 «Ενισχύσεις σε επενδύσεις - Στήριξη στην επιχειρηματικότητα»
- * Μέτρο 1.3 «Υποστηρικτικές ενέργειες»
- * Μέτρο 1.4 «Προστασία - ανάδειξη και αξιοποίηση φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς»

Η συνολική δημόσια δαπάνη του άξονα αυτού είναι 5.800.000 € και αποτελεί το 69,2% του συνολικού κόστους (8.381.890,82 €). Πιο κάτω αναλύονται τα υπομέτρα του άξονα 1 καθώς και το ποσοστό της επιχορήγησης .

Μέτρο 1.1 «Τεχνική Στήριξη Φορέων Υλοποίησης (Ομάδων Τοπικής Δράσης)»

Κατηγορίες Πράξεων	Επιχορήγηση %
Στελέχωση και λειτουργία της Ομάδας Τοπικής Δράσης (Ο.Τ.Δ.).	100%
Ευαισθητοποίηση και ενημέρωση τοπικού πληθυσμού των περιοχών παρέμβασης.	100%

³⁸ Στοιχεία μέχρι 31-12-2005

³⁹ Συνέντευξη με υπάλληλο της ΑΝ.ΟΛ. Α.Ε.

⁴⁰ Στα μέτρα/υπομέτρα που η δημόσια δαπάνη είναι μηδέν(0) σημαίνει ότι δεν θα εκτελεστούν δράσεις για τα συγκεκριμένα μέτρα/υπομέτρα.

Αξιολόγηση προγράμματος και επενδυτικών σχεδίων δράσης	100%
Εξοπλισμός και μηχανοργάνωση της Ομάδας Τοπικής Δράσης (Ο.Τ.Δ.).	80%
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	1.285.591,69 €

Πηγή : Οδηγός εφαρμογής τοπικού προγράμματος LEADER+ Ν. Ηλείας

Μέτρο 1.2 «Ενισχύσεις σε επενδύσεις - Στήριξη στην επιχειρηματικότητα»

1. Παρεμβάσεις αγροτικού τουρισμού ολοκληρωμένης προσέγγισης

Κατηγορίες Πράξεων	Επιχορήγηση %
Δημιουργία και βελτίωση υποδομών διανυκτέρευσης	55%
Επισκέψιμα αγροκτήματα (Ελάχιστη έκταση οικοπέδου 20 στρέμματα)	55%
Δημιουργία και βελτίωση υποδομών εστίασης.	55%
Ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού	55%
Τοπικά κέντρα οργάνωσης-πληροφόρησης και προώθησης αγροτικού τουρισμού	55%
Επιχ/σεις παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του αγροτικού τουρισμού	55%
Βελτιώσεις επιχειρήσεων αγροτικού τουρισμού για προσαρμογή στις ανάγκες πιστοποίησης ή δικτύωσης	55%
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	1.407.507,33 €

Πηγή : Οδηγός εφαρμογής τοπικού προγράμματος LEADER+ Ν. Ηλείας

2. Μικρές επιχειρήσεις του αγροτικού και λοιπών τομέων της οικονομίας

Κατηγορίες Πράξεων	Επιχορήγηση %
Ενίσχυση βιοτεχνικών και χειροτεχνικών μονάδων και ανάδειξη παραδοσιακών επαγγελματιών (σιδηρουργεία, ξύλο, υφαντά κλπ βιοτεχνίες)	55%
Αξιοποίηση τοπικών πόρων(νερό, κάρβουνο, πέτρα, πηλό ς αδρανή κλπ)	55%
Αξιοποίηση γεωργικών τοπικών προϊόντων ποιότητας με ιδιαίτερη προτεραιότητα σε βιολογικά, επώνυμα και παραδοσιακά προϊόντα(λάδι, ελιές, κρασί, κεράσι, τουρσιά, κηπευτικά κλπ)	50%
Επιχειρήσεις αξιοποίησης τυροκομικών προϊόντων ποιότητας, κρέατος, μελιού κλπ κτηνοτροφικών προϊόντων με ιδιαίτερη έμφαση σε βιολογικά και επώνυμα ή παραδοσιακά προϊόντα	50%
Αξιοποίηση αρωματικών φυτών σε πρωτότυπες εφαρμογές	50%
Αξιοποίηση και προβολή παραδοσιακών προϊόντων και εδεσμάτων(ηδύποτα, γλυκά, ζυμαρικά, αρτοσκευάσματα κλπ)	55%
Αξιοποίηση παραδοσιακών τεχνικών και χώρων	75%
Εκτροφεία θηραμάτων	50%
Επιχειρήσεις κοινωνικής εξυπηρέτησης(παιδικόι σταθμοί, υπηρεσίες φροντίδας ηλικιωμένων, άρσης απομόνωσης κλπ)	55%
Βελτιώσεις επιχειρήσεων για προσαρμογή στις ανάγκες πιστοποίησης ή δικτύωσης	50%
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	1.380.930,96 €

Πηγή : Οδηγός εφαρμογής τοπικού προγράμματος LEADER+ Ν. Ηλείας

3. Επενδύσεις που ενισχύουν τη συλλογική, τομεακή και διατομεακή δράση με τη χρήση σύγχρονης τεχνολογίας, τεχνογνωσίας και νέων τεχνικών.

Κατηγορίες Πράξεων	Επιχορήγηση %
Εγκατάσταση συστημάτων διασφάλισης ποιότητας	75%
Στήριξη δικτύων φορέων -επιχειρήσεων και συλλογικών σχημάτων επαγγελματιών προώθησης τοπικών προϊόντων ποιότητας και προώθησης τοπικού τουρισμού ποιότητας	75%
Ανάπτυξη ηλεκτρονικών υπηρεσιών πληροφόρησης (ιστοσελίδες κλπ) μικρών επιχειρήσεων	75%
Ανάπτυξη συστημάτων τηλεαγοράς, τηλεεργασίας και ηλεκτρονικού εμπορίου (αγροτουριστικών και τοπικών προϊόντων)	75%
Ανάπτυξη και πιστοποίηση σημάτων ποιότητας με προτεραιότητα στα τρόφιμα-ποτά	75%
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	136.950,00 €

Πηγή : Οδηγός εφαρμογής τοπικού προγράμματος LEADER+ Ν. Ηλείας

Μέτρο 1.3 «Υποστηρικτικές ενέργειες»

1. Αναβάθμιση δεξιοτήτων και εξειδίκευση του ανθρώπινου δυναμικού-κατάρτιση

Κατηγορίες Πράξεων	Επιχορήγηση %
Επαγγελματική κατάρτιση οδηγών ποτάμιων δραστηριοτήτων	80%
Κατάρτιση παραγωγών και προσωπικού για την εισαγωγή και εφαρμογή συστημάτων διασφάλισης ποιότητας προϊόντων και υπηρεσιών	80%
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	0 €

Πηγή : Οδηγός εφαρμογής τοπικού προγράμματος LEADER+ Ν. Ηλείας

2. Παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης.

Στην κατηγορία αυτή προβλέπονται δράσεις όπως η εκπόνηση μελετών, οι οποίες κρίνονται αναγκαίες για την επιτυχή ολοκλήρωση δράσεων που εντάσσονται στα υπόλοιπα μέτρα του παρόντος επιχειρησιακού σχεδίου.

Κατηγορίες Πράξεων	Επιχορήγηση %
Μελέτη αξιοποίησης του τουριστικού ρεύματος της Αρχ. Ολυμπίας, ιδίως ενόψει 2004, προς όφελος της ορεινής περιοχής	100%
Διαχειριστικό σχέδιο διακίνησης επισκεπτών φαραγγιού Λούσιου - Αλφειού και Νέδας	100%
Μελέτη προσδιορισμού προδιαγραφών δικτύωσης επιχειρήσεων περιοχής LEADER+.	100%
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	36.990,00 €

Πηγή : Οδηγός εφαρμογής τοπικού προγράμματος LEADER+ Ν. Ηλείας

3. Ενέργειες προώθησης – προβολής.

Στην κατηγορία αυτή προβλέπονται ενέργειες που έχουν σαν σκοπό τη γενικότερη προβολή της περιοχής αναφοράς και ειδικότερα των φυσικών, οικονομικών και πολιτιστικών πόρων προκειμένου να επιτευχθεί είτε η προσέλκυση επενδυτών είτε ειδικών ομάδων τουριστών.

Κατηγορίες Πράξεων	Επιχορήγηση %
Έκδοση έντυπου και ηλεκτρονικού υλικού προβολής αγροτουριστικών πόρων, πολιτιστικής ταυτότητας, καταχωρήσεις κλπ	70%
Δημιουργία infoκiosks και οθονών πληροφόρησης σε βασικά σημεία πολιτιστικού - οικολογικού δικτύου	70%
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	201.008,31 €

Πηγή : Οδηγός εφαρμογής τοπικού προγράμματος LEADER+ Ν. Ηλείας

Μέτρο 1.4 «Προστασία - ανάδειξη και αξιοποίηση φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς»

1. Προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος.

Κατηγορίες Πράξεων	Επιχορήγηση %
Αξιοποίηση - ανάδειξη και προστασία περιοχών φυσικού κάλλους, τοπίων και περιοχών natura 2000	100%
Συστήματα προστασίας περιβάλλοντος	100%
Διαδρομές πρόσβασης, μονοπάτια, γεφύρια	100%
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	349.694,27 €

Πηγή : Οδηγός εφαρμογής τοπικού προγράμματος LEADER+ Ν. Ηλείας

2. Δράσεις για την αναβάθμιση του οικιστικού περιβάλλοντος και την ανάδειξη της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής κληρονομιάς του αγροτικού χώρου.

Κατηγορίες Πράξεων	Επιχορήγηση %
Οικιστική αναβάθμιση περιοχών (οικισμών, γειτονιών κλπ) με αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον στα πλαίσια ολοκληρωμένων σχεδίων	100%
Ανάδειξη μνημείων και κτιρίων αγροτικής κληρονομιάς(μύλοι, κάστρα, ελαιοτριβεία, βρύσες, πολιτιστικά μνημεία δικτύου, γεφύρια, μονές-εκκλησίες, σχολεία κλπ)	100%
Μουσεία αγροτικής, λαογραφικής και πολιτιστικής κληρονομιάς (λαδιού - ελιάς, αγροτικής τεχνολογίας, οίνου, περιβαλλοντικό μουσείο Φολόης, μικρά εκθετήρια σε κόμβους πολιτιστικού-οικολογικού δικτύου, ιστορικό κλπ)	100%
Σήμανση αξιοθέατων, μνημείων μονοπατιών, κόμβων δικτύου κλπ - χαρτογραφήσεις	100%
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	901.202,44 €

Πηγή : Οδηγός εφαρμογής τοπικού προγράμματος LEADER+ Ν. Ηλείας

3. Δράσεις για την ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων και εκδηλώσεων ανάδειξης και διατήρησης της τοπικής κληρονομιάς.

Κατηγορίες Πράξεων	Επιχορήγηση %
Ενίσχυση τοπικών εκδηλώσεων που προωθούν και προβάλλουν την τοπική ιστορία και παράδοση, τα τοπικά προϊόντα-Γαστρονομική Ολυμπιάδα	75%
Ενίσχυση εκδηλώσεων που διοργανώνονται στα πλαίσια της προβολής του δικτύου(ποτάμια, λίμνες, δάση, αθλητισμός, πολιτισμός -κλπ)	75%
Εκδηλώσεις ενόψει Ολυμπιάδας 2004	75%
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	100.125,00 €

Πηγή : Οδηγός εφαρμογής τοπικού προγράμματος LEADER+ Ν. Ηλείας

2.2. Άξονας προτεραιότητας 2 : «Στήριξη συνεργασίας μεταξύ αγροτικών περιοχών»

Ο Άξονας προτεραιότητας 2 : «Στήριξη συνεργασίας μεταξύ αγροτικών περιοχών» αποτελείται από δύο (2) μέτρα. Αυτά είναι :

- * Μέτρο 2.1 «Συνεργασία μεταξύ περιοχών της Ελλάδας : διατοπική – διαπεριφερειακή συνεργασία»
- * Μέτρο 2.2 «Συνεργασία μεταξύ περιοχών δύο ή περισσότερων κρατών : διακρατική συνεργασία»

Η συνολική δημόσια δαπάνη του άξονα αυτού είναι 2.000.000 €. Πρέπει να επισημανθεί ότι καμιά δράση του άξονα αυτού δεν έχει εκτελεστεί ή να βρίσκεται στο στάδιο της εκτέλεσης⁴¹. Πιο κάτω αναλύονται τα υπομετρα του άξονα 2 καθώς και ποσοστό της επιχορήγησης ανά δράση.

Μέτρο 2.1 «Συνεργασία μεταξύ περιοχών της Ελλάδας : διατοπική – διαπεριφερειακή συνεργασία»

1. Συνεργασίες σε θέματα αγροτικού τουρισμού.

Κατηγορίες Πράξεων	Επιχορήγηση %
Οργάνωση, διαχείριση και προβολή του ποιοτικού τουρισμού	80%
Πελοπόννησος rail	80%
Σήμα ποιότητας - τοπικό σύμφωνο ποιότητας	80%
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	119.840,00 €

Πηγή : Οδηγός εφαρμογής τοπικού προγράμματος LEADER+ Ν. Ηλείας

⁴¹ Συνέντευξη με υπάλληλο της ΑΝ.ΟΛ. Α.Ε.

2. Συνεργασίες σε θέματα μικρών επιχειρήσεων αγροτικού και λοιπών τομέων της οικονομίας.

Κατηγορίες Πράξεων	Επιχορήγηση %
Οι δρόμοι του κρασιού της Πελοποννήσου	80%
Πελοπόννησος του Λαδιού και της Ελιάς	80%
Γαστρονομία της Πελοποννήσου	80%
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	0 €

Πηγή : Οδηγός εφαρμογής τοπικού προγράμματος LEADER+ Ν. Ηλείας

3. Συνεργασίες σε θέματα περιβάλλοντος.

Κατηγορίες Πράξεων	Επιχορήγηση %
Πολιτιστική γειτονιά της Αρχαίας Ολυμπίας	80%
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	0 €

Πηγή : Οδηγός εφαρμογής τοπικού προγράμματος LEADER+ Ν. Ηλείας

Μέτρο 2.2 «Συνεργασία μεταξύ περιοχών δύο ή περισσότερων κρατών : διακρατική συνεργασία»

Κατηγορίες Πράξεων	Επιχορήγηση %
Συνεργασίες σε θέματα Αγροτικού τουρισμού	80%
Συνεργασίες σε θέματα μικρών επιχειρήσεων αγροτικού και λοιπών τομέων της οικονομίας	80%
Συνεργασίες σε θέματα νέων τεχνολογιών και τεχνογνωσίας	80%
Συνεργασίες σε θέματα περιβάλλοντος και πολιτιστικής κληρονομιάς	80%
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	80.160,00 €

Πηγή : Οδηγός εφαρμογής τοπικού προγράμματος LEADER+ Ν. Ηλείας

2.3. Τα Έργα του Τοπικού Προγράμματος LEADER+

Μέχρι την ημερομηνία⁴² συλλογής των στοιχείων που αφορούν την κοινοτική πρωτοβουλία LEADER+ έχουν ενταχθεί συνολικά 57 έργα⁴³ από τα οποία 55 αφορούν τον άξονα 1 και 4 τον άξονα 2. Πιο κάτω θα δούμε αναλυτικά ανά άξονα και μέτρο την πορεία του τοπικού προγράμματος⁴⁴ LEADER+ μέσα από το ποσοστό απορρόφησης της δημόσιας δαπάνης

⁴² 31-12-2005

⁴³ Τα έργα παρουσιάζονται στο παράρτημα

⁴⁴ Τα έργα, το ποσό της δημοσίας δαπάνης αυτών καθώς και το ποσοστό απορρόφησης τους αποτελούν υλικό από τα στοιχεία της ΟΤΑ ΑΝ.ΟΛ. Α.Ε.

2.3.1. Άξονας Προτεραιότητας 1: «Ολοκληρωμένες και πιλοτικού Χαρακτήρα Στρατηγικές Αγροτικής Ανάπτυξης»

Μέτρο 1.1 «Τεχνική Στήριξη Φορέων Υλοποίησης (Ομάδων Τοπικής Δράσης)»

Όπως φαίνεται και στον πιο κάτω πίνακα στο Μέτρο 1.1 το ποσοστό απορρόφησης επί της δημόσιας δαπάνης είναι 49,81 %. Το ποσοστό απορρόφησης επί του συνολικού κόστους (1.291.791,69 €) του μέτρου είναι 49,57 %

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΑΞΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΜΕΧΡΙ 31/12/05	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ
1.1.1 Στελέχωση και λειτουργία ΟΤΑ	1.230.900,00	592.439,05	48.13%
1.1.2 Ευαισθητοποίηση και ενημέρωση	7.891,69	7.891,69	100.00%
1.1.3 Αξιολόγηση Προγράμματος και επενδυτικών σχεδίων	22.000,00	16.000,00	72.73%
1.1.4 Εξοπλισμός και μηχανοργάνωση	24.800,00	24.050,76	96.98%
Σύνολο Μέτρον 1.1	1.285.591,69	640.381,50	49,81%

Πίνακας προόδου οικονομικού αντικειμένου (ποσοστό απορρόφησης με βάση τις πληρωμές μέχρι τις 31/12/05)

Πηγή : Ιδία επεξεργασία

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι το υπομετρο 1.1.2 «Ευαισθητοποίηση και ενημέρωση» έχει εκτελεστεί στο 100 % ενώ η απορρόφηση του υπομετρου 1.1.4 «Εξοπλισμός και μηχανοργάνωση» αγγίζει σχεδόν το 97 %.

Μέτρο 1.2 «Ενισχύσεις σε επενδύσεις - Στήριξη στην επιχειρηματικότητα»

Στο μέτρο αυτό έχουν ενταχθεί και βρίσκονται προς υλοποίηση συνολικά 30 έργα συνολικού κόστους 5.487.282,78 € από τα οποία τα 11 αφορούν το υπομετρο 1.2.1 τα 14 αφορούν το υπομετρο 1.2.2 και 5 αφορούν το υπομετρο 1.2.3. Το μέτρο αυτό θεωρείται το πιο σημαντικό διότι παίζει καθοριστικό ρόλο για την επιτυχία του τοπικού προγράμματος αφού διαθέτει τον μεγαλύτερο όγκο σε έργα και κόστος .

Στον πιο κάτω πίνακα φαίνεται η πρόοδος του οικονομικού αντικειμένου με βάση τις πληρωμές μέχρι 31/12/2005.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΑΞΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΜΕΧΡΙ 31/12/05	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ
1.2.1 Παρεμβάσεις αγροτικού τουρισμού ολοκληρωμένης προσέγγισης	1.593.400,75	521.697,55	32,74%
1.2.2 Μικρές επιχειρήσεις του αγροτικού και των λοιπών τομέων της οικονομίας	1.323.674,24	771.014,70	58.25%
1.2.3 Επενδύσεις που ενισχύουν τη συλλογική, τομεακή και διατομεακή δράση με τη χρήση σύγχρονης τεχνολογίας, τεχνογνωσίας και νέων τεχνικών	31.950,00	0,00	0.00%
Σύνολο Μέτρον 1.2	2.949.024,99	1.292.712,25	43,84%

Πηγή : Ιδία επεξεργασία

Αξίζει να σημειωθεί ότι το Μ 1.2 έχει ποσοστό απορρόφησης μέχρι στιγμής 48,84% όπου από τα 30 έργα που το απαρτίζουν 11 δεν έχουν σημειώσει καμία απορρόφηση.

Μέτρο 1.3 «Υποστηρικτικές ενέργειες»

Στο Μ 1.3 έχουν ενταχθεί συνολικά 3 έργα συνολικού κόστους 59.098,31 € από τα οποία, 2 αφορούν το υπομετρο 1.3.2 και 1 το υπομετρο 1.3.3. όπως φαίνεται και στον παρακάτω πίνακα το μέτρο έχει ποσοστό απορρόφησης 94,83 % .

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΑΞΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΜΕΧΡΙ 31/12/05	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ
1.3.2 Παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης	36.990,00	36.990,00	100,00%
1.3.3 Ενέργειες προώθησης - προβολής	22.108,31	19.055,08	86,19%
Σύνολο Μέτρου 1.3	59.098,31	56.045,08	94,83%

Πίνακας προόδου οικονομικού αντικειμένου (ποσοστό απορρόφησης με βάση τις πληρωμές μέχρι τις 31/12/05)

Πηγή : Ιδία επεξεργασία

Μέτρο 1.4 «Προστασία - ανάδειξη και αξιοποίηση φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς»

Στο Μ. 1.4 έχουν ενταχθεί συνολικά 18 έργα συνολικού κόστους 996.807,98 €. Όπως φαίνεται και στον παρακάτω πίνακα το ποσοστό απορρόφησης είναι αρκετά χαμηλό (1,80 %). Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι τελικοί δικαιούχοι των έργων αυτών είναι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης και η διαδικασία έναρξης του έργου είναι χρονοβόρα όσον αφορά τον γραφειοκρατικό της χαρακτήρα. Στον παρακάτω πίνακα φαίνονται οι απορροφήσεις ανά κατηγορία πράξεων.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΑΞΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΜΕΧΡΙ 31/12/05	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ
1.4.1 Προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος	345.348,72	0,00	0.00%
1.4.2 Αναβάθμιση του οικιστικού περιβάλλοντος και ανάδειξη της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής κληρονομιάς του αγροτικού χώρου	551.459,26	12.203,28	2.21%
1.4.3 Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων και εκδηλώσεων ανάδειξης και διατήρησης της τοπικής κληρονομιάς	75.000,00	5.284,94	7.05%
Σύνολο Μέτρου 1.4	971.807,98	17.488,22	1,80%

Πίνακας προόδου οικονομικού αντικειμένου (ποσοστό απορρόφησης με βάση τις πληρωμές μέχρι τις 31/12/05)

Πηγή : Ιδία επεξεργασία

2.3.2. Άξονας προτεραιότητας 2 : «Στήριξη συνεργασίας μεταξύ αγροτικών περιοχών»

Στον άξονα 2 έχουν ενταχθεί συνολικά 4 έργα συνολικού προϋπολογισμού 250.000,00 €. Μέχρι την ημερομηνία συλλογής των στοιχείων κανένα από τα έργα αυτά δεν σημείωσε απορρόφηση. Αναλυτικά στους πιο κάτω πίνακες φαίνονται τα έργα που έχουν ενταχθεί στον άξονα 2 ανά μέτρο, με τα ποσά της δημόσιας δαπάνης η οποία αποτελεί το 80% του συνολικού κόστους για κάθε ένα από τα έργα αυτά.

Μέτρο 2.1 «Συνεργασία μεταξύ περιοχών της Ελλάδας : διατοπική – διαπεριφερειακή συνεργασία»

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΑΞΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΜΕΧΡΙ 31/12/05	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ
2.1.1.1 Οργάνωση, διαχείριση και προβολή του ποιοτικού τουρισμού στις αγροτικές περιοχές	36.000,00	0,00	0,00%
2.1.1.2 Πελοπόννησος rail	83.840,00	0,00	0,00%
Σύνολο Μέτρου 2.1	119.840,00	0,00	0,00%

Πίνακας προόδου οικονομικού αντικειμένου (ποσοστό απορρόφησης με βάση τις πληρωμές μέχρι τις 31/12/05)

Πηγή : Ίδια επεξεργασία

Μέτρο 2.2 «Συνεργασία μεταξύ περιοχών δύο ή περισσότερων κρατών : διακρατική συνεργασία»

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΑΞΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΜΕΧΡΙ 31/12/05	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ
2.2.1.1 TRANSINTERPRET II: ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΤΥΠΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ & ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΜΕ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ	56.160,00	0,00	0,00%
2.2.1.2 "REDISCOVERY AND ENHANCEMENT OF THE MEDITERRANEAN RURALITY"	24.000,00	0,00	0,00%
Σύνολο Μέτρου 2.2	80.160,00	0,00	0,00%

Πίνακας προόδου οικονομικού αντικειμένου (ποσοστό απορρόφησης με βάση τις πληρωμές μέχρι τις 31/12/05)

Πηγή : Ίδια επεξεργασία

Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι ο στόχος του 2008 όσον αφορά τον αριθμό των έργων έχει ως εξής:

Δείκτες εκκροών	Πραγματοποίηση έως 31/12/2005	ΣΤΟΧΟΣ 2008	Ποσοστό επίτευξης (%)
Αριθμός σχεδίων διατοπικής – διαπεριφερειακής συνεργασίας	2	3	66,6%
Αριθμός σχεδίων διακρατικής συνεργασίας	2	2	100,0%

Πηγή : Ίδια επεξεργασία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ LEADER+

3.1. Εισαγωγή

Απαραίτητο εργαλείο για την αξιολόγηση του τοπικού προγράμματος LEADER+ είναι η «Ενδιάμεση Αξιολόγηση (On Going)» του προγράμματος της ΑΝ.ΟΛ. Α.Ε. από την οποία τα κυριότερα σημεία της αναφέρονται και αναλύονται παρακάτω. Πέρα όμως από την ενδιάμεση αξιολόγηση συντάχθηκε ένα ερωτηματολόγιο το οποίο απευθύνεται στις επιχειρήσεις οι οποίες συμμετέχουν στο LEADER+, το οποίο δίνει μια πιο αντικειμενική στάση στην ερευνά αυτή, αφού αναφέρεται σε αυτούς που επωφελούνται άμεσα από το πρόγραμμα.

3.2. Η Ενδιάμεση Αξιολόγηση (On Going) του Τοπικού Προγράμματος LEADER+

Σε γενικές γραμμές, από την υλοποίηση του τοπικού προγράμματος της ΑΝΟΛ Α.Ε. φαίνεται ότι η ΟΤΔ έχει αναπτύξει αξιόλογη προσπάθεια ώστε το πρόγραμμα να ανταποκριθεί στους στρατηγικούς του στόχους και στο θέμα συσπείρωσης. Ωστόσο, υπάρχουν ελλείψεις ως προς τους στόχους της ex ante αξιολόγησης, πολλοί από τους οποίους φαίνονται υπερεκτιμημένοι (ιδιαίτερα εάν λάβουμε υπόψη τους προϋπολογισμούς των αντίστοιχων μέτρων).

Η περιοχή παρέμβασης της ΟΤΔ διαθέτει ορεινό ανάγλυφο, ένα εξαιρετικό φυσικό περιβάλλον, ενδιαφέροντα αρχιτεκτονικά, αρχαιολογικά και πολιτιστικά στοιχεία, τα οποία προδιαγράφουν ένα δυναμικό τουριστικό προφίλ, καθώς και ένα κυρίαρχο στοιχείο για την πολιτιστική ταυτότητα της περιοχής, την Αρχαία Ολυμπία.

3.2.1 S.W.O.T. Ανάλυση

Λαμβάνοντας υπόψη την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης όπου εκτιμήθηκε η φέρουσα ικανότητα της προτεινόμενης για εφαρμογή του προγράμματος περιοχής, διαμορφώνονται τα κατωτέρω ποιοτικά χαρακτηριστικά τα οποία συνθέτουν την S.W.O.T. ανάλυση⁴⁵, τον συνδυασμό δηλαδή των δυνατών και αδύνατων σημείων (Strengths - Weaknesses), με τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται και τους κινδύνους που ελλοχεύουν (Opportunities - Threats).

---

⁴⁵ Έκθεση αξιολόγησης του τοπικού προγράμματος LEADER+ της ΑΝΟΛ Α.Ε

3.2.1.1. Πλεονεκτήματα (Strengths)

Τα πλεονεκτήματα - δυνάμεις, δηλαδή οι εσωτερικές συνθήκες που περιγράφουν τη θέση της περιοχής παρέμβασης και σχετίζονται άμεσα με το επίπεδο ανάπτυξης της είναι τα ακόλουθα:

- * Η περιοχή παρέμβασης διαθέτει φυσικό περιβάλλον με πλούσια φυσική ομορφιά και οικολογική αξία.
- * Η πλούσια ιστορική και πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής με αιχμή του δόρατος την Αρχαία Ολυμπία είναι ένα από τα ισχυρότερα συγκριτικά της πλεονεκτήματα και σημαντικό όπλο για τη διαμόρφωση εναλλακτικού τουριστικού προϊόντος.
- * Η εύκολη πρόσβαση (και η γειννίαση) προς και από την περιοχή αναφοράς σε σχέση με τα αστικά και καταναλωτικά κέντρα της περιοχής, τους κύριους οδικούς άξονες, τα μεγάλα λιμάνια της Δυτικής Ελλάδος, διευκολύνει τη χάραξη αναπτυξιακής στρατηγικής με κύριο χαρακτηριστικό την εξωστρέφεια της τοπικής οικονομίας και την προσέλκυση επενδυτικού και τουριστικού ενδιαφέροντος.
- * Η υλοποίηση κρίσιμης μάζας πετυχημένων ιδιωτικών επενδύσεων στην περιοχή στο πλαίσιο της αξιοποίησης εθνικών και κοινοτικών προγραμμάτων και πρωτοβουλιών της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου αποτελεί σημαντική παράμετρο και παράλληλα δίδει το στίγμα για την κατεύθυνση που θα πρέπει να έχει η νέα κοινοτική πρωτοβουλία LEADER+.
- * Η παραγωγή και η διάθεση ποιοτικών προϊόντων ύστερα από τη χρηματοδότηση των αντίστοιχων επενδυτικών σχεδίων από άλλα προγράμματα (π.χ. LEADER II) αποτελεί κίνητρο για νέες επενδυτικές πρωτοβουλίες με καινοτόμο και ποιοτικό χαρακτήρα.
- * Η εμπειρία που έχει αποκτηθεί από την Ομάδα Τοπικής Δράσης της ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ Α.Ε. στο σχεδιασμό και την υλοποίηση – διαχείριση προγραμμάτων αποτελεί το ισχυρότερο εχέγγυο για την επιτυχή ολοκλήρωση και της νέας πρωτοβουλίας με σημαντικά αναμενόμενα οφέλη στο εισόδημα και την απασχόληση της περιοχής.
- * Το εκφρασμένο έντονο ενδιαφέρον ιδιωτών και συλλογικών φορέων για ένταξη τόσο σε προηγούμενα χρηματοδοτικά προγράμματα όσο και στην κοινοτική πρωτοβουλία LEADER+, όπως διαπιστώθηκε κατά τη φάση δημοσιοποίησής της, εξασφαλίζει την ευρεία συναίνεση τόσο για τη φιλοσοφία και το περιεχόμενο όσο και για τις εφαρμοζόμενες διαδικασίες υλοποίησης της.

3.2.1.2. Αδυναμίες (Weaknesses)

Τα μειονεκτήματα - αδυναμίες, δηλαδή οι εσωτερικές συνθήκες που μειώνουν τη θέση της περιοχής παρέμβασης ως θύλακα ανάπτυξης είναι τα ακόλουθα:

- * Η μείωση του πληθυσμού της περιοχής παρέμβασης σαν αποτέλεσμα της μετακίνησης των κατοίκων κυρίως προς τα μεγάλα αστικά κέντρα της περιοχής.
- * Η περιορισμένη προβολή της περιοχής ως τόπου που συγκεντρώνει συγκριτικά πλεονεκτήματα για υλοποίηση επενδυτικών πρωτοβουλιών καθώς και εναλλακτικού τουριστικού προορισμού.

- * Το χαμηλό επίπεδο κατάρτισης – εκπαίδευσης και εξειδίκευσης του ανθρώπινου δυναμικού.
- * Η αμελητέα δικτύωση μεταξύ των διαφόρων τομέων άσκησης οικονομικής δραστηριότητας η οποία θα μπορούσε να προσδώσει νέα δυναμική στο οικονομικό προφίλ της περιοχής πετυχαίνοντας οικονομίες κλίμακας και αυξάνοντας την προστιθέμενη αξία των προϊόντων και υπηρεσιών.
- * Η ύπαρξη υψηλού ποσοστού ανεργίας που αποτελεί αιτία για σημαντικό μέρος του ενεργού κυρίως πληθυσμού να προτίθεται να εγκαταλείψει την περιοχή.
- * Η ανεπαρκής προστασία του περιβάλλοντος, φυσικού και ανθρωπογενούς (δάση, νερά, πολιτιστικά μνημεία, δομημένο περιβάλλον).
- * Η ύπαρξη υψηλού ποσοστού γήρανσης του πληθυσμού\

3.2.1.3. Ευκαιρίες (Opportunities)

Οι προοπτικές – ευκαιρίες, δηλαδή οι τρέχουσες ή μελλοντικές συνθήκες του "περιβάλλοντος" που ενεργούν θετικά για την ενδυνάμωση και την ανάπτυξη της θέσης της περιοχής είναι οι ακόλουθες:

- * Τα διάφορα χρηματοδοτικά μέσα στο πλαίσιο της τρίτης προγραμματικής περιόδου και ιδιαίτερα η κοινοτική πρωτοβουλία LEADER+, δίδουν προτεραιότητα σε παρεμβάσεις αναζωογόνησης και ανασυγκρότησης της υπαίθρου.
- * Η διαμόρφωση διεθνούς τάσης όσον αφορά τις προτιμήσεις περιοχών τουριστικού προορισμού οδηγεί προς την κατεύθυνση της φιλοσοφίας της κοινοτικής πρωτοβουλίας LEADER+ και κατά συνέπεια ενισχύει την προσδοκώμενη αποτελεσματικότητα του επιχειρησιακού σχεδίου.
- * Η αυξημένη εγχώρια και διεθνής ζήτηση προϊόντων ποιότητας – βιολογικών προϊόντων και η θεσμική κατοχύρωση των διαδικασιών παραγωγής και χαρακτηρισμού βιολογικών προϊόντων αποτελεί σημαντική ευκαιρία για την περιοχή παρέμβασης να συνεχίσει τις προσπάθειες που έχει ήδη ξεκινήσει προς την κατεύθυνση αυτή με τη στήριξη και την προώθηση επιχειρήσεων που ενσωματώνουν τη φιλοσοφία αυτή.
- * Η μεγάλη προβολή της περιοχής της Αρχαίας Ολυμπίας σε παγκόσμια κλίμακα μέσα από τους Ολυμπιακούς Αγώνες που διεξήχθησαν το 2004 στην Αθήνα αναμένεται να επιφέρει τα επόμενα χρόνια θετικά αποτελέσματα στην περιοχή, κυρίως στον τουρισμό και κατ' επέκταση στην τοπική οικονομία.
- * Οι δυνατότητες που παρέχει η χρήση της νέας τεχνολογίας μπορεί να συμβάλλουν καθοριστικά στην άρση της απομόνωσης της περιοχής και στον εκσυγχρονισμό των παραγωγικών της δομών.

3.2.1.4. Απειλές (Threats)

Οι απειλές - κίνδυνοι δηλαδή οι τρέχουσες ή μελλοντικές συνθήκες του "περιβάλλοντος" που ενεργούν αρνητικά στην ανάπτυξη της περιοχής είναι οι ακόλουθες:

- * Η πιθανή καθυστέρηση ολοκλήρωσης των παρεμβάσεων στις υποδομές μπορεί να οδηγήσει σε ανάσχεση της συνολικής αναπτυξιακής διαδικασίας που επιχειρείται.
- * Η λειτουργία σε ένα εγχώριο και διεθνές ανταγωνιστικό περιβάλλον μπορεί να αποστερήσει χρηματοδοτικούς πόρους από την περιοχή και να μειώσει τις αναμενόμενες επιπτώσεις από την υλοποίηση των διαφόρων προγραμμάτων εάν δεν ακολουθηθούν με προσοχή και ταχύτητα τα βήματα που επιβάλλει ο ορθολογικός σχεδιασμός και η αποτελεσματική υλοποίηση.

Η ανωτέρω S.W.O.T. ανάλυση παρουσιάζεται στη συνέχεια σε πινακοποιημένη μορφή:

S.W.O.T. ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	
ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ (strengths)	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (weaknesses)
Πλούσιο φυσικό περιβάλλον	Μείωση πληθυσμού
Αξιολογη ιστορική, πολιτιστική κληρονομιά (Αρχαία Ολυμπία)	Περιορισμένη προβολή της περιοχής Χαμηλό επίπεδο κατάρτισης – εξειδίκευσης ανθρώπινου δυναμικού
Εύκολη πρόσβαση στην περιοχή εφαρμογής του προγράμματος – γειννίαση με μεγάλα κέντρα και συγκοινωνιακούς άξονες	Μικρός βαθμός δικτύωσης μεταξύ των διαφόρων τομέων άσκησης οικονομικής δραστηριότητας
Υλοποίηση σημαντικών ιδιωτικών επενδύσεων σε προηγούμενα προγράμματα και πρωτοβουλίες	Υψηλό ποσοστό ανεργίας Ανεπαρκής προστασία περιβάλλοντος
Παραγωγή ποιοτικών προϊόντων – ύπαρξη κρίσιμης μάζας	Υψηλό ποσοστό γήρανσης πληθυσμού
Εμπειρία στην αξιοποίηση προγραμμάτων – υλοποίηση προτάσεων	
Έντονο ενδιαφέρον ιδιωτών και συλλογικών φορέων για ένταξη σε χρηματοδοτικά προγράμματα	
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)	ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)
Χρηματοδοτικό πλαίσιο το οποίο δίνει προτεραιότητα στο συγκεκριμένο είδος παρεμβάσεων	Η καθυστέρηση ολοκλήρωσης των παρεμβάσεων στις υποδομές
Διεθνής τάση για αλλαγή των προτιμήσεων όσον αφορά στις περιοχές τουριστικού προορισμού	Έντονο εγχώριο και διεθνές ανταγωνιστικό περιβάλλον
Η αυξημένη ζήτηση προϊόντων ποιότητας – βιολογικών προϊόντων	
Ολυμπιακοί Αγώνες 2004 Δυνατότητες χρήσης νέας τεχνολογίας για εκσυγχρονισμό και άρση απομόνωσης	

Πηγή : Έκθεση αξιολόγησης του τοπικού προγράμματος LEADER+ της ΑΝΟΑ Α.Ε

Από τις μέχρι τώρα διαπιστώσεις των υπευθύνων της ΟΤΔ, η μεγάλη προβολή της περιοχής της Αρχαίας Ολυμπίας σε παγκόσμια κλίμακα, μέσα από τους Ολυμπιακούς Αγώνες που διεξήχθησαν το 2004 στην Αθήνα, δεν έχει καταφέρει να επιφέρει τα αναμενόμενα θετικά αποτελέσματα στην περιοχή (τουλάχιστον ως προς τις προσδοκίες για την περίοδο διεξαγωγής των αγώνων). Οι διαπιστώσεις αυτές μπορούν να τεκμηριωθούν με επίσημα στατιστικά στοιχεία (αφίξεις τουριστών, διανυκτερεύσεις, κλπ) μετά από ένα εύλογο χρονικό διάστημα.

3.2.2. Τήρηση του Κανόνα $n+2$ ⁴⁶

«Τεκμηρίωση του Προγράμματος Επιτάχυνσης Δαπανών»

1. Κρίσιμες ενέργειες στις οποίες βασίζεται η επίτευξη των στόχων

Βασικό πρόβλημα του Προγράμματος ήταν το μικρό επενδυτικό ενδιαφέρον που παρουσιάστηκε στις 2 προκηρύξεις για σχέδια του Μέτρου 1.2.

Αιτίες είναι το μεγάλο ποσοστό επικάλυψης με τα ΟΠΑΑΧ (ένα του ΕΠΑΑΥ και ένα ΠΕΠ καθώς και το γεγονός ότι η Προκήρυξή τους προηγήθηκε της Προκήρυξης του LEADER+) σε συνδυασμό με την προβληματικότητα της περιοχής.

Παρόλα αυτά με συνεχείς προκηρύξεις το Πρόγραμμα αναμένεται να συμβατοποιηθεί σε ποσοστό 91% μέχρι το τέλος του έτους.

Επίσης οριστικοποιήθηκε ο πίνακας κατάταξης των υποέργων του μέτρου 1.4 συνολικής δημόσιας Δαπάνης 998.000,00 Ευρώ.

Στη συνέχεια ακολουθεί η σύμφωνη γνώμη της ΥΔ και η οριστική ένταξη των υποέργων.

Υπολογίστηκε για τη διαδικασία αυτή χρονική διάρκεια ενός μηνός.

Το επόμενο κρίσιμο στάδιο είναι αυτό της Προέγκρισης. Με δεδομένο ότι στο σύνολο των έργων δεν απαιτούνται περιβαλλοντικές άδειες και έχουν κάποιο σημαντικό βαθμό ωριμότητας (π.χ. έχουν υπογραφεί οι Προγραμματικές Συμβάσεις για Δασικά με το Υπ. Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων), όπως και το ότι σε ένα μέρος των υποέργων δεν θα απαιτηθεί διαδικασία δημοπράτησης γιατί περιλαμβάνεται στις Προγραμματικές Συμβάσεις και ο τρόπος εκτέλεσης των έργων, υπολογίζεται ότι οι φάκελοι θα είναι ώριμοι σύντομα. Με βάση αυτές τις παραδοχές θεωρείται ημερομηνία συμβατοποίησης υποέργων από τα οποία αναμένονται απορροφήσεις εντός του 2005 η 30/8/05.

Κρίσιμο Στάδιο είναι η ταχεία προέγκριση από την Υπ. Διαχείρισης (έχει υπολογισθεί χρόνος 4 μηνών συνολικά από σήμερα που έχει γίνει οριστικοποίηση πίνακα κατάταξης).

Από την Προκήρυξη αυτή έχει υπολογισθεί απορρόφηση περίπου 37% του συνολικού επιλέξιμου ποσού, στόχος ρεαλιστικός αν ληφθεί υπόψη ότι πρόκειται για μικρά έργα που μπορούν να ολοκληρωθούν άμεσα μέχρι το τέλος του έτους.

Σημειώνεται ότι 25/03/05 έληγε η προθεσμία για την κατάθεση των προτάσεων της τελευταίας προκήρυξης Δ.Δ. 1.631.000,00 € περίπου του Μέτρου 1.2 και αναμένεται το ποσό να καλυφθεί.

⁴⁶ Σύμφωνα με τον κανόνα $n+2$ το ποσό της δημόσιας δαπάνης που έχει προκαθοριστεί ότι θα απορροφηθεί από την ΟΤΔ για κάθε έτος, αν δεν απορροφηθεί μέχρι το τέλος του συγκεκριμένου έτους τότε δίνεται το δικαίωμα στην ΟΤΔ να το απορροφήσει μέσα σε $n+2$ έτη. Π.χ. αν μια ΟΤΔ για το έτος 2002 πρέπει να απορροφήσει δημόσια δαπάνη 3.000.000 € και δεν μπορεί να απορροφήσει το ποσό αυτό μέσα στο έτος 2002, τότε μπορεί να το απορροφήσει μέχρι το $2002+2=2004$

Απαιτείται αξιολόγηση των φακέλων, έγκριση τυχόν τροποποίησης, σύμφωνη Γνώμη και οριστική ένταξη υποέργων.

Με βάση τα παραπάνω υπολογίζεται ότι η συμβατοποίηση θα γίνει την 30/9/05 (5 μήνες από την λήξη της Προκήρυξης) και υπολογίζεται απορρόφηση 300.000,00 που αντιστοιχεί στο 18% περίπου του συμβατοποιημένου ποσού.

Κρίσιμες ημερομηνίες είναι η ημερομηνία Έγκρισης τυχόν τροποποιήσεων του Προγράμματος από την Υ.Δ. και η σύμφωνη γνώμη που δεν αναμένεται να είναι χρονοβόρες. Σημειώνεται ότι τα ιδιωτικά έργα δεν παρουσιάζουν προβλήματα δεδομένου του γεγονότος ότι μπορεί να υπογραφούν συμβάσεις και την ημέρα πληρωμής.

2. Τεκμηρίωση των Προγραμμάτων Επιτάχυνσης

Οι στόχοι που έχουν τεθεί στο Πρόγραμμα Επιτάχυνσης εκτιμώνται ως ρεαλιστικοί. Παρατίθενται κάποια ποιοτικά και ποσοτικά στοιχεία που τεκμηριώνουν τις προβλέψεις.

A. Το 2003 οι συνολικές νομικές δεσμεύσεις του Προγράμματος, εκτός της Τεχνικής Στήριξης, ήταν 356.037,03 €, ποσό που αντιστοιχεί σε 4 ενταγμένα υποέργα. Η συμβατοποίηση έγινε τον 12ο του 2003.

Οι απορροφήσεις από τις παραπάνω δεσμεύσεις ήταν 116.623,66 € δηλ. ποσοστό 32,75% των δεσμεύσεων.

B. Το 2004 οι νέες νομικές δεσμεύσεις, εκτός Τεχνικής Στήριξης, ανήλθαν σε 729.871,78 € και οι συνολικές νομικές δεσμεύσεις (μαζί με αυτές του 2003) ήταν 1.085.908,81 €, ποσό που αντιστοιχεί σε 12 ενταγμένα υποέργα. Οι αναπορρόφητες δαπάνες από τα παραπάνω ανέρχονταν σε 969.285,15 €.

Οι απορροφήσεις από τα παραπάνω ποσά ανήλθαν σε 437.381,08 / 969.285,15 € που αντιστοιχεί σε 45,12%.

Σημειώνεται ότι οι συμβάσεις υπογράφηκαν τον 11ο και 12ο μήνα του 2004.

Γ. Για το 2005 οι προβλέψεις περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- Οι αναπορρόφητες υφιστάμενες νομικές δεσμεύσεις του 2005, εκτός Τεχνικής Στήριξης, ανέρχονται σε 438.370,00 €.

- Οι αναμενόμενες νομικές δεσμεύσεις (εκτός Τεχνικής Στήριξης) υπολογίζονται σε 3.077.518,00 από τις οποίες οι 990.000,00 € αντιστοιχούν σε ήδη εγκεκριμένα 19 υποέργα του Μ 1.4. και 1.520.518,00 σε υποέργα της Προκήρυξης που λήγει 25/03/05. Από τα παραπάνω έχει υπολογισθεί απορρόφηση 690.000,00 € ή ποσοστό $690.000,00/3.077.518,00=22,4\%$.

- Επίσης έχει υπολογισθεί απορρόφηση από τις υπάρχουσες ήδη νομικές δεσμεύσεις που δεν έχουν απορροφηθεί (εκτός Τεχνικής Στήριξης και Συνεργασιών) 418.370,00 που αντιστοιχούν σε ενταγμένα έργα που ολοκληρώνονται το 2005.

Δ. Το ασθενές σημείο εξακολουθεί να είναι η ανισοκατανομή των απορροφήσεων κατά τη διάρκεια του έτους όπου πράγματι ποσοστό 78% περίπου των αναμενόμενων απορροφήσεων αντιστοιχεί στο 2ο Εξάμηνο του 2005.

Η αδυναμία αυτή δυστυχώς οφείλεται στην ροή των διαδικασιών του Προγράμματος με βάση τις προκηρύξεις και τις εγκρίσεις που δεν μπορεί να διορθωθεί.

Ωστόσο ο αναμενόμενος χρόνος υπογραφής των συμβάσεων είναι πολύ νωρίτερα σε σχέση με τα δύο προηγούμενα χρόνια όπου το ποσοστό απορροφήσεων από τα ενταγμένα έργα ήταν παρεμφερές ή μεγαλύτερο.

Επιπλέον ο αριθμός των υποέργων από τα οποία αναμένεται δυνητικά απορρόφηση (συμβατοποιημένα υποέργα) εντός του 2005 θα είναι τουλάχιστο 38 (8 συμβατοποιημένα + 21 εγκεκριμένα από Μ 1.2 και Μ 1.4 + 9 τουλάχιστον από νέα

προκήρυξη Μ 1.2). Κατά συνέπεια τα περιθώρια απορροφήσεων είναι πολύ μεγαλύτερα και ασφαλέστερα σε σχέση με τα αντίστοιχα των προηγούμενων ετών.

Ε. Η επιχειρησιακή δυνατότητα της ΟΤΔ για ταχείες απορροφήσεις καταδεικνύεται από τα παραπάνω στοιχεία. Η μέχρι στιγμής υστέρηση οφείλεται σε μειωμένο επενδυτικό ενδιαφέρον στην προηγούμενη Προκήρυξη του Μ 1.2 και όχι σε αδυναμία ή καθυστερήσεις της ΟΤΔ.

Τέλος σημειώνεται ενδεικτικά ότι οι προβλέψεις τις ΟΤΔ στην σύσκεψη του Οκτωβρίου του 2004 ήταν για 550.000,00 € και η τελική απορρόφηση ανήλθε σε 526.000,00 € (με συνολική ετήσια απορρόφηση 662.759,63 €).

3.2.3 Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας Ανά Άξονα Προτεραιότητας και Μέτρο

Στη παρούσα φάση αξιολόγησης παρουσιάζεται η πορεία υλοποίησης του προγράμματος ανά Άξονα Προτεραιότητας και Μέτρο, τόσο από άποψη προόδου του οικονομικού αντικειμένου (πιστοποιημένες δαπάνες έως 31/03/05) όσο και από ολοκλήρωση του φυσικού αντικειμένου.

3.2.3.1 Άξονας Προτεραιότητας 1: «Ολοκληρωμένες και Πιλοτικού Χαρακτήρα Στρατηγικές Αγροτικής Ανάπτυξης»

ΜΕΤΡΟ 1.1: «ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΦΟΡΕΩΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (ΟΜΑΔΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ)»

Το Μέτρο περιλαμβάνει ενέργειες που αφορούν:

- Τη στελέχωση και λειτουργία της Ομάδας Τοπικής Δράσης (Ο.Τ.Δ.).
- Την ευαισθητοποίηση και ενημέρωση του τοπικού πληθυσμού.
- Την αξιολόγηση κάθε τοπικού προγράμματος καθώς και των επενδυτικών σχεδίων.
- Τον εξοπλισμό και τη μηχανοργάνωση της Ομάδας Τοπικής Δράσης (Ο.Τ.Δ.).

Το Μέτρο από χρηματοδοτική άποψη έχει βαρύνουσα σημασία τόσο στον Άξονα Προτεραιότητας 1 (ποσοστό 22% επί της Δημόσιας Δαπάνης του Άξονα), όσο και στο σύνολο του Προγράμματος (21,3% επί της συνολικής Δημόσιας Δαπάνης).

Πρόοδος Οικονομικού Αντικειμένου

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η πρόοδος του οικονομικού αντικειμένου, δηλαδή το ποσοστό απορρόφησης του Μέτρου 1.1. με βάση τις πληρωμές μέχρι τις 31/03/05.

	ΔΡΑΣΕΙΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ ΥΠΟΕΡΓΟΥ	ΠΡΟΟΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΕΩΣ 31/03/2005
1.1	Τεχνική στήριξη φορέων υλοποίησης (Ο.Τ.Δ.)			
1.1.1	Στελέχωση και λειτουργία της ΟΤΔ	1.223.400,00	42,96%	476.135,68

1.1.2	Ενιστήτοποίηση και ενημέρωση του τοπικού πληθυσμού	7.891,69	100,00%	7.891,69
1.1.3	Αξιολόγηση προγράμματος και επενδυτικών σχεδίων	22.000,00	4,55%	1.000,00
1.1.4	Εξοπλισμός και μηχανοργάνωση της ΟΤΔ	24.800,00	93,77%	23.254,06
	ΣΥΝΟΛΑ	1.278.091,69	43,70%	508.281,43

Πίνακας προόδου οικονομικού αντικειμένου (ποσοστό απορρόφησης με βάση τις πληρωμές μέχρι τις 31/03/05)

Πηγή : Ιδία επεξεργασία

Βάσει του προηγούμενου πίνακα το ποσοστό απορρόφησης του Μ 1 Ι ανέρχεται στο 43,70%.

Αποτελέσματα και Επιπτώσεις

Στους Πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται οι δείκτες αποτελεσμάτων και επιπτώσεων του Μέτρου και η επίτευξη τους μέχρι 31.03.2005.

Δείκτες αποτελεσμάτων	Πραγματοποίηση έως 31/03/2005	ΣΤΟΧΟΣ 2008	Ποσοστό επίτευξης (%)
Θέσεις εργασίας που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου (σε ισοδύναμα ανθρωποέτη)	2	3	66,67%

Δείκτες επιπτώσεων	Πραγματοποίηση έως 31/03/2005	ΣΤΟΧΟΣ 2008	Ποσοστό επίτευξης (%)
Διατήρηση θέσεων εργασίας	5	5	100,00%

Πηγή : Έκθεση αξιολόγησης του τοπικού προγράμματος LEADER+ της ΑΝΟΔ Α.Ε

Η υλοποίηση του Μέτρου έχει συμβάλει στη δημιουργία 2 ανθρωποετών απασχόλησης (66,67% επί της τιμής στόχου του 2008) καθώς και στη διατήρηση 5 θέσεων εργασίας (ποσοστό επίτευξης 100,00%).

Γενικά συμπεράσματα

Το Μέτρο εμφανίζει ικανοποιητική πορεία υλοποίησης, γεγονός ιδιαίτερα σημαντικό, λαμβάνοντας υπόψη τη βαρύτητα που έχει για την υλοποίηση του Τοπικού Προγράμματος, αλλά και της λειτουργίας της ΟΤΔ.

ΜΕΤΡΟ 1.2: «ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΕ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ - ΣΤΗΡΙΞΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ»

Το Μέτρο ενισχύει επενδύσεις αγροτικού τουρισμού ολοκληρωμένης προσέγγισης, μικρών επιχειρήσεων που αφορούν στον αγροτικό τομέα άμεσα ή έμμεσα, καθώς και στους λοιπούς τομείς της οικονομίας και επενδύσεις που ενισχύουν τη συλλογική, τομεακή και διατομεακή δράση με τη χρήση σύγχρονης τεχνολογίας, τεχνογνωσίας και νέων τεχνικών.

Πρόκειται για το Μέτρο με τη μεγαλύτερη χρηματοδοτική βαρύτητα, τόσο στον Άξονα Προτεραιότητας 1 (53,4% επί της Δ.Δ. του Άξονα), όσο και στο σύνολο του Προγράμματος (51,6% επί της συνολικής Δ.Δ.). Είναι προφανές ότι η πορεία υλοποίησης του Μέτρου είναι καθοριστική για τη συνολική εξέλιξη του Προγράμματος.

Πρόοδος Οικονομικού Αντικειμένου

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η πρόοδος του οικονομικού αντικειμένου, δηλαδή το ποσοστό απορρόφησης του Μέτρου 1.2. με βάση τις πληρωμές μέχρι τις 31/03/05.

	ΔΡΑΣΕΙΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ ΥΠΟΕΡΓΟΥ	ΠΡΟΟΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΕΩΣ 31/03/2005
1.2	Ενισχύσεις σε επενδύσεις-στήριξη της επιχειρηματικότητας			
1.2.1	Παρεμβάσεις αγροτικού τουρισμού ολοκληρωμένης προσέγγισης	919.003,28	41,17%	378.373,64
1.2.2	Μικρές επιχειρήσεις του αγροτικού και των λοιπών τομέων της οικονομίας	386.348,45	58,14%	224.631,09
1.2.3	Επενδύσεις που ενισχύουν τη συλλογική, τομιακή και διατομιακή δράση με τη χρήση σύγχρονης τεχνολογίας, τεχνογνωσίας και νέων τεχνικών	93.075,00	0,00%	0,00
	ΣΥΝΟΛΑ	1.398.426,73	43,12%	603.004,73

Πίνακας προόδου οικονομικού αντικειμένου (ποσοστό απορρόφησης με βάση τις πληρωμές μέχρι τις 31/03/05)

Πηγή : Ίδια επεξεργασία

Το Μέτρο ενεργοποιήθηκε με την έναρξη της πρώτης προκήρυξης του Τοπικού Προγράμματος στις 19 Ιουνίου 2003, για την υποβολή προτάσεων επενδυτικών σχεδίων στις δράσεις του Μέτρου. Η πορεία υλοποίησης του Μέτρου είναι η ακόλουθη:

- ♣ Στα πλαίσια της 1^{ης} και 2^{ης} προκήρυξης υποβλήθηκαν συνολικά 29 προτάσεις επενδυτικών σχεδίων (1.2.1 / 10 σχέδια, 1.2.2 / 15 σχέδια και 1.2.3 / 4 σχέδια), ενώ κατά την 4^η προκήρυξη υποβλήθηκαν 18 επιπλέον προτάσεις επενδυτικών σχεδίων (1.2.1 / 10 σχέδια και 1.2.2 / 6 σχέδια και 1.2.3 / 2 σχέδια). Οι 47 αυτές προτάσεις αποτελούν το 57,3% του συνολικού αριθμού προτάσεων που υποβλήθηκαν.
- ♣ Από τις 47 επενδυτικές προτάσεις που κατατέθηκαν, οι 19 εγκρίθηκαν και 17 βρίσκονται στο στάδιο της υλοποίησης. Η Δημόσια Δαπάνη των σχεδίων αυτών ανέρχεται σε συνολικό ποσό 1.398.426,73 Ευρώ που αντιστοιχεί σε ποσοστό 45,2% της συνολικής Δημόσιας Δαπάνης του Μέτρου 1.2 (3.097.150,00 Ευρώ).
- ♣ Με βάση το σύνολο των πληρωμών έως 31/03/2005 (603.004,73 Ευρώ) η απορροφητικότητα της κατηγορίας πράξεων «Παρεμβάσεις αγροτικού τουρισμού ολοκλ/μένης προσέγγισης» ανέρχεται στο 43,1%.
- ♣ Από τα 17 επενδυτικά σχέδια που υλοποιούνται στο πλαίσιο του Μέτρου 1.2, 7 προτάσεις αφορούν τη κατηγορία πράξεων 1.2.1: «Παρεμβάσεις αγροτικού τουρισμού ολοκληρωμένης προσέγγισης». Η Δημόσια Δαπάνη των σχεδίων αυτών ανέρχεται σε συνολικό ποσό 919.003,28 Ευρώ που αντιστοιχεί σε ποσοστό 29,7% της συνολικής Δημόσιας Δαπάνης του Μέτρου 1.2. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη δημιουργία ή τη βελτίωση υποδομών διανυκτέρευσης και εστίασης (ποσοστό 54,8% επί του συνόλου της ΔΔ των ενταγμένων έργων του Μέτρου). Η απορρόφηση της κατηγορίας πράξεων 1.2.1 ανέρχεται στο 47,51%.
- ♣ Έχουν ολοκληρωθεί 3 έργα (Βελτίωση Υφιστάμενης Υποδομής Εστίασης, Γραφείο Εναλλακτικού Τουρισμού-Κέντρο Οργάνωσης / Πληροφόρησης Αγροτικού Τουρισμού και Εκσυγχρονισμός υφισταμένου εργαστηρίου παρασκευής παραδοσιακών ζυμαρικών).
- ♣ Όσον αφορά τη Δράση 1.2.2: «Μικρές επιχειρήσεις του αγροτικού και των λοιπών τομέων της οικονομίας», υποβλήθηκαν συνολικά 21 προτάσεις (1^η & 2^η προκήρυξη 15

σχέδια και 4^η προκήρυξη 6 σχέδια) και βρίσκονται στο στάδιο της υλοποίησης 6. Η Δημόσια Δαπάνη των σχεδίων αυτών ανέρχεται σε συνολικό ποσό 386.348,45 Ευρώ που αντιστοιχεί σε ποσοστό 12,5% της συνολικής Δημόσιας Δαπάνης του Μέτρου 1.2. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη δημιουργία ή τη βελτίωση βιοτεχνικών μονάδων (ποσοστό 65,9% επί του συνόλου της ΔΔ των ενταγμένων έργων του Μέτρου).

- ♣ Με βάση το σύνολο των πληρωμών έως 31/03/2005 (224.631,09 Ευρώ) η απορροφητικότητα της κατηγορίας πράξεων «Μικρές επιχειρήσεις του αγροτικού και των λοιπών τομέων της οικονομίας» ανέρχεται στο 58,1%.
- ♣ Έχουν ολοκληρωθεί 2 έργα (Αρτοποιείο Διασέλων, Εκσυγχρονισμός υφισταμένου εργαστηρίου παρασκευής παραδοσιακών ζυμαρικών).

Στο πλαίσιο της Δράσης 1.2.3: «Επενδύσεις που ενισχύουν τη συλλογική, τομεακή και διατομεακή δράση με τη χρήση σύγχρονης τεχνολογίας, τεχνογνωσίας και νέων τεχνικών» υποβλήθηκαν συνολικά 6 προτάσεις οι οποίες έως σήμερα δεν έχουν προβεί στη φάση της υλοποίησης. Η Δημόσια Δαπάνη των σχεδίων αυτών ανέρχεται σε συνολικό ποσό 93.075,00 Ευρώ που αντιστοιχεί σε ποσοστό 3,0% της συνολικής Δημόσιας Δαπάνης του Μέτρου 1.2.

Αποτελέσματα Και Επιπτώσεις

Στους Πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται οι δείκτες αποτελεσμάτων και επιπτώσεων του Μέτρου 1.2. και η επίτευξη τους μέχρι 31.03.2005.

Δείκτες αποτελεσμάτων	Πραγματοποίηση έως 31/03/2005	ΣΤΟΧΟΣ 2008	Ποσοστό επίτευξης (%)
Γυναικείες δικαιούχοι επενδυτικών σχεδίων	4	16	25,00%
Νέοι (<40 ετών) δικαιούχοι επενδυτικών σχεδίων	4	22	18,18%
Μεταβολή (%) διανυκτερεύσεων (αύξηση ή μείωση)	0	200%	0,00%
Μεταβολή (%) αριθμού επισκεπτών που οφείλονται στη δημιουργία μονάδων εναλλακτικών και ειδικών μορφών τουρισμού	0	200%	
Μεταβολή τουριστικής περιόδου (π.χ. ημέρες επιμηκύνσης)	0	90	0,00%
Θέσεις εργασίας που δημιουργούνται κατά την διάρκεια υλοποίησης του έργου (σε ισοδύναμα ανθρωποέτη)	112,5	112	100,45%
Δείκτες επιπτώσεων	Πραγματοποίηση έως 31/03/2005	ΣΤΟΧΟΣ 2008	Ποσοστό επίτευξης (%)
Νέες μόνιμες θέσεις εργασίας	0	54	0,00%
Νέες εποχικές θέσεις εργασίας	0	36	0,00%
Διατήρηση θέσεων εργασίας	33	50	66,00%

Πηγή : Έκθεση αξιολόγησης του τοπικού προγράμματος LEADER+ της ΑΝΟΑ Α.Ε

Ο πρώτος δείκτης αποτελέσματος του Μέτρου παρουσιάζει ποσοστό επίτευξης 25,00%, αποκλίνοντας σημαντικά από τον προγραμματικό στόχο του 2008. Ακόμα μεγαλύτερη απόκλιση παρατηρείται στο δεύτερο δείκτη αποτελέσματος του Μέτρου, «Νέοι (<40 ετών) δικαιούχοι επενδυτικών σχεδίων» που ανέρχεται σε ποσοστό 18,18%.

Επειδή τα επενδυτικά σχέδια στον αγροτουρισμό βρίσκονται στη φάση υλοποίησης δεν υπάρχουν μετρήσιμα μεγέθη σε αυτή της φάσης της αξιολόγησης για

τη μεταβολή (%) διανυκτερεύσεων, τη μεταβολή (%) του αριθμού επισκεπτών που οφείλονται στη δημιουργία μονάδων εναλλακτικών και ειδικών μορφών τουρισμού και τη μεταβολή της τουριστικής περιόδου (π.χ. ημέρες επιμήκυνσης).

Επιπλέον, η υλοποίηση του Μέτρου έχει συμβάλει στη δημιουργία 112,5 ανθρωποετών απασχόλησης κατά την διάρκεια υλοποίησης των έργων (100,45% επί της τιμής στόχου του 2008) καθώς και στη διατήρηση 33 θέσεων εργασίας (ποσοστό επίτευξης 66,00%).

ΜΕΤΡΟ 1.3: «ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ»

Το Μέτρο αποσκοπεί στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού των περιοχών παρέμβασης, στην εξασφάλιση της αναγκαίας τεχνικής υποστήριξης προς τους τοπικούς φορείς καθώς και στην προβολή των πλεονεκτημάτων των περιοχών παρέμβασης.

Παρότι η χρηματοδοτική βαρύτητα του Μέτρου είναι σχετικά περιορισμένη τόσο σε επίπεδο Άξονα Προτεραιότητας (5,2% επί της Δ.Δ. του Άξονα), όσο και στο σύνολο του Προγράμματος (5% επί της συνολικής Δ.Δ.), η ομαλή και έγκαιρη υλοποίηση του συμβάλλει σημαντικά στη συνολική εξέλιξη του Προγράμματος.

Πρόοδος Οικονομικού Αντικειμένου

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η επίτευξη των δεικτών πραγματοποίησης του Μέτρου 1.3, με βάση τα στοιχεία φυσικής υλοποίησης μέχρι 31.03.2005.

	ΔΡΑΣΕΙΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΠΡΟΟΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΕΩΣ 31/03/2005
1.3	Υποστηρικτικές Ενέργειες			
1.3.1	Αναβάθμιση δεξιοτήτων και εξειδίκευση του ανθρώπινου δυναμικού	64.000,00	0,00%	0,00
1.3.2	Επαγγελματική κατάρτιση οδηγών ποτάμιων δραστηριοτήτων	46.000,00	80,41%	36.990,00
1.3.3	Κατάρτιση παραγωγών και προσωπικού για την εισαγωγή και εφαρμογή συστημάτων διασφάλισης ποιότητας προϊόντων και υπηρεσιών	191.008,31	8,76%	16.726,77
	ΣΥΝΟΛΑ	301.008,31	17,85%	53.716,77

Πίνακας προόδου οικονομικού αντικειμένου (ποσοστό απορρόφησης με βάση τις πληρωμές μέχρι τις 31/03/05)

Πηγή : Ιδία επεξεργασία

Βάσει λοιπόν του προηγούμενου πίνακα το ποσοστό απορρόφησης του Μ 1.3. ανέρχεται στο 17,85 %.

Έως τη φάση της ενδιάμεσης αξιολόγησης του Τοπικού Προγράμματος δεν έχει υλοποιηθεί κανένα πρόγραμμα κατάρτισης - αναβάθμισης δεξιοτήτων και εξειδίκευσης του ανθρώπινου δυναμικού.

Η Παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης αναφέρεται στις μελέτες / εμπειρογνωμοσύνες. Από τις 3 μελέτες / εμπειρογνωμοσύνες που προβλέπονταν να γίνουν έχουν εκπονηθεί οι 2. Η δράση αυτή παρουσιάζει 80,41% απορροφητικότητα.

Τέλος, το ποσοστό απορρόφησης των Ενεργειών προώθησης – προβολής ανέρχεται στο 8,75 %.

Αποτελέσματα

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι δείκτες αποτελεσμάτων και επιπτώσεων του Μέτρου 1.3. και η επίτευξη τους μέχρι 31.03.2005.

Δείκτες αποτελεσμάτων	Πραγματοποίηση έως 31/03/2005	ΣΤΟΧΟΣ 2008	Ποσοστό επίτευξης (%)
Δράσεις που υποστηρίχθηκαν από τις μελέτες / εμπειρογναμοσύνες του προγράμματος	32	32	100,00%
Αριθμός συμμετεχόντων σε εκδηλώσεις	350	1.000	35,00%
Ποσοστό (%) δημοτικών διαμερισμάτων, στα οποία πραγματοποιήθηκαν ενημερωτικές εκδηλώσεις προς το σύνολο των ΔΔ της περιοχής παρέμβασης	9%	10%	90,00%
Τομείς που αναδείχθηκαν μέσω των ενεργειών προβολής - προώθησης	0	6	0,00%
Περιοχές που αναδείχθηκαν μέσω των ενεργειών προβολής - προώθησης	0	10	0,00%
Θέσεις εργασίας που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια υλοποίησης (σε ισοδύναμα ανθρωποέτη)	1,33	4,82	27,59%

Πηγή : Έκθεση αξιολόγησης του τοπικού προγράμματος LEADER+ της ΑΝΟΑ Α.Ε

Ο πρώτος δείκτης αποτελέσματος του Μέτρου για τις δράσεις που υποστηρίχθηκαν από τις μελέτες / εμπειρογναμοσύνες του προγράμματος έχει επιτύχει τον προγραμματικό στόχο του 2008.

Ο δεύτερος δείκτης αποτελέσματος του Μέτρου για τον αριθμό συμμετεχόντων σε εκδηλώσεις έχει επιτύχει τον προγραμματικό στόχο του 2008 κατά 35%.

Ο τρίτος δείκτης αποτελέσματος του Μέτρου για το ποσοστό των δημοτικών διαμερισμάτων, στα οποία πραγματοποιήθηκαν ενημερωτικές εκδηλώσεις προς το σύνολο των ΔΔ της περιοχής παρέμβασης, εμφανίζει ποσοστό επίτευξης της τάξεως του 90%.

Οι υπόλοιποι δείκτες αποτελέσματος του Μέτρου παρουσιάζουν μηδενικό ποσοστό φυσικής υλοποίησης.

Η υλοποίηση του Μέτρου συμβάλλει στη δημιουργία 1,33 ανθρωποετών απασχόλησης (27,59% επί της τιμής στόχου του 2008).

ΜΕΤΡΟ 1.4: «ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ – ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΦΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ»

Στο Μέτρο εντάσσονται παρεμβάσεις που αφορούν την ανάδειξη του φυσικού και οικιστικού περιβάλλοντος, την αξιοποίηση των πολιτιστικών πόρων των περιοχών παρέμβασης και την προστασία του περιβάλλοντος, ιδιαίτερα σε περιβαλλοντικά ευαίσθητες περιοχές.

Η χρηματοδοτική βαρύτητα του Μέτρου ανέρχεται σε ποσοστό 19,4% επί της Δημόσιας Δαπάνης του Άξονα Προτεραιότητας και καλύπτει το 18,7% της συνολικής Δημόσιας Δαπάνης του Προγράμματος. Συνεπώς, η πορεία υλοποίησης του Μέτρου έχει άμεσο αντίκτυπο στην εξέλιξη του Προγράμματος.

Πρόδος Οικονομικού Αντικειμένου

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η πρόδος του οικονομικού αντικειμένου, δηλαδή το ποσοστό απορρόφησης του Μέτρου 1.4. με βάση τις πληρωμές μέχρι τις 31/03/05. Η συγκεκριμένη κατηγορία πράξεων δεν εμφανίζει απορροφητικότητα.

	ΔΡΑΣΕΙΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΠΡΟΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΕΩΣ 31/03/2005
1.4	Προστασία-ανάδειξη και αξιοποίηση φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς			
1.4.1	Προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος	349.694,27	0,00%	0,00
1.4.2	Αναβάθμιση του οικιστικού περιβάλλοντος και ανάδειξη της πυραυδοσιακής αρχιτεκτονικής κληρονομιάς του αγροτικού χώρου	185.921,79	0,00%	0,00
1.4.3	Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων και εκδηλώσεων ανάδειξης και διατήρησης της τοπικής κληρονομιάς	460.000,00	0,00%	0,00
	ΣΥΝΟΛΑ	995.616,06	0,00%	0,00

Πίνακας πρόδου οικονομικού αντικειμένου (ποσοστό απορρόφησης με βάση τις πληρωμές μέχρι τις 31/03/05)

Πηγή : Ιδία επεξεργασία

3.2.3.2 Άξονας Προτεραιότητας 2 : Στήριξη Συνεργασίας Μεταξύ Αγροτικών Περιοχών

Μέτρο 2.1: Συνεργασία μεταξύ αγροτικών περιοχών της Ελλάδας. Διατοπική – Διαπεριφερειακή συνεργασία.

Μέτρο 2.2: Συνεργασία μεταξύ περιοχών δύο ή περισσότερων κρατών Διακρατική συνεργασία.

Φυσική και οικονομική ολοκλήρωση

Ο πρώτος δείκτης εκροών του Μέτρου αφορά τον αριθμό σχεδίων διατοπικής – διαπεριφερειακής συνεργασίας που πρόκειται να συμμετάσχει η ΟΤΑ. Μέχρι σήμερα η ΟΤΑ έχει εκφράσει πρόθεση συνεργασίας σε 2 σχέδια διατοπικής συνεργασίας με τα ακόλουθα θέματα:

1. Οργάνωση, προβολή και προώθηση του ποιοτικού εναλλακτικού τουρισμού στις αγροτικές περιοχές (μαζί με άλλες 32 ΟΤΑ της χώρας).
2. Ανάδειξη της Πελοποννήσου με θέμα «Πελοπόννησος Rail»

Ο δεύτερος δείκτης εκροών του Μέτρου αφορά τον αριθμό σχεδίων διακρατικής συνεργασίας που πρόκειται να συμμετάσχει η ΟΤΑ. Μέχρι σήμερα η ΟΤΑ Ολυμπίας έχει συμμετοχή σε ένα σχέδιο διακρατικής συνεργασίας του προγράμματος: «TRANSINTERPRET II: Διεθνή Πρότυπα για τη διαχείριση ποιότητας της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς με ερμηνευτικά εργαλεία» στο πλαίσιο της Διακρατικής συνεργασίας της Πρωτοβουλίας LEADER+, σε συνεργασία με άλλες 13 ΟΤΑ. τεσσάρων συνολικά χωρών (Ελλάδα, Γερμανία, Ιταλία, Ελβετία).

Δείκτες εκροών	Πραγματοποίηση έως 31/03/2005	ΣΤΟΧΟΣ 2008	Ποσοστό επίτευξης (%)
Αριθμός σχεδίων διατοπικής – διαπεριφερειακής συνεργασίας	2	3	66,6%
Αριθμός σχεδίων διακρατικής συνεργασίας	1	2	50,0%

Πηγή : Έκθεση αξιολόγησης του τοπικού προγράμματος LEADER+ της ΑΝΟΑ Α.Ε

3.2.4 Αξιολόγηση των Μηχανισμών της ΟΤΔ: Παρακολούθηση, Διαχείριση και Έλεγχος των Παρεμβάσεων

3.2.4.1 Επάρκεια του συστήματος διαχείρισης για την εξασφάλιση της συμβατότητας με τις Κοινοτικές Πολιτικές

Η ΟΤΔ μεριμνά για τη διασφάλιση της τήρησης των Κοινοτικών Πολιτικών για κάθε πράξη ξεχωριστά, τόσο κατά τη διαδικασία αξιολόγησής της, όσο και κατά την υλοποίηση, σύμφωνα με τα εγκεκριμένα κριτήρια επιλογής πράξεων.

Ως εκ τούτου, η ΟΤΔ, δηλώνει πλήρως ενημερωμένη ως προς το περιεχόμενο και τις απαιτήσεις των Νέων Κανονισμών των Διαρθρωτικών Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ως προς τις βασικές κατευθύνσεις των τομεακών πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (προώθηση της απασχόλησης, ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας, προώθηση της ισότητας των ευκαιριών και των φύλων, προστασία του περιβάλλοντος κλπ).

Αποτελεί, συνεπώς, κοινό τόπο ότι η συμβατότητα με τις Κοινοτικές πολιτικές συμπεριλαμβάνεται ως κριτήριο επιλογής πράξεων, (και σαν κριτήριο προενταξιακού ελέγχου αλλά και επιτόπιων ελέγχων) σε όλα τα Μέτρα του Τ.Π. Κ.Π. LEADER+.

3.2.4.2 Επάρκεια και αποτελεσματικότητα του συστήματος διαχείρισης και παρακολούθησης των παρεμβάσεων

Στην ενότητα αυτή γίνεται μία συνολική αποτίμηση της επάρκειας και αποτελεσματικότητας των μηχανισμών παρακολούθησης του Προγράμματος.

Αποκλίσεις κατά την υλοποίηση του Τ.Π. Κ.Π. LEADER+

Σύμφωνα με την έως τώρα πορεία υλοποίησης του Τοπικού Προγράμματος και σύμφωνα πάντα με την ΟΤΔ βασικό πρόβλημα του Προγράμματος ήταν το μικρό επενδυτικό ενδιαφέρον που παρουσιάστηκε στις 2 προκηρύξεις για σχέδια του Μέτρου 1.2. Αιτίες είναι το μεγάλο ποσοστό επικάλυψης με τα ΟΠΑΑΧ (ένα του ΕΠΑΑΥ και ένα ΠΕΠ καθώς και το γεγονός ότι η Προκήρυξή τους προηγήθηκε της Προκήρυξης του LEADER+) σε συνδυασμό με την προβληματικότητα της περιοχής. Παρόλα αυτά με συνεχείς προκηρύξεις το Πρόγραμμα αναμένεται να συμβατοποιηθεί σε ποσοστό 91% μέχρι το τέλος του έτους.

Οι κυριότερες βελτιώσεις / τροποποιήσεις στο υφιστάμενο σύστημα υλοποίησης της Κ.Π. LEADER+ (εντός και εκτός του σήμερα ισχύοντος Εθνικού και Κοινοτικού θεσμικού και κανονιστικού πλαισίου – διαχωρίσατε ανάλογα) που θα έδιναν

σημαντική ώθηση στην διαδικασία υλοποίησης του και θα βοηθούσαν στην αποτελεσματική επίτευξη των στόχων του είναι:

- ♣ Η μη ύπαρξη διαφοροποίησης δράσεων της Κ.Π. LEADER+ και των ΟΠΑΑΧ,
- ♣ Η μείωση των απαιτούμενων δικαιολογητικών για Υποβολή Επενδυτικών Προτάσεων
- ♣ Ο περιορισμός των ελέγχων στο ουσιαστικό κομμάτι υλοποίησης και όχι η εμπλοκή και στον ρόλο άλλων Δημόσιων Φορέων

3.3 Ανάλυση ερωτηματολογίου

Σε απάντηση, 10 επιχειρήσεων (από 20 που είχαν επιλεγεί), στο ερωτηματολόγιο⁴⁷ το οποίο τους θέσαμε, αναλύουμε παρακάτω τις απαντήσεις τους.

* Πως πληροφορηθήκατε για το LEADER+ ;

Το 80% των ερωτηθέντων απάντησε από τα μελετητικά γραφεία ενώ το υπόλοιπο 20% από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Αυτό μας δείχνει ότι οι ενέργειες της ΟΤΔ για την προβολή του προγράμματος δεν ήταν αρκετά αποτελεσματικές.

* Είχατε συμμετάσχει σε LEADER+ προηγούμενης περιόδου;

Στην ερώτηση αυτή μόνο το 10% απάντησε θετικά το οποίο δείχνει το χαμηλό ποσοστό συμμετοχής στα προγράμματα LEADER προηγούμενων περιόδων.

* Θα συμμετάσχετε ξανά σε κάποιο από τα προγράμματα της επόμενης περιόδου;

Το 40% των ερωτηθέντων απάντησε θετικά στο ερώτημα αυτό ενώ το 60% ότι ίσως θα ξανασυμμετάσχει σε κάποιο από τα προγράμματα της επόμενης περιόδου. Οι απαντήσεις δείχνουν το ενεργό ενδιαφέρον των πολιτών της τοπικής κοινωνίας του Ν. Ηλείας για την ανάπτυξη του τόπου τους.

* Το ποσοστό της Κοινοτικής Συμμετοχής, θεωρείται πως είναι ικανό για να προσελκύσει νέους επενδυτές ; Αιτιολογήστε την απάντησή σας.

Το 100% των ερωτηθέντων απάντησε θετικά. Το ποσοστό της κοινοτικής συμμετοχής είναι ικανό να προσελκύσει νέους επενδυτές αφού δίνει ένα σημαντικό ποσοστό από το απαιτούμενο κεφαλαίο για την υλοποίηση των έργων.

* Συναντήσατε προβλήματα με τις πληρωμές σας από την Ο.Τ.Δ. (ΑΝ.ΟΛ.) ; Και αν Ναι ποια;

Κανένα πρόβλημα δεν αντιμετωπίστηκε όσον αφορά τις πληρωμές των δικαιούχων από την ΟΤΔ, αφού το 100% των ερωτηθέντων απάντησε αρνητικά στην ερώτηση αυτή. Αυτό δείχνει την καλή οργάνωση της ΟΤΔ ώστε να ανταποκριθεί ορθά στους σκοπούς για τους οποίους συντάχθηκε.

* Για την έγκριση του έργου με το συμμετέχετε στο Leader+ , ποιος έφτιαξε τον φάκελο του έργου;

Το 90% των ερωτηθέντων απάντησε ότι ο φάκελος του έργου με το συμμετέχουν στο πρόγραμμα συντάχθηκε από μελετητικό γραφείο, ενώ μόλις το 10% απάντησε ότι τον σύνταξε ο ίδιος. Αυτό σημαίνει αφενός ότι το μορφωτικό επίπεδο των κατοίκων δεν

⁴⁷ Βλ. παράρτημα

είναι αρκετά υψηλό και αφετέρου ότι επιθυμούν την συμβολή ειδικών ώστε να μειώσουν τον κίνδυνο απόρριψης των προτάσεων τους.

* Πιστεύετε ότι το Leader+ συμβάλει πραγματικά στην τοπική ανάπτυξη; Αιτιολογήστε.

Το 100% των ερωτηθέντων απάντησε θετικά. Η κοινοτική πρωτοβουλία LEADER+ επιτρέπει σε ήδη υπάρχουσες επιχειρήσεις να αναπτυχθούν και να αυξήσουν την δυναμικότητά τους παράλληλα όμως δίνει κίνητρο σε νέους επενδυτές να πραγματοποιήσουν επενδύσεις στον τόπο μας αφού καλύπτει ένα σημαντικό ποσοστό του αρχικού κεφαλαίου.

* Κατά την άποψή σας, ποια είναι τα σημαντικότερα θετικά στοιχεία της περιοχής σας που πρέπει να αξιοποιηθούν στην προώθηση και τη δημιουργία νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων;

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων απάντησε ότι ο Ν. Ηλείας διαθέτει ένα εξαιρετικό φυσικό περιβάλλον πλούσια πολιτιστική παράδοση και κληρονομιά, στοιχεία σημαντικά, τα οποία μπορούν να αξιοποιηθούν στην προώθηση και δημιουργία νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

* Ποια από τα παρακάτω θεωρείτε ότι είναι σημαντικά για το ξεκίνημα μιας επιχείρησης στην περιοχή σας;

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων απάντησε ότι η δυνατότητα πρόσβασης (δρόμοι, χερσαίες συγκοινωνίες κ.λ.π.), η προώθηση της τοπικής εικόνας για προσέλκυση επενδύσεων και η διευκόλυνση με την γραφειοκρατία είναι στοιχεία σημαντικά για το ξεκίνημα μιας επιχείρησης στον Ν. Ηλείας.

* Υπάρχει ανταγωνισμός στην παραγωγή του προϊόντος (ή υπηρεσίας) που παράγετε σε επίπεδο νομού;

Το 100% των ερωτηθέντων απάντησε θετικά. Ο ανταγωνισμός στην παραγωγή ενός προϊόντος είναι ένα θετικό στοιχείο από την πλευρά του καταναλωτή διότι μπορεί να επιλέξει συμφωνά με το τι τον συμφέρει καλύτερα.

* Πως θα αξιολογούσατε τη δυνατότητα πρόσβασης στην περιοχή σας;

Το 20% των ερωτηθέντων απάντησε ότι η δυνατότητα πρόσβασης είναι χαμηλή, άλλο ένα 20% απάντησε ότι είναι χαμηλή προς μέση, το 40% απάντησε μέση δυνατότητα αίνο το υπόλοιπο 20% απάντησε μέση προς υψηλή. Αυτό σημαίνει ότι η δυνατότητα πρόσβασης (οδικά δίκτυα και συγκοινωνίες) στις ιδιαίτερα ορεινές περιοχές είναι χαμηλή δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των πολιτών.

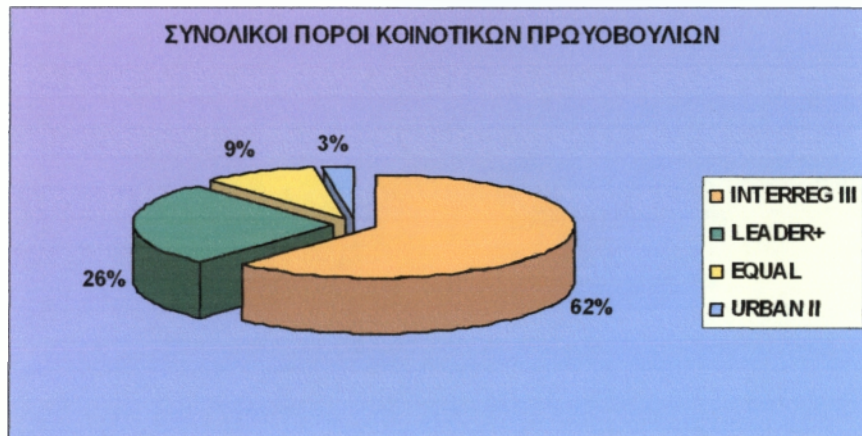
* Ποια κατά την γνώμη σας θα πρέπει να είναι τα κυριότερα χαρακτηριστικά ενός νέου επιχειρηματία;

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων απάντησε πως Μια καλή ιδέα (ή μια καινοτομία), μεγάλο ίδιο αρχικό κεφαλαίο – οικονομική επιφάνεια και πολύ καλή γνώση της δουλειάς που θα κάνει είναι στοιχεία που πρέπει να έχει ένας νέος επιχειρηματίας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΕΠΙΛΟΓΟΣ

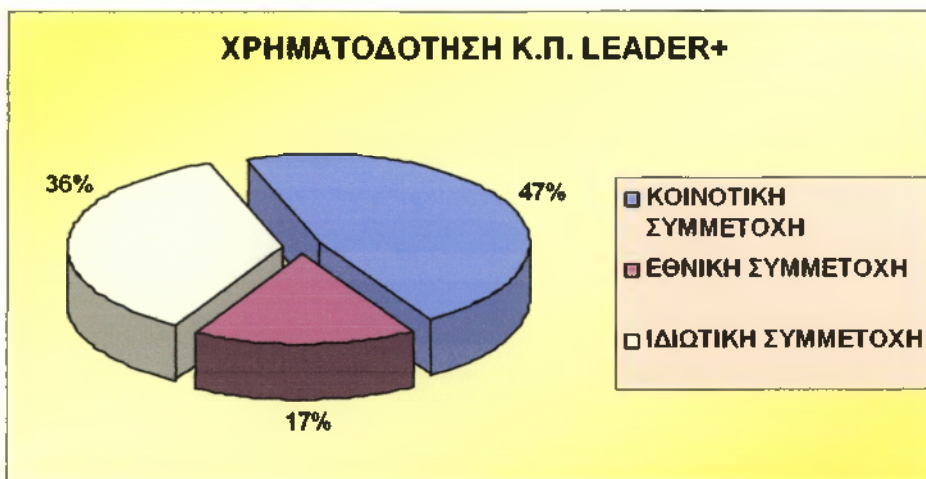
Στη χώρα μας το συνολικό ποσό που μοιράζονται οι κοινοτικές πρωτοβουλίες είναι 1.487 εκ. € περίπου όπου η Κ.Π. Leader+, όπως φαίνεται και στο παρακάτω γράφημα, κατέχει την δεύτερη θέση στον όγκο των χρηματοδοτήσεων με ποσοστό 26% .

ΠΟΡΟΙ ΠΟΥ ΚΑΤΑΝΕΜΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ

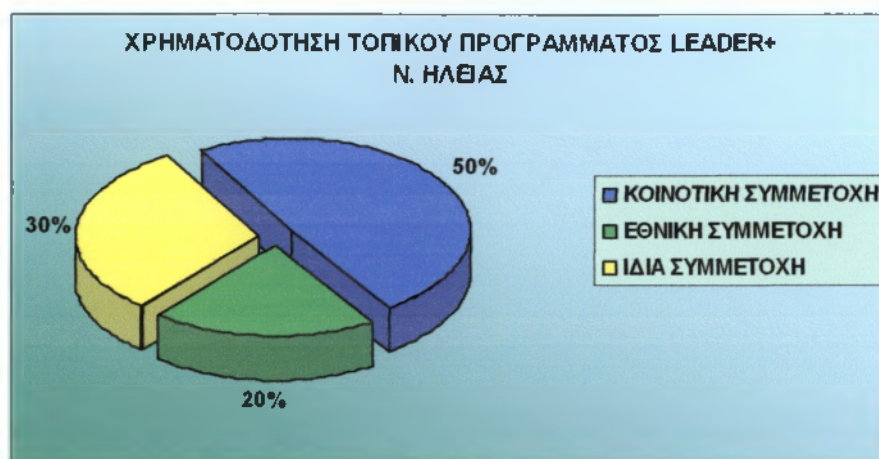
Πηγή : Ιδία Επεξεργασία.

Το συνολικό κόστος της κοινοτικής πρωτοβουλίας LEADER+ είναι: 392.614.443 € όπου όπως φαίνεται και από το παρακάτω γράφημα, η δημόσια δαπάνη αποτελεί το 64% της συνολικής χρηματοδότησης (κοινοτική συμμετοχή 47% + εθνική συμμετοχή 17%) ενώ η ιδιωτική συμμετοχή ανέρχεται στο 36 % της συνολικής χρηματοδότησης.

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία.

Για τον Ν. Ηλείας το συνολικό κόστος της κοινοτικής πρωτοβουλίας LEADER+ είναι: 8.631.890,82 € και αποτελεί το 2,21% του εθνικού συνολικού κόστους του προγράμματος. Όπως φαίνεται και στο παρακάτω γράφημα η δημόσια δαπάνη (κοινοτική συμμετοχή 50% + εθνική συμμετοχή 20%) ανέρχεται στο 70% του συνολικού κόστους του τοπικού προγράμματος της κοινοτικής πρωτοβουλίας LEADER+, ενώ η ιδιωτική συμμετοχή ανέρχεται στο 30%.

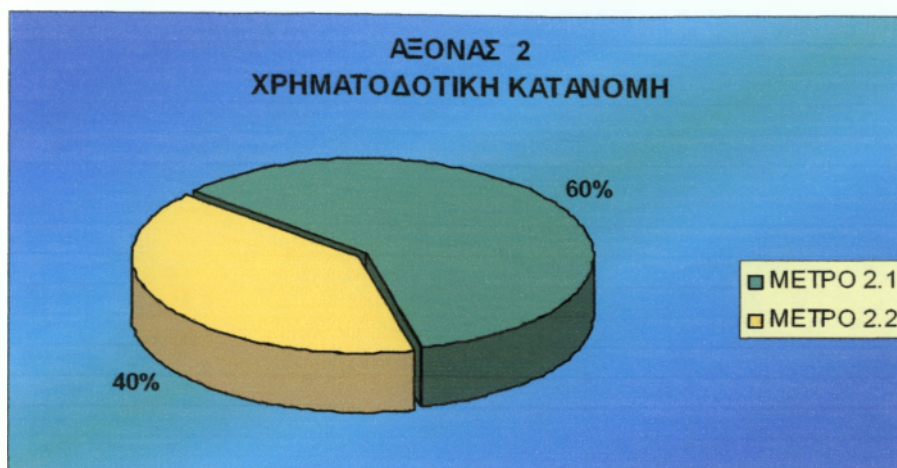

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία.

Το τοπικό πρόγραμμα LEADER+ του Ν. Ηλείας αποτελείται μόνο τους 2 πρώτους άξονες του προγράμματος της κοινοτικής πρωτοβουλίας LEADER+. **Άξονας 1 : Ολοκληρωμένες & πιλοτικού χαρακτήρα στρατηγικές αγροτικής ανάπτυξης και** **Άξονας 2 : Στήριξη συνεργασίας μεταξύ αγροτικών περιοχών.** Όπως δείχνουν τα δυο επόμενα γραφήματα για τον άξονα 1 (Σ.Κ. 8.381.890,82 €) το μέτρο 1.2 διαθέτει το μεγαλύτερο ποσοστό χρηματοδότησης (64%) και ακολουθούν τα μέτρα 1.4, 1.1, 1.3 με ποσοστό χρηματοδότησης 17%, 15% και 4% αντίστοιχα. Για τον άξονα 2 (Σ.Κ. 250.000,00 €) το μέτρο 2.1 χρηματοδοτείται με ποσοστό 60% επί της συνολικής χρηματοδοτικής κατανομής του άξονα ενώ το μέτρο 2.2 χρηματοδοτείται με ποσοστό 40% .

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία.

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία.

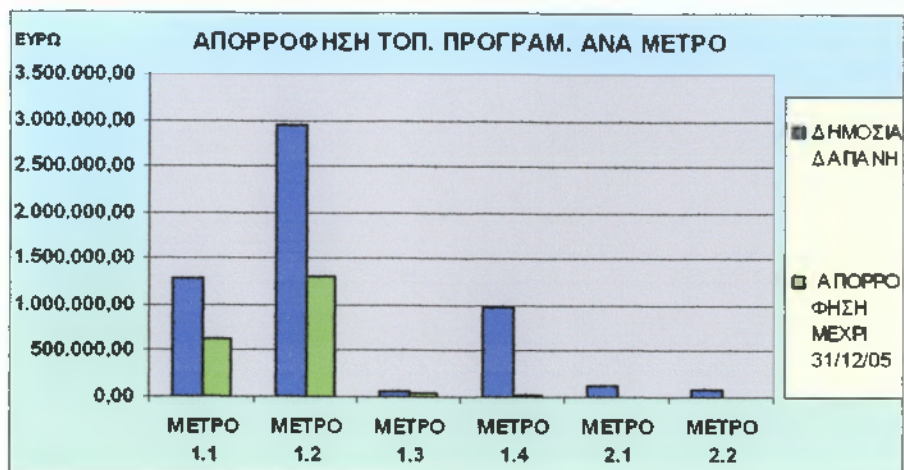
Σε γενικές γραμμές, από την υλοποίηση του τοπικού προγράμματος της ΑΝ.ΟΛ. Α.Ε. φαίνεται ότι η ΟΤΔ έχει αναπτύξει αξιόλογη προσπάθεια ώστε το πρόγραμμα να ανταποκριθεί στους στόχους του. Όπως φαίνεται και στον παρακάτω πίνακα το ποσοστό των νομικών δεσμεύσεων επί της συνολικής δαπάνης είναι αρκετά ικανοποιητικό με 90,78% για τον άξονα 1 και 100% για τον άξονα 2. Το ποσοστό όμως της απορρόφησης επί των νομικών δεσμεύσεων δεν είναι εξίσου ικανοποιητικό. Για τον άξονα 1 έχουμε απορρόφηση 37,77% ενώ ο άξονας 2 μέχρι στιγμής δεν έχει σημειώσει καμιά απορρόφηση.

ΑΞΟΝΑΣ	ΣΥΝ. ΚΟΣΤΟΣ ΑΞΟΝΑ	ΣΥΝ. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΝΟΜΙΚΕΣ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ	ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ	% ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΝ. ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	% ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΕΠΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΔΕΣΜΕΥΣΕΩΝ
ΑΞΟΝΑΣ 1	8.381.890,82	5.800.000,00	5.265.522,97	1.988.567,97	90,78%	37,77%
ΑΞΟΝΑΣ 2	250.000,00	200.000,00	200.000,00	0,00	100,00%	0,00%
ΣΥΝΟΛΟ	8.631.890,82	6.000.000,00	5.465.522,97	1.988.567,97	91,09%	36,38%

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

Τον μεγαλύτερο όγκο σε έργα κατέχει το μέτρο 1.2 «Ενισχύσεις σε επενδύσεις - Στήριξη στην επιχειρηματικότητα». Συνολικά στο μέτρο αυτό -το οποίο παίζει σημαντικό ρόλο για την επιτυχία του προγράμματος - υλοποιούνται 30 έργα. Στο παρακάτω γράφημα φαίνονται οι απορροφήσεις της δημοσίας δαπάνης ανά μέτρο. Ξεχωρίζει το μέτρο 1.3 με ποσοστό απορρόφησης 94,83% δεύτερο σε ποσοστό απορρόφησης έρχεται το μέτρο 1.1 με 49,81% ενώ το μέτρο 1.2 κατέχει την τρίτη θέση με ποσοστό απορρόφησης 43,84%. Την μικρότερη απορρόφηση σημείωσε το μέτρο 1.4 με μόλις 1,80%. Τα μετρά 2.1 και 2.2 που αφορούν τον άξονα 2 δεν έχουν σημειώσει καμιά απορρόφηση.

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

Από της 31/03/05 που έγινε η ενδιάμεση αξιολόγηση μέχρι της 31/12/05 που είναι η ημερομηνία μέχρι την οποία αφορούν τα έργα που υλοποιούνται στο τοπικό πρόγραμμα LEADER+ έχουν σημειωθεί σημαντικές μεταβολές⁴⁸ (στο τέλος του συγκεκριμένου συμπεράσματος υπάρχουν δυο πίνακες που εμφανίζουν τις μεταβολές αυτές). Αυτές είναι :

1. Η συνολική δημόσια δαπάνη των ενταγμένων έργων αυξήθηκε κατά 31,73% .

Αυτό σημαίνει ότι αυξήθηκε ο αριθμός των ενταγμένων⁴⁹ έργων (στο μέτρο 1.2 από 17 ενταγμένα έργα την 31/03/05 σε 30 ενταγμένα έργα την 31/12/05)

2. Κατά παρατήρησή μας στα μέτρα 1.3 και 1.4 η δημόσια δαπάνη μειώθηκε κατά -80,37% και -2,39% αντίστοιχα.

Από την παρατήρηση αυτή εικάζεται ότι η δημόσια δαπάνη των συγκεκριμένων μέτρων μειώθηκε κατά τα ποσοστά αυτά λόγω της τήρησης του κανόνα v+2.

3. Ιδιαίτερα αισιόδοξη φαίνεται η αύξηση της απορρόφησης την 31/12/05 κατά 72,24% όπου όπως φαίνεται και από τους παρακάτω πίνακες ιδιαίτερη μεταβολή σημειώθηκε στο μέτρο 1.2 (114,38%)

⁴⁸ Οι απόψεις που εκφράζονται για τις μεταβολές αυτές είναι προσωπικές και δεν εκφράζουν την γνώμη της ΟΤΔ. Λόγω του υπερβολικού φόρτου εργασίας καμιά διευκρίνιση δεν ήταν δυνατό να δοθεί από τους υπευθύνους της ΟΤΔ ώστε να απαιτηθούν κάποια ερωτήματά μας.

⁴⁹ Βλ. παράρτημα «πίνακας προόδου οικονομικού αντικειμένου (ποσοστό απορρόφησης με βάση τις πληρωμές μέχρι 31/03/05)» και «πίνακας έργων του τοπικού προγράμματος LEADER+ (μέχρι 31/12/05)

ΠΙΝΑΚΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ
(από την 31/03/05 έως την 31/12/05)

ΜΕΤΡΟ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (Ενομόρφηση αξιολόγηση 31/03/05)	ΠΡΟΣΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΕΩΣ 31/03/2005	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ ΕΡΓΩΝ ΕΩΣ 31/12/05	ΠΡΟΣΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΕΩΣ 31/12/05
ΜΕΤΡΟ 1.1	1.278.091,69	43,70%	508.281,43	1.285.591,69	49,81%	640.381,50
ΜΕΤΡΟ 1.2	1.398.426,73	43,12%	603.004,73	2.949.024,99	43,84%	1.292.712,25
ΜΕΤΡΟ 1.3	301.008,31	17,85%	53.716,77	59.098,31	94,83%	56.045,08
ΜΕΤΡΟ 1.4	995.616,06	0,00%	0,00	971.807,98	1,80%	17.488,22
ΜΕΤΡΟ 2.1	119.840,00	0,00%	0,00	119.840,00	0,00%	0,00
ΜΕΤΡΟ 2.2	56.160,00	0,00%	0,00	80.160,00	0,00%	0,00
ΣΥΝΟΛΟ	4.149.142,79	28,08%	1.165.002,93	5.465.522,97	36,71%	2.006.627,05

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

ΜΕΤΡΟ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ ΤΗΝ 31/12/05	% ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΤΗΝ 31/12/05	% ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ
ΜΕΤΡΟ 1.1	7.500,00	0,59%	132.100,07	25,99%
ΜΕΤΡΟ 1.2	1.550.598,26	110,88%	689.707,52	114,38%
ΜΕΤΡΟ 1.3	-241.910,00	-80,37%	2.328,31	4,33%
ΜΕΤΡΟ 1.4	-23.808,08	-2,39%	17.488,22	
ΜΕΤΡΟ 2.1	0,00	0,00%	0,00	
ΜΕΤΡΟ 2.2	24.000,00	42,74%	0,00	
ΣΥΝΟΛΟ	1.316.380,18	31,73%	841.624,12	72,24%

Πηγή : Ιδία Επεξεργασία

Από το ερωτηματολόγιο που συντάχθηκε ώστε η έρευνά μας να γίνει πιο αντικειμενική αφού απευθύνεται στις επιχειρήσεις που συμμετέχουν στο τοπικό πρόγραμμα του LEADER+, δηλαδή τους άμεσα επωφελομένους του προγράμματος δίνει μια ιδιαίτερη στάση απέναντι στο πρόγραμμα.

Ο Ν. Ηλείας, ένας νομός πλούσιος σε φυσικές ομορφιές, πολιτιστική παράδοση και κληρονομιά όπου σε συνδυασμό με καινοτόμες ιδέες και δυνατότητα χρηματοδότησης, μπορεί να οδεύσει σε μια αειφόρο ανάπτυξη των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών. Το πρόγραμμα LEADER+ επιτρέπει στις ήδη υπάρχουσες επιχειρήσεις να αναπτυχθούν και να αυξήσουν την δυναμικότητά τους. Παράλληλα όμως δίνει κίνητρο σε νέους επενδυτές να πραγματοποιήσουν επενδύσεις στον τόπο μας, αφού καλύπτει σημαντικό ποσοστό του κεφαλαίου που χρειάζεται.

Ο τρόπος με τον οποίο προβλήθηκε το τοπικό πρόγραμμα μπορούμε να πούμε πως δεν ήταν αρκετά αποτελεσματικός. Το 80% των ερωτηθέντων στην ερώτηση «πως πληροφορηθήκατε για το Leader+» απάντησε από μελετητικά γραφεία ενώ το υπόλοιπο 20% από τον τοπικό τύπο και τηλεόραση. Σημαντικό επίσης είναι το γεγονός ότι μόλις το 10% είχε συμμετάσχει σε προγράμματα LEADER προηγούμενης περιόδου.

Όσον αφορά τις πληρωμές από την ΟΤΔ το 100% των ερωτηθέντων απάντησε πως δεν αντιμετώπισαν κάποιο πρόβλημα.

Συμπερασματικά η ΟΤΔ έχει αναπτύξει σημαντική προσπάθεια για την καλή έκβαση του τοπικού προγράμματος LEADER+ έτσι ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι του. Η αύξηση της απορρόφησης κατά 72,24% μέσα σε εννέα μήνες⁵⁰ δίνει ένα αισιόδοξο μήνυμα ότι μέχρι το τέλος του 2008 θα ευοδωθούν οι στόχοι του και το πρόγραμμα θα έχει σημαντική απορρόφηση. Με την ανατολή του 2007 μια νέα προγραμματική περίοδος ξεκινά όπου γεμάτοι εμπειρία 17 ετών πρέπει να είμαστε ακόμα πιο έτοιμοι ώστε να ανταποκριθούμε στις απαιτήσεις της νέας περιόδου για την καλύτερη ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών αλλά και της Ελλάδας γενικότερα.

◇ ΤΕΛΟΣ ◇

---

⁵⁰ Από 31/03/05 έως 31/12/05

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Φ.Ε.Κ.

- 1) Το Ν.2860/2000 «Διαχείριση, Παρακολούθηση και έλεγχος του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 25ΙΑ/14-11-2000)

Σχετική βιβλιογραφία

- 1) Ελένη Ανδρικοπούλου «Οι περιφέρειες στην Ευρωπαϊκή Ένωση» 1995
- 2) Αθ. Δ. Παπαδασκαλόπουλος – Μαν. Σ. Χρηστοφάκης « Περιφερειακός Προγραμματισμός Αθήνα 2002
- 3) Φάκελος σημειώσεων του καθηγητή Δ. ΔΕΝΙΟΖΟΣ οικονομικού πανεπιστημίου Αθηνών «*ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ URBAN II*»
- 4) Υπ. Γεωργίας «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κοινοτικής Πρωτοβουλίας LEADER+ 2000-2006» τόμος Α' Αθήνα 2002
- 5) Υπ. Γεωργίας «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κοινοτικής Πρωτοβουλίας LEADER+ 2000-2006» τόμος Β' (Εκ των προτέρων αξιολόγηση) Αθήνα 2002
- 6) Υπ. Εσωτερικών Δημοσίας Διοίκησης & Αποκέντρωσης «Οδηγός εφαρμογής για την τοπική αυτοδιοίκηση των τοπικών επιχειρησιακών προγραμμάτων 200-2006»
- 7) Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος «Έκθεση για την πορεία εφαρμογής από την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων 2000-2006» Εκπόνηση Π.Ε.Τ.Α. Δεκέμβριος 2005

Διαδίκτυο

- 1) Στατιστικά στοιχεία από την Ε.Σ.Υ.Ε.(Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος) www.statistics.gr
- 2) Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος : www.kedke.gr
- 3) Αναπτυξιακή ολύμπιας Α.Ε. : www.anol.gr
- 4) www.hellaskps.gr
- 5) www.info-kps.gr
- 6) Κ.Π. LEADER+ : www.minagric.gr
- 7) Κ.Π. INTERREG III : www.interreg.gr
- 8) Κ.Π. URBAN II : www.urban.gr , www.minenv.gr
- 9) Κ.Π. EQUAL : www.labor-ministry.gr
- 10) Ευρωπαϊκή Ένωση : www.europa.eu.int
- 11) Ευρωπαϊκή Ένωση (Περιφερειακή Πολιτική) : www.inforegio.com
- 12) Πληροφόρηση-Επιμόρφωση-Τοπική Ανάπτυξη : www.ifo-peta.gr
- 13) Μονάδα Οργάνωσης Διαχείρισης : www.mou.gr

Υλικό από την Ο.Τ.Δ. Α.Ν.ΟΛ. Α.Ε.

- 1) Αναπτυξιακή ολύμπιας Α.Ε. «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κοινοτικής Πρωτοβουλίας LEADER+ Οδηγός εφαρμογής τοπικού προγράμματος» Μάρτιος 2004
- 2) Πίνακας κατανομής της χρηματοδότησης
- 3) Πίνακας έργων του τοπικού προγράμματος LEADER+ νομού Ηλείας
- 4) Κατάσταση μελών δικτύου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

A. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠ/ΣΗΣ : .....

ΕΔΡΑ : .....

ΤΗΛ. : .....

FAX : .....

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ : ..... Άτομα.

B. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιο το αντικείμενο της επιχείρησής σας;

.....

.....

.....

2. Στοιχεία του έργου με το οποίο συμμετέχετε στο Leader +

Άξονας (αριθμ.) : .....

Μέτρο (αριθμ.) : .....

Ονομασία Έργου : .....

Προϋπολογισμός Έργου   ± ..... €

Δημόσια Δαπάνη   ± ..... €

Ίδια συμμετοχή   ± ..... €

Τελικό ύψος δαπάνης του έργου : ..... € (Εάν ξεπέρασε τον προϋπ/σμο)

3. Πως πληροφορηθήκατε για το Leader + ;

α) ΜΜΕ

β) Ενημερωτικά φυλλάδια

γ) Internet

δ) Μελετητικά Γραφεία

ε) Άλλο (διευκρινίστε) .....

4. Είχατε συμμετάσχει σε Leader προηγούμενης περιόδου;

Ναι (Ποιο).....

Όχι

5. Θα συμμετάσχετε ξανά σε κάποιο από τα προγράμματα της επόμενης περιόδου;

- Όχι
- Ίσως
- Ναι

6. Το ποσοστό της Κοινοτικής Συμμετοχής, θεωρείται πως είναι ικανό για να προσελκύσει νέους επενδυτές ; Αιτιολογήστε την απάντησή σας.

- Ναι
- Όχι

Αιτιολογία : .....

.....

.....

.....

7. Συναντήσατε προβλήματα με τις πληρωμές σας από την Ο.Τ.Δ. (ΑΝ.ΟΛ.) ; Και αν Ναι ποια;

- Όχι
- Ναι

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

8. Για την έγκριση του έργου με το συμμετέχετε στο Leader+ , ποιος έφτιαξε τον φάκελο του έργου;

- Εσείς
- Μελετητικό γραφείο
- Ο.Τ.Δ. (ΑΝ.ΟΛ.)
- Άλλος (διευκρινίστε) .....

9. Πιστεύετε ότι το Leader+ συμβάλει πραγματικά στην τοπική ανάπτυξη; Αιτιολογήστε.

Ναι

Όχι

Αιτιολογία : .....

.....

.....

.....

.....

10. Ποια η Νομική μορφή της επιχείρησής σας;

- Προσωπική επιχείρηση
- Ο.Ε. ή Ε.Ε.
- Ε.Π.Ε.
- Α.Ε.
- Συνεταιρισμός
- Άλλο (διευκρινίστε) .....

11. Έχει η επιχείρησή σας κάποιο από τα συστήματα πιστοποίησης ή διασφάλισης της ποιότητας; (π.χ. σειρά ISO, HACCP, κ.λπ.)

- Ναι
- Όχι
- Βρισκόμαστε στη διαδικασία απόκτησης

12. Κατά την άποψή σας, ποια είναι τα σημαντικότερα θετικά στοιχεία της περιοχής σας που πρέπει να αξιοποιηθούν στην προώθηση και τη δημιουργία νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων; (Μπορείτε να έχετε περισσότερες από μια απαντήσεις)

- Φύση (τοπίο, φυσικοί πόροι, πρώτες ύλες)
- Ιστορία
- Αρχιτεκτονική
- Πολιτισμός, παράδοση και κληρονομιά (σε παραδοσιακές μεθόδους παραγωγής, σε προϊόντα, πρώτες ύλες κ.λ.π.)

- Φθηνό και ποιοτικό εργατικό δυναμικό
- Υπηρεσίες (καλές ευκαιρίες χρηματοδότησης, επιχειρησιακό κλίμα, λειτουργία θεσμών και φορέων που νοιάζονται για την επιχειρηματικότητα, κ.λ.π.)
- Υποδομές και εγκαταστάσεις που προσφέρονται για επιχειρηματική δραστηριότητα (καλή πρόσβαση, δημιουργία κέντρων σκι, αθλητικές εγκαταστάσεις κ.λ.π.)
- Άλλο (διευκρινίστε) .....

13. Ποια από τα παρακάτω θεωρείτε ότι είναι σημαντικά για το ξεκίνημα μιας επιχείρησης στην περιοχή σας; (Μπορείτε να έχετε περισσότερες από μια απαντήσεις)

- Δυνατότητα πρόσβασης (δρόμοι, χερσαίες συγκοινωνίες κ.λ.π.)
- Απόδοση επιχειρηματικών δικτύων (συνεργασίες επιχειρήσεων)
- Η προώθηση της τοπικής εικόνας για προσέλκυση επενδύσεων
- Φορείς κατάρτισης και ερευνάς
- Απόδοση τοπικής αυτοδιοίκησης
- Επιδοτούμενα κεφάλαια εκκίνησης
- Διευκόλυνση με την γραφειοκρατία
- Καθοδήγηση (επιχειρηματική και τεχνική)
- Άλλο (διευκρινίστε) .....

14. Υπάρχει ανταγωνισμός στην παραγωγή του προϊόντος (ή υπηρεσίας) που παράγετε σε επίπεδο νομού;

Ναι

Όχι

Μικρός

15. Ανάλογα με τον τόπο όπου γίνονται οι πωλήσεις του προϊόντος (ή υπηρεσίας) που παράγετε βαθμολογήστε από το 1 (μικρότερες πωλήσεις) έως το 3 (μεγαλύτερες πωλήσεις)

Τοποθεσία	Βαθμός
Στον Νομό σας (Τοπικό Επίπεδο)	
Στην Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδας (Περιφερειακό Επίπεδο)	
Εκτός περιφέρειας, στην Ελλάδα (Εθνικό Επίπεδο)	
Εκτός Ελλάδας (Διεθνές Επίπεδο)	

16. Πως θα αξιολογούσατε τη δυνατότητα πρόσβασης στην περιοχή σας;

- 2 Χαμηλή δυνατότητα πρόσβασης
- 1
- 0 Μέση δυνατότητα πρόσβασης
- 1
- 2 Υψηλή δυνατότητα πρόσβασης

17. Ποια κατά την γνώμη σας θα πρέπει να είναι τα κυριότερα χαρακτηριστικά ενός νέου επιχειρηματία; (Μπορείτε να έχετε περισσότερες από μια απαντήσεις)

- Μια καλή ιδέα (ή μια καινοτομία)
- Μεγάλο ίδιο αρχικό κεφαλαίο – οικονομική επιφάνεια
- Πολύ καλή γνώση της δουλειάς που θα κάνει
- Πολύ καλές γνωριμίες (πρόσβαση) στην αγορά
- Πολύ καλές γνωριμίες (πρόσβαση) στις τράπεζες
- Υποστήριξη από την οικογένεια του (εργασία, χρήματα, ψυχολογική στήριξη)
- Άλλο (διευκρινίστε).....

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΡΓΩΝ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ LEADER+

(μέχρι 31/12/05)

ΛΕΩΝΑΣ 1

ΜΕΤΡΟ 1.1

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΑΞΗΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΜΕΧΡΙ 31/12/05	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ
1.1.1 Στελέχωση και λειτουργία ΟΤΔ	1.230.900,00	1.230.900,00	592.439,05	48,13%
1.1.2 Ευαισθητοποίηση και ενημέρωση	7.891,69	7.891,69	7.891,69	100,00%
1.1.3 Αξιολόγηση Προγράμματος και επενδυτικών σχεδίων	22.000,00	22.000,00	16.000,00	72,73%
1.1.4 Εξοπλισμός και μηχανοργάνωση	31.000,00	24.800,00	24.050,76	96,98%
Σύνολο Μέτρου 1.1	1.291.791,69	1.285.591,69	640.381,50	49,81%

ΜΕΤΡΟ 1.2

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΑΞΗΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΜΕΧΡΙ 31/12/05	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ
1.2.1.1 (Ενοικιαζόμενα δωμάτια με εστιατόριο* στην Αρχαία Πίσσα-Ζαπάντης Κων/νος)	371.879,72	204.533,85	94.950,13	46,42%
1.2.1.1(Τουριστικές Επιπλωμένες Κατοικίες- Κατσίκας Θεόδωρος)	438.574,66	241.216,06	0,00	0,00%
1.2.1.1(ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ ΙΩΑΝΝΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ)	360.971,28	198.534,20	0,00	0,00%
1.2.1.1(ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ ΛΟΥΚΟΠΟΥΛΟΣ ΤΑΞΙΑΡΧΗΣ)	361.471,28	198.809,20	0,00	0,00%
1.2.1.2 (Βελτίωση Υφιστάμενης Υποδομής Εστίασης - Γεωργόπουλος Ιωάννης)	103.082,86	56.695,57	56.695,57	100,00%
1.2.1.3 (Επισκέψιμο αγρόκτημα- Δημήτρης Νικόλαος)	440.000,00	242.000,00	0,00	0,00%
1.2.1.4 (Επέκταση Περιβαλλοντικού Κατασκηνωτικού Κέντρου Ολυμπίας- Στουφή Αθηνά & ΣΙΑ ΟΕ)	433.614,84	238.488,16	238.139,59	99,85%

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΡΓΩΝ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ LEADER+

(μέχρι 31/12/05)

1.2.1.4 (Κέντρο εναλλακτικού τουρισμού -Κριτσέλης Α - Σεφερλής Δ.& σια οε)	237.816,60	130.799,13	73.527,15	56,21%
1.2.1.4 (Κατασκήνωση Η χώρα της Περιπέτειας- Ολυμπιακή Κατασκηνωτική ΕΠΕ)	65.160,00	35.838,00	12.100,00	33,76%
1.2.1.5 (Γραφείο Εναλλακτικού Τουρισμού Κέντρο Οργάνωσης Πληροφόρησης Αγροτικού Τουρισμού -Κριτσέλης-Σεφερλής & ΣΙΑ ΟΕ)	64.888,22	35.688,52	35.688,51	100,00%
1.2.1.7 (Βελτίωση & εκσυγχρονισμός υποδομών εστίασης στο Δ.Δ. Φολόης -Μαρκόπουλος Ιωάννης)	19.632,81	10.798,05	10.596,60	98,13%
Σύνολο υπομετρου 1.2.1	2.897.092,27	1.593.400,74	521.697,55	32,74%
1.2.2.1 (Εργαστήριο Καλλιπτικών Φριζας - Προβατά Μαρία)	265.469,80	146.008,39	107.947,72	73,93%
1.2.2.1 (ιδρυση παραδοσιακού ξυλουργείου- Γερασιμόπουλος Νικόλαος)	95.710,34	52.640,69	39.468,17	74,98%
1.2.2.3 (Τυποποίηση Ελαιολαδου - Κατσαντώνης Γ.&ΣΙΑ ΟΕ)	145.202,00	72.601,00	42.759,00	58,90%
1.2.2.3 (Ελαιόλαδο Κλαδέου- Αναστόπουλος Κωνσταντίνος)	429.740,00	214.870,00	168.250,00	78,30%
1.2.2.3 (Ελαιόλαδο Καλλιδόνας- Ζαφειράκης Αναστάσιος)	392.058,79	196.029,40	117.593,36	59,99%
1.2.2.3 (ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ ΧΡΗΣΤΟΣ Π.ΒΟΥΤΣΙΩΤΗΣ & ΥΙΟΙ Ο.Ε.)	271.377,00	135.688,50	0,00	0,00%
1.2.2.3 (Ίδρυση βιοτεχνίας παραγωγής παστειλων - Βασιλέλης Νικόλαος)	175.700,91	87.850,45	77.233,53	87,91%
1.2.2.4 (Βιοτεχνία παραγωγής και τυποποίησης μελιού- Λαμπασίνα Σταυρούλα)	71.103,00	35.551,50	20.369,22	57,29%
1.2.2.5 (Τυποποίηση Αρωματικών Φυτών - Κοιστόπουλος Γεώργιος)	64.834,10	32.417,05	27.100,77	83,60%
1.2.2.6 (Αρτοποιείο Διασέλων - Κάτσαμπουλα Μαρία)	48.707,00	26.788,85	24.896,85	92,94%
1.2.2.6 (Εκσυγχρονισμός υφισταμένου εργαστηρίου παρασκευής παραδοσιακών ζυμαρικών - Κάτσαμπου Κατίνα)	37.604,93	20.682,71	20.682,72	100,00%
1.2.2.11 (Αποπεράτωση παιδικού σταθμού - Ιερά Μητρόπολη Ηλείας)	410.544,64	225.799,55	78.545,91	34,79%
1.2.2.11 (ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΥΔΡΕΥΤΙΚΩΝ & ΑΡΔΕΥΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΑΣΤΕΡΗ ΤΑΣΙΑ)	52.351,00	28.793,30	0,00	0,00%
1.2.2.12 (Εκσυγχρονισμός ξυλουργικής βιοτεχνίας- Ζαχαρόπουλος Σωτήριος)	87.187,00	47.952,85	46.167,45	96,28%

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΡΓΩΝ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ LEADER+ (μέχρι 31/12/05)

Σύνολο υπομετρου 1.2.2	2.547.590,51	1.323.674,24	771.014,70	58,25%
1.2.3.1 (Τυποποίηση Ελαιολάδου. HACCP -Γ.Κατσάντωνης&ΣΙΑ Ο.Ε)	7.500,00	5.625,00	0,00	0,00%
1.2.3.1 (Τυποποίηση Αρωματικών Φυτών. HACCP - Κωστόπουλος Γεώργιος)	9.100,00	6.825,00	0,00	0,00%
1.2.3.1 (Ίδρυση βιοτεχνίας παραγωγής παστελλών HACCP. - Βασιλέλης Νικόλαος)	7.500,00	5.625,00	0,00	0,00%
1.2.3.1 (Ελαιόλαδο Καλλίδονας HACCP- Ζαφειράκης Αναστάσιος)	9.500,00	7.125,00	0,00	0,00%
1.2.3.1 (Ελαιόλαδο Κλαδέου. HACCP -Αναστόπουλος Κωνσταντίνος)	9.000,00	6.750,00	0,00	0,00%
Σύνολο υπομετρου 1.2.3	42.600,00	31.950,00	0,00	0,00%
Σύνολο Μέτρου 1.2	5.487.282,78	2.949.024,98	1.292.712,25	43,84%

ΜΕΤΡΟ 1.3				
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΑΞΗΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΜΕΧΡΙ 31/12/05	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ
1.3.2.1 (Μελέτη Αρχ.Ολυμπίας)	22.590,00	22.590,00	22.590,00	100,00%
1.3.2.2 (Μελέτη Δικτύωσης)	14.400,00	14.400,00	14.400,00	100,00%
Σύνολο υπομετρου 1.3.2	36.990,00	36.990,00	36.990,00	100,00%
1.3.3.1 (Ενέργειες Ενημέρωσης Ευαισθητοποίησης)	22.108,31	22.108,31	19.055,08	86,19%
Σύνολο υπομετρου 1.3.3	22.108,31	22.108,31	19.055,08	86,19%
Σύνολο Μέτρου 1.3	59.098,31	59.098,31	56.045,08	94,83%

ΜΕΤΡΟ 1.4				
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΑΞΗΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΜΕΧΡΙ 31/12/05	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ
1.4.1.1 (Δήμος Σκιλλούντος- Αποκατάσταση περιοχών περιβαλλοντικής υποβάθμισης ποταμού Αχέροντα στην είσοδο του δ.δ. Πλουτοχωρίου)	30.953,00	30.953,00	0,00	0,00%

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΡΓΩΝ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ LEADER+

(μέχρι 31/12/05)

1.4.1.1(Δήμος Λασιώνος- Χώρος δασικής αναψυχή και διοργάνωσης πολιτιστικών εκδηλώσεων)	46.237,00	46.237,00	0,00	0,00%
1.4.1.1(Δήμος Σκιλλούντος-Μουσείο Πάρκο χλωρίδας ποταμού Αλφειού στο δ.δ.Καλυβακίων)	42.220,00	42.220,00	0,00	0,00%
1.4.1 (Ανάδειξη -διαμόρφωση -συντήρηση μονοπατιών - Ιερά Μονή Ασκητή-Φαράγγια Γουμέρου-Δ.Ωλένης)	42.000,00	42.000,00	0,00	0,00%
1.4.1.4(Δήμος Αλιφείρας- Δίκτυο μονοπατιών στο φαράγγι του Τρίωνα)	72.827,31	72.827,31	0,00	0,00%
1.4.1.4(Ανάδειξη-διαμόρφωση υφιστάμενου μονοπατιού(δ.δ. Λινίσταινας-κάστρο Κρεπακόρε-<<Ωριάς>. >)- Δήμος Ανδρίτσαινας	37.699,36	37.699,36	0,00	0,00%
1.4.1.4(Δίκτυο μονοπατιών- ποδηλατοδρόμου στο Κρυονέρι-Καυκανιά -Κλαδέος-Ολυμπία - Δήμος Αρχ. Ολυμπίας)	73.412,05	73.412,05	0,00	0,00%
Σύνολο υπομετρου 1.4.1	345.348,72	345.348,72	0,00	0,00%
1.4.2.2(Ανάδειξη σήμανση σημείων δικτύου αρχαιοτήτων, Επαρχίας Ολυμπίας-ορεινής Ηλείας- Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ηλείας)	42.000,00	42.000,00	0,00	0,00%
1.4.2.2(Ανάδειξη παραδοσιακών βрусών - Δήμου Λαμπείας)	23.809,54	23.809,54	0,00	0,00%
1.4.2.2(Ανάδειξη πέτρινης βρύσης στο δ.δ.Τρυπητής-Δήμος Σκιλλούντος)	19.480,51	19.480,51	0,00	0,00%
1.4.2.1(Ανάδειξη -συντήρηση-ανακατασκευή παραδοσιακών βрусών- Δήμος Πηνείας)	28.000,00	28.000,00	0,00	0,00%
1.4.2.2(Ανάπλαση περιβάλλοντος χώρου ιστορικού μνημείου δ.δ. Ξενίων- Δήμος Βουπρασίας)	24.504,02	24.504,02	0,00	0,00%

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΡΓΩΝ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ LEADER+

(μέχρι 31/12/05)

1.4.2.2(Ανάδειξη Μονής Φραγκαπηδήματος - Ιερά Μητρόπολη Ηλείας και Ωλενης)	32.065,19	32.065,19	12.203,28	38,06%
1.4.2.3(Περιβαλλοντικό Μουσείο-Κέντρο	265.000,00	265.000,00	0,00	0,00%
1.4.2.3(Λαογραφικό Μουσείο Νέας Φιγαλείας- Δήμος Φιγαλείας)	86.600,00	86.600,00	0,00	0,00%
1.4.2.5(Σήμανση αξιοθέατων μνημείων, μονοπατιών, κόμβων, δικτύου, χαρτογραφήσεις- Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ηλείας)	30.000,00	30.000,00	0,00	0,00%
Σύνολο υπομετρου 1.4.2	551.459,26	551.459,26	12.203,28	2,21%
1.4.3.1(Διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων - Δήμος Ανδρίτσαινας)	20.000,00	15.000,00	5.284,94	35,23%
1.4.3.2(Διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων- Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ηλείας)	80.000,00	60.000,00	0,00	0,00%
Σύνολο υπομετρου 1.4.3	100.000,00	75.000,00	5.284,94	7,05%
Σύνολο Μέτρου 1.4	996.807,98	971.807,98	17.488,22	1,80%
Γενικό Σύνολο Αξονα 1	7.834.980,76	5.265.522,96	2.006.627,05	38,11%

ΑΞΟΝΑΣ 2

ΜΕΤΡΟ 2.1

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΑΞΗΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΜΕΧΡΙ 31/12/05	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ
2.1.1.1 Οργάνωση, διαχείριση και προβολή του ποιοτικού τουρισμού στις αγροτικές περιοχές	45.000,00	36.000,00	0,00	0,00%
2.1.1.2 Περίσπινησος rail	104.800,00	83.840,00	0,00	0,00%
Σύνολο Μέτρου 2.1	149.800,00	119.840,00	0,00	0,00%

ΜΕΤΡΟ 2.2

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΡΓΩΝ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ LEADER+ (μέχρι 31/12/05)

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΑΞΗΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΜΕΧΡΙ 31/12/05	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ
2.2.1.1 TRANSINTERPRET II: ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΤΥΠΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ & ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΜΕ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ	70.200,00	56.160,00	0,00	0,00%
2.2.1.2 "REDISCOVERY AND ENHANCEMENT OF THE MEDITERRANEAN RURALITY"	30.000,00	24.000,00	0,00	0,00%
Σύνολο Μέτρου 2.2	100.200,00	80.160,00	0,00	0,00%
Γενικό Σύνολο Αξονα 2	250.000,00	200.000,00	0,00	0,00%

**ΠΡΟΟΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
LEADER+ Ν. ΗΛΕΙΑΣ.**(Εκθεση Ενδιάμεσης Αξιολόγησης του Τ.Π. LEADER+ της
ΑΝ.ΟΛ. ΑΕ)

ΜΕΤΡΟ 1.1

	ΔΡΑΣΕΙΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ ΥΠΟΕΡΓΟΥ	ΠΡΟΟΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΕΩΣ 31/03/2005
1.1	Βασικές υπηρεσίες στην αγροτική οικονομία & πληθυσμό			
1.1.1	Στελέχωση και λειτουργία της ΟΤΔ	1.223.400,00	42,96%	476.135,68
1.1.2	Ευαισθητοποίηση και ενημέρωση του τοπικού πληθυσμού	7.891,69	100,00%	7.891,69
1.1.3	Αξιολόγηση προγράμματος και επενδυτικών σχεδίων	22.000,00	4,55%	1.000,00
1.1.4	Εξοπλισμός και μηχανοργάνωση της ΟΤΔ	24.800,00	93,77%	23.254,06
	ΣΥΝΟΛΑ	1.278.091,69	43,70%	508.281,43

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΡΟΟΔΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ (ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΜΕΧΡΙ ΤΙΣ 31/03/05)

ΜΕΤΡΟ 1.2

α/α	Τίτλος Πρότασης	Φορέας	Περιοχή	Μέτρο / Δράση	Εγκεκριμένος Προϋπ/γισμός	Εγκεκριμένη Δ.Δ. Προτάσεων	Πληρωμές	% Απορρόφηση μέχρι 31/03/05
1	Δημιουργία ξενοδοχείου τύπου επιπλωμένων διαμερισμάτων 3 αστέρων	Οδυσσεάς ΕΠΕ	Δ.Δ. Ξηροχωρίου	1.2.1.1	440.000,00	242.000,00	0,00	0,00%
2	Ενοικιαζόμενα δωμάτια με <u>εστιατόριο*</u> στην Αρχαία Πίσα	Ζαπάντης Κωνσταντίνος	Αρχαία Πίσα	1.2.1.1 (1.2.1.2)	371.879,72	204.533,85	31.163,85	15,24%
3	Βελτίωση Υφιστάμενης Υποδομής Εστίασης	Γεωργόπουλος Ιωάννης	Μιράκα	1.2.1.2	103.082,86	56.695,57	56.695,57	100,00%
4	Κέντρο εναλλακτικού τουρισμού	Κριστέλης Α. - Σεφερλής Δ. & ΣΙΑ Ο.Ε	Μουριά	1.2.1.4	237.816,60	130.799,13	11.407,86	8,72%
5	Επέκταση Περιβαλλοντικού Κατασκηνωτικού Κέντρου Ολυμπίας	Στουφή Αθηνά & Σια ΟΕ	Φρίξα	1.2.1.4	433.614,84	238.488,16	233.617,53	97,96%
6	Γραφείο Εναλλακτικού Τουρισμού Κέντρο Οργάνωσης Πληροφόρησης Αγροτικού Τουρισμού	Κριστέλης Α. - Σεφερλής Δ. & ΣΙΑ Ο.Ε	Αρχαία Ολυμπία	1.2.1.5	64.888,22	35.688,52	35.688,52	100,00%
7	Βελτίωση & εκσυγχρονισμός υποδομών εστίασης στο Δ.Δ. Φολόης	Μαρκόπουλος Ιωάννης	Δ.Δ.Φολόης Δήμου Φολόης	1.2.1.7	19.632,81	10.798,05	9.800,31	90,76%
8	Εργαστήριο Καλλυντικών Φρίξας	Προβατά Μαρία	Φρίξα	1.2.2.1	265.469,80	146.008,39	95.627,09	65,49%
9	Τυποποίηση Ελαιολάδου	Γ.Κασιαντώνης&ΣΙΑ	Γεράκι	1.2.2.3	145.202,00	72.601,00	0,00	0,00%

α/α	Τίτλος Πρότασης	Φορέας	Περιοχή	Μέτρο / Δράση	Εγκεκριμένος Προϋπ/γισμός	Εγκεκριμένη Δ.Δ. Προτάσεων	Πληρωμές	% Απορρόφηση μέχρι 31/03/05
		Ο.Ε						
10	Ίδρυση βιοτεχνίας παραγωγής παστελιών	Νικόλαος Βασιλέλλης	Δ.Δ.Πευκών Δήμου Αρχαίας Ολυμπίας	1.2.2.4	175.700,91	87.850,45	64.483,53	73,40%
11	Τυποποίηση Αρωματικών Φυτών	Κωστόπουλος Γεώργιος	Φρίξα	1.2.2.5	64.834,10	32.417,05	18.940,91	58,43%
12	Αρτοποιείο Διασέλων	Κατσάμπουλα Μαρία	Διάσελα	1.2.2.6	48.707,00	26.788,85	24.896,85	92,94%
13	Εκσυγχρονισμός υφισταμένου εργαστηρίου παρασκευής παραδοσιακών ζυμαρικών	Κάτσαμπου Κατίνα	Πλουτοχώρι	1.2.2.6	37.604,93	20.682,71	20.682,71	100,00%
14	Ίδρυση βιοτεχνίας παραγωγής παστελιών	Νικόλαος Βασιλέλλης	Δ.Δ. Πευκών Δήμου Αρχαίας Ολυμπίας	1.2.3.1	9.100,00	6.825,00	0,00	0,00%
15	Τυποποίηση Ελαιολαδου	Γ. Κατσαντώνης & ΣΙΑ Ο.Ε	Γεράκι	1.2.3.1	7.500,00	5.625,00	0,00	0,00%
16	Τυποποίηση Αρωματικών Φυτών	Κωστόπουλος Γεώργιος	Φρίξα	1.2.3.1	7.500,00	5.625,00	0,00	0,00%
17	Οργάνωση & διαχείριση Τοπικού Συμφώνου Ποιότητας	Τ.Π.Σ	Περιοχή παρέμβασης	1.2.3.2	100.000,00	75.000,00	0,00	0,00%

Εκθεση Ενδιάμεσης Αξιολόγησης του Τ.Π. LEADER+ της ΑΝ.ΟΛ. ΑΕ – Μελετητικό Γραφείο Αγγελίδη Ιωάννη

ΜΕΤΡΟ 1.3

	ΔΡΑΣΕΙΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΠΡΟΟΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΕΩΣ 31/03/2005
1.3.1	Αναβάθμιση δεξιοτήτων και εξειδίκευση του ανθρώπινου δυναμικού	64.000,00	0,00%	0,00
1.3.1.1	Επαγγελματική κατάρτιση οδηγών ποτάμιων δραστηριοτήτων	32.000,00	0,00%	0,00
1.3.1.2	Κατάρτιση παραγωγών και προσωπικού για την εισαγωγή και εφαρμογή συστημάτων διασφάλισης ποιότητας προϊόντων και υπηρεσιών	32.000,00	0,00%	0,00
1.3.2	Παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης	46.000,00	80,41%	36.990,00
1.3.2.1	Μελέτη αξιοποίησης του τουριστικού ρεύματος της Αρχ. Ολυμπίας, ιδίως ενόψει 2004, προς όφελος της ορεινής περιοχής	22.590,00	100,00%	22.590,00
1.3.2.3	Διαχειριστικό σχέδιο διακίνησης επισκεπτών φαραγγιού Λούσιου - Αλφειού και Νέδας	9.010,00	0,00%	0,00
1.3.2.4	Μελέτη προσδιορισμού προδιαγραφών δικτύωσης επιχειρήσεων περιοχής LEADER+	14.400,00	100,00%	14.400,00
1.3.3	Ενέργειες προώθησης - προβολής	191.008,31	8,75%	16.726,77
1.3.3.1	Ευαισθητοποίηση και ενημέρωση τοπικού πληθυσμού	22.108,31	75,66%	16.726,77
1.3.3.2	Ενέργειες προβολής προώθησης (εκτός γεωργικού τομέα)	168.900,00	0,00%	0,00
	ΣΥΝΟΛΑ	301.008,31	20,98%	53.716,77

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΡΟΟΔΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ (ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΜΕΧΡΙ ΤΙΣ 31/03/05)

ΜΕΤΡΟ 1.4

α/α	Τίτλος Πρότασης	Φορέας	Περιοχή	Μέτρο / Δράση	Εγκεκριμένος Προϋπ/γισμός	Εγκεκριμένη Δ.Δ. Προτάσεων	Πληρωμές	% Απορρόφηση μέχρι 31/03/05
1	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗΣ ΠΟΤΑΜΟΥ ΑΧΕΡΟΝΤΑ ΣΤΗΝ ΕΙΣΟΔΟ ΤΟΥ Δ.Δ ΠΛΟΥΤΟΧΩΡΙΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΣΚΙΛΛΟΥΝΤΟΣ	Δ.Δ ΠΛΟΥΤΟΧΩΡΙΟΥ	1.4.1.1	30.953,55	30.953,55	0,00	0,00%
2	ΧΩΡΟΣ ΔΑΣΙΚΗΣ ΑΝΑΨΥΧΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ (ΚΑΤΩ ΛΑΖΟΥΣ ΣΤΟ Δ.Δ. ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΑΣ)	ΔΗΜΟΣ ΛΑΣΙΩΝΟΣ	ΚΑΤΩ ΛΑΖΟΥΣ ΣΤΟ Δ.Δ. ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΑΣ	1.4.1.1	50.581,24	50.581,24	0,00	0,00%
3	ΜΟΥΣΕΙΟ-ΠΑΡΚΟ ΧΛΩΡΙΔΑΣ ΑΛΦΕΙΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ ΣΤΟ Δ.Δ. ΚΑΛΥΒΑΚΙΩΝ	ΔΗΜΟΣ ΣΚΙΛΛΟΥΝΤΟΣ	Δ.Δ. ΚΑΛΥΒΑΚΙΩΝ	1.4.1.1	42.220,76	42.220,76	0,00	0,00%
4	ΔΙΚΤΥΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙΩΝ ΣΤΟ ΦΑΡΑΓΓΙ ΤΟΥ ΤΡΙΤΩΝΑ	ΔΗΜΟΣ ΑΛΙΦΕΙΡΑΣ	ΦΑΡΑΓΓΙ ΤΡΙΤΩΝΑ	1.4.1.4	72.827,31	72.827,31	0,00	0,00%
5	ΑΝΑΔΕΙΞΗ-ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΜΟΝΟΠΑΤΙΩΝ ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΑΣΚΗΤΗ-ΦΑΡΑΓΓΙΑ ΓΟΥΜΕΡΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΩΛΕΝΗΣ	ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΑΣΚΗΤΗ-ΦΑΡΑΓΓΙΑ ΓΟΥΜΕΡΟΥ	1.4.1.4	42.000,00	42.000,00	0,00	0,00%
6	ΑΝΑΔΕΙΞΗ-ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΥ ΜΟΝΟΠΑΤΙΟΥ(Δ.Δ. ΛΙΝΙΣΤΑΙΝΑΣ-ΚΑΣΤΡΟ ΚΡΕΠΑΚΟΡΕ-"ΩΡΙΑΣ")	ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΙΤΣΑΙΝΑΣ	Δ.Δ. ΛΙΝΙΣΤΑΙΝΑΣ-ΚΑΣΤΡΟ ΚΡΕΠΑΚΟΡΕ-"ΩΡΙΑΣ"	1.4.1.4	37.699,36	37.699,36	0,00	0,00%
7	ΔΙΚΤΥΟ ΜΟΝΟΠΑΤΙΩΝ-ΠΟΔΗΛΑΤΟΔΡΟΜΟΥ ΣΤΟ ΚΡΥΟΝΕΡΙ-	ΔΗΜΟΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ	ΚΡΥΟΝΕΡΙ-ΚΑΥΚΑΝΙΑ-ΚΛΑΔΕΟΣ-ΟΛΥΜΠΙΑ	1.4.1.4	73.412,05	73.412,05	0,00	0,00%

α/α	Τίτλος Πρότασης	Φορέας	Περιοχή	Μέτρο / Δράση	Εγκεκριμένος Προϋπ/γισμός	Εγκεκριμένη Δ.Δ. Προτάσεων	Πληρωμές	% Απορρόφηση μέχρι 31/03/05
	ΚΑΥΚΑΝΙΑ-ΚΛΑΔΕΟΣ-ΟΛΥΜΠΙΑ							
8	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ-ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΜΟΝΟΠΑΤΙΩΝ ΔΗΜΟΥ ΛΑΣΙΩΝΟΣ i)ΦΑΡΑΓΓΙ ΑΝΤΡΩΝΙΟΥ, ii)ΔΑΣΙΚΟ ΧΩΡΙΟ Δ.Δ. ΚΡΥΟΒΡΥΣΗΣ-ΛΙΒΑΔΙΑ ΚΡΥΟΒΡΥΣΗΣ-ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΟ ΤΣΙΠΙΑΝΩΝ-ΑΓΙΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ-ΣΠΗΛΛΑΙΟ ΜΑΡΚΙΑΝΟΥ-ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, iii)Δ.Δ. ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΑΣ-ΠΗΓΕΣ Δ.	ΔΗΜΟΣ ΛΑΣΙΩΝΟΣ 1ος ΕΠΙΛΑΧΩΝ	i)ΦΑΡΑΓΓΙ ΑΝΤΡΩΝΙΟΥ, ii)ΔΑΣΙΚΟ ΧΩΡΙΟ Δ.Δ. ΚΡΥΟΒΡΥΣΗΣ-ΛΙΒΑΔΙΑ ΚΡΥΟΒΡΥΣΗΣ-ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΟ ΤΣΙΠΙΑΝΩΝ-ΑΓΙΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ-ΣΠΗΛΛΑΙΟ ΜΑΡΚΙΑΝΟΥ-ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, iii)Δ.Δ. ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΑΣ-ΠΗΓΕΣ Δ.	1.4.1.4	0,00	0,00	0,00	0,00%
9	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ,ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΜΟΝΟΠΑΤΙΩΝ ΣΤΟΜΙΟ ΦΙΓΑΛΕΙΑΣ,ΔΕΞΑΜΕΝΗ ΦΑΡΑΓΓΙ ΝΕΔΑ,ΚΑΤΑΡΡΑΚΤΕΣ ΣΤΟΜΙΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΦΙΓΑΛΕΙΑΣ 2ος ΕΠΙΛΑΧΩΝ	ΣΤΟΜΙΟ ΦΙΓΑΛΕΙΑΣ, ΔΕΞΑΜΕΝΗ ΦΑΡΑΓΓΙ ΝΕΔΑ, ΚΑΤΑΡΡΑΚΤΕΣ ΣΤΟΜΙΟΥ	1.4.1.4	0,00	0,00	0,00	0,00%
10	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΜΟΝΟΠΑΤΙΩΝ ΣΤΟ ΦΑΡΑΓΓΙ ΤΟΥ ΕΡΥΜΑΝΘΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ(ΚΟΥΜΑΝΙ-ΝΕΜΟΥΤΑ)	ΔΗΜΟΣ ΦΟΛΟΗΣ 3ος ΕΠΙΛΑΧΩΝ	ΦΑΡΑΓΓΙ ΕΡΥΜΑΝΘΟΥ (ΚΟΥΜΑΝΙ-ΝΕΜΟΥΤΑ)	1.4.1.4	0,00	0,00	0,00	0,00%
11	ΔΙΚΤΥΟ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ-ΜΟΝΟΠΑΤΙΩΝ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΚΑΙ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΠΕΙΑΣ 4ος ΕΠΙΛΑΧΩΝ	Δ.Δ. ΛΑΜΠΕΙΑΣ-ΑΣΤΡΑ	1.4.1.4	0,00	0,00	0,00	0,00%

α/α	Τίτλος Πρότασης	Φορέας	Περιοχή	Μέτρο / Δράση	Εγκεκριμένος Προϋπ/γισμός	Εγκεκριμένη Δ.Δ. Προτάσεων	Πληρωμές	% Απορρόφηση μέχρι 31/03/05
	ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ Δ.Δ. ΛΑΜΠΕΙΑΣ-ΑΣΤΡΑ							
12	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ,ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ-ΟΡΕΙΝΗΣ ΗΛΕΙΑΣ	ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΗΛΕΙΑΣ	ΕΠΑΡΧΙΑ ΟΛΥΜΠΙΑΣ-ΟΡΕΙΝΗΣ ΗΛΕΙΑΣ	1.4.2.2	42.000,00	42.000,00	0,00	0,00%
13	ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΒΡΥΣΩΝ ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΠΕΙΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΠΕΙΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΠΕΙΑΣ	1.4.2.2	23.809,54	23.809,54	0,00	0,00%
14	ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΠΕΤΡΙΝΗΣ ΒΡΥΣΗΣ ΣΤΟ Δ.Δ. ΤΡΥΠΗΤΗΣ	ΔΗΜΟΣ ΣΚΙΛΛΟΥΝΤΟΣ	Δ.Δ. ΤΡΥΠΗΤΗΣ	1.4.2.2	19.480,51	19.480,51	0,00	0,00%
15	ΑΝΑΔΕΙΞΗ-ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΒΡΥΣΩΝ	ΔΗΜΟΣ ΠΗΝΕΙΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΠΗΝΕΙΑΣ	1.4.2.2	42.060,72	42.060,72	0,00	0,00%
16	ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΜΝΗΜΕΙΟΥ Δ.Δ. ΞΕΝΙΩΝ	ΔΗΜΟΣ ΒΟΥΠΡΑΣΙΑΣ	Δ.Δ. ΞΕΝΙΩΝ	1.4.2.2	24.504,02	24.504,02	0,00	0,00%
17	ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΜΟΝΗΣ ΦΡΑΓΚΑΠΗΔΗΜΑΤΟΣ	ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΗΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΩΛΕΝΗΣ	ΜΟΝΗ ΦΡΑΓΚΑΠΗΔΗΜΑΤΟΣ	1.4.2.2	34.067,00	34.067,00	0,00	0,00%
18	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ-ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΣΤΟ ΔΡΥΟΔΑΣΟΣ ΦΟΛΩΗΣ (Δ.Δ. ΚΟΥΜΑΝΙ)	ΔΗΜΟΣ ΦΟΛΩΗΣ	ΔΡΥΟΔΑΣΟΣ ΦΟΛΩΗΣ (Δ.Δ. ΚΟΥΜΑΝΙ)	1.4.2.3	265.000,00	265.000,00	0,00	0,00%
19	ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΝΕΑΣ ΦΙΓΑΛΕΙΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΦΙΓΑΛΕΙΑΣ	ΝΕΑ ΦΙΓΑΛΕΙΑ	1.4.2.3	90.000,00	90.000,00	0,00	0,00%
20	ΣΗΜΑΝΣΗ ΑΞΙΟΘΕΑΤΩΝ,ΜΝΗΜΕΙΩΝ, ΜΟΝΟΠΑΤΙΩΝ,ΚΟΜΒΩΝ ΔΙΚΤΥΟΥ,ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΕΙΣ	ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΗΛΕΙΑΣ		1.4.2.5	30.000,00	30.000,00	0,00	0,00%

α/α	Τίτλος Πρότασης	Φορέας	Περιοχή	Μέτρο / Δράση	Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός	Εγκεκριμένη Δ.Δ. Προτάσεων	Πληρωμές	% Απορρόφηση μέχρι 31/03/05
21	ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ	ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΙΤΣΑΙΝΑΣ		1.4.3.1	20.000,00	15.000,00	0,00	0,00%
22	ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ	ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΗΛΕΙΑΣ		1.4.3.2	80.000,00	60.000,00	0,00	0,00%

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΕΤΡΟΥ 1 ΑΝΑ ΔΡΑΣΗ ΚΑΙ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Άξονας 1 : Ολοκληρωμένες & πιλοτικού χαρακτήρα στρατηγικές αγροτικής ανάπτυξης

Μέτρο 1 : Τεχνική στήριξη φορέων υλοποίησης (Ο.Τ.Δ.)

σε EURO

Α/Α	ΔΡΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ		ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (FEOGA)		ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (Υπ. Γεωργίας)		ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	
			Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%
1,00		2=3+9	3=5+7	4=3/2	5,00	6=5/2	7,00	8=7/2	9,00	10=9/2
1.1.1	Στελέχωση και λειτουργία της Ομάδας Τοπικής Δράσης (Ο.Τ.Δ.)	1230900,00	1230900,00	100,00%	923175,00	75,00%	307725,00	25,00%	0,00	0,00%
1.1.2	Ευαισθητοποίηση και ενημέρωση τοπικού πληθυσμού	7891,69	7891,69	100,00%	5918,77	75,00%	1972,92	25,00%	0,00	0,00%
1.1.3	Αξιολόγηση προγράμματος και επενδυτικών σχεδίων	22000,00	22000,00	100,00%	16500,00	75,00%	5500,00	25,00%	0,00	0,00%
1.1.4	Εξοπλισμός και μηχανοργάνωση της Ομάδας Τοπικής Δράσης (Ο.Τ.Δ.)	31000,00	24800,00	80,00%	18600,00	60,00%	6200,00	20,00%	6200,00	20,00%
ΣΥΝΟΛΟ		1.291.791,69	1.285.691,69	99,52%	964.193,77	74,64%	321397,92	24,88%	6.200,00	0,48%

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΕΤΡΟΥ 2 ΑΝΑ ΔΡΑΣΗ ΚΑΙ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Άξονας 1 : Ολοκληρωμένες & πιλοτικού χαρακτήρα στρατηγικές αγροτικής ανάπτυξης

Μέτρο 2 : Ενισχύσεις σε επενδύσεις - Στήριξη στην επιχειρηματικότητα

σε EURO

Α/Α	ΔΡΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ		ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (ΓΕΟΓΑ)		ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (Υπ. Γεωργίας)		ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	
			Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%
1		2=3+9	3=5+7	4=3/2	5	6=5/2	7	8=7/2	9	10=9/2
1.2.1	Παρεμβάσεις αγροτικού τουρισμού ολοκληρωμένης προσέγγισης	2.559.104,24	1.407.507,33	55,00%	895.686,48	35,00%	511.820,85	20,00%	1.151.596,91	45,00%
1.2.1.1	Δημιουργία και βελτίωση υποδομών διανυκτέρευσης	810.454,38	445.749,91	55,00%	283.659,03	35,00%	162.090,88	20,00%	364.704,47	45,00%
1.2.1.3	Επισκέψιμα αγροκτήματα	825.454,55	454.000,00	55,00%	288.909,09	35,00%	165.090,91	20,00%	371.454,55	45,00%
1.2.1.2	Δημιουργία και βελτίωση υποδομών εστίασης	103.082,86	56.695,57	55,00%	36.079,00	35,00%	20.616,57	20,00%	46.387,29	45,00%
1.2.1.4	Ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού	735.957,68	404.776,72	55,00%	257.585,19	35,00%	147.191,54	20,00%	331.180,96	45,00%
1.2.1.5	Τοπικά κέντρα οργάνωσης-πληροφόρησης και προώθησης αγροτικού τουρισμού	64.888,22	35.688,52	55,00%	22.710,88	35,00%	12.977,64	20,00%	29.199,70	45,00%
1.2.1.6	Επιχ/σεις παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του αγροτικού τουρισμού	0,00	0,00	55,00%	0,00	35,00%	0,00	20,00%	0,00	45,00%
1.2.1.7	Βελτιώσεις επιχειρήσεων αγροτικού τουρισμού για προσαρμογή στις ανάγκες πιστοποίησης ή δικτύωσης	19.266,55	10.596,60	55,00%	6.743,29	35,00%	3.853,31	20,00%	8.669,95	45,00%

Α/Α	ΔΡΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ		ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (FEOGA)		ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (Υπ. Γεωργίας)		ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	
			Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%
1		2=3+9	3=5+7	4=3/2	5	6=5/2	7	8=7/2	9	10=9/2
1.2.2	Μικρές επιχειρήσεις του αγροτικού και των λοιπών τομέων της οικονομίας	2.654.428,44	1.380.930,96	52,02%	929.049,94	35,00%	451.881,02	17,02%	1.273.497,48	47,98%
1.2.2.1	Ενίσχυση βιοτεχνικών και χειροτεχνικών μονάδων και ανάδειξη παραδοσιακών επαγγελματιών (σιδηρουργεία, ξύλο, υφαντά κλπ βιοτεχνίες) - Σύνολο Δράσης	361.180,14	198.649,08	55,00%	126.413,05	35,00%	72.236,03	20,00%	162.531,06	45,00%
1.2.2.2	Αξιοποίηση τοπικών πόρων(νερό, κάρβουνο, πέτρα, πηλός αδρανή κλπ)- Σύνολο Δράσης	0,00	0,00	55,00%	0,00	35,00%	0,00	20,00%	0,00	45,00%
1.2.2.3	Αξιοποίηση γεωργικών τοπικών προϊόντων ποιότητας με ιδιαίτερη προτεραιότητα σε βιολογικά, επώνυμα και παραδοσιακά προϊόντα(λάδι, ελιές, κρασί, κεράσι, τουρσιά, κηπευτικά κλπ)- Σύνολο Δράσης	1.264.156,54	632.078,27	50,00%	442.454,79	35,00%	189.623,48	15,00%	632.078,27	50,00%
1.2.2.4	Επιχειρήσεις αξιοποίησης τυροκομικών προϊόντων ποιότητας, κρέατος, μελιού κλπ κτηνοτροφικών προϊόντων με ιδιαίτερη έμφαση σε βιολογικά και επώνυμα ή παραδοσιακά προϊόντα	251.103,00	125.551,50	50,00%	87.886,05	35,00%	37.665,45	15,00%	125.551,50	50,00%
1.2.2.5	Αξιοποίηση αρωματικών φυτών σε πρωτότυπες εφαρμογές	64.834,10	32.417,05	50,00%	22.691,94	35,00%	9.725,12	15,00%	32.417,05	50,00%
1.2.2.6	Αξιοποίηση και προβολή παραδοσιακών προϊόντων και εδεσμάτων(ηδίποτα, γλυκά, ζυμαρικά, αρτοσκευάσματα κλπ) - Σύνολο δράσης	165.941,93	91.268,06	55,00%	58.079,67	35,00%	33.188,39	20,00%	74.673,87	45,00%

Α/Α	ΔΡΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ		ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (ΓΕΟΓΑ)		ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (Υπ. Γεωργίας)		ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	
			Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%
1		2=3+9	3=5+7	4=3/2	5	6=5/2	7	8=7/2	9	10=9/2
1.2.2.7	Αξιοποίηση παραδοσιακών τεχνικών και χώρων	0,00	0,00	75,00%	0,00	60,00%	0,00	15,00%	0,00	25,00%
1.2.2.8	Εκτροφεία θηραμάτων	0,00	0,00	50,00%	0,00	35,00%	0,00	15,00%	0,00	50,00%
1.2.2.11	Επιχειρήσεις κοινωνικής εξυπηρέτησης(παιδικοί σταθμοί, υπηρεσίες φροντίδας ηλικιωμένων, άρσης απομόνωσης κλπ)	410.544,64	225.799,55	55,00%	143.690,62	35,00%	82.108,93	20,00%	184.745,09	45,00%
1.2.2.12	Βελτιώσεις επιχειρήσεων για προσαρμογή στις ανάγκες πιστοποίησης ή δικτύωσης	136.668,09	75.167,45	55,00%	47.833,83	35,00%	27.333,62	20,00%	61.500,64	45,00%
1.2.3.	Επενδύσεις που ενισχύουν τη συλλογική, τομεακή και διατομεακή δράση με τη χρήση σύγχρονης τεχνολογίας, τεχνογνωσίας και νέων τεχνικών	182.600,00	136.950,00	75,00%	102.712,50	56,25%	34.237,50	18,75%	45.650,00	25,00%
1.2.3.1	Εγκατάσταση συστημάτων διασφάλισης ποιότητας	42.600,00	31.950,00	75,00%	23.962,50	56,25%	7.987,50	18,75%	10.650,00	25,00%
1.2.3.2	Στήριξη δικτύων φορέων -επιχειρήσεων και συλλογικών σχημάτων επαγγελματιών προώθησης τοπικών προϊόντων ποιότητας και προώθησης τοπικού τουρισμού ποιότητας	140.000,00	105.000,00	75,00%	78.750,00	56,25%	26.250,00	18,75%	35.000,00	25,00%
1.2.3.3	Ανάπτυξη ηλεκτρονικών υπηρεσιών πληροφόρησης (ιστοσελίδες κλπ) μικρών επιχειρήσεων	0,00	0,00	75,00%	0,00	56,25%	0,00	18,75%	0,00	25,00%

Α/Α	ΔΡΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ		ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (ΓΕΟΓΑ)		ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (Υπ. Γεωργίας)		ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	
			Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%
1		2=3+9	3=5+7	4=3/2	5	6=6/2	7	8=7/2	9	10=9/2
1.2.3.4	Ανάπτυξη συστημάτων τηλεαγοράς, τηλεεργασίας και ηλεκτρονικού εμπόριου (αγροτουριστικών και τοπικών προϊόντων)	0,00	0,00	75,00%	0,00	56,25%	0,00	18,75%	0,00	25,00%
1.2.3.5	Ανάπτυξη και πιστοποίηση σημάτων ποιότητας με προτεραιότητα στα τρόφιμα-ποτά	0,00	0,00	75,00%	0,00	56,25%	0,00	18,75%	0,00	25,00%
ΣΥΝΟΛΟ		5.396.132,68	2.925.388,29	54,21%	1.927.448,93	35,72%	997.939,36	18,49%	2.470.744,39	45,79%

5.686.783,26 3.097.149,99 54,46% 2.040.545,38 35,88% 1.056.604,62 18,58% 2.589.633,26 45,54%

290.650,58 171.761,70 0,00 113.096,45 0,00 58.665,26 0,00 118.888,87 0,00

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΕΤΡΟΥ 3 ΑΝΑ ΔΡΑΣΗ ΚΑΙ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Άξονας 1 : Ολοκληρωμένες & πιλοτικού χαρακτήρα στρατηγικές αγροτικής ανάπτυξης

Μέτρο 3 : Υποστηρικτικές ενέργειες

σε EURO

Α/Α	ΔΡΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ		ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (FEOGA-ΕΚΤ)		ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (Υπ. Γεωργίας)		ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	
			Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%
1		2=3+9	3=5+7	4=3/2	5	6=5/2	7	8=7/2	9	10=9/2
1.3.1	Αναβάθμιση δεξιοτήτων και εξειδίκευση του ανθρώπινου δυναμικού	0,00	0,00	#ΔΙΑΙΡ/0!	0,00	#ΔΙΑΙΡ/0!	0,00	#ΔΙΑΙΡ/0!	0,00	#ΔΙΑΙΡ/0!
1.3.1.1	Επαγγελματική κατάρτιση οδηγών ποτάμιων δραστηριοτήτων	0,00	0,00	80,00%	0,00	65,00%	0,00	15,00%	0,00	20,00%
1.3.1.2	Κατάρτιση παραγωγών και προσωπικού για την εισαγωγή και εφαρμογή συστημάτων διασφάλισης ποιότητας προϊόντων και υπηρεσιών	0,00	0,00	80,00%	0,00	65,00%	0,00	15,00%	0,00	20,00%
1.3.2	Παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης	36.990,00	36.990,00	100,00%	27.742,50	76,00%	9.247,50	25,00%	0,00	0,00%
1.3.2.1	Μελέτη αξιοποίησης του τουριστικού ρεύματος της Αρχ. Ολυμπίας, ιδίως ενόψει 2004, προς όφελος της ορεινής περιοχής	22.590,00	22.590,00	100,00%	16.942,50	75,00%	5.647,50	25,00%	0,00	0,00%
1.3.2.3	Μελέτη προσδιορισμού προδιαγραφών δικτύωσης επιχειρήσεων περιοχής LEADER+.	14.400,00	14.400,00	100,00%	10.800,00	75,00%	3.600,00	25,00%	0,00	0,00%
1.3.3	Ενέργειες προώθησης - προβολής	272.679,74	201.008,31	73,74%	160.756,23	65,31%	60.262,08	18,44%	71.671,43	26,26%
1.3.3.1	Ευαισθητοποίηση και ενημέρωση τοπικού πληθυσμού	34.008,31	34.008,31	100,00%	25.506,23	75,00%	8.502,08	25,00%	0,00	0,00%

Α/Α	ΔΡΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ		ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (ΓΕΟΓΑ-ΕΚΤ)		ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (Υπ. Γεωργίας)		ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	
			Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%
1.3.3.2	Ενέργειες προβολής προώθησης (εκτός γεωργικού τομέα)	238.571,43	167.000,00	70,00%	125.250,00	52,50%	41.750,00	17,50%	71.571,43	30,00%
ΣΥΝΟΛΟ		309.569,74	237.998,31	76,88%	178.498,73	57,66%	59.499,58	19,22%	71.571,43	23,12%

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΕΤΡΟΥ 4 ΑΝΑ ΔΡΑΣΗ ΚΑΙ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Άξονας 1 : Ολοκληρωμένες & πιλοτικού χαρακτήρα στρατηγικές αγροτικής ανάπτυξης

Μέτρο 4 : Προστασία - ανάδειξη & αξιοποίηση φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς

σε EURO

Α/Α	ΔΡΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ		ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (FEOGA)		ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (Υπ. Γεωργίας)		ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	
			Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%
1		2=3+9	3=5+7	4=3/2	5	6=5/2	7	8=7/2	9	10=9/2
1.4.1	Προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος	349.694,27	349.694,27	100,00%	262.270,70	75,00%	87.423,57	25,00%	0,00	0,00%
1.4.1.1	Αξιοποίηση - ανάδειξη και προστασία περιοχών φυσικού κάλλους, τοπίων και περιοχών Natura 2000	123.755,55	123.755,55	100,00%	92.816,66	75,00%	30.938,89	25,00%	0,00	0,00%
1.4.1.2	Συστήματα προστασίας περιβάλλοντος	0,00	0,00	100,00%	0,00	75,00%	0,00	25,00%	0,00	0,00%
1.4.1.4	Διαδρομές πρόσβασης, μονοπάτια, γεφύρια	225.938,72	225.938,72	100,00%	169.454,04	75,00%	56.484,68	25,00%	0,00	0,00%
1.4.2	Αναβάθμιση του οικιστικού περιβάλλοντος και ανάδειξη της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής κληρονομιάς του αγροτικού χώρου	901.202,44	901.202,44	100,00%	676.901,83	75,00%	225.300,61	25,00%	0,00	0,00%
1.4.2.1	Οικιστική αναβάθμιση περιοχών (οικισμών, γειτονιών κλπ) με αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον στα πλαίσια ολοκληρωμένων σχεδίων	330.280,65	330.280,65	100,00%	247.710,49	75,00%	82.570,16	25,00%	0,00	0,00%
1.4.2.2	Ανάδειξη μνημείων και κτιρίων αγροτικής κληρονομιάς(μύλοι, κάστρα, ελαιοτριβεία, βρύσες, πολιτιστικά μνημεία δικτύου, γεφύρια, μονές-εκκλησίες, σχολεία κλπ)	185.921,79	185.921,79	100,00%	139.441,34	75,00%	46.480,45	25,00%	0,00	0,00%

Α/Α	ΔΡΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ		ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (ΓΕΟΓΑ)		ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (Υπ. Γεωργίας)		ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	
			Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%
1		2=3+9	3=5+7	4=3/2	5	6=5/2	7	8=7/2	9	10=9/2
1.4.2.3	Μουσεία αγροτικής, λαογραφικής και πολιτιστικής κληρονομιάς (λαδιού - ελιάς, αγροτικής τεχνολογίας, οίνου, περιβαλλοντικό μουσείο Φολόης, μικρά εκθετήρια σε κόμβους πολιτιστικού-οικολογικού δικτύου, ιστορικό κλπ)	355.000,00	355.000,00	100,00%	266.250,00	75,00%	88.750,00	25,00%	0,00	0,00%
1.4.2.5	Σήμανση αξιοθέατων, μνημείων μονοπατιών, κόμβων δικτύου κλπ -χαρτογραφήσεις	30.000,00	30.000,00	100,00%	22.500,00	75,00%	7.500,00	25,00%	0,00	0,00%
1.4.3	Ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων και εκδηλώσεων ανάδειξης και διατήρησης της τοπικής κληρονομιάς	133.600,00	100.126,00	75,00%	75.093,76	66,25%	25.031,26	18,76%	33.376,00	25,00%
1.4.3.1	Ενίσχυση τοπικών εκδηλώσεων που προωθούν και προβάλλουν την τοπική ιστορία και παράδοση, τα τοπικά προϊόντα-Γαστρονομική Ολυμπιάδα	35.000,00	26.250,00	75,00%	19.687,50	56,25%	6.562,50	18,75%	8.750,00	25,00%
1.4.3.2	Ενίσχυση εκδηλώσεων που διοργανώνονται στα πλαίσια της προβολής του δικτύου(ποτάμια, λίμνες, δάση, αθλητισμός, πολιτισμός -κλπ)	98.500,00	73.875,00	75,00%	55.406,25	56,25%	18.468,75	18,75%	24.625,00	25,00%
1.4.3.4	Εκδηλώσεις ενόψει Ολυμπιάδας 2004	0,00	0,00	75,00%	0,00	56,25%	0,00	18,75%	0,00	25,00%
ΣΥΝΟΛΟ		1.384.396,71	1.361.021,71	97,59%	1.013.266,28	73,19%	337.756,43	24,40%	33.376,00	2,41%

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΞΟΝΑ 1 ΑΝΑ ΜΕΤΡΟ ΚΑΙ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Αξονας 1 : Ολοκληρωμένες & πιλοτικού χαρακτήρα στρατηγικές αγροτικής ανάπτυξης

σε EURO

Α/Α	ΜΕΤΡΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ		ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (FEOGA-EKT)		ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (Υπ. Γεωργίας)		ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	
			Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%
1		2=3+9	3=5+7	4=3/2	5	6=5/2	7	8=7/2	9	10=9/2
1	Τεχνική στήριξη φορέων υλοποίησης (Ο.Τ.Δ.)	1.291.791,69	1.285.591,69	99,52%	964.193,77	74,64%	321.397,92	24,88%	6.200,00	0,48%
2	Ενισχύσεις σε επενδύσεις - στήριξη στην επιχειρηματικότητα	5.396.132,68	2.925.388,29	54,21%	1.927.448,93	35,72%	997.939,36	18,49%	2.470.744,39	45,79%
3	Υποστηρικτικές ενέργειες	309.569,74	237.998,31	76,88%	176.498,73	57,66%	59.499,58	19,22%	71.571,43	23,12%
4	Προστασία - ανάδειξη & αξιοποίηση της φυσικής πολιτιστικής κληρονομιάς	1.384.396,71	1.351.021,71	97,59%	1.013.266,28	73,19%	337.755,43	24,40%	33.375,00	2,41%
ΣΥΝΟΛΟ		8.381.890,82	5.800.000,00	69,20%	4.083.407,71	48,72%	1.716.592,29	20,48%	2.581.890,82	30,80%

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΕΤΡΟΥ 1 ΑΝΑ ΔΡΑΣΗ ΚΑΙ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Άξονας 2 : Στήριξη συνεργασίας μεταξύ αγροτικών περιοχών

Μέτρο 1 : Συνεργασία μεταξύ περιοχών της Ελλάδας: διατοπική - διαπεριφερειακή συνεργασία

σε EURO

Α/Α	ΔΡΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ		ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (FEOGA)		ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (Υπ. Γεωργίας)		ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	
			Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%
1		2=3+9	3=5+7	4=3/2	5	6=5/2	7	8=7/2	9	10=9/2
2.1.1	Συνεργασίες σε θέματα αγροτικού τουρισμού	149.800,00	119.840,00	80,00%	89.880,00	60,00%	29.960,00	20,00%	29.960,00	20,00%
2.1.1.1	Οργάνωση, διαχείριση και προβολή του ποιοτικού τουρισμού στις αγροτικές περιοχές	45.000,00	36.000,00	80,00%	27.000,00	60,00%	9.000,00	20,00%	9.000,00	20,00%
2.1.1.2	Πελοπόννησος	104.800,00	83.840,00	80,00%	62.880,00	60,00%	20.960,00	20,00%	20.960,00	20,00%
ΣΥΝΟΛΟ		149.800,00	119.840,00	80,00%	89.880,00	60,00%	29.960,00	20,00%	29.960,00	20,00%

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΜΕΤΡΟΥ 2 ΑΝΑ ΔΡΑΣΗ ΚΑΙ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Άξονας 2 : Στήριξη συνεργασίας μεταξύ αγροτικών περιοχών

Μέτρο 2 : Συνεργασία μεταξύ περιοχών δύο ή περισσότερων κρατών - διακρατική συνεργασία

σε EURO

Α/Α	ΔΡΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ		ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (ΓΕΟΓΑ)		ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (Υπ. Γεωργίας)		ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	
			Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%
1		2=3+9	3=5+7	4=3/2	5	6=5/2	7	8=7/2	9	10=9/2
2.2.1	Συνεργασίες σε θέματα αγροτικού τουρισμού	100.200,00	80.160,00	80,00%	60.120,00	60,00%	20.040,00	20,00%	20.040,00	20,00%
2.2.2	Συνεργασίες σε θέματα μικρών επιχειρήσεων αγροτικού και λοιπών τομέων της οικονομίας	0,00	0,00	80,00%	0,00	60,00%	0,00	20,00%	0,00	20,00%
2.2.3	Συνεργασίες σε θέματα νέων τεχνολογιών και τεχνογνωσίας	0,00	0,00	80,00%	0,00	60,00%	0,00	20,00%	0,00	20,00%
2.2.4	Συνεργασίες σε θέματα περιβάλλοντος και πολιτιστικής κληρονομιάς	0,00	0,00	80,00%	0,00	60,00%	0,00	20,00%	0,00	20,00%
ΣΥΝΟΛΟ		100.200,00	80.160,00	80,00%	60.120,00	60,00%	20.040,00	20,00%	20.040,00	20,00%

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΞΟΝΑ 2 ΑΝΑ ΜΕΤΡΟ ΚΑΙ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Άξονας 2 : Στήριξη συνεργασίας μεταξύ αγροτικών περιοχών

σε EURO

Α/Α	ΜΕΤΡΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ		ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (FEOGA)		ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (Υπ. Γεωργίας)		ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	
			Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%
†		2=3+9	3=5+7	4=3/2	5	6=5/2	7	8=7/2	9	10=9/2
1	Συνεργασία μεταξύ περιοχών της Ελλάδας: διατοπική - διαπεριφερειακή συνεργασία	149.800,00	119.840,00	80,0%	89.880,00	60,0%	29.960,00	20,0%	29.960,00	20,0%
2	Συνεργασία μεταξύ δύο ή περισσότερων κρατών - διακρατική συνεργασία	100.200,00	80.160,00	80,0%	60.120,00	60,0%	20.040,00	20,0%	20.040,00	20,0%
ΣΥΝΟΛΟ		250.000,00	200.000,00	80,0%	150.000,00	60,0%	50.000,00	20,0%	50.000,00	20,0%

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΝΑ ΑΞΟΝΑ ΚΑΙ ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

σε EURO

Α/Α	ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ		ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (ΓΕΟΓΑ-ΕΚΤ)		ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (Υπ. Γεωργίας)		ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	
			Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%	Ποσό	%
1		2=3+9	3=5+7	4=3/2	5	6=5/2	7	8=7/2	9	10=9/2
1	ΑΞΟΝΑΣ 1	8.381.890,82	5.800.000,00	69,2%	4.083.407,71	48,7%	1.716.592,29	20,5%	2.581.890,82	30,8%
2	ΑΞΟΝΑΣ 2	250.000,00	200.000,00	80,0%	150.000,00	60,0%	50.000,00	20,0%	50.000,00	20,0%
ΣΥΝΟΛΟ		8.631.890,82	6.000.000,00	69,6%	4.233.407,71	49,0%	1.766.592,29	20,5%	2.831.890,82	30,5%

ΜΕΤΡΑ	% ΣΥΝΟΛΟ
M11	14,97%
M12	62,51%
M13	3,59%
M14	16,04%
ΑΞΟΝΑΣ 1	97,10%
M21	1,74%
M22	1,16%
ΑΞΟΝΑΣ 2	2,90%
ΣΥΝΟΛΟ	100,00%

ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ LEADER+ ΝΟΜΟΥ ΗΛΕΙΑΣ

1	ΔΗΜΟΣ ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ	ΑΓ. ΗΛΙΑΣ ΠΗΝΕΙΩΝ	Καθαρή Περιοχή Leader+
2		ΓΕΡΑΚΙ	Καθαρή Περιοχή Leader+
3		ΔΑΦΝΙΩΤΙΣΣΑ	Καθαρή Περιοχή Leader+
4		ΔΑΦΝΗ	Καθαρή Περιοχή Leader+
5		ΚΕΝΤΡΟ	Καθαρή Περιοχή Leader+
6		ΚΕΡΑΜΙΔΙΑ	Καθαρή Περιοχή Leader+
7		ΚΡΥΟΝΕΡΙ ΠΗΝΕΙΑΣ	Καθαρή Περιοχή Leader+
8		ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ	Καθαρή Περιοχή Leader+
1	ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΙΤΣΑΙΝΗΣ	ΑΝΔΡΙΤΣΑΙΝΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Π.Ε.Π.
2		ΔΑΦΝΟΥΛΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Π.Ε.Π.
3		ΔΡΑΓΩΠΙ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Π.Ε.Π.
4		ΘΕΙΣΟΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Π.Ε.Π.
5		ΚΟΥΦΟΒΟΥΛΟΥ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Π.Ε.Π.
6		ΛΙΝΙΣΤΑΙΝΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Π.Ε.Π.
7		ΜΑΤΕΣΙ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Π.Ε.Π.
8		ΡΩΒΙΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Π.Ε.Π.
9		ΣΕΚΟΥΛΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Π.Ε.Π.
10		ΦΑΝΑΡΙ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Π.Ε.Π.
1	ΔΗΜΟΣ ΒΟΥΠΡΑΣΙΑΣ	ΑΕΤΟΡΑΧΗ	Καθαρή Περιοχή Leader+
2		ΝΕΑΠΟΛΗ	Καθαρή Περιοχή Leader+
3		ΝΗΣΙ	Καθαρή Περιοχή Leader+
4		ΞΕΝΙΕΣ (ΚΑΛΥΒΑΚΙΑ)	Καθαρή Περιοχή Leader+
1	ΔΗΜΟΣ ΙΑΡΔΑΝΟΥ	ΑΓΙΟΙ ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ	Καθαρή Περιοχή Leader+
2		ΚΟΥΡΥΦΗ	Καθαρή Περιοχή Leader+
1	ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΠΕΙΑΣ	ΑΣΤΡΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
2		ΛΑΜΠΕΙΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
3		ΟΡΕΙΝΗ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
1	ΔΗΜΟΣ ΛΑΣΙΩΝΟΣ	ΑΓΙΑΣ ΚΥΡΙΑΚΗ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
2		ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
3		ΑΝΔΡΟΝΙ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
4		ΚΑΚΟΤΑΡΙ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
5		ΚΡΥΟΒΡΥΣΗ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
6		ΤΣΙΠΙΑΝΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
1	ΔΗΜΟΣ ΠΗΝΕΙΑΣ	ΑΓΝΑΝΤΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
2		ΑΓΡΑΠΙΔΟΧΩΡΙ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
3		ΑΝΘΩΝΑΣ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
4		ΑΥΓΗ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
5		ΒΕΛΑΝΙΔΙ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
6		ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
7		ΕΦΥΡΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
8		ΚΑΜΠΟΣ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
9		ΛΑΓΑΝΑΣ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
10		ΛΑΤΤΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
11		ΛΟΥΚΑΣ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
12		ΜΑΖΑΡΑΚΙ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
13		ΟΙΝΟΗ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
14		ΡΟΔΙΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
15		ΣΙΜΟΠΟΥΛΟ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
16		ΣΚΛΙΒΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
1	ΔΗΜΟΣ ΣΚΙΛΛΟΥΝΤΟΣ	ΣΡΙΝΑ	Καθαρή Περιοχή Leader+

1	ΔΗΜΟΣ ΖΑΧΑΡΩΣ	ΑΓ. ΗΛΙΑΣ	Καθαρή Περιοχή Leader+
2		ΑΝΗΛΙΟ	Καθαρή Περιοχή Leader+
3		ΑΡΗΝΗ	Καθαρή Περιοχή Leader+
4		ΑΡΤΕΜΙΔΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Π.Ε.Π.
5		ΚΑΛΙΔΩΝΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Π.Ε.Π.
6		ΛΕΠΡΕΟ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Π.Ε.Π.
7		ΜΑΚΙΣΤΩΣ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Π.Ε.Π.
8		ΜΗΛΕΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Π.Ε.Π.
9		ΜΙΝΘΗ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Π.Ε.Π.
10		ΞΗΡΟΧΩΡΙ	Καθαρή Περιοχή Leader+
11		ΠΡΑΣΙΔΑΚΙ	Καθαρή Περιοχή Leader+
12		ΡΟΔΙΝΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Π.Ε.Π.
13		ΣΜΕΡΝΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Π.Ε.Π.
14		ΤΑΞΙΑΡΧΕΣ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Π.Ε.Π.
15		ΧΡΥΣΟΧΩΡΙ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Π.Ε.Π.
1	ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ	ΑΣΠΡΑ ΣΠΙΤΙΑ	Καθαρή Περιοχή Leader+
2		ΒΑΣΙΛΑΚΙ	Καθαρή Περιοχή Leader+
3		ΚΑΜΕΝΑ	Καθαρή Περιοχή Leader+
4		ΚΑΥΚΩΝΙΑ	Καθαρή Περιοχή Leader+
5		ΚΛΑΔΕΟΣ	Καθαρή Περιοχή Leader+
6		ΚΡΥΟΝΕΡΙ ΩΛΕΝΗΣ	Καθαρή Περιοχή Leader+
7		ΛΙΝΑΡΙΑ	Καθαρή Περιοχή Leader+
8		ΛΟΥΒΡΟ	Καθαρή Περιοχή Leader+
9		ΜΑΓΕΙΡΑ	Καθαρή Περιοχή Leader+
10		ΜΙΡΑΚΑ	Καθαρή Περιοχή Leader+
11		ΜΟΥΡΙΑ	Καθαρή Περιοχή Leader+
12		ΞΗΡΟΚΑΜΠΟΣ	Καθαρή Περιοχή Leader+
13		ΠΕΥΚΕΣ	Καθαρή Περιοχή Leader+
14		ΧΕΛΙΔΟΝΙ	Καθαρή Περιοχή Leader+
1	ΔΗΜΟΣ ΑΛΙΦΕΙΡΑΣ	ΑΛΙΦΕΙΡΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Π.Ε.Π.
2		ΑΜΥΓΔΑΛΙΕΣ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Π.Ε.Π.
3		ΒΡΕΣΤΟ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Π.Ε.Π.
4		ΚΑΛΛΙΘΕΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Π.Ε.Π.
5		ΛΙΒΑΔΑΚΙ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Π.Ε.Π.
6		ΜΥΡΩΝΙΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Π.Ε.Π.

2		ΓΡΑΙΚΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Π.Ε.Π.
3		ΓΡΥΛΛΟΣ	Καθαρή Περιοχή Leader+
4		ΔΙΑΣΕΛΛΑ	Καθαρή Περιοχή Leader+
5		ΚΑΛΥΒΑΚΙΑ	Καθαρή Περιοχή Leader+
6		ΠΛΑΤΙΑΝΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Π.Ε.Π.
7		ΠΛΟΥΤΟΧΩΡΙ	Καθαρή Περιοχή Leader+
8		ΣΚΙΛΛΟΥΝΤΙΑ	Καθαρή Περιοχή Leader+
9		ΤΡΥΠΗΤΗ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Π.Ε.Π.
10		ΦΡΙΞΑ	Καθαρή Περιοχή Leader+
1	ΔΗΜΟΣ ΦΙΓΑΛΕΙΑΣ	ΚΡΥΘΟΝΕΡΙ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Π.Ε.Π.
2		ΝΕΑ ΦΙΓΑΛΕΙΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Π.Ε.Π.
3		ΠΕΡΙΒΟΛΙΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Π.Ε.Π.
4		ΠΕΤΡΑΛΩΝΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Π.Ε.Π.
5		ΣΤΟΜΙΘ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Π.Ε.Π.
6		ΦΙΓΑΛΕΙΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Π.Ε.Π.
7	ΔΗΜΟΣ ΦΟΛΩΗΣ	ΑΧΛΑΔΙΝΗ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
8		ΔΟΥΚΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
9		ΚΟΥΜΑΝΗ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
10		ΛΑΛΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
11		ΜΗΛΙΕΣ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
12		ΝΕΜΟΥΤΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
13		ΝΕΡΑΙΔΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
14		ΠΕΡΣΑΙΝΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
15		ΦΟΛΩΗ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
16	ΔΗΜΟΣ ΩΛΕΝΗΣ	ΑΓΙΑ ΑΝΝΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
17		ΓΟΥΜΕΡΟ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
18		ΚΑΡΥΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
19		ΚΛΙΝΔΙΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
20		ΚΟΥΤΣΟΧΕΡΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
21		ΜΟΥΖΑΚΙ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
22		ΠΕΥΚΗ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας
23		ΩΛΕΝΑ	Περιοχή Επικαλυπτόμενη από Ο.Π.Α.Α.Χ. Υπ. Γεωργίας

ΣΥΜΒΑΣΗ

ΜΕΤΑΞΥ ΟΜΑΔΑΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΟΥ ΑΠΟΔΕΚΤΗ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ
ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ LEADER+

Στην ....., σήμερα την ...../...../..... μεταξύ των εξής συμβαλλομένων:

1. της Ανώνυμης Εταιρείας με την επωνυμία Αναπτυξιακή Ολυμπίας Α.Ε, η οποία καλείται στη συνέχεια «Ομάδα», εδρεύει στα Κρέστενα και εκπροσωπείται νόμιμα από τον Μπαλιούκο Διονύσιο, Πρόεδρο και Δ/νοντα Σύμβουλο και
2. του /της ....., ο οποίος στη συνέχεια καλείται «τελικός αποδέκτης»,

έχοντας υπόψη:

1. Το εγκεκριμένο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κοινοτικής Πρωτοβουλίας LEADER+ για την Ελλάδα και την Ε(2001)3562/19.11.2001 απόφαση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σχετικά με τη χορήγηση συνδρομής του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων – Τμήμα Προσανατολισμού (ΕΓΤΠΕ - Π) για την έγκριση του Ε.Π. Κοινοτικής Πρωτοβουλίας LEADER+.
2. Το Συμπλήρωμα Προγραμματισμού και τα κριτήρια ένταξης πράξεων, τα οποία εγκρίθηκαν από την Επιτροπή Παρακολούθησης του Ε.Π. Κ.Π. LEADER+.
3. Την αριθ. 830/1.8.2002 απόφαση του Υπουργού Γεωργίας με την οποία εγκρίνεται η ένταξη της Ομάδας στο Ε.Π. Κ.Π. LEADER + και κατανέμεται σε αυτήν το ποσό της επιχορήγησης.
4. Την αριθ. 518/350/12.2.2003 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Γεωργίας που καθορίζει το πλαίσιο εφαρμογής του Ε.Π. Κ.Π. LEADER +.
5. Την αριθ. 430/18.2.2003 απόφαση του Υπουργού Γεωργίας για τις λεπτομέρειες εφαρμογής του Επιχειρησιακού Προγράμματος κοινοτικής πρωτοβουλίας LEADER+.
6. Την αριθ. 1416/19-5-03 απόφαση του Ειδικού Γραμματέα Γ' ΚΠΣ σχετικά με τον καθορισμό δικαιολογητικών απόδειξης υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου και των δαπανών των επενδυτικών σχεδίων – λοιπές ειδικές διαδικασίες υλοποίησης των κατηγοριών Υποέργων του Ε.Π. Κ.Π. LEADER+.

Υπόδειγμα Σύμβασης

7. Την αριθ. 410/17-2-03 απόφαση του Ειδικού Γραμματέα Γ΄ ΚΠΣ σχετικά με την οριστική έγκριση του τοπικού προγράμματος με βάση τα Τεχνικά Δελτία Έργων.
8. Την από 1/4/2003 σύμβαση μεταξύ του Ειδικού Γραμματέα Γ΄ ΚΠΣ του Υπουργείου Γεωργίας και της Ομάδας.
9. Το φάκελο υποψηφιότητας που υπέβαλλε στην Ομάδα ο τελικός αποδέκτης.
10. Την αριθ. απόφαση της Επιτροπής Διαχείρισης Προγράμματος (Ε.Δ.Π.) LEADER+ που αφορά στον κατάλογο των επιλεγείσων και απορριφθεισών προτάσεων.
11. Το αριθ. 908/13-11-03 έγγραφο της Ομάδας, με το οποίο αποστέλλει στην Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Κ.Π. LEADER+ το Τεχνικό Δελτίο Έργου/Υποέργων, στο οποίο εντάσσεται το συγκεκριμένο επενδυτικό σχέδιο.
12. Το αριθ. 4307/14-11-03 έγγραφο του Ειδικού Γραμματέα Γ΄ ΚΠΣ του Υπουργείου Γεωργίας σχετικά με την εκπλήρωση των κριτηρίων ένταξης πράξεων του Τεχνικού Δελτίου Έργου/Υποέργων
13. Την αριθ. Πρακτ. απόφαση της Επιτροπής Διαχείρισης Προγράμματος (Ε.Δ.Π.) LEADER+ σχετικά με την ένταξη στο τοπικό πρόγραμμα του επενδυτικού σχεδίου: ..... του τελικού αποδέκτη: .....
15. Τα περιεχόμενα του Παραρτήματος της παρούσας.

συμφωνούν, συνομολογούν και αποδέχονται αμοιβαία τα ακόλουθα που περιλαμβάνονται σε επτά (7) άρθρα ως εξής:

1. Αντικείμενο και διάρκεια της σύμβασης
2. Προϋπολογισμός του επενδυτικού σχεδίου – ύψος ενίσχυσης – Ίδια συμμετοχή
3. Φάσεις υλοποίησης και διαδικασία καταβολής ενίσχυσης στον τελικό αποδέκτη
4. Εκτέλεση επενδυτικού σχεδίου από τον τελικό αποδέκτη
5. Τήρηση πλήρους φακέλου επενδυτικού σχεδίου – Λογιστική καταχώρηση
6. Έλεγχοι – Προβλεπόμενες κυρώσεις – Καταλογισμός ευθυνών
7. Τελικές Διατάξεις

Άρθρο 1

Αντικείμενο και διάρκεια της σύμβασης

1. Με την αριθ. 830/1.8.2002 απόφαση του Υπουργού Γεωργίας εγκρίθηκε η εφαρμογή τοπικού προγράμματος LEADER+ από την Ομάδα, ενώ με την από 1/4/2003 σύμβαση που υπογράφηκε μεταξύ του Ειδικού Γραμματέα Γ΄ ΚΠΣ του Υπουργείου Γεωργίας και της Ομάδας, η τελευταία ανέλαβε να διαχειρισθεί την επιχορήγηση που της καταβάλλεται στα πλαίσια του προγράμματος αυτού.

Υπόδειγμα Σύμβασης

2. Στα πλαίσια του τοπικού προγράμματος LEADER+ η Ομάδα αναθέτει και ο τελικός αποδέκτης αναλαμβάνει με την παρούσα την υλοποίηση επενδυτικού σχεδίου με τίτλο: ..... (κωδικός .....), που εντάσσεται στον Άξονα Προτεραιότητας ....., Μέτρο ....., κατηγορία πράξης ....., δράση ..... του τοπικού προγράμματος με τα ειδικότερα στοιχεία και χαρακτηριστικά που περιγράφονται αναλυτικά στην εγκεκριμένη από την Ομάδα μελέτη (σημείο 12 του Παραρτήματος), η οποία αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της παρούσας.
3. Η παρούσα σύμβαση, πιο συγκεκριμένα, αναφέρεται σε θέματα: χρηματοδότησης, παρακολούθησης, υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου, ελέγχων, καταβολής ενίσχυσης, στις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα κ.λπ των μερών και γενικά ρυθμίζει όλες τις λεπτομέρειες που θα έχουν σαν τελικό αποτέλεσμα την ομαλή και επιτυχή υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου.
4. Το επενδυτικό σχέδιο θα ολοκληρωθεί μέχρι την ..... και σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης που επισυνάπτεται στο Παράρτημα της παρούσας.
5. Η ισχύς της παρούσας αρχίζει από την υπογραφή της και λήγει, κατ' ελάχιστον, τρία (3) έτη μετά την ημερομηνία αποπληρωμής της ενίσχυσης του τοπικού προγράμματος από το Υπουργείο Γεωργίας.

Άρθρο 2

Προϋπολογισμός του επενδυτικού σχεδίου – ύψος ενίσχυσης – Ίδια συμμετοχή

1. Ο συνολικός προϋπολογισμός του επενδυτικού σχεδίου (προϋπολογισμός μελέτης) ανέρχεται σε .....euro.
2. Ο επιλέξιμος προϋπολογισμός του επενδυτικού σχεδίου ανέρχεται σε ..... euro.
3. Η συνολική ενίσχυση που χορηγείται στον τελικό αποδέκτη (δημόσια δαπάνη) ανέρχεται μέχρι ..... euro (ήτοι ποσοστό ...% επί του επιλέξιμου προϋπολογισμού) και αποτελείται από την κοινοτική συμμετοχή (ΕΓΤΠΕ-Π) μέχρι ..... euro και την εθνική συμμετοχή (Υπ. Γεωργίας) μέχρι ..... euro.
4. Η ίδια συμμετοχή του τελικού αποδέκτη ανέρχεται στο ποσό των ..... euro.

Ο τελικός αποδέκτης, σύμφωνα με τα, επισυναπτόμενα στο Παράρτημα της παρούσας, δικαιολογητικά αποδεικνύει ότι διαθέτει την ίδια συμμετοχή.

Συγκεκριμένα, ο τελικός αποδέκτης καλύπτει το/τα παραπάνω ποσο/ά εκτός επιχορήγησης, τα οποία συνολικά ανέρχονται σε ..... euro ως εξής:

2) ..... ή/και

Υπόδειγμα Σύμβασης

β) ..... ή/και

.....

(Όλα τα παραπάνω ποσά αναγράφονται αριθμητικά και ολογράφως).

Άρθρο 3

Φάσεις υλοποίησης και διαδικασία καταβολής ενίσχυσης στον τελικό αποδέκτη

1. Η υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου διακρίνεται στις ακόλουθες φάσεις:

-α' φάση: αφορά στην υλοποίηση φυσικού αντικειμένου που αντιστοιχεί στο .....% του συνολικού προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου και περιλαμβάνει τις ακόλουθες κατηγορίες εργασιών / ενεργειών: ..... (π.χ. καθαιρέσεις, χωματουργικά κ.λπ)

-β' φάση: αφορά στην υλοποίηση φυσικού αντικειμένου που αντιστοιχεί στο .....% του συνολικού προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου και περιλαμβάνει τις ακόλουθες κατηγορίες εργασιών / ενεργειών: .....

-γ' φάση:.....

.....

2. Η ενίσχυση καταβάλλεται από την Ομάδα στον τελικό αποδέκτη τμηματικά και ανάλογα με την εξέλιξη των φάσεων υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου ως ακολούθως:

- α' δόση, η οποία καταβάλλεται μετά την επιβεβαίωση από την Ομάδα της υλοποίησης της α' φάσης του επενδυτικού σχεδίου και η οποία ισούται με την αναλογούσα ενίσχυση που αντιστοιχεί στη φάση αυτή.
- β' δόση, η οποία καταβάλλεται μετά την επιβεβαίωση από την Ομάδα της υλοποίησης της β' φάσης του επενδυτικού σχεδίου και η οποία ισούται με την αναλογούσα ενίσχυση που αντιστοιχεί στη φάση αυτή.
- γ' δόση, η οποία καταβάλλεται μετά την επιβεβαίωση από την Ομάδα της υλοποίησης της γ' φάσης του επενδυτικού σχεδίου και οποία ισούται με την αναλογούσα ενίσχυση που αντιστοιχεί φάση αυτή.

Υπόδειγμα Σύμβασης

- Αποπληρωμή, σε ποσοστό ίσο με το .....% της αναλογούσας ενίσχυσης (σημειώνεται ότι το ποσοστό αποπληρωμής πρέπει να είναι τουλάχιστον 20% της αναλογούσας ενίσχυσης)

3. Για την καταβολή των δόσεων της αναλογούσας ενίσχυσης, ο τελικός αποδέκτης υποβάλλει στην Ομάδα αίτηση, προκειμένου να επιβεβαιωθούν οι σχετικές δαπάνες και να ελεγχθεί το επενδυτικό σχέδιο στο στάδιο στο οποίο βρίσκεται από την Επιτροπή παρακολούθησης, ελέγχου και παραλαβής Έργων LEADER+ της Ομάδας.

Η αίτηση του τελικού αποδέκτη συνοδεύεται, κατ' ελάχιστον, από τα παρακάτω έγγραφα δικαιολογητικά:

- iv. κατάσταση επισυναπτόμενων δικαιολογητικών,
- v. επιμετρήσεις εργασιών υπογεγραμμένες από τον επιβλέποντα μηχανικό ή τεχνική υπηρεσία, καθώς και αποδεικτικά στοιχεία υλοποίησης άυλων ενεργειών.
- vi. εξοφληθέντα παραστατικά των δαπανών σε πρωτότυπο.

Για τη χορήγηση της δεύτερης δόσης, εκτός των ανωτέρω, υποβάλλονται:

- i. οι απαιτούμενες εγκεκριμένες μελέτες, νόμιμες άδειες, βεβαιώσεις και εγκρίσεις δημοσίων αρχών που διέπουν, κατά περίπτωση, τη νομιμότητα υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου

4. Η αίτηση του τελικού αποδέκτη για χορήγηση ενίσχυσης πρωτοκολλείται από την Ομάδα και διαβιβάζεται στην Επιτροπή παρακολούθησης, ελέγχου και παραλαβής έργων LEADER+, η οποία προβαίνει στο διοικητικό έλεγχο εγγράφων δικαιολογητικών και στον επιτόπιο έλεγχο του επενδυτικού σχεδίου και συντάσσει εις τριπλούν σχετική βεβαίωση (Βεβαίωση Ελέγχου Προόδου Εργασιών – Β.Ε.Π.Ε.).

Η βεβαίωση αυτή λαμβάνει αύξοντα αριθμό και ημερομηνία έκδοσης, αποτελεί δικαιολογητικό παραλαβής των παραδοτέων και αναγνώρισης των επιλέξιμων δαπανών υλοποίησης και φυλάσσεται στο αρχείο της Ομάδας (στο φάκελο του συγκεκριμένου τελικού αποδέκτη), στο αρχείο του τελικού αποδέκτη, ενώ το τρίτο πρωτότυπο προσκομίζεται στην Τράπεζα: Αγροτική

Παράλληλα, η Επιτροπή παρακολούθησης, ελέγχου και παραλαβής έργων LEADER+ σφραγίζει όλα τα ελεγχθέντα και παραδεκτά πρωτότυπα εγγράφων δικαιολογητικών με την ένδειξη: «ελέγχθηκε και επιχορηγήθηκε από την Ο.Τ.Δ LEADER+ Αναπτυξιακή Ολυμπίας Α.Ε», αναπαράγει σε φωτοτυπίες όλα τα

Υπόδειγμα Σύμβασης

παραπάνω πρωτότυπα και με ευθύνη της φροντίζει για την επικύρωσή τους από οποιαδήποτε δημόσια αρχή «ως ακριβή αντίγραφα εκ του πρωτοτύπου». Τα πρωτότυπα των δικαιολογητικών επιστρέφονται στον τελικό αποδέκτη, ενώ στα αρχεία της Ομάδας τηρούνται υποχρεωτικά τα ακριβή αντίγραφα αυτών.

5. Μετά την έκδοση της Βεβαίωσης Ελέγχου Προόδου Εργασιών (Β.Ε.Π.Ε.), η Ομάδα καταβάλλει στον τελικό αποδέκτη, χωρίς καθυστέρηση και χωρίς παρακράτηση ή οικονομική επιβάρυνση, την αναλογούσα, στο υλοποιηθέν φυσικό αντικείμενο, ενίσχυση.

Η καταβολή της αναλογούσας ενίσχυσης γίνεται αποκλειστικά με δίγραμμα τραπεζική επιταγή από το λογαριασμό που τηρεί η Ομάδα στα πλαίσια του προγράμματος.

Μετά την έκδοση της δίγραμμης επιταγής συντάσσεται εις διπλούν από την Επιτροπή παρακολούθησης, ελέγχου και παραλαβής των Έργων της Ομάδας Εκκαθαριστικό Σημείωμα - Βεβαίωση Πληρωμής, στο οποίο αναφέρονται οι συνολικές εγκεκριμένες δαπάνες, η συνολική αναλογούσα και καταβληθείσα ενίσχυση, η δαπάνη και η ενίσχυση που αντιστοιχεί στην παρούσα φάση, καθώς και ο αριθμός και η ημερομηνία της δίγραμμης επιταγής. Το Εκκαθαριστικό Σημείωμα - Βεβαίωση Πληρωμής υπογράφεται κάθε φορά και από τον τελικό αποδέκτη και το πρώτο πρωτότυπο αυτού φυλάσσεται στο αρχείο της Ομάδας (στο φάκελο του συγκεκριμένου τελικού αποδέκτη), ενώ το δεύτερο στο αρχείο του τελικού αποδέκτη.

6. Για τη χορήγηση της αποπληρωμής ο τελικός αποδέκτης, εκτός από τα δικαιολογητικά που αναφέρονται στην παρ. 4 ανωτέρω υποβάλλει τις απαιτούμενες άδειες λειτουργίας (Σήμα ΕΟΤ, κ.λπ - διαμορφώνεται ανάλογα από την Ομάδα).

Η αποπληρωμή καταβάλλεται από την Ομάδα στον τελικό αποδέκτη μετά την παραλαβή του επενδυτικού σχεδίου, σύμφωνα με το πρωτόκολλο παραλαβής που συντάσσει η Επιτροπή παρακολούθησης, ελέγχου και παραλαβής των Έργων της Ομάδας.

7. Ο τελικός αποδέκτης, μετά την είσπραξη του ποσού της οικονομικής ενίσχυσης κάθε φάσης εκδίδει αθεώρητο τιμολόγιο είσπραξης του συγκεκριμένου ποσού, το

Υπόδειγμα Σύμβασης

οποίο διαβιβάζει άμεσα στην Ομάδα σύμφωνα με το άρθρο 12, παρ. 3 του ΠΔ 186/1992 – ΚΒΣ.

Άρθρο 4

Εκτέλεση επενδυτικού σχεδίου από τον τελικό αποδέκτη

1. Η εκτέλεση του επενδυτικού σχεδίου από τον τελικό αποδέκτη πραγματοποιείται με διαφάνεια και με τους ευνοϊκότερους δυνατούς όρους και διέπεται από τη σχετική με το είδος του επενδυτικού σχεδίου και τη φύση του τελικού αποδέκτη νομοθεσία με την επιφύλαξη των ειδικότερων διατάξεων της παρούσας σύμβασης, καθώς και αυτής που η Ομάδα έχει υπογράψει με το Υπουργείο Γεωργίας.

2. Η Ομάδα εξασφαλίζει ότι ο τελικός αποδέκτης αναθέτει την εκτέλεση του επενδυτικού σχεδίου ή των επιμέρους ενεργειών αυτού με τους ευνοϊκότερους δυνατόν όρους.

3. Πριν την ενεργοποίηση της παρούσας σύμβασης, ο τελικός αποδέκτης καλεί την Ομάδα για επιτόπιο έλεγχο, ώστε να διαπιστώσει την υφιστάμενη κατάσταση. Ο έλεγχος αυτός πραγματοποιείται από την Επιτροπή παρακολούθησης, ελέγχου και παραλαβής έργων LEADER+, η οποία, μετά τον έλεγχο, συντάσσει σχετική έκθεση.

4. Ο τελικός αποδέκτης υποχρεούται να προσκομίσει στην Ομάδα όλες τις απαιτούμενες, για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου, εγκεκριμένες μελέτες, νόμιμες άδειες, εγκρίσεις, βεβαιώσεις και λοιπά έγγραφα Δημοσίων αρχών το αργότερο πριν την καταβολή της β' δόσης της επιχορήγησης.)

5. Απαγορεύεται κάθε κατάτμηση του επενδυτικού σχεδίου. Ο περιορισμός αυτός αφορά και την περίπτωση ένταξης σε άλλα προγράμματα διαφορετικού ή συμπληρωματικού φυσικού αντικειμένου του επενδυτικού σχεδίου.

6. Το επενδυτικό σχέδιο θα πρέπει να εκτελεσθεί χωρίς παρεκκλίσεις από τη μελέτη που έχει εγκριθεί από την Ομάδα και περιλαμβάνεται στο Παράρτημα της παρούσας (σημείο 12 του Παραρτήματος) και τηρώντας όλες τις επίσημες προδιαγραφές που συντάσσουν οι αρμόδιες υπηρεσίες και προβλέπονται από την εθνική και κοινοτική νομοθεσία.

Στην περίπτωση, που κατά την υλοποίηση, υπάρξει η αναγκαιότητα τροποποίησης της μελέτης θα πρέπει, προκειμένου να συνεχίσει η καταβολή της ενίσχυσης, να εγκριθεί προηγουμένως από την

Υπόδειγμα Σύμβασης

Ομάδα η σχετική τροποποίηση με την προϋπόθεση ότι αυτή δεν επηρεάζει τους στόχους, το χαρακτήρα, την αποτελεσματικότητα του επενδυτικού σχεδίου, τα στοιχεία που ελήφθησαν υπόψη κατά τη διαδικασία αξιολόγησης και επιλογής, καθώς και ότι αυτή θα είναι σύμφωνη με τις σχετικές ρυθμίσεις που θα καθορισθούν από την Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π.Κ.Π. LEADER+.

Τροποποιήσεις που οδηγούν σε αύξηση του εγκεκριμένου επιλέξιμου προϋπολογισμού, όπως αυτός αναφέρεται στο άρθρο 2 της παρούσας, δεν γίνονται αποδεκτές.

Μείωση των προβλεπόμενων βασικών μεγεθών του επενδυτικού σχεδίου (εμβαδά, όγκοι, δυναμικότητες) επιφέρει αναλογική μείωση των ποσών ενίσχυσης, ανεξάρτητα αν ο προϋπολογισμός διαμορφώνεται σε επίπεδα ανώτερα από τα προβλεπόμενα.

Ουδεμία υπέρβαση του επιλέξιμου προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου θεωρείται επιλέξιμη δαπάνη.

7. Στην περίπτωση που ο τελικός αποδέκτης προτίθεται να προβεί στην προμήθεια του συνόλου ή μέρους του προβλεπόμενου εξοπλισμού από χώρες εκτός Ε.Ε. θα πρέπει προηγουμένως να δηλώσει στην Ομάδα την πρόθεση αυτή, τεκμηριώνοντας ότι δεν είναι δυνατή η προμήθειά του από χώρες της Ε.Ε., προκειμένου να λάβει σχετική έγκριση από την Ομάδα, η οποία προηγείται της προμήθειας.

8. Καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της παρούσας σύμβασης και με την επιφύλαξη του σημείου 6 ανωτέρω, δεν είναι δυνατή η τροποποίηση της χρήσης, του σκοπού, του τόπου εγκατάστασης του επενδυτικού σχεδίου. Σε διαφορετική περίπτωση, η Ομάδα απαιτεί από τον τελικό αποδέκτη την επιστροφή του συνολικού ποσού της επιχορήγησης που έχει καταβληθεί ως αχρεωστήτως καταβληθείσας, προκειμένου να αποδοθεί στις αρμόδιες εθνικές και κοινοτικές αρχές.

9. Η μεταβίβαση παγίων περιουσιακών στοιχείων του επενδυτικού σχεδίου που έχουν επιχορηγηθεί δεν μπορεί να δικαιολογηθεί μέχρι τη συμπλήρωση πενταετίας από την ολοκλήρωση και παραλαβή του, εκτός εάν αυτά έχουν αντικατασταθεί από άλλα τουλάχιστον ισοδύναμου αποτελέσματος. Σε αντίθετη περίπτωση, επιβάλλεται, κατά περίπτωση από την Ομάδα, ολική ή μερική επιστροφή της

Υπόδειγμα Σύμβασης

επιχορήγησης που έχει καταβληθεί στον τελικό αποδέκτη. Επίσης, για το ίδιο χρονικό διάστημα δεν δικαιολογείται η εκμίσθωση παγίων στοιχείων του επενδυτικού σχεδίου.

10. Ο τελικός αποδέκτης υποχρεούται, για χρονικό διάστημα τουλάχιστον 3 ετών από την ημερομηνία του πρωτοκόλλου παραλαβής του επενδυτικού σχεδίου να διατηρήσει τις δημιουργούμενες θέσεις απασχόλησης, όπως αυτές προβλέπονται στην εγκριμένη από την Ομάδα μελέτη του Παραρτήματος παρούσας (σημείο 12 του Παραρτήματος). Σε αντίθετη περίπτωση, επιβάλλεται από την Ομάδα αναλογική επιστροφή της επιχορήγησης που έχει λάβει ο τελικός αποδέκτης.

11. Η επιχορήγηση που καταβάλλεται στον τελικό αποδέκτη δεν επιτρέπεται να εκχωρείται σε τρίτους. Κατ' εξαίρεση, είναι δυνατή η εκχώρηση σε πιστωτικό ίδρυμα για την παροχή βραχυπρόθεσμου δανείου, ισόποσου της εκχωρούμενης επιχορήγησης, υπό την προϋπόθεση ότι αυτό χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την πραγματοποίηση της επένδυσης.

12. Το επενδυτικό σχέδιο θεωρείται ολοκληρωμένο μετά την έκδοση του σχετικού πρακτικού οριστικής παραλαβής που εκδίδεται από την Ομάδα με την προϋπόθεση παραλαβής και του τελευταίου σταδίου υλοποίησής του, πλήρως εξοφλημένου από τον τελικό αποδέκτη. Στο πρακτικό αυτό, εκτός των άλλων αναφέρεται ότι το επενδυτικό σχέδιο είναι λειτουργικό και αποδίδει το προγραμματισμένο αποτέλεσμα, βάσει του οποίου αξιολογήθηκε και εγκρίθηκε και ότι έχουν τηρηθεί τα προβλεπόμενα σχετικά με τη δημιουργία ή / και τη διατήρηση θέσεων απασχόλησης.

13. Οποιαδήποτε επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών δημόσιας επιχορήγησης γίνεται εντόκως από την ημερομηνία καταβολής τους σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Δημοσίων Εσόδων.

14. Ο τελικός αποδέκτης, κατά την έναρξη υλοποίησης των εργασιών και οπωσδήποτε πριν την επιβεβαίωση από την Ομάδα της α' φάσης υλοποίησης, μεριμνά για την ανάρτηση πινακίδας σε εμφανές σημείο του επενδυτικού σχεδίου. Το κόστος της πινακίδας θεωρείται επιλέξιμη δαπάνη, ενώ η μορφή της (διαστάσεις, αναφερόμενα στοιχεία κ.λπ) θα είναι σύμφωνη με τις απαιτήσεις και οδηγίες της Ομάδας.

Άρθρο 5

Τήρηση πλήρους φακέλου επενδυτικού σχεδίου – Λογιστική καταχώρηση

1. Για τη διευκόλυνση του ελέγχου και της επαλήθευσης των δαπανών από την Ομάδα και τα αρμόδια εθνικά και κοινοτικά όργανα, ο τελικός αποδέκτης υποχρεούται να τηρήσει πλήρη φάκελο του επενδυτικού σχεδίου, στον οποίο τηρούνται:

- i. τα σχετικά έγγραφα της επιχορήγησης: απόφαση ένταξης στο τοπικό πρόγραμμα, τη σύμβαση με την Ομάδα, λοιπά έγγραφα (καθορίζονται από την Ομάδα)
- ii. τις εγκεκριμένες μελέτες του επενδυτικού σχεδίου,
- iii. τις βεβαιώσεις και άδειες νομιμότητας υλοποίησης και λειτουργίας του επενδυτικού σχεδίου (συμπληρώνεται εφόσον απαιτούνται),
- iv. τα έγγραφα που αφορούν τις διαδικασίες δημοπράτησης και σύναψης συμβάσεων (συμπληρώνεται εφόσον απαιτούνται),
- v. τις επιμετρήσεις του φυσικού αντικείμενου από τον επιβλέποντα μηχανικό του σχεδίου (ή τεχνική υπηρεσία), καθώς και αποδεικτικά στοιχεία υλοποίησης άυλων ενεργειών (συμπληρώνεται, εφόσον προβλέπονται άυλες ενέργειες)
- vi. τα πρωτότυπα εξοφληθέντα δικαιολογητικά έγγραφα των δαπανών, τα οποία φέρουν υποχρεωτικά την ειδική σφραγίδα της Ομάδας
- vii. τις σχετικές Β.Ε.Π.Ε. και Εκκαθαριστικά Σημειώματα – Βεβαιώσεις πληρωμής,
- viii. τα παραστατικά έγγραφα είσπραξης του ποσού της οικονομικής ενίσχυσης (το αθεώρητο τιμολόγιο που εξέδωσε ο τελικός αποδέκτης για την είσπραξη του ποσού της οικονομικής ενίσχυσης – άρθρο 12, παρ. 3 του ΠΔ 186/1992 – ΚΒΣ, το παραστατικό έγγραφο που εξέδωσε η τράπεζα καταβολής του ποσού της οικονομικής ενίσχυσης στον τελικό αποδέκτη σε εξόφληση δίγραμμης επιταγής).

2. Όλα τα παραπάνω δικαιολογητικά και λοιπά έγγραφα του αρχείου του τελικού αποδέκτη υποχρεωτικά φυλάσσονται με ευθύνη του σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) 1260/1999, άρθρο 38, παρ. 6 και είναι στη διάθεση των Εθνικών και Κοινοτικών ελεγκτικών οργάνων επί τρία (3) έτη μετά το οριστικό κλείσιμο του Εθνικού Προγράμματος LEADER+, ήτοι μέχρι το 2012.

Η παραπάνω χρονική υποχρέωση τήρησης των εγγράφων εξακολουθεί να υπάρχει ακόμη και αν από φορολογικές διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας προκύπτει ότι ο τελικός αποδέκτης απέκτησε το δικαίωμα καταστροφής των παραπάνω εγγράφων μετά από φορολογικό έλεγχο.

Υπόδειγμα Σύμβασης

Η καταστροφή των παραπάνω εγγράφων και στοιχείων που έχει ως συνέπεια την αδυναμία ελέγχου του επενδυτικού σχεδίου από Εθνικά και Κοινοτικά όργανα ελέγχου, οδηγεί σε ανάκληση της σχετικής απόφασης ένταξης και επιστροφή (διόρθωση) του συνόλου της Δημόσιας Δαπάνης.

3. Ο τελικός αποδέκτης υποχρεούται να τηρεί τις υποχρεώσεις που πηγάζουν από τον Κ.Β.Σ. και Ε.Γ.Λ.Σ σχετικά με την τήρηση βιβλίων και στοιχείων σε μορφή ανάλογη με την κατά περίπτωση ισχύουσα φορολογική νομοθεσία. Στην περίπτωση που υποχρεούται στην τήρηση βιβλίων Γ' κατηγορίας, υποχρεωτικά τηρεί και παρακολουθεί την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου με ιδιαίτερη λογιστική μερίδα στα βιβλία του, με τις κατάλληλες λογιστικές αποτυπώσεις των στοιχείων εκ των εγγράφων παραστατικών. Σε κάθε άλλη περίπτωση αποτυπώνει καταχωρώντας τα στοιχεία των εγγράφων παραστατικών με ειδική γραμμογράφηση του βιβλίου εσόδων εξόδων (η παράγραφος διαμορφώνεται από την Ομάδα, ανάλογα με τη μορφή του τελικού αποδέκτη).

4. Η απουσία λογιστικών στοιχείων, εσφαλμένα ή και πλαστά λογιστικά στοιχεία συνιστούν, κατά περίπτωση, σημαντικές παρατυπίες και επιφέρουν ενδεχομένως δημοσιονομικές διορθώσεις σύμφωνα με τον Καν (ΕΚ) 448/2001 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Άρθρο 6

Έλεγχοι – Προβλεπόμενες κυρώσεις – Καταλογισμός ευθυνών

1. Η Ομάδα είναι συνολικά υπεύθυνη για την ορθή εφαρμογή του τοπικού προγράμματος, εντός των χρονικών πλαισίων και σύμφωνα με την Εθνική και Κοινοτική Νομοθεσία. Με την ιδιότητά της αυτή και με την επιφύλαξη των ελέγχων που προβλέπονται στην παρ. 2 κατωτέρω η Ομάδα διενεργεί συνεχείς διοικητικούς και επιτόπιους ελέγχους καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης, για τη διαπίστωση της ορθής και κανονικής εκτέλεσης του επενδυτικού σχεδίου, την τήρηση των συμβατικών υποχρεώσεων του τελικού αποδέκτη και της νομιμότητας και κανονικότητας των δαπανών και των πληρωμών αυτών.

Η Ομάδα εποπτεύει, παρακολουθεί την υλοποίηση του αντίστοιχου φυσικού αντικείμενου του επενδυτικού σχεδίου και προβαίνει σε κάθε απαραίτητη ενέργεια πρόληψης των παραλείψεων, παραβάσεων, παρατυπιών. Σε περίπτωση εντοπισμού

Υπόδειγμα Σύμβασης

σοβαρών παρατυπιών προβαίνει στα απαραίτητα μέτρα καταστολής και θεραπείας αυτών και ενημερώνει χωρίς καθυστέρηση την Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Κ.Π. LEADER+.

2. Ο τελικός αποδέκτης υπόκειται καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της σύμβασης, που έχει υπογράψει η Ομάδα με το Υπ. Γεωργίας, σε ελέγχους που διενεργούνται, σύμφωνα με τις Εθνικές και Κοινοτικές διατάξεις από εντεταλμένα όργανα του Υπ. Γεωργίας, του Υπ. Οικονομίας και Οικονομικών, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ελεγκτικού Συνεδρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι έλεγχοι αφορούν στη διαπίστωση της ορθής υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου, καθώς και κάθε παραμέτρου που επηρεάζει τη φύση, τους στόχους, την επιλεξιμότητα, τη βιωσιμότητα και την αποτελεσματικότητα του επενδυτικού σχεδίου.

3. Ο τελικός αποδέκτης είναι υποχρεωμένος να δέχεται και να διευκολύνει τους ελέγχους από την Ομάδα και τα εντεταλμένα εθνικά και κοινοτικά όργανα και να παρέχει σε αυτούς ακριβή φωτοαντίγραφα εγγράφων, δικαιολογητικών, λογιστικών καταχωρήσεων και λοιπά έγγραφα, εφόσον αυτά ζητηθούν.

4. Η παράβαση των υποχρεώσεων που ο τελικός αποδέκτης αναλαμβάνει με την παρούσα, κάθε παράβαση κοινοτικής ή εθνικής διάταξης σε βάρος του εθνικού και του κοινοτικού προϋπολογισμού, κάθε απόκλιση που επηρεάζει τη φύση, τα χαρακτηριστικά, το σκοπό, τη λειτουργικότητα του επενδυτικού σχεδίου, καθώς και η ύπαρξη κεκρυμμένων ή μη ελαττωμάτων συνεπάγεται την καταγγελία της παρούσας εκ μέρους της Ομάδας, τη διακοπή των επόμενων πληρωμών, εφόσον υπάρχουν και την επιστροφή των καταβεβλημένων ποσών επιχορήγησης. Έλεγχος σε σχέση με τα παραπάνω μπορεί να πραγματοποιηθεί από τις υπεύθυνες αρχές και τα εντεταλμένα όργανα καθόλη τη διάρκεια ισχύος της παρούσας σύμβασης.

5. Στην περίπτωση που ο τελικός αποδέκτης δεν περατώσει από υπαιτιότητά του το επενδυτικό σχέδιο στον παραπάνω συμφωνημένο χρόνο (άρθρο 1, σημείο 4), η Ομάδα, κατά την κρίση της, μπορεί να δώσει παράταση χρόνου περάτωσης του επενδυτικού σχεδίου μετά από τεκμηριωμένο αίτημα του τελικού αποδέκτη, η οποία οπωσδήποτε είναι μέσα στα χρονικά περιθώρια υλοποίησης του τοπικού προγράμματος. Εάν το επενδυτικό σχέδιο δεν περατωθεί στην ταχθείσα τελική προθεσμία, η Ομάδα απαιτεί από τον τελικό αποδέκτη την επιστροφή της τυχόν

Υπόδειγμα Σύμβασης

χορηγηθείσας ενίσχυσης ως αχρεωστήτως καταβληθείσας και ακυρώνει την παρούσα σύμβαση.

6. Ο τελικός αποδέκτης είναι αποκλειστικά υπεύθυνος για οποιαδήποτε απώλεια, ζημία ή βλάβη προκαλείται σε τρίτους ή στο προσωπικό του κατά την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου.

Άρθρο 7

Τελικές Διατάξεις

1. Η παρούσα τροποποιείται ή συμπληρώνεται μόνο με έγγραφο της Ομάδας, το οποίο αποτελεί και συστατικό της τύπου. Η μη άσκηση κάποιου δικαιώματος ή ανοχή της μη εκπλήρωσης κάποιας υποχρέωσης από οποιοδήποτε συμβαλλόμενο μέρος, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως παραίτηση του μέρους αυτού από το δικαίωμά του ή απαλλαγή από τις υποχρεώσεις του αντίστοιχα.

2. Η παρούσα σύμβαση ακυρώνεται στην περίπτωση που ο τελικός αποδέκτης δεν προσκομίσει στην Ομάδα όλες τις απαιτούμενες εγκεκριμένες μελέτες, νόμιμες άδειες, εγκρίσεις, βεβαιώσεις και λοιπά έγγραφα δημοσίων αρχών μέχρι την ημερομηνία που καθορίζεται στο άρθρο 4, σημείο 4 της παρούσας.

Τυχόν δε οικονομικές επιβαρύνσεις που υπέστη ο τελικός αποδέκτης από την ακύρωση της σύμβασης για τους παραπάνω λόγους βαρύνουν αποκλειστικά τον ίδιο και ουδεμία οικονομική απαίτηση αυτού από την Ομάδα νομιμοποιείται

3. Η παρούσα συντάχθηκε σε τρία πρωτότυπα, αναγνώσθηκε και υπογράφηκε από τα συμβαλλόμενα μέρη. Κάθε συμβαλλόμενο μέρος πήρε από ένα πρωτότυπο, ενώ το τρίτο θα κοινοποιηθεί με επιμέλεια της Ομάδας στο Υπουργείο Γεωργίας – Ειδική Γραμματεία Γ' ΚΠΣ – Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Κ.Π. LEADER+.

ΟΙ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΙ

Για την Ομάδα

Ο τελικός αποδέκτης

Ο Πρόεδρος της Ε.Δ.Π. LEADER+

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Στο Παράρτημα της Σύμβασης σε γενικές γραμμές περιλαμβάνονται:

1. Θεωρημένο αντίγραφο αστυνομικής ταυτότητας ή διαβατηρίου.
2. Αντίγραφο ποινικού μητρώου γενικής χρήσης.
3. Θεωρημένο καταστατικό με τυχόν τροποποιήσεις του και τα σχετικά ΦΕΚ δημοσίευσης.
4. Στοιχεία εταιρικής/μετοχικής σύνθεσης.
5. Έγγραφα ορισμού νόμιμου εκπροσώπου για τις Ανώνυμες Εταιρείες (ΦΕΚ δημοσίευσης και συγκρότησης του ΔΣ σε σώμα).
6. Βεβαίωση μη λύσης και μη πτώχευσης για τα νομικά πρόσωπα.
7. Φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα.
8. Σήμα λειτουργίας ΕΟΤ για υφιστάμενες επιχειρήσεις αγροτικού τουρισμού.
9. Άδεια λειτουργίας για τις υπόλοιπες υφιστάμενες επιχειρήσεις.
10. Αποδεικτικά στοιχεία για την κάλυψη της ίδιας συμμετοχής, καθώς και την κάλυψη της τυχόν διαφοράς μεταξύ συνολικού και επιλέξιμου προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου.
11. Στοιχεία ιδιοκτησίας ή μίσθωσης ακινήτου εγκατάστασης / λειτουργίας της επιχείρησης. Τα στοιχεία αυτά θα είναι σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο αντίστοιχο σημείο του φακέλου υποψηφιότητας. Ωστόσο, συμπληρωματικά θα πρέπει να ζητηθεί ο τίτλος ιδιοκτησίας του οικοπέδου ή του ακινήτου να έχει πρόσφατη επικύρωση από τον αρμόδιο συμβολαιογράφο, ενώ επίσης πρόσφατο θα πρέπει να είναι το πιστοποιητικό βαρών και μη διεκδικήσεων. Επίσης, στην περίπτωση μίσθωσης οικοπέδου ή ακινήτου θα πρέπει επιπλέον να υποβληθούν οι τίτλοι ιδιοκτησίας του ιδιοκτήτη επικυρωμένοι από αρμόδιο συμβολαιογράφο, καθώς και πρόσφατο πιστοποιητικό βαρών και μη διεκδικήσεων.
12. Εγκεκριμένη από την Ομάδα μελέτη του επενδυτικού σχεδίου (περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα απαιτούμενα σχέδια: τοπογραφικό, διάγραμμα κάλυψης κατόψεις, όψεις τομές, αναλυτικό προϋπολογισμό του επενδυτικού σχεδίου: συνολικό και επιλέξιμο, εφόσον υπάρχει απόκλιση, τα χαρακτηριστικά και προδιαγραφές του, το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης, τις δημιουργούμενες θέσεις εργασίας).
13. Βεβαίωση από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΕΧΩΔΕ ή ΥΠ. Πολιτισμού σε περίπτωση χαρακτηρισμένων παραδοσιακών ή διατηρητέων κτισμάτων.

Υπόδειγμα Σύμβασης

14. Βεβαίωση της ΔΟΥ έναρξης εργασιών του τελικού αποδέκτη με τις τις τυχόν τροποποιήσεις από την οποία προκύπτει το καθεστώς ΦΠΑ.
15. Έγγραφα, βεβαιώσεις κ.λπ που απαιτούνται για την επαλήθευση στοιχείων που αναφέρονται στην υπεύθυνη δήλωση του φακέλου υποψηφιότητας (π.χ. βεβαίωση στρατολογίας κ.λπ) – καθορίζεται επακριβώς από την Ομάδα.
16. Απαιτούμενες κατά περίπτωση μελέτες (αρχιτεκτονική μελέτη, ειδικές δασοτεχνικές μελέτες εγκεκριμένες από την αρμόδια δασική υπηρεσία, εγκεκριμένες ειδικές τεχνικές μελέτες, εγκεκριμένες ειδικές περιβαλλοντικές μελέτες ή διαχειριστικά σχέδια περιβάλλοντος, εγκεκριμένες οικονομοτεχνικές μελέτες κ.λπ).
17. Απαιτούμενες κατά περίπτωση εγκρίσεις, αδειοδοτήσεις και βεβαιώσεις (έγκριση καταλληλότητας οικοπέδου και έγκριση αρχιτεκτονικής μελέτης από ΕΟΤ, έγκριση της αρμόδιας δασικής υπηρεσίας για τις παρεμβάσεις σε δάση / δασικές εκτάσεις ή για παρεμβάσεις που χρησιμοποιούν φυσικούς πόρους, έγκριση περιβαλλοντικών όρων, προέγκριση της άδειας διάθεσης αποβλήτων, προέγκριση χωροθέτησης, πολεοδομική άδεια, άδεια ίδρυσης, άδεια εγκατάστασης βιοτεχνίας κ.λπ).
18. Για ιδιόκτητη έκταση χαρακτηρισμένη μερικώς ή ολικώς από την αρμόδια δασική υπηρεσία ως δάσος /δασική έκταση ή για ιδιόκτητη έκταση που είναι δάσος/δασική μη χαρακτηρισμένη, ο τελικός αποδέκτης υποβάλλει την προβλεπόμενη πράξη χαρακτηρισμού της έκτασης από την αρμόδια δασική υπηρεσία, πρόσφατης επικύρωσης από αυτή, από την οποία, μεταξύ των άλλων, προκύπτει ότι μέρος ή όλη η έκταση δεν διεκδικείται από το Δημόσιο.
19. Τα δικαιολογητικά της διαδικασίας δημοπράτησης και σύναψης της σχετικής σύμβασης εκτέλεσης του επενδυτικού σχεδίου.

Τα δικαιολογητικά και στοιχεία που αναφέρονται στα σημεία 1 ως 15 συνοδεύουν υποχρεωτικά τη σύμβαση, εφόσον απαιτούνται ανάλογα με τη μορφή του επενδυτικού σχεδίου και του τελικού αποδέκτη.

Η απαίτηση υποβολής, στα πλαίσια της σύμβασης, των μελετών, εγκρίσεων, αδειών, βεβαιώσεων, δικαιολογητικών που αναφέρονται στα σημεία 16, 17, 18 και 19 ανωτέρω είναι στη διακριτική ευχέρεια της Ομάδας. Ωστόσο, στην περίπτωση που αυτά δεν ζητηθούν ως προαπαιτούμενα για την υπογραφή της σύμβασης, στο παρόν Παράρτημα περιλαμβάνονται ακριβή αντίγραφα των αιτήσεων του τελικού αποδέκτη προς τις αρμόδιες υπηρεσίες/ αρχές για τη χορήγηση των μελετών, αδειών, εγκρίσεων, βεβαιώσεων κ.λπ των σημείων 16, 17 και 18. Επίσης, στην περίπτωση αυτή, θα πρέπει στο κείμενο της σύμβασης να αναφέρεται το ενδεχόμενο ακύρωσής

Υπόδειγμα Σύμβασης

της στην περίπτωση που τελικά αυτά δεν προσκομισθούν από τον τελικό αποδέκτη μέχρι την προθεσμία που καθορίζει η Ομάδα.

Το Παράρτημα της σύμβασης διαμορφώνεται από την Ομάδα κατά περίπτωση, ανάλογα με τη φύση του επενδυτικού σχεδίου και τη μορφή του τελικού αποδέκτη.